

"ALTA BANKA" AD, BEOGRAD

**IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
O IZVRŠENOJ REVIZIJI
GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA
ZA 2022. GODINU**

"ALTA BANKA" AD, BEOGRAD

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA O IZVRŠENOJ REVIZIJI
GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA ZA 2022. GODINU

S A D R Ž A J

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI:

BILANS STANJA

BILANS USPEHA

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd

Izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih godišnjih finansijskih izveštaja "Alta banka" a.d., Beograd (dalje u tekstu i: Banka ili Društvo), koji uključuju bilans stanja na dan 31. decembra 2022. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan, kao i napomene uz finansijske izveštaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika i druge objašnjavajuće informacije.

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji istinito i objektivno po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijsko stanje "Alta banka" a.d., Beograd na dan 31. decembra 2022. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za poslovnu godinu završenu na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (ISA) i Zakonom o reviziji Republike Srbije. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odeljku „Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja“. Mi smi nezavisni u odnosu na Banku u skladu etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Srbiji, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima. Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izveštaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izveštaja u celini i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi nismo izneli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Odredili smo da su pitanja opisana u nastavku ključna revizorska pitanja koja će biti saopštena u našem izveštaju.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd (Nastavak)

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Adekvatnost obezvređenja finansijskih plasmana

Ključna pitanja revizije	Kako je revizija odgovorila na ključna pitanja
<p>Ovo je ključno revizorsko pitanje jer određivanje iznosa obezvređenja finansijskih plasmana zahteva značajna prosuđivanja. Naime, upotreba različitih pretpostavki i tehnika modeliranja može dovesti do značajno različitih iznosa obezvređenja finansijskih plasmana komitentima.</p> <p>Krajem 2021. i početkom 2022. godine došlo je do nelikvidnosti i do blokade računa kod nekoliko pravnih lica, što je rezultiralo dodatnim problemima u izmirivanju obaveza. Pojedinačno najveća direktna izloženost rizičnih plasmana odnosila se na Bauwesen d.o.o., Lazarevac u iznosu od RSD 748.593 hiljada. Navedeno pravno lice je bilo davalac jemstava ili sredstava obezbeđenja za druga dva pravna lica u statusu neizvršenja u ukupnom iznosu od RSD 892.979 hiljada. Navedeni klijenti su na dan 31. decembar 2021. godine bili u NPL statusu, zbog čega je pokazatelj NPL-a porastao i na dan 31.12.2021. godine je iznosio 13,38%.</p> <p>Na dan 31.12.2022. godine izloženost prema klijentu Bauwesen d.o.o., Lazarevac iznosi RSD 738.928 hiljada. Izloženost prema dva pravna lica kojima je Bauwesen d.o.o., Lazarevac davalac jemstava ili sredstava obezbeđenja je značajno smanjena i na dan 31.12.2022. godine iznosi RSD 413.366 hiljada. Razlog smanjenja je naplata potraživanja od jednog pravnog lica (sredstva su naplaćena uplatama jemca).</p> <p>Procenu vrednosti obezvređenja za izloženosti prema gore navedena dva pravna lica Banka je uradila na bazi pretpostavki koje je smatrala najrealnijim u datom momentu - pretežno aktiviranjem raspoloživih sredstava obezbeđenja. Nivo obezvređenja za gore navedene rizične plasmane koji je Banka iskazala u svojim knjigama na dan 31.12.2022. godine iznosi RSD 736.979 hiljada, ili 63,96% od ukupnog iznosa bruto potraživanja.</p>	<p>Naše revizorske procedure su uključivale sledeće postupke revizije:</p> <ul style="list-style-type: none">- Dokumentovanje naplaćenih potraživanja tokom 2022. godine;- Razgovor sa odgovornim licima Banke u cilju razumevanja mogućnosti Banke da aktivira raspoloživa sredstva obezbeđenja i razumevanje razloga odustanka Banke od aktiviranja određenih sredstava obezbeđenja;- Uvid u dokaze o pokretanju postupka izvršenja nad imovinom dužnika;- Detaljan ponovan uvid u raspoloživa sredstva obezbeđenja, kao i provera doslednosti u primeni Metodologije Banke primenjenog nivoa „hair cut“-a i perioda realizacije kolaterala;- Nezavisna analiza kvaliteta pribavljenih kolaterala i različitih scenarija njihove realizacije, u slučaju da se procenjena vrednost pojedinih kolaterala pokaže kao nerealna (za šta ima osnova za skepticizam) i/ili rokovi za realizaciju prekratki;- Analiza primene Operativnog plana smanjenja nivoa NPL-a i NPE-a za 2022.godinu. Nivo NPE na dan 31.12.2022. godine iznosi 5,20% ukupne aktive koja se klasifikuje (max prihvatljiv nivo definisan je na nivou od 7%), dok pokazatelj NPL-a na dan 31.12.2022. godine iznosi 7,11%. Ukupna pokrivenost NPL-a ispravnima vrednosti iznosi 53,33% (prosek u bankarskom sektoru je 57,3% - poslednji raspoloživi podatak za novembar 2022. godine). <p>Na bazi sprovedenih nezavisnih analiza i napred navedenih revizorskih postupaka smatramo da je Banka, na bazi najboljih raspoloživih informacija i pretpostavki, iskazala adekvatan nivo obezvređenja za ova pravna lica na dan 31. decembar 2022. godine.</p>

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd (Nastavak)

Ključna revizijska pitanja (Nastavak)

Potraživanja po osnovu avansnog faktoringa

Ključna pitanja revizije	Kako je revizija odgovorila na ključna pitanja
<p>Na dan 31.12.2020. godine Banka je u svojim knjigama imala iskazano potraživanje po osnovu avansnih faktoringa prema dva klijenta čiju su prodaju budućih potraživanja izvršili Bauwesen d.o.o. Lazarevac i Italiana Construzioni s.p.a.- ogranak ukupne bruto bilansne izloženosti u iznosu od RSD 664.441 hiljada i ukupne vanbilansne izloženosti u iznosu od RSD 67.254 hiljade.</p> <p>U Izveštaju nezavisnog revizora za 2020-tu godinu revizor je naveo da nije bio u mogućnosti da alternativnim revizorskim procedurama potvrdi stanja prethodno navedenih bilansnih i vanbilansnih potraživanja Banke, niti da proceni potencijalne negativne efekte korekcija na iskazane finansijske izveštaje koje bi nastale prilikom usaglašavanja sa komitentima, te je dao kvalifikovano mišljenje po ovom osnovu.</p> <p>Na dan 31.12.2021. godine Banka je naplatila značajan deo potraživanja za klijenta čiju je prodaju budućih potraživanja izvršio Bauwesen d.o.o. Lazarevac i nije smatrala da za njega treba da vrši značajniji nivo obezvređenja, dok je za potraživanja čiju je prodaju budućih potraživanja izvršila Italiana Construzioni s.p.a.-ogranak izvršila individualan nivo obezvređenja za deo potraživanja koji nije retencija.</p> <p>Na dan 31.12.2022. godine ukupan iznos potraživanja po osnovu gore navedenih avansnih faktoringa iznosi RSD 227.992 hiljada, dok po osnovu faktoringa retencionog iznosa iznosi RSD 201.094 hiljada, s tim da su u knjigama Banke obezvređena 36,62%.</p>	<p>Naše revizorske procedure su uključivale sledeće postupke revizije:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ispratili smo smanjenje potraživanja po osnovu glavnice za klijenta čiju je prodaju budućih potraživanja izvršio Bauwesen d.o.o. Lazarevac;- Proverili smo pretpostavke rukovodstva o realnosti naplate ostatka potraživanja, za klijenta čiju je prodaju budućih potraživanja izvršio Bauwesen d.o.o. Lazarevac, u bliskoj budućnosti;- Obezvređenje za potraživanja po osnovu ugovora o faktoringu koji je sa Bankom zaključila Italiana Construzioni s.p.a.- ogranak Banka je izvršila na individualnoj osnovi za deo potraživanja koji se ne odnosi na retenciju i tom prilikom smo proverili korišćene pretpostavke u scenarijama obezvređenja. Ukupan iznos obezvređenja po ovom osnovu iznosi 91%;- Razgovor sa rukovodstvom Banke u cilju razumevanja mogućnosti Banke da potraživanja po osnovu ugovora o faktoringu koji je zaključen sa Italiana Construzioni s.p.a.- ogranak (deo koji se odnosi na retenciju) naplati;- Sprovođenje novih/alternativnih scenarija naplate potraživanja koja su obuhvatala jedan najoprezniji scenario i drugi optimističniji scenario. <p>Na bazi sprovedenih nezavisnih analiza i napred navedenih revizorskih postupaka smatramo da je Banka, na bazi najboljih raspoloživih informacija i pretpostavki, iskazala nivo obezvređenja za navedene plasmane na dan 31. decembar 2022. godine, čiji efekti odstupanja u odnosu na nivo obezvređenja prema našem najopreznijem scenariju su u granicama definisane materijalnosti.</p>

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, kao i za ustrojavanje neophodnih internih kontrola koje omogućuju pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže greške, materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo Banke je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd (Nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uverenja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške; i izdavanje revizorskog izveštaja koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze, ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvanih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilazanje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje internih kontrola koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gde je to moguće, o povezanim merama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izveštaja za tekući period i stoga predstavljaju ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuju javno obelodanjivanje tog pitanja ili kada, u izuzetno retkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima "Alta banka" a.d., Beograd (Nastavak)

Ostale informacije o godišnjem izveštaju o poslovanju

Rukovodstvo Banke je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju informacije uključene u godišnji izveštaj o poslovanju (čiji je sastavni deo izveštaj o korporativnom upravljanju), ali ne uključuju godišnje finansijske izveštaje i naš izveštaj nezavisnog revizora o njima.

Naše mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima ne obuhvata ostale informacije, osim u meri u kojoj je to izričito navedeno u delu našeg izveštaja nezavisnog revizora pod naslovom Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtevima, i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uveravanje o njima.

U vezi sa našom revizijom godišnjih finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i pritom razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i finansijskih izveštaja, ili da li prema našim saznanjima stečenim tokom revizije ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja. Ako, na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahteva da tu činjenicu saopštimo u izveštaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtevima

U skladu sa zahtevima koji proističu iz člana 33. Zakona o računovodstvu i člana 39. Zakona o reviziji Republike Srbije izvršili smo zahtevane radnje u vezi sa godišnjim izveštajem o poslovanju (uključujući izveštaj o korporativnom upravljanju- koji čine sastavne njegove delove) u cilju provere usklađenosti godišnjeg izveštaja o poslovanju sa godišnjim finansijskim izveštajima Društva, kao i provere da li je godišnji izveštaj o poslovanju (uključujući izveštaj o korporativnom upravljanju) sastavljen u skladu sa važećim zakonskim odredbama.

Po našem mišljenju, godišnji izveštaj o poslovanju je:

- usklađen sa godišnjim finansijskim izveštajima Društva i
- sastavljen u skladu sa važećim zakonskim odredbama u skladu sa članom 34. Zakona o računovodstvu.

Informacije u izveštaju o korporativnom upravljanju prikazane su u skladu sa stavom 2. tač. 2) i 3) i sadrže informacije iz stava 2. tač. 1), 4) i 5) člana 35. Zakona o računovodstvu.

Na osnovu poznavanja i razumevanja Društva i njegovog okruženja, stečenog tokom revizije ili na drugi način, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne navode u godišnjem izveštaju o poslovanju.

U Beogradu, 10. mart 2023. godine

„MOORE STEPHENS
Revizija i Računovodstvo“ d.o.o., Beograd
Studentski trg 4/V
R. Vukosević
Ružica Vukosević
Licencirani ovlašćeni revizor

„MOORE STEPHENS
Revizija i Računovodstvo“ d.o.o., Beograd
Studentski trg 4/V
Bogoljub Aleksić
Bogoljub Aleksić
Direktor

BILANS USPEHA

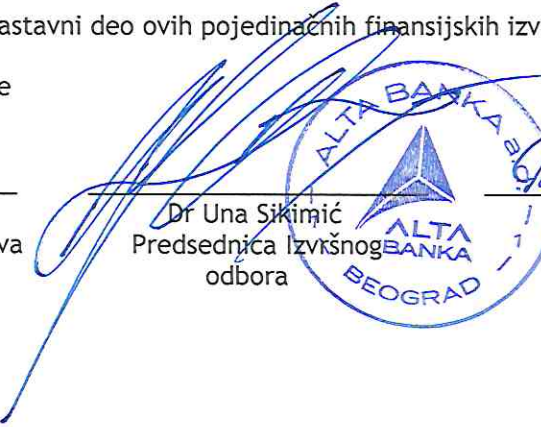
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

	Napomena	U hiljadama dinara	
		2022.	2021.
Prihodi od kamata		1,398,900	874,029
Rashodi od kamata		(254,217)	(262,600)
Neto prihod po osnovu kamata	6	1,144,683	611,429
Prihodi od naknada i provizija		1,848,684	545,098
Rashodi naknada i provizija		(688,019)	(249,037)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	7	1,160,665	296,061
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	8	(28,908)	2,726
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti		58	14
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika		-	-
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule	9	(219,443)	(24,770)
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	10	(1,058,388)	(156,080)
Ostali poslovni prihodi	11	46,668	22,251
UKUPAN NETO POSLOVNI RASHOD/PRIHOD		1,045,335	751,631
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	12	(468,159)	(347,431)
Troškovi amortizacije	13	(60,186)	(49,961)
Ostali prihodi	14	4,498	8,084
Ostali rashodi	15	(468,914)	(351,806)
(GUBITAK)/DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		52,574	10,517
POREZ NA DOBITAK	16a		
Gubitak/Dobitak po osnovu odloženih poreza		(2,565)	1,091
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA		50,009	11,608
Zarada po akciji		173	40

Napomene su sastavni deo ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja

Beograd, 10. mart 2023. godine

 Jasmina Kovačević
 Direktor sektora računovodstva
 i izveštavanja

 Dr. Una Sikimić
 Predsednica Izvršnog
 odbora

 Tatjana Kuljak
 Član Izvršnog
 odbora

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU
 U periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
DOBITAK PERIODA	50,009	11,608
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:		
Smanjenje revalorizovanih rezervi po osnovu nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	-	-
Pozitivni / (negativni) efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	195	(3,333)
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:		
Pozitivni/Negativni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(74,847)	9,277
Dobitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat period	10,161	-
Ukupan (negativni) / pozitivni ostali rezultat perioda	(64,491)	5,944
UKUPAN NEGATIVAN/POZITIVAN REZULTAT PERIODA	(14,482)	17,552

Napomene su sastavni deo ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja

Beograd, 10. mart 2023. godine

 Jasmina Kovačević
 Direktor sektora računovodstva
 i izveštavanja

 Dr Una Sikimić
 Predsednica Izvršnog
 odbora

 Tatjana Kuljak
 Član Izvršnog
 odbora

BILANS STANJA
Na dan 31. decembar 2022. godine

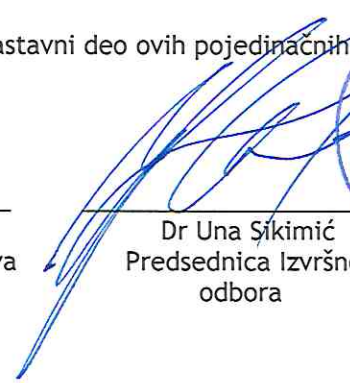
	<u>Napomena</u>	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
AKTIVA			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	17	26,370,610	7,874,842
Potraživanja po osnovu derivata		12,059	1,882
Hartije od vrednosti	18	989,620	1,134,103
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	19	10,702,471	9,065,824
Kredit i potraživanja od komitenata	20	15,235,915	13,293,335
Investicije u zavisna društva	21	114	114
Nematerijalna ulaganja	22	24,680	29,353
Nekretnine, postrojenja i oprema	22	1,432,749	1,348,722
Investicione nekretnine	23a	241,694	262,270
Tekuća poreska sredstva		10,443	10,443
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja		-	-
Ostala sredstva	24	153,461	221,640
UKUPNO AKTIVA		55,173,816	33,242,528
Obaveze po osnovu finansijskih derivata namenjenih zaštiti od rizika		42,936	3,787
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	25	1,733,375	1,691,281
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	26	48,446,163	27,023,200
Rezervisanja	27	78,442	35,283
Odložene poreske obaveze	16c	112,109	119,706
Ostale obaveze	28	715,745	309,744
UKUPNO OBAVEZE		51,128,770	29,183,001
KAPITAL			
Akcijski kapital	29	3,080,297	3,080,297
Dobitak		50,009	11,608
Rezerve		914,740	967,622
UKUPNO KAPITAL		4,045,046	4,059,527
UKUPNO PASIVA		55,173,816	33,242,528

Beograd, 10. mart 2023. godine

Napomene su sastavni deo ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja

 Jasmina Kovačević
 Direktor sektora računovodstva
 i izveštavanja

 Dr Una Šikimić
 Predsednica Izvršnog
 odbora

 Tatjana Kuljak
 Član Izvršnog
 odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti	Revalorizacije rezerve po osnovu HOV	Rezultat perioda	Ukupno
Stanje na dan 01. januara 2021.	2,912,133	168,164	265,916	683,599	12,163	4,041,975
Ukupan ostali rezultat perioda	-	-	-	5,944	-	5,944
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	11,608	11,608
Prenos na rezerve	-	-	12,163	-	(12,163)	-
Stanje na dan 31. decembra 2021.	2,912,133	168,164	278,079	689,543	11,608	4,059,527
Stanje na dan 01. januara 2022.	2,912,133	168,164	278,079	689,543	11,608	4,059,527
Ukupan ostali rezultat perioda	-	-	-	(64,490)	-	(64,490)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	50,009	50,009
Prenos na rezerve	-	-	11,608	-	(11,608)	-
Stanje na dan 31. decembra 2022.	2,912,133	168,164	289,687	625,053	50,009	4,045,046

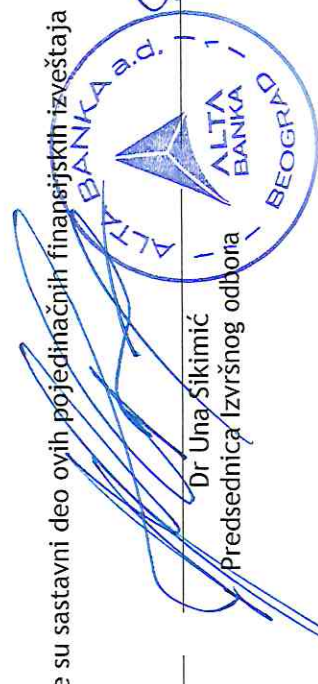
Beograd, 10. mart 2023. godine

Napomene su sastavni deo ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja

Jasmina Kovačević
Direktor sektora računovodstva
i izveštavanja

Dr Una Sikimić
Predsednica Izvršnog odbora

Tatjana Kuljak
Član Izvršnog odbora

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1.januara do 31. decembra 2022. godine

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	3,055,189	1,291,965
Prilivi od kamata	1,197,312	989,245
Prilivi od naknada	1,846,759	296,763
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	11,118	5,907
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	-	50
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	1,796,711	1,125,533
Odlivi po osnovu kamata	(256,530)	(275,543)
Odlivi po osnovu naknada	(631,331)	(102,745)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(446,858)	(336,559)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina	(107,508)	(81,940)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(354,484)	(328,746)
Neto priliv/odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	1,258,478	166,432
Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza	4,199,425,899	2,576,510,725
Smanjenje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	525,511,668	651,408,347
Smanjenje ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	151,898,857	1,832,472
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	3,522,015,374	1,923,269,906
Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	(4,189,465,286)	(2,573,177,598)
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(461,303,878)	(623,691,336)
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	(150,150,947)	(7,118,295)
Smanjenje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnim bankama i komitentima	(3,578,010,461)	(1,942,367,967)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	11,219,091	3,499,559
Plaćeni porez na dobit	-	-
Isplaćene dividende	-	-
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	11,219,091	3,499,559
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	-	-
Priliv od prodaje investicionih nekretnina	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	(119,624)	(60,806)
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina	-	-
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(119,624)	(60,806)

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1.januara do 31. decembra 2022. godine

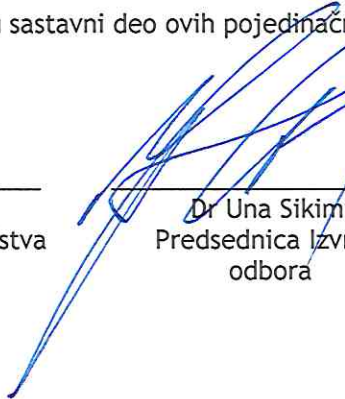
	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	241,632	-
Prilivi po osnovu uzetih kredita	241,632	-
Prilivi po osnovu prodaje sopstvenih akcija	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	23,235	-
Odlivi gotovine po osnovu uzetih kredita	23,235	-
Odlivi gotovine po osnovu otkupa sopstvenih akcija	-	-
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	218,397	-
Svega prilivi gotovine	4,202,722,720	2,577,802,690
Svega odlivi gotovine	4,191,404,856	2,574,363,937
Neto (smanjenje)/povećanje gotovine	11,317,864	3,438,753
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	7,897,419	4,458,348
Pozitivne/(negativne) kursne razlike, neto	319	318
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	19,215,602	7,897,419

Beograd, 10. mart 2023. godine

Napomene su sastavni deo ovih pojedinačnih finansijskih izveštaja

 Jasmina Kovačević
 Direktor sektora računovodstva
 i izveštavanja

 Dr. Una Sikimić
 Predsednica Izvršnog
 odbora

 Tatjana Kuljak
 Član Izvršnog
 odbora

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVNA POLITIKA BANKE

ALTA banka a.d. Beograd osnovana je 26. juna 1979. godine kao Jugoslovenska banka za međunarodnu ekonomsku saradnju a.d. (u daljem tekstu "Banka"), u skladu sa posebnim saveznim zakonom kao specijalizovana banka za finansiranje i osiguranje izvoznih poslova kojima se podstiče i unapređuje dugoročna ekonomska i finansijska saradnja domaćih preduzeća, kada je i upisana u sudski registar Privrednog suda u Beogradu.

Banka je po posebnom zakonu poslovala do 1997. godine kada je donet Zakon o prestanku važenja Zakona o Jugoslovenskoj banci za međunarodnu ekonomsku saradnju ("Službeni list SRJ" br. 29/97). Ovim zakonom Banka je bila dužna da izvrši usaglašavanje organizacije i poslovanja sa zakonom kojim se uređuje organizacija i poslovanje banaka i drugih finansijskih organizacija. U postupku usaglašavanja organizacije i poslovanja sa Zakonom o bankama i drugim finansijskim organizacijama i pratećim odlukama, osnivači Banke su 15. septembra 1997. godine zaključili Ugovor o osnivanju, a Skupština Banke je donela Statut i druga relevantna akta potrebna za rad Banke. Banka je počela da posluje u skladu sa propisima koji se primenjuju za komercijalne banke od 1. jula 1998. godine.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu i u skladu sa Zakonom o bankama, dužna je da posluje na principima likvidnosti, sigurnosti plasmana i rentabilnosti, radi ostvarivanja dobiti.

Osnovne aktivnosti Banke su obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditni poslovi, depozitni poslovi i poslovi kupoprodaje deviza. Ostale aktivnosti obuhvataju poslove izdavanja garancija, otvaranja akreditiva i ostale bankarske poslove.

U skladu sa Zakonom o bankama ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 107/2005), Skupština Banke je u 2006. godini usvojila izmene i dopune Ugovora o osnivanju i usvojila novi Statut, kojim je promenjen naziv banke u JUBMES banka a.d., Beograd.

U maju 2019. godine Republika Srbija je svoje učešće u Banci od 28,51% prodala kupcu Alta pay group d.o.o. Beograd, koji je time postao pojedinačno najveći akcionar Banke.

Dana 30. januara 2020. godine Skupština Banke je usvojila naknadne izmene i dopune Ugovora o osnivanju i usvojila novi Statut, kojim je promenjen naziv banke tako da sada glasi ALTA banka a.d., Beograd. Za usvajanje navedenih akata i izmena Banka je dobila saglasnost od Narodne banke Srbije.

Banka je osnivač Humanitarne fondacije "Za dečje srce". Banka ne vrši konsolidaciju na osnovu člana 32 Zakona o računovodstvu jer je u pitanju jedino zavisno društvo koje je pojedinačno ili u konsolidovanom zbiru, sa stanovišta izrade konsolidovanog godišnjeg finansijskog izveštaja materijalno beznačajna.

Banka je na dan 31. decembra 2022. godine zapošljavala 195 radnika (31. decembra 2021. godine 144 zaposlenih). Sedište Banke je u ulici Bulevar Zorana Đinđića 121 u Beogradu. Poreski identifikacioni broj Banke je 100001829.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja

Priloženi finansijski izveštaji Banke za 2022. godinu sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI), izdatim od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni glasnik Republike Srbije", 73/2019), banke su obavezne da vode knjige i sastavljaju finansijske izveštaje u skladu sa prevedenim MSFI, dok je Zakonom o bankama ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 107/2005, 91/2010 i 14/2015), član 50. stav 2, propisano da banke pri sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja primenjuju MSFI od dana koji je nadležno međunarodno telo odredilo kao dan početka njihove primene.

MSFI čine Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, Međunarodni računovodstveni standardi - MRS, Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja - MSFI i sa njima povezana tumačenja, naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, izdata od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), odnosno Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja (IFRIC).

Finansijski izveštaji za 2022. godinu su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i kroz ostali rezultat, kao i nekretnina i investicionih nekretnina koje se naknadno vrednuju po modelu revalorizovane, odnosno fer vrednosti.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom Narodne banke Srbije o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 93/2020).

Finansijski izveštaji Banke su iskazani u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) je zvanična izveštajna i funkcionalna valuta u Republici Srbiji. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Banka je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u Napomeni 3.

Računovodstvene politike i procene korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procenama primenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja Banke za 2021. godinu, izuzev dole navedenih usvojenih novih i izmenjenih MRS, MSFI i tumačenja standarda (IFRIC).

Priloženi finansijski izveštaji odobreni su od strane Izvršnog odbora Banke dana 10. marta 2023. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja (Nastavak)

(a) *Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja*

Sledeći izmenjeni standardi stupili su na snagu od 1. januara 2022. godine, ali nisu imali materijalnog uticaja na Banku:

MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (Izmene) navodi koje troškove preduzeće uključuje u određivanju troškova ispunjavanja ugovora u cilju procene da li je ugovor štetan. Izmena MRS 37 pojašnjava značenje „troškova ispunjenja ugovora“. Izmena objašnjava da direktni troškovi ispunjenja ugovora uključuju dodatne troškove ispunjenja konkretnog ugovora; i alokacija ostalih troškova koji se direktno odnose na ispunjavanje. Izmena takođe pojašnjava da, pre nego što se uspostavi posebna odredba za štetni ugovor, entitet priznaje gubitak zbog umanjenja vrednosti koji je nastao na imovini koja se koristi u ispunjavanju ugovora, a ne na imovini koja je namenjena tom ugovoru.

Godišnja poboljšanja 2018-2020 dovode do manjih izmena na MSFI 1 Prva primena Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja, MSFI 9 Finansijski instrumenti, MRS 41 Poljoprivreda i ilustrativni primeri za MSFI 16 Lizing.

MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema (Izmene) zabranjuje da preduzeće od troškova nekretnina, postrojenja i opreme odbije iznose primljene po osnovu prodaje artikala proizvedenih dok kompanija priprema sredstvo za njegovo korišćenje. Umesto toga, kompanija će prepoznati takav prihod od prodaje i vezane troškove u bilansu uspeha. Izmena MRS 16 takođe pojašnjava da entitet „testira da li sredstvo ispravno funkcioniše“ kada procenjuje tehničke i fizičke performanse sredstva. Finansijske performanse sredstva nisu relevantne za ovu procenu. Sredstvo bi stoga moglo biti sposobno da funkcioniše kako je predvidelo rukovodstvo i podložno amortizaciji pre nego što dostigne nivo operativnih performansi koje očekuje rukovodstvo.

MSFI 3 Poslovne kombinacije (Izmene) je izmenjen i dopunjen kako bi se pozivao na Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje za 2018. godinu, da bi se utvrdilo šta predstavlja sredstvo ili obavezu u poslovnoj kombinaciji. Pre izmene, MSFI 3 se pozivao na Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje iz 2001. godine. Pored toga, dodat je novi izuzetak u MSFI 3 za obaveze i potencijalne obaveze. Izuzetak precizira da bi se za neke vrste obaveza i potencijalnih obaveza entitet koji primenjuje MSFI 3 umesto toga trebao pozvati na MRS 37 ili IFRIC 21, a ne na konceptualni okvir za 2018. godinu. Bez ovog novog izuzetka, entitet bi priznao neke obaveze u poslovnoj kombinaciji koje ne bi priznao prema MRS 37. Stoga bi odmah nakon sticanja entitet morao da prestane da priznaje takve obaveze i da prizna dobitak koji nije prikazivao ekonomsku dobit. Takođe je razjašnjeno da sticalac ne bi trebalo da prizna potencijalnu imovinu, kako je definisano u MRS 37, na datum sticanja

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

(b) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

➤ **MSFI 17 - Ugovori o osiguranju, MRS 1 - Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.** Izmene su na snazi za godišnje periode izveštavanja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao izmene MSFI i MRS na sledeći način:

- **Izmene MSFI 17 i dopune MSFI 4** (objavljene 25. juna 2020. godine i na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine). Izmene uključuju niz pojašnjenja koja imaju za cilj da olakšaju primenu MSFI 17, pojednostave neke zahteve standarda i tranziciju. Izmene se odnose na osam oblasti MSFI 17 i nisu namenjene promeni osnovnih principa standarda. Izvršene su sledeće izmene MSFI 17:

1. Datum stupanja na snagu: Datum stupanja na snagu MSFI 17 (koji uključuje izmene i dopune) odložen je za dve godine na godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023; a fiksni datum isteka privremenog izuzeća od primene MSFI 9 u MSFI 4 takođe je odložen za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.
2. Očekivani oporavak novčanih tokova pri sticanju osiguranja: Od entiteta se zahteva da alocira deo troškova sticanja na povezana očekivana obnavljanja ugovora i da te troškove prizna kao sredstvo sve dok entitet ne prepozna obnavljanje ugovora. Subjekti su dužni da procene nadoknadivost imovine na svaki datum izveštavanja i da pruže određene informacije o imovini u napomenama uz finansijske izveštaje.
3. Margina ugovorne usluge koja se može pripisati investicionim uslugama: Jedinice pokrića treba identifikovati, uzimajući u obzir količinu koristi i očekivani period osiguranja i investicionih usluga, za ugovore po pristupu sa promenljivom naknadom i za druge ugovore sa „uslugom povrata ulaganja“ po opštem modelu. Troškovi u vezi sa investicionim aktivnostima treba da budu uključeni kao novčani tokovi u granicama ugovora o osiguranju, do te mere da entitet obavlja takve aktivnosti da bi povećao koristi od osiguranja za osiguranika.
4. Ugovori o reosiguranju - povraćaj gubitaka: Kada entitet prizna gubitak nakon početnog priznavanja štetne grupe osnovnih ugovora o osiguranju ili dodavanjem štetnih osnovnih ugovora u grupu, entitet treba da prilagodi marginu ugovorne usluge povezane grupe ugovora o reosiguranju i prizna dobitak od ugovora o reosiguranju. Iznos nadoknađenog gubitka po ugovoru o reosiguranju određuje se množenjem gubitka priznatog u osnovnim ugovorima o osiguranju i procenta potraživanja po osnovnim ugovorima o osiguranju koje entitet očekuje da se oporavi od ugovora o reosiguranju. Ovaj uslov bi se primenjivao samo kada se ugovor o reosiguranju prizna pre ili u isto vreme kada se gubitak prizna na osnovnim ugovorima o osiguranju

➤ **MRS 1 i MSFI Izjave o praksi 2 (Izmene)** - Odbor je nedavno izdao amandmane na MRS 1 - Prezentacija finansijskih izveštaja i ažuriranje Izjave o praksi MSFI 2 - Donošenje materijalnih procena kako bi pomogao kompanijama da obelodane korisne računovodstvene politike. Ključne izmene MRS 1 uključuju: zahtevanje od kompanija da obelodane svoje materijalne računovodstvene politike, a ne svoje značajne računovodstvene politike; pojašnjavanje da su računovodstvene politike koje se odnose na nematerijalne transakcije, druge događaje ili uslove same po sebi nematerijalne i kao takve ne moraju biti obelodanjene; i pojašnjavanje da nisu sve računovodstvene politike koje se odnose na materijalne transakcije, druge događaje ili uslove same po sebi materijalne za finansijske izveštaje kompanije. Izmene su na snazi od 1. januara 2023. godine, ali se mogu primeniti i ranije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

(b) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (Nastavak)

- **MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)** uvode novu definiciju računovodstvenih procena: pojašnjavajući da su to novčani iznosi u finansijskim izveštajima koji su predmet merne nesigurnosti. Izmene takođe pojašnjavaju odnos između računovodstvenih politika i računovodstvenih procena tako što se precizira da kompanija razvija računovodstvenu procenu da bi postigla cilj utvrđen računovodstvenom politikom. Izrada računovodstvene procene uključuje: izbor tehnike merenja (tehnika procene ili procene) i izbor ulaza koji će se koristiti prilikom primene izabrane tehnike merenja.
- **MRS 1 Presentacija finansijskih izveštaja: Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (Izmene)**. Izmene su na snazi za godišnje periode izveštavanja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, a dozvoljena je ranija primena. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao predlog ekspozicije da se datum stupanja na snagu ovih izmena odloži do 1. januara 2024. Cilj izmena je promovisati doslednost u primeni zahteva pomažući kompanijama da utvrde da li je u izveštaju o finansijskom položaju, dugovi i druge obaveze s neizvesnim datumom dospeća potrebno klasifikovati kao kratkoročne ili dugoročne, na kraju izveštajnog perioda. Izmene i dopune utiču na prezentaciju obaveza u izveštaju o finansijskom položaju i ne menjaju postojeće zahteve oko merenja ili vremena priznavanja bilo koje imovine, obaveze, prihoda ili rashoda, niti informacije koje društva obelodanjuje o tim stavkama. Takođe, izmene i dopune razjašnjavaju zahteve za klasifikacijom duga koji društvo može da podmiri izdavanjem vlastitih instrumenata kapitala. Ove izmene još uvek nisu usvojene od strane EU. Obaveze su dugoročne ukoliko entitet ima suštinsko pravo, na kraju izveštajnog perioda, da odloži izmirenje za najmanje 12 meseci. Smernice više ne zahtevaju da takvo pravo bude bezuslovno. Očekivanja menadžmenta da li će naknadno ostvariti pravo na odlaganje poravnjanja ne utiču na klasifikaciju obaveza. Pravo na odlaganje postoji samo ako entitet ispunjava bilo koje relevantne uslove na kraju izveštajnog perioda. Obaveza se klasifikuje kao tekuća ako je uslov prekršen na ili pre datuma izveštavanja, čak i ako se od zajmodavca dobije odricanje od tog stanja nakon završetka perioda izveštavanja. Suprotno tome, zajam je klasifikovan kao dugoročan ako je ugovor o zajmu prekršen tek nakon datuma izveštavanja. Pored toga, izmene i dopune uključuju pojašnjenje zahteva za klasifikaciju duga koje entitet može da izmiri pretvaranjem u kapital. „Poravnjanje“ se definiše kao gašenje obaveze gotovinom, drugim resursima koji sadrže ekonomske koristi ili sopstvenim kapitalnim instrumentima. Postoji izuzetak za konvertibilne instrumente koji se mogu pretvoriti u kapital, ali samo za one instrumente kod kojih je opcija konverzije klasifikovana kao kapitalni instrument kao posebna komponenta složenog finansijskog instrumenta. Ne očekuje se da će efekti ovih izmena imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.
- **MSFI 16 - Lizing (Izmene)**. Izmene MSFI 16 Zakupi utiču na to kako prodavac-zakupac obračunava promenljiva plaćanja zakupa koja nastaju u transakciji prodaje i povratnog zakupa. Izmene i dopune uvode novi računovodstveni model za varijabilna plaćanja i zahtevaće od prodavaca-zakupaca da ponovo procene i potencijalno preispitaju transakcije prodaje i povratnog zakupa koje su sklopljene od 2019. godine. Izmjenama se potvrđuje da prilikom početnog priznavanja, prodavac-zakupac uključuje varijabilna plaćanja zakupa kada meri obavezu zakupa koja proističe iz transakcije prodaje i povratnog zakupa, kao i da nakon početnog priznavanja, prodavac-zakupac primenjuje opšte zahteve za naknadno računovodstvo obaveze po zakupu tako da ne priznaje nikakav dobitak ili gubitak u vezi sa pravom korišćenja koje zadržava. Prodavac-zakupac može usvojiti različite pristupe koji zadovoljavaju nove zahteve o naknadnom merenju. Izmene su na snazi za godišnje periode izveštavanja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

(b) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (Nastavak)

- **Izmena u MSFI 10 Konsolidovani finansijski izveštaji i MRS 28 Investicije u pridružene entitete i zajednička ulaganja: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva.** Dopune MSFI 10 i MRS 28 objavljene 2014. godine i na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon datuma koji odredi IASB. Izmene ukazuju na poznato neslaganje zahteva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posledica izmena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje (bez obzira da li je reč o zavisnom društvu ili ne). Delimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva deo zavisnog društva. U decembru 2015. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primene ovog standarda na neodređeno vreme čekajući ishod istraživanja vezano za primenu metoda učešća. Ove izmene još uvek nisu usvojene od strane EU. Ne očekuje se da će efekti ovih izmena imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

2.2. Stalnost poslovanja

Priloženi finansijski izveštaji Banke su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u doglednoj budućnosti, koja obuhvata period od najmanje dvanaest meseci od datuma finansijskih izveštaja.

2.3. Uporedne informacije

Uporedne podatke čine godišnji finansijski izveštaji Banke za 2021. godinu, sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitentata.

Prihodi i rashodi po osnovu kamate se priznaju u bilansu uspeha korišćenjem metoda efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budući novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskih sredstava ili obaveza (ili, prema potrebi, tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa se obračunava kako bi se koristila u procesu utvrđivanja amortizovane vrednosti i prihoda od kamata tokom trajanja finansijskog instrumenta. U primeni metoda efektivne kamate, Banka identifikuje naknade koje su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9, paragraf B 5.4.1-B 5.4.7.

Naknada za odobravanje kredita i plasmana, koja čini deo efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda i rashoda od kamata. Naknade za odobravanje kredita se obračunavaju i naplaćuju jednokratno unapred, razgraničavaju se i diskontuju tokom perioda trajanja kredita u skladu sa efektivnom kamatnom stopom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

Rashodi kamata po depozitima razgraničavaju se i priznaju u bilansu uspeha u periodu na koji se odnose.

Prihodi od kamate u skladu sa MSFI 9 "Finansijski instrumenti" priznaju se različito prema statusu finansijskog sredstva u odnosu na očekivane kreditne gubitke.

U skladu sa MSFI 9, paragraf 5.4.1, u slučaju finansijskih sredstava koja nisu kupljena ili pri inicijalnom priznavanju obezvređena, i za koja nema očiglednog dokaza obezvređenja na dan izveštavanja, prihod od kamate se priznaje primenom metode efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva.

U slučaju obezvređenih sredstava uključujući i kupljena finansijska sredstava ili finansijska sredstava koja su pri inicijalnom priznavanju sadržavala objektivne dokaze o obezvređenju, prihodi od kamate se uvek priznaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto osnovicu finansijskog sredstva). Efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik jeste stopa koja diskontuje procenjene novčane tokove tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva na amortizovanu vrednost za ova sredstva.

Banka nastavlja obračun kamate u svrhu evidencije ukupnog potraživanja po osnovu kamata, ali ovako obračunata kamata ne utiče na prihode od kamate već se samo evidentira u vanbilansnoj evidenciji Banke. Evidencionu kamata se, sve do definitivnog regulisanja spornog potraživanja, obračunava i evidentira u okviru vanbilansne evidencije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA**3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija**

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni. Naknade i provizije prevashodno čine naknade za usluge platnog prometa, izdate garancije i druge bankarske usluge.

MSFI 9 u paragrafima B 5.4.2 i B 5.4.3 propisuje koje naknade nisu, a koje jesu sastavni deo efektivne kamatne stope.

Naknade i provizije nastale po osnovu izvršenih usluga platnog prometa kao i naknade nastale kao rezultat procesa servisiranja kredita, naknade za administraciju, praćenje, monitoring, održavanje računa i slično, koje Banka naplaćuje na periodičnoj osnovi, ne mogu se smatrati integralnim delom efektivne kamatne stope, i Banka ih evidentira u periodu kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena kao prihod po osnovu naknada i provizija.

U skladu sa MSFI 9 Banka definiše konkretne naknade koje čine integralni deo efektivne kamatne stope koje se evidentiraju kao prihod od kamate kao i metod razgraničenja prihoda od tih naknada.

Integralni deo efektivne kamatne stope su konkretne naknade za odobravanje finansijskog instrumenta i Banka ih priznaje tokom perioda trajanja plasmana u skladu sa efektivnom kamatnom stopom.

Naknade koje su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta obračunavaju se kao usklađenje s efektivnom kamatnom stopom osim ako se finansijski instrument ne meri po fer vrednosti pri čemu se promena fer vrednosti priznaje u dobiti ili gubitku. U tim slučajevima naknade se priznaju kao prihod ili rashod pri početnom priznavanju instrumenta.

3.3. Prihodi/rashodi po osnovu hartija od vrednosti

U skladu sa MSFI 9, dobiti/ gubici po osnovu dužničkih instrumenata kapitala koji se vrednuju kroz ostali rezultat se priznaju kroz ostali rezultat, tj. na računima u okviru kapitala iskazuju se efekti promene njihove fer vrednosti, osim prihoda i rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kursnih razlika, do trenutka kada prestane priznavanje finansijskog sredstva ili kada se reklasifikuje.

Kada prestane priznavanje finansijskog sredstva, kumulirani dobitak ili gubitak koji je prethodno priznat u ostalom rezultatu se reklasifikuje iz kapitala u bilans uspeha. Kamata obračunata primenom efektivne kamatne stope se priznaje u bilansu uspeha.

Dobici/gubici po osnovu vlasničkih instrumenata kapitala ili finansijskih instrumenata čiji je poslovni model prikupljanje novčanih tokova kroz trgovanje priznaju se u bilansu uspeha. Svi realizovani ili nerealizovani dobiti po osnovu promene tržišne vrednosti ovih hartija od vrednosti se priznaju u korist prihoda odnosno na teret rashoda.

Hartije od vrednosti čiji je poslovni model prikupljanje ugovorenih novčanih tokova Banka vrednuje po amortizovanoj vrednosti, koju čini prvobitna nabavna vrednost po kojoj su stečene, uvećana za kamatu za protekli period po efektivnoj kamatnoj stopi i umanjena za eventualne otplate glavnice i kamate. Iznos gubitka, nastalog usled obezvređenja hartija od vrednosti koje se drže do dospeća, obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti i neto sadašnje vrednosti očekivanih budućih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj efektivnoj stopi ulaganja, i priznaje se u bilansu uspeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.4. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika i efekata po osnovu valutne klauzule

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD), koji predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke.

Sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije važećem na dan bilansa stanja (Napomena 45).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti (osim menjačkih poslova kod koji se razlika po osnovu kupoprodaje deviza kao posledica razlike između kupovnog/prodajnog i srednjeg kursa evidentira u okviru prihoda/rashoda od naknada), evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Sredstva u dinarima za koje je ugovorena zaštita od rizika primenom valutne klauzule, odnosno vezivanjem za kurs dinara u odnosu na EUR i USD na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu NBS na taj dan.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

3.5. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva obuhvataju kredite i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija, kredite i potraživanja od komitenata, sredstva na računima kod centralne banke i drugih banaka, hartije od vrednosti i ostala potraživanja, dok se finansijske obaveze najvećim delom odnose na primljene depozite banaka i drugih finansijskih organizacija i ostale obaveze.

3.5.1. Početno priznavanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha kod kojih troškovi transakcija direktno terete bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke, od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja, odnosno datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

3.5.2. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.5.2. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

3.5.3. Klasifikacija i naknadno odmeravanje finansijskih sredstava

Klasifikacija finansijskih sredstava vrši se na osnovu poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i karakteristika ugovorenih novčanih tokova. Zavisno od generisanih novčanih tokova i analize ispunjavanja SPPI kriterijuma (Solely payments of principal and interest) poslovni model može biti: držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (glavnice i kamate), držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (glavnice i kamate) i prodaje i držanje radi prodaje/trgovanja.

U zavisnosti od poslovnog modela vrši se klasifikacija finansijskih instrumenata:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti;
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (kapital); i
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti su finansijska sredstva koja su pribavljena sa namerom da se drže do fiksnog roka dospeća radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (glavnice i kamate).

Finansijska sredstva koje se vode po amortizovanoj vrednosti inicijalno se iskazuju po fer vrednosti korigovanoj za transakcione troškove. Naknadna procenjivanja (na dan bilansiranja) vrše se po amortizovanoj vrednosti. Amortizovana vrednost je inicijalno priznata fer vrednost uvećana za obračunate prihode primenom efektivne kamatne stope i umanjena za otplaćenu glavnice i kamatu i korigovana za obračun očekivanih kreditnih gubitaka. Očekivani kreditni gubici priznaju se evidentiranjem ispravke vrednosti. Efekti promene ispravke vrednosti priznaju se u bilansu uspeha.

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI)

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI) su finansijska sredstva koja su pribavljena radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova (glavnice i kamate) i prodaje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.5.3. Klasifikacija i naknadno odmeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Finansijska sredstva koje se vode po fer vrednosti kroz ostali rezultat inicijalno se iskazuju po fer vrednosti korigovanoj za transakcione troškove. Naknadno procenjivanje (na dan bilansiranja) vrši se takođe, po fer vrednosti. Efekti promene fer vrednosti evidentiraju se kroz ostali rezultat (revalorizacione rezerve). Nakon prestanka priznavanja sredstva akumulirani efekti promene vrednosti reklasifikuju se iz ostalog rezultata u bilans uspeha. Očekivani kreditni gubici priznaju se u okviru ostalog rezultata, a efekti promene priznaju se u bilansu uspeha.

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha(FVTPL)

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha(FVTPL) su sredstva koja su pribavljena radi prodaje/trgovanja i sredstva koja ne zadovoljavaju SPPI kriterijume.

Finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha inicijalno se iskazuju po fer vrednosti. Naknadno procenjivanje (na dan bilansiranja) vrši se takođe, po fer vrednosti. Efekti promene fer vrednosti evidentiraju se kroz bilans uspeha.

Reklasifikacija finansijskih sredstava

Reklasifikacija je potrebna samo ako se cilj poslovnog modela menja tako da se njegova prethodna procena modela više ne može primenjivati za finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL), po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVTOCI) i po amortizovanoj vrednosti. Reklasifikacija se vrši samo za dužničke instrumente, dok za vlasničke nije predviđena kao ni reklasifikacija finansijskih obaveza.

Reklasifikacija treba da se primeni prospektivno od datuma reklasifikacije koji se definiše kao prvi dan prvog perioda izveštavanja nakon promene u poslovnom modelu. Ako se finansijska sredstva reklasifikuju iz modela u kome su vrednovana po amortizovanoj vrednosti u kategoriju u kojoj će biti vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspeha tada se na dan reklasifikacije mora utvrditi njihova fer vrednost. Svaki dobitak ili gubitak nastao zbog razlike između amortizovane i fer vrednosti priznaje se u bilansu uspeha.

Ukoliko se reklasifikuje finansijsko sredstvo iz poslovnog modela u kome je vrednovano po fer vrednosti, u poslovni model u kome će biti vrednovano po amortizovanoj vrednosti, tada se poslednja fer vrednost smatra njegovom tekućom vrednošću.

Svaka obavljena reklasifikacija treba da bude objavljena uz navođenje: datuma reklasifikacije i vrednosti reklasifikovanih sredstava u svaku od kategorija, razloga za reklasifikaciju i kvantifikovanje uticaja reklasifikacije na iskazani finansijski i prinostni položaj.

Modifikacija ugovornih tokova gotovine

Kada se ugovorni tokovi gotovine ponovo ugovaraju ili se na drugi način modifikuju i ponovno ugovaranje ili modifikacije ne rezultiraju prestankom priznavanja finansijskog sredstva, potrebno je da se ponovo obračuna bruto knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva i da se prizna dobitak ili gubitak po osnovu modifikacije u bilansu uspeha.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.5.3. Klasifikacija i naknadno odmeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Bruto knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva se ponovno obračunava kao sadašnja vrednost ponovo ugovorenih ili modifikovanih tokova gotovine koji se diskontuju upotrebom prvobitne efektivne kamatne stope finansijskog sredstva (ili kreditno korigovane efektivne kamatne stope za kupljena ili izdata kreditno obezvređena finansijska sredstva) ili, kada je to primenjivo, revidirane efektivne kamatne stope.

Knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva se koriguje za sve nastale troškove ili naknade koji se amortizuju tokom preostalog perioda modifikovanog finansijskog sredstva.

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Banka priznaje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja se mere po amortizovanoj vrednosti ili za dužnička finansijska sredstva koja se evidentiraju po fer vrednosti kroz ostali rezultat, za kreditne obaveze i izdate garancije.

Knjigovodstvena vrednost finansijskih instrumenata koji se mere po amortizovanoj vrednosti, umanjuje se za iznos rezervisanja za očekivane kreditne gubitke. Pretpostavke i procene koje Banka koristi kao input u modelu vrednovanja očekivanih kreditnih gubitaka, kao i ocena o značajnom povećanju kreditnog rizika, obelodanjene su u Napomeni 5.1.

Gubici nastali po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava evidentirani su u bilansu uspeha kao rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha (Napomena 10).

Otpis nenaplativog potraživanja vrši se na osnovu odluka suda, Skupštine Banke ili Upravnog odbora Banke kada nema realne mogućnosti za naplatu i kada su svi instrumenti obezbeđenja naplate kredita aktivirani.

Ukoliko se u narednom periodu iznos gubitka zbog obezvređenja finansijskog sredstva smanji usled događaja koji se odigrao nakon priznavanja umanjenja vrednosti, prethodno priznat gubitak se koriguje promenama na računu ispravke vrednosti, a iznos korekcije se priznaje u bilansu uspeha kao prihod od umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava.

Restruktuirani krediti

Kada je u mogućnosti, Banka radije restruktuirala kredite nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate kao i nove uslove kreditiranja. Rukovodstvo kontinuirano kontroliše restruktuirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja. Banka i dalje vrši individualnu ili grupnu procenu obezvređenja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.5.4. Klasifikacija i naknadno odmeravanje finansijskih obaveza

Finansijske obaveze se klasifikuju kao:

- finansijske obaveze merene po amortizovanoj vrednosti; i
- finansijske obaveze merene po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

Obaveze koje se prilikom početnog priznavanja neopozivo klasifikuju kao merene po fer vrednosti kroz bilans uspeha se povezuju sa kreditnim rizikom obaveze u pogledu računovodstvenog tretmana efekata promena u tom kreditnom riziku.

Iznos promene u fer vrednosti finansijske obaveze koja se može pripisati promenama u kreditnom riziku te obaveze može da se prikaže u okviru ostalog ukupnog rezultata a preostali iznos treba da se prikaže u bilansu uspeha osim ako bi se time stvorila računovodstvena neusaglašenost u bilansu uspeha.

Depoziti banaka i komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se prvobitno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti uz primenu ugovorene kamatne stope.

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja vrednuju se po amortizovanoj vrednosti, što zbog kratkoročne prirode ovih obaveza odgovara njihovoj nominalnoj vrednosti.

3.6. Derivati

Banka ne koristi računovodstvo zaštite transakcija od rizika (hedžing).

Banka sa svojim komitentima ugovara valutnu klauzulu. Valutna klauzula predstavlja ugrađeni derivat koji se ne evidentira odvojeno od osnovnog ugovora, s obzirom da su ekonomske karakteristike i rizici ugrađenog derivata usko povezani sa osnovnim ugovorom. Dobici/gubici nastali po osnovu primene valutne klauzule evidentiraju se u bilansu uspeha kao prihodi/rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza, u okviru grupe prihodi/rashodi od kursnih razlika (Napomena 9).

3.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovinu čine gotovina u blagajni i tekući račun kod centralne banke, a gotovinske ekvivalente čine kratkoročna visokolikvidna ulaganja koja se mogu neposredno unovčiti uz beznačajni rizik smanjenja vrednosti, depoziti kod Narodne banke Srbije i kratkoročne hartije od vrednosti koje se mogu refinansirati kod Narodne banke Srbije.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti za potrebe izveštaja o tokovima gotovine uključuju novac u blagajni, tekući račun kod Narodne banke Srbije, tekuće račune kod drugih banaka i instrumente u postupku naplate, kao i druge depozite kod banaka i drugih institucija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.8. Repo poslovi

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojima je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti, su priznate u bilansu stanja, u okviru pozicije Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (Napomena 19). Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

3.9. Nekretnine, postrojenja, oprema, nematerijalna imovina i investicione nekretnine

Nematerijalna imovina se sastoji od softvera, licenci i nematerijalne imovine u pripremi.

Građevinski objekti iskazani su po procenjenoj tržišnoj vrednosti, utvrđenoj od strane nezavisnog ovlašćenog procenjivača sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti. Efekat procene vrednosti građevinskih objekata iskazan je u okviru revalorizacionih rezervi Banke (Napomena 29).

Investicione nekretnine se u početku odmeravaju po nabavnoj vrednosti odnosno ceni koštanja. Troškovi transakcija se uključuju u početno odmeravanje. Nakon početnog priznavanja investicione nekretnine se odmeravaju po fer vrednosti. Dobici i gubici koji proizilaze iz promene fer vrednosti investicionih nekretnina se priznaju u bilansu uspeha za period u kome su nastali. Investicione nekretnine su iskazane po procenjenoj tržišnoj vrednosti, utvrđenoj od strane nezavisnog ovlašćenog procenjivača, a efekti procene vrednosti su iskazani u bilansu uspeha (Napomena 14).

Zemljište je iskazano po procenjenoj tržišnoj vrednosti, utvrđenoj od strane nezavisnog ovlašćenog procenjivača izvršenoj na dan 31. decembra 2020. godine.

Oprema, investicije u toku i nematerijalna imovina na dan 31. decembra 2022. godine su iskazana po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu ili revalorizovanu vrednost nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine, primenom sledećih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva otpišu do rezidualne vrednosti u toku njihovog procenjenog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	1.30-10,0%
Kompjuterska oprema	25.0%
Nameštaj	10.0 - 15.0%
Motorna vozila	14.3-15.5%
Nematerijalna ulaganja	20.0%

Rezidualna vrednost sredstva je procenjeni iznos koji bi u sadašnjem trenutku Banka mogla ostvariti prodajom sredstva, umanjen za procenjeni trošak prodaje, ukoliko je sredstvo već staro i u stanju u kojem se očekuje da će biti na kraju njegovog korisnog veka upotrebe. Rezidualna vrednost sredstva je nula ukoliko Banka očekuje da pomenuto sredstvo koristi do kraja njegovog fizičkog veka trajanja. Rezidualna vrednost i korisni vek upotrebe sredstva se revidiraju i po potrebi koriguju na datum svakog bilansa stanja.

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine počinje kada se ova sredstva stave u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.9. Nekretnine, postrojenja, oprema, nematerijalna imovina i investicione nekretnine (Nastavak)**

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih prihoda ili ostalih rashoda.

Godišnje stope amortizacije koje je Banka primenila pri obračunu amortizacije po godišnjem računu za 2021. godinu za svrhe finansijskog izveštavanja različite su od stopa amortizacije koje su propisane i koje se priznaju u poreskom bilansu Banke za svrhe utvrđivanja oporezive dobiti. Obračun amortizacije nematerijalne imovine i nekretnina postrojenja i opreme za poreske svrhe vrši se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 142/2014, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019 i 153/2020) i Pravilnikom o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 116/2004, 99/2010, 104/2018 i 8/2019), što rezultira u odloženim porezima (Napomena 16c).

3.10. Obezvredjenje nefinansijske imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna imovina, nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknadiv iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

3.11. Stalna sredstva namenjena prodaji

Banka klasifikuje stalna sredstva kao sredstva namenjena prodaji kada se njihova knjigovodstvena vrednost može nadoknaditi prevashodno kroz prodaju, a ne daljim korišćenjem. Stalna sredstva namenjena prodaji moraju da budu dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaje takve vrste imovine i njihova prodaja mora biti vrlo verovatna. Stalna sredstva namenjena prodaji se prikazuju u iznosu nižem od knjigovodstvene i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Banka ne amortizuje stalna sredstva dok su ona klasifikovana kao stalna sredstva namenjena prodaji.

3.12. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Imovina nad kojom je preuzeto vlasništvo u procesu povraćaja obezvređenih kredita prikazuje se u okviru Ostalih sredstava i iskazuju se po iznosu nižem od knjigovodstvene i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Banka ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.13. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida u korist prihoda. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

Banka ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

3.14. Naknade zaposlenima

a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova.

b) Obaveze po osnovu otpremnina

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Banke i Zakonom o radu, Banka je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 2 prosečne zarade u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje ili do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Dugoročna rezervisanja za otpremnine formirana su na bazi izveštaja nezavisnog aktuara i ista su iskazana u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih isplata.

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka je izvršila rezervisanje po osnovu otpremnina za odlazak u penziju po sledećim pretpostavkama:

- Diskontna stopa	6.8%
- Godišnji rast zarada	4%
- Tablice mortaliteta (RZS) za godine	2010 - 2012

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.14. Naknade zaposlenima (Nastavak)****c) *Kratkoročna, plaćena odsustva***

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu kumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

Banka nema sopstvene penziona fondove, niti opcije za isplate zaposlenima u vidu akcija i po tom osnovu nema identifikovane obaveze na dan 31. decembra 2021. godine.

d) *Učehće u dobiti*

Učehće zaposlenih u dobiti obračunava se i isplaćuje u skladu sa Odlukom Skupštine Banke, a na osnovu procene rukovodstva Banke o doprinosu svakog zaposlenog ostvarenju rezultata poslovanja.

3.15. Kapital

Kapital se sastoji od akcijskog kapitala (običnih akcija), emisione premije, rezervi i neraspoređenog dobitka.

Dividende na akcije evidentiraju se kao obaveze u periodu u kojem je doneta odluka o njihovoj isplati. Dividende odobrene za godinu nakon datuma bilansa stanja se obelodanjuju u napomeni o događajima nakon datuma bilansa stanja.

3.16. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanja, Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstava. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuju u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.17. Porez na dobitak

a) Tekući porez na dobitak

Porez na dobitak se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 - dr. zakon i 142/2014, 91/2015-aut.tum. 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020 i 118/2021) i relevantnim podzakonskim aktima.

Porez na dobit obračunava se primenom stope od 15% na poresku osnovicu iskazanu u poreskom bilansu, nakon čega se može umanjiti za utvrđene poreske kredite. Osnovicu za oporezivanje čini oporeziva dobit, koja se utvrđuje usklađivanjem rezultata (dobitka ili gubitka) iz bilansa uspeha, a na način utvrđen ovim zakonom.

Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Godišnji poreski bilans se predaje u roku od 180 dana od isteka perioda za koji se utvrđuje porez.

Gubici utvrđeni u poreskom bilansu, izuzev kapitalnih dobitaka i gubitaka koji su utvrđeni u skladu sa ovim zakonom, mogu se preneti na račun dobiti utvrđene u poreskom bilansu iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

b) Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Za obračun iznosa odloženog poreza korišćena je stopa od 15%.

Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza na dan bilansa stanja, i iznosa iskazanih za svrhe izveštavanja, a što će rezultirati oporezivim iznosima budućih perioda. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i za efekte prenetog gubitka i neiskorišćenih poreskih kredita iz prethodnih perioda do iznosa do kojeg je verovatno da će postojati budućí oporezivi dobiti na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno, u korist kapitala (Napomena 16c).

c) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata uključuju porez na imovinu, poreze i doprinose na zarade na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda (Napomena 15).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)**3.18. Zarada po akciji**

Banka izračunava i obelodanjuje osnovnu zaradu po akciji. Osnovna zarada po akciji obračunava se deljenjem neto dobitka koji pripada akcionarima, imaocima običnih akcija Banke, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku perioda.

3.19. Poslovi u ime i za račun trećih lica i vanposlovna sredstva

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja sa naknadom, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke (Napomena 30). Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

3.20. Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 "Obelodanjivanje povezanih strana".

Odnosi između Banke i njenih povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi. Stanja potraživanja i obaveza na dan izveštavanja, kao i transakcije u toku izveštajnih perioda nastale sa povezanim licima posebno se obelodanjuju (Napomena 32).

3.21. Informacije po segmentima

Poslovni segment predstavlja deo imovine i poslovnih aktivnosti koje obezbeđuju proizvode ili usluge koje podležu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim poslovnim segmentima. Geografski segment obezbeđuje proizvode ili usluge unutar određenog privrednog okruženja koji podležu rizicima i koristima različitim od onih segmenata koji posluju u nekim drugim privrednim okruženjima. Banka najveći deo svog poslovanja obavlja na teritoriji Republike Srbije. Koncentracija plasmana i rezultati po segmentima su prikazani u Napomeni 42.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

U daljem tekstu navedene su ključne procene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrednosti sredstava i obaveza u toku naredne finansijske godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)**(a) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava**

Banka priznaje rezervisanja za očekivane kreditne gubitke za finansijska sredstva koja se mere po amortizovanoj vrednosti ili za dužnička finansijska sredstva koja se evidentiraju po fer vrednosti kroz ostali rezultat, za kreditne obaveze i izdate garancije.

Knjigovodstvena vrednost finansijskih instrumenata koji se mere po amortizovanoj vrednosti, umanjuje se za iznos rezervisanja za očekivane kreditne gubitke.

Rezervisanja za očekivane kreditne gubitke kod dužničkih finansijskih sredstava koja se mere po fer vrednosti kroz ostali rezultat, priznaju se u bilansu uspeha kroz ostali rezultat, i njima se ne umanjuje vrednost u bilansu stanja.

Banka vrši obezvrđenje na bazi modela očekivanih gubitaka u skladu sa MSFI 9: Finansijski instrumenti.

Obezvrđenje se vrši po jednom od sledećih osnova:

- 12- mesečni očekivani gubici - ovo su očekivani kreditni gubici koji nastaju ukoliko nastupi status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci u odnosu na izveštajni datum
- životni (lifetime) očekivani gubici -kreditni gubici kao posledica mogućih događaja neizmirenja obaveza tokom celog očekivanog života finansijskog instrumenta, a koji nastaje kao posledica značajnog porasta kreditnog rizika (Napomena 5.1).

(b) Obezvređenje investicija

Banka investicije smatra obezvređenim kada postoji dokumentovano (tržišni podaci) ili procenjeno smanjenje fer vrednosti ovih sredstava ispod njihove nabavne vrednosti.

(c) Koristan vek trajanja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog veka trajanja nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora.

Određivanje korisnog veka trajanja nematerijalne imovine i osnovnih sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora.

Adekvatnost određenog korisnog veka trajanja se preispituje na godišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog veka trajanja.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)**(d) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine**

Na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja i osnovna sredstva Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

Razmatranje obezvređenja zahteva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja.

(e) Rezervisanje po osnovu sudskih sporova

Banka je uključena u veći broj sudskih sporova koji proističu iz njenog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna i ugovorna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rešavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Banka redovno procenjuje verovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose verovatnih ili razumnih procena gubitaka. Razumne procene obuhvataju prosuđivanje rukovodstva nakon razmatranja informacija koje uključuju obaveštenja, poravnanja, procene od strane pravnog sektora, dostupne činjenice, identifikaciju potencijalnih odgovornih strana i njihove mogućnosti da doprinesu rešavanju, kao i prethodno iskustvo. Rezervisanje za sudske sporove se formira kada je verovatno da postoji obaveza čiji se iznos može pouzdano proceniti pažljivom analizom. Potrebno rezervisanje se može promeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija. Pitanja koja su ili potencijalne obaveze ili ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se obelodanjuju, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

(f) Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve neiskorišćene poreske gubitke i/ili poreske kredite do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se neiskorišćeni poreski gubici/krediti mogu iskoristiti.

Značajna procena od strane rukovodstva Banke je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike (Napomena 16c).

(g) Otpremnine prilikom odlaska u penziju i ostale naknade zaposlenima nakon prekida radnog odnosa

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova, utvrđuju se primenom aktuarske procene. Aktuarska procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvesnosti utiču na ishod procene. Dodatne informacije obelodanjene su u Napomeni 3.14 b.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Upravljanje rizicima je povereno Upravnom odboru, Odboru za praćenje poslovanja banke, Izvršnom odboru, Kreditnom odboru i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom čije su nadležnosti utvrđene propisima Narodne banke Srbije, Statutom i drugim aktima banke, i koji zajednički formiraju principe i metodologije procene rizika na bazi eksternih i internih odluka i praćenja kvaliteta ekonomije i kreditne sposobnosti svakog zajmotražioca, odnosno, preduzimanjem drugih aktivnosti u Banci za minimiziranje rizika. Procedure upravljanja rizicima Banke definisane su politikama upravljanja bankarskim rizicima usvojenim od strane Upravnog odbora Banke.

Banka je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojima se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanje ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. Radi primene posebnog i jedinstvenog sistema upravljanja rizicima i obezbeđenja funkcionalne i organizacione odvojenosti aktivnosti upravljanja rizicima od redovnih poslovnih aktivnosti Banke, Banka je formirala dve zasebne organizacione jedinice: Sektor upravljanja rizicima i Sektor analize kreditnog rizika. Sektor upravljanja rizicima se sastoji iz dva odeljenja - Odeljenje upravljanja kreditnim rizicima i Odeljenje upravljanja nekreditnim rizicima.

Organi Banke nadležni za upravljanje rizicima zajednički formiraju principe i metodologiju upravljanja rizicima na bazi:

- eksternih propisa i odluka koje donose zakonodavna tela, a najvećim delom, Narodna banka Srbije;
- internih procedura vezanih za utvrđivanje i praćenje kreditne sposobnosti svakog zajmotražioca, odnosno za donošenje odluka; i
- preduzimanje drugih aktivnosti usmerenih ka minimiziranju rizika u poslovanju Banke.

Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti, kao i njegovo usklađivanje sa sklonošću Banke ka rizicima i tolerancijom prema rizicima, a u skladu sa usvojenim strategijama i politikama. Sistem upravljanja rizicima definisan je strategijom upravljanja rizicima i kapitalom, politikama i procedurama, te definisanjem sklonosti ka rizicima i tolerancijom prema rizicima kroz uspostavljanje limita za nivoe rizika koji su prihvatljivi za Banku. Svi rizici koje je moguće izmeriti ili oceniti podvrgavaju se strukturi limita na nivou Banke i usaglašenost sa tim limitima se kontinuirano prati. Postavljanje i praćenje poštovanja limita zasnovano je na transparentnim, uniformnim principima. Postoje jasno definisani postupci za proces eskalacije i postupanje u slučaju probijanja limita.

Organi Banke nadležni za upravljanje rizicima permanentno prate promene u zakonskoj regulativi, analiziraju njihov uticaj na visinu rizika na nivou Banke i preduzimaju mere na usaglašavanju poslovanja i procedura sa novim propisima u okvirima kontrolisanog rizika. Pored toga, uvođenje novih proizvoda i usluga praćeno je potrebnim tržišnim i ekonomskim analizama u cilju optimizacije odnosa prihoda i troškova za procenjeni realni rizik.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom, Banka je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, diversifikacija rizika kojima je Banka izložena, održavanje potrebnog nivoa pokazatelja adekvatnosti ukupnog, osnovnog i osnovnog akcijskog kapitala, održavanje učešća problematičnih kredita (NPL) u ukupnim kreditima na nivou ispod definisanog limita, održavanje pokazatelja rizika koncentracije po osnovu izloženosti određenim vrstama proizvoda ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje učešća kredita u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i kredita u stranoj valuti u ukupnim kreditima Banke ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom iznad nivoa propisanog regulativom i internim limitima, razvoj aktivnosti Banke u skladu sa poslovnom strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti. Ciljevi upravljanja rizicima usklađeni su sa planom poslovanja Banke.

Uvažavajući izmene regulative Narodne banke Srbije, potrebe daljeg unapređenja procesa upravljanja rizicima, zahteve spoljnog revizora, i dalje aktuelnu situaciju izazvanu pandemijom virusa COVID-19, kao i globalnu ekonomsku krizu izazvanu rusko-ukrajinskim sukobom, Banka je tokom 2022. godine izvršila odgovarajuće izmene internih akata kojima se uređuje upravljanje rizicima.

Sistem upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima je definisan sledećim aktima:

- Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom;
- Politikama upravljanja rizicima;
- Procedurama upravljanja rizicima;
- Metodologijama za upravljanje pojedinačnim rizicima;
- Ostalim aktima.

Banka je definisala set pokazatelja kojima je formalizovala svoju sklonost ka preuzimanju rizika, kroz definisanje limita, na bazi kvantitativne i kvalitativne analize. Predmetni sistem limita je integrisan u proces odlučivanja u Banci, kao i u proces strateškog planiranja - izrade Strategije i Biznis plana.

Strategijom upravljanja rizicima definisani su:

- Dugoročni ciljevi, utvrđeni poslovnom politikom i strategijom Banke, kao i sklonost ka rizicima i tolerancija prema rizicima određeni u skladu sa tim ciljevima;
- Osnovna načela i principi preuzimanja i upravljanja rizicima;
- Osnovna načela upravljanja lošom aktivom;
- Osnovna načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti Banke u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i u stranoj valuti;
- Osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke;
- Pregled i definicije svih rizika kojima je Banka izložena ili može da bude izložena.

Takođe, strategijom upravljanja rizicima definisani su kriterijumi za utvrđivanje, kao i osnovna načela upravljanja lošom aktivom i najviši prihvatljiv nivo loše aktive za Banku, kao i osnovna načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Banka je utvrdila osnovna načela upravljanja rizicima kako bi ispunila svoje dugoročne ciljeve:

- Organizovanje poslovanja zasebne organizacione jedinice za upravljanje rizicima;
- Funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od redovnih poslovnih aktivnosti Banke;
- Sveobuhvatnost upravljanja rizicima;
- Efektivnost upravljanja rizicima;
- Cikličnost upravljanja rizicima;
- Razvoj upravljanja rizicima kao strateško opredeljenje;
- Upravljanje rizicima je deo poslovne kulture.

Načela upravljanja lošom aktivom obuhvataju:

- Aktivno upravljanje lošom aktivom u cilju minimiziranja negativnog efekta na finansijski rezultat i kapital Banke;
- Preventivne mere i aktivnosti u cilju minimiziranja daljeg pogoršanja kvaliteta aktive;
- Definisane strategije za upravljanje lošom aktivom - skup aktivnosti i mera u cilju oporavka finansijskog stanja dužnika ili pokretanje odgovarajućih postupaka prinudne naplate;
- Jasno definisane aktivnosti upravljanja lošom aktivom;
- Ranu identifikaciju dužnika koji se suočavaju sa finansijskim teškoćama ili su u doznji ili statusu neizmirenja obaveza;
- Procenu finansijskog stanja dužnika;
- Set indikatora na osnovu čije ispunjenosti se stiču uslovi za uključivanje dužnika u delokrug organizacione jedinice nadležne za upravljanje lošom aktivom;
- Segmentaciju loše aktive radi efikasnijeg upravljanja;
- Načelo materijalnosti pri definisanju mogućih mera;
- Veću učestalost praćenja vrednosti sredstava obezbeđenja i sredstava stečenih naplatom potraživanja;
- Organizacionu odvojenost Odeljenja upravljanja lošim plasmanima od organizacionih jedinica u čijem je delokrugu preuzimanje rizika;
- Uključenost u korporativno upravljanje i upravljanje rizicima indikatora za praćenje loše aktive;
- Transparentno izveštavanje organa Banke o lošoj aktivni, uključujući i informacije o efikasnosti i efektivnosti sprovođenja aktivnosti naplate i mera za upravljanje lošom aktivom.

Načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti obuhvataju:

- Sagledavanje izloženosti klijenata sa aspekta kreditno-deviznog rizika - kroz sagledavanje uticaja potencijalne promene deviznog kursa na prihode klijenta i njegov kapacitet otplate kredita;
- Sagledavanje vrste i segmenta poslovanja sa aspekta kreditno-deviznog rizika - kroz sagledavanje vrste delatnosti i vrste proizvoda u smislu direktne ili indirektno povezanosti poslovanja i cene proizvoda sa kretanjem deviznih kurseva;

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

- Preventivne mere i aktivnosti u cilju minimiziranja izloženosti kreditno-deviznom riziku;
- Jasno definisane aktivnosti u procesu odobravanja kredita indeksiranih u stranoj valuti i kredita u stranoj valuti;
- Segmentaciju izloženosti po vrsti izloženosti;
- Veću učestalost praćenja vrednosti sredstava obezbeđenja za lošu aktivu, kao i sredstava obezbeđenja stečenih naplatom potraživanja;
- Organizacionu odvojenost nadležnosti za praćenje u odnosu organizacionih jedinica u čijem je delokrugu preuzimanje rizika;
- Uključenost u korporativno upravljanje i upravljanje rizicima indikatora za praćenje izloženosti kreditno-deviznom riziku;
- Transparentno izveštavanje organa Banke o izloženosti kreditno-deviznom riziku, uključujući i informacije o efikasnosti i efektivnosti sprovođenja aktivnosti naplate i mera za upravljanje lošom aktivom;
- Praćenje kretanja deviznih kurseva.

Politike upravljanja pojedinim vrstama rizika bliže definišu:

- Način organizovanja procesa upravljanja rizicima Banke i jasna razgraničenja odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa, uključujući i proces upravljanja lošom aktivom;
- Način procene rizičnog profila Banke i metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika;
- Načine praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje Banka koristi i njihovu strukturu;
- Način odlučivanja i postupanja u slučaju prekoračenja uspostavljenih limita, uz definisanje izuzetnih okolnosti u kojima je moguće odobravanje prekoračenja u zakonskim okvirima;
- Mere za ublažavanje rizika i pravila za primenu tih mera;
- Način i metodologiju za sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke;
- Principe funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- Okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova.

Procedurama upravljanja rizicima Banka bliže definiše proces upravljanja rizicima i nadležnosti i odgovornosti svih organizacionih jedinica Banke u sistemu upravljanja rizicima.

Banka je pojedinačnim metodologijama detaljnije propisala metode i pristupe koji se koriste u sistemu upravljanja rizicima.

Nadležnosti

Upravni *odbor* je nadležan i odgovoran za usvajanje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola u Banci i vršenje nadzora nad njegovom efikasnošću, nadzor nad radom Izvršnog odbora, usvajanje tromesečnih izveštaja o upravljanju rizicima, usvajanje Plana oporavka, kao i sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala i drugo.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Izvršni odbor je nadležan i odgovoran za sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, usvajanje procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanje njihove primene i izveštavanje Upravnog odbora u vezi s tim aktivnostima. Takođe, Izvršni odbor analizira sistem upravljanja rizicima i najmanje tromesečno izveštava Upravni odbor o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i odlučuje, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora, o svakom povećanju izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom i o tome obaveštava Upravni odbor.

Odbor za reviziju (Odbor za praćenje poslovanja Banke) je nadležan i odgovoran za analizu i nadzor primene i adekvatnog sprovođenja usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sistema unutrašnjih kontrola. Najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti, predlaže unapređenje politika i procedura upravljanja rizicima i sprovođenja sistema unutrašnjih kontrola.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je nadležan i odgovoran za praćenje izloženosti Banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i predlaganje mera za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti.

Kreditni odbor odlučuje o kreditnim zahtevima, kao i postupanjima sa problematičnim potraživanjima u okvirima utvrđenim aktima Banke, analizira izloženost Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku, analizira kreditni portfolio, a takođe predlaže mere Izvršnom odboru Banke.

Sektor upravljanja rizicima definiše i predlaže za usvajanje strategiju, politike, procedure i metodologije upravljanja rizicima, identifikuje, meri, ublažava, prati i kontroliše i izveštava o rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Takođe, nadležan je za razvijanje modela i metodologija za identifikovanje, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika, kao i za izveštavanje nadležnih organa Banke.

Sektor sredstava i upravljanja likvidnošću je odgovoran za upravljanje sredstvima i likvidnošću, kao i upravljanje aktivom i pasivom Banke. Takođe, učestvuje i u upravljanju rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom i deviznim rizikom.

Odeljenje unutrašnje revizije je odgovorno za kontinuirano sprovođenje nezavisnog vrednovanja sistema upravljanja rizicima, kao i za redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola. Unutrašnja revizija o svojim nalazima i preporukama izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor.

Odeljenje kontrole usklađenosti poslovanja dužno je da najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje rizike te usklađenosti i predloži planove upravljanja rizicima, o čemu sastavlja izveštaj koji dostavlja Izvršnom odboru i Odboru za praćenje poslovanja Banke.

Proces upravljanja rizicima

Banka redovno meri, odnosno procenjuje rizike koje je identifikovala u svom poslovanju. Merenje podrazumeva primenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda i modela merenja koji omogućuju uočavanje promena u profilu rizika i procenu novih rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Za sve identifikovane rizike Banka određuje njihovu značajnost koja je zasnovana na sveobuhvatnoj proceni rizika koji su svojstveni pojedinim poslovima, proizvodima, aktivnostima i procesima Banke.

Ublažavanje rizika podrazumeva diverzifikaciju, prenos, smanjenje i/ili izbegavanje rizika, a Banka ga sprovodi u skladu sa rizičnim profilom, sklonošću ka rizicima i tolerancijom prema rizicima.

Praćenje i kontrola rizika se sprovode kroz kontinuirano praćenje izloženosti po različitim kriterijumima, kao i kroz praćenje i kontrolu limita koje je Banka uspostavila, koji zavise od poslovne strategije i tržišnog okruženja, kao i od nivoa rizika koji je Banka spremna da prihvati.

Banka je uspostavila sistem redovnog izveštavanja o izloženosti rizicima i rizičnom profilu, koji omogućuje relevantnim zaposlenima na svim nivoima organizacione strukture u Banci pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno sigurno i stabilno poslovanje.

Izveštaji o upravljanju rizicima se redovno dostavljaju: Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za reviziju i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom, koji sadrže sve informacije neophodne za procenu rizika i donošenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

Banka je u poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika: kreditnom i sa njim povezanim rizicima, riziku likvidnosti, tržišnim rizicima, operativnim rizicima, riziku ulaganja, riziku koncentracije izloženosti i riziku zemlje, kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti u uslovima redovnog poslovanja Banke.

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.

Banka ima definisane kriterijume odobravanja kredita, izmene uslova, produženje roka i restrukturiranja potraživanja, koji su propisani procedurama i metodologijama odobravanja plasmana i upravljanja rizicima.

Pre odobrenja plasmana Banka procenjuje kreditnu sposobnost dužnika, kao primarni izvor otplate plasmana na osnovu interno definisanih kriterijuma, i ponuđeni kolateral, kao sekundarni izvor naplate. Na osnovu identifikovanog i izmerenog nivoa kreditnog rizika (procene finansijskog stanja i kreditne sposobnosti dužnika, kao i vrednosti i pravne sigurnosti kreditne zaštite i drugih relevantnih faktora) i nezavisnog mišljenja o riziku, lica sa ovlašćenjem za odlučivanje o plasmanima, nadležni odbori i organi Banke, saglasno definisanom sistemu odlučivanja, donose Odluku o odobrenju/izmenama plasmana.

Donošenje odluka o izlaganju kreditnom riziku, Banka je definisala kroz sistem odlučivanja u zavisnosti od vrste klijenata i nivoa izloženosti. Donosioci kreditnih odluka su: lica sa ovlašćenjem za odlučivanje o plasmanima u Sektoru poslova sa stanovništvom, Sektoru korporativnog bankarstva i Sektoru analize kreditnog rizika, Kreditni odbor, Izvršni odbor i Upravni odbor.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)**

Prilikom donošenja odluka poštuje se princip dvostruke kontrole, tzv. „princip četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da uvek postoji strana koja predlaže i strana koja odobrava određeni plasman.

Za plasmane ugovorene u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom, Banka procenjuje uticaj promene kursa dinara na finansijsko stanje i kreditnu sposobnost dužnika, a naročito analizira adekvatnost novčanih tokova dužnika u odnosu na promenjeni nivo kreditnih obaveza pod pretpostavkom da će doći do određenih promena kursa dinara na godišnjem nivou.

Organizacioni model sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke obezbeđuje adekvatnu komunikaciju, razmenu informacija i saradnju na svim organizacionim nivoima, a takođe obezbeđuje jasnu, operativnu i organizacionu razdvojenost funkcije za nezavisno upravljanje rizicima i aktivnosti podrške s jedne strane, od aktivnosti preuzimanja rizika, sa druge strane, odnosno podelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti. Banka je uspostavila i adekvatan informacioni sistem koji podrazumeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom i odgovarajuće izveštavanje rukovodstva Banke.

Upravljanje kreditnim rizikom

U skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslova koje obavlja, Banka je organizovala proces upravljanja kreditnom rizikom i jasno razgraničila odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa.

Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Banke u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke, na osnovu koje se vrši limitiranje mogućih uticaja negativnih efekata na finansijski rezultat i adekvatnost kapitala.

Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom su:

- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana i na nivou celokupnog portfolija Banke;
- Održavanje nivoa kreditnog rizika koji minimizira negativan uticaj na finansijski rezultat i kapital;
- Rangiranje plasmana u skladu sa njihovom rizičnošću;
- Poslovanje u skladu sa dobrim praksama za odobravanje plasmana;
- Obezbeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje kreditnim rizikom.

U cilju upravljanja kreditnim rizikom, Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i pribavlja odgovarajuće instrumente obezbeđenja plaćanja. Banka ocenjuje kreditnu sposobnost svakog klijenta u momentu podnošenja zahteva i vrši monitoring dužnika, plasmana i kolaterala, kako bi bila u mogućnosti da preduzme odgovarajuće aktivnosti u cilju naplate svog potraživanja.

Banka vrši kvantitativno i/ili kvalitativno merenje, odnosno procenu identifikovanog kreditnog rizika. Proces merenja kreditnog rizika je zasnovan na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internih klasa rizika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)**

Sistem internih klasa rizika je instrument za donošenje pojedinačnih odluka i procenjivanje nivoa rizika pojedinačnog plasmana. Pored navedenog, sistem internih klasa rizika služi za procenjivanje nivoa rizika ukupnog portfolija, a koristi se i u postupku obezvređenja plasmana u cilju rangiranja nivoa rizičnosti i iskazivanja realne vrednosti potraživanja. Sistem internih klasa rizika podleže redovnoj reviziji i unapređenju.

U analizi kreditnog rizika, pored sistema internih klasa rizika, Banka koristi i načela propisana regulativom Narodne banke Srbije, koja zahtevaju klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma i obračun rezerve za procenjene gubitke. U decembru mesecu 2018. godine Narodna banka Srbije je usvojila izmenu regulative kojom se od 01.01.2019. godine potvrđuje ukidanje obračuna rezerve za procenjene gubitke i potrebne rezerve.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, odnosno održavanje prihvatljivog nivoa kvaliteta kreditnog portfolija Banke.

Osnovne tehnike ublažavanja kreditnog rizika su:

- Limiti izloženosti - rizik koncentracije,
- Diversifikovanje ulaganja,
- Sredstva obezbeđenja.

Limiti izloženosti po osnovu pojedinačnog dužnika zasnivaju se na proceni kreditne sposobnosti dužnika, a limiti izloženosti na nivou portfolija usmereni su na ograničenje koncentracije izloženosti u portfoliju. Banka kontinuirano kontroliše kretanje kreditnog rizika u okviru definisanog rizičnog profila.

Rizik koncentracije obuhvata: veliku izloženost (izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom), grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika kao što su privredni sektori, vrste proizvoda, geografska područja i slično, i instrumente kreditne zaštite.

Banka prati izloženost prema definisanim limitima sa istim ili sličnim faktorima rizika, i u zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja, kretanja u pojedinim delatnostima i geografskim područjima, redovno vrši preispitivanje definisanih limita i predlaže redefinisane istih u slučaju promene faktora rizika.

Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda, Narodna banka Srbije je od 01.01.2019. godine, propisala bankama da prate i rizik koncentracije, odnosno izloženosti banke prema grupama proizvoda, prvenstveno izloženosti po osnovu gotovinskih, potrošačkih i ostalih kredita odobrenih stanovništvu ugovorene ročnosti preko 7 godina u 2020.godini preko 6 godina u 2021.godini i od 2022. godine preko 6 godina.

Praćenje kvaliteta plasmana na nivou pojedinačnog dužnika zasniva se pre svega na obezbeđivanju ažurnih podataka o finansijskom stanju i kreditnoj sposobnosti dužnika i tržišnoj vrednosti sredstava obezbeđenja, dok se praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija vrši identifikovanjem promena na nivou grupa klijenata određenog nivoa rizika, plasmana, kolaterala, potrebnih rezervi za očekivane i neočekivane gubitke, u cilju utvrđivanja i upravljanja stanjem i kvalitetom aktive.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)**

Kontrola kreditnog rizika podrazumeva proces kontinuiranog praćenja poslovanja sa definisanim sistemom limita, naročito kada izloženost kreditnom riziku teži gornjoj granici definisanog rizičnog profila, a posebno prilikom uvođenja novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

U cilju zaštite od rizika neizvršenja obaveza u poslovanju sa klijentima, Banka preduzima sledeće mere za regulisanje potraživanja: produženje roka, restrukturiranje, poravnanje, preuzimanje sredstava obezbeđenja u cilju naplate potraživanja, zaključenje ugovora sa zainteresovanim trećim licem, pokretanje sudskog spora i ostale mere.

Ukoliko preduzete mere regulisanja plasmana, odnosno prinudne naplate i sudskog postupka nisu dale očekivane rezultate, odnosno kada ne postoji mogućnost naplate potraživanja u celosti, inicira se predlog za trajan otpis preostalog potraživanja Banke, ili prenos iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

Banka osim kreditne izloženosti ima i vanbilansnu izloženost (plative i činidbene garancije, avali, akreditivi) po osnovu koje ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje za račun trećih lica. Za vanbilansnu izloženost Banka koristi iste kontrolne procese i procedure koji se koriste za kreditni rizik po osnovu bilansnih izloženosti.

Izveštavanje o kreditnom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na mesečnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom izveštavanja.

MSFI 9 finansijski instrumenti

Banka kontinuirano primenjuje MSFI 9 standard. U skladu sa MSFI 9 standardom finansijska aktiva može se klasifikovati i vrednovati kao:

- Finansijski instrumenti po amortizovanom trošku (AC), poslovni model prikupljanja novčanih tokova glavnice i kamate i ispunjen SPPI¹ kriterijum;
- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), ispunjen SPPI, ali je poslovni model prikupljanje novčanih tokova i prodaja;
- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

Poslovni model Banke opredeljen je kao držanje radi prikupljanja novčanih sredstava po osnovu glavnice i kamata, što je potkrepljeno sprovedenom analizom koja ukazuje da ne postoje činjenice da se Banka opredelila za drugačiji poslovni model. Sa aspekta klasifikacije i merenja, MSFI 9 standard zahteva da se sva finansijska sredstva, osim vlasničkih instrumenata i derivata, procenjuju na osnovu poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima, ali i ugovornih karakteristika novčanih tokova samih instrumenata (na bazi testiranja SPPI kriterijuma). Novčani tokovi finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanom trošku sastoje se od plaćanja glavnice i kamate čije su komponente naknada za vremensku vrednost novca, trošak kreditnog rizika, administrativni troškovi i profitna marža.

¹ Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Vlasnički instrumenti, ulaganja u lica koja nisu zavisna, a koji se ne drže radi trgovine se klasifikuju kao sredstva čija se vrednost procenjuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat, sa naknadnom reklasifikacijom dobitka i gubitka kroz bilans uspeha.

Takođe, primenom MSFI 9 standarda, Banka obračunava obezvređenje i za kreditne plasmane date Republici Srbiji i Narodnoj banci Srbije (za sredstva koja nisu odmah raspoloživa) koje se evidentira na teret bilansa uspeha, kao i obezvređenje po osnovu hartija od vrednosti koje evidentira kroz ostali ukupni rezultat.

gOpis politika za identifikovanje problematičnih potraživanja i restrukturiranih potraživanja

Banka je svesna činjenice da izloženost lošoj aktivni primarno proističe iz kreditnog rizika, odnosno rizika da dužnik ili ugovorna strana ne izvršava obaveze iz ugovora, koji predstavlja ključni rizik u poslovanju.

Iz tog razloga, Banka identifikuje, meri, prati i kontroliše lošu aktivu u svim dimenzijama, što joj omogućava da kontroliše potreban iznos kapitala u odnosu na taj rizik, kao i da teži da ostvari adekvatnu kompenzaciju na ime rizika koji je nastao. Strategija Banke u upravljanju lošom aktivom odnosi se na definisana načela i najviši prihvatljivi nivo loše aktive u Banci.

Politika upravljanja lošom aktivom predstavlja integralni deo procesa planiranja i definiše planirani trend smanjenja učešća loše aktive u ukupnoj bilansnoj i vanbilansnoj izloženosti koja se klasifikuje.

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, počev od 01.01.2018. godine, Banka je uvela i nivoe obezvređenja (nivo 1, nivo 2 i nivo 3) koji prate status klijenta. Standardni klijenti se svrstavaju u nivo 1, klijenti kod kojih je identifikovano povećanje kreditnog rizika (pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobrenja, kašnjenja od 31 dan do 90 dana) svrstavaju se u nivo 2, a NPL klijenti se svrstavaju u nivo 3. Klijenti koji se nalaze u nivoima 1 i 2 se obezvređuju na grupnoj osnovi, dok se klijenti iz nivoa 3 obezvređuju individualno, uvažavajući zahteve MSFI 9 standarda u delu najmanje 2 scenarija naplate.

Svrha praćenja kvaliteta portfolija je sprečavanje direktnog transfera standardnih klijenata u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima bez prethodnog identifikovanja klijenata kao potencijalno rizičnih i bez sprovođenja radnji prevencije loših plasmana, odnosno ublažavanja i smanjivanja kreditnog rizika putem sprovođenja adekvatne strategije i akcionih planova. Potencijalno rizični klijenti se prate češće u odnosu na standardne klijente i ukoliko se utvrdi dalje povećanje kreditnog rizika, klijenti se svrtavaju u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima.

Osnovni cilj upravljanja lošom aktivom je što manje učešće loše aktive u ukupnoj bilansnoj i vanbilansnoj izloženosti Banke koja se klasifikuje, a pored istog ističu se i dodatni ciljevi u vidu težnje ka nižim apsolutnim iznosima loše aktive, efikasnijoj i efektivnijoj naplati loše aktive, uspešnim sprovođenjem restrukturiranja potraživanja loše aktive i nižim troškovima obezvređenja kao rezultat trendova u kretanju loše aktive.

Banka lošom aktivom upravlja na nivou ukupnog i segmenata portfolija (privredna društva i stanovništvo, uključujući preduzetnike) i na nivou pojedinačnog dužnika.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Opis politika za identifikovanje problematičnih potraživanja i restrukturiranih potraživanja (Nastavak)

Kreditne izloženosti koje pokazuju znake sadašnjeg ili bliskog značajnog povećanja rizika, potpunog ili delimičnog neizvršenja obaveza, ili moguće potrebe za naplatom iz sredstava obezbeđenja, predmet su posebnog tretmana u okviru upravljanja lošom aktivom. Banka pod lošom aktivom, pre svega, podrazumeva problematične izloženosti.

Banka pod problematičnim izloženostima (loši plasmani) podrazumeva:

- situaciju kada dužnik kasni u izmirenju svojih obaveza više od 90 dana od dana dospeća predmetne obaveze po bilo kojoj materijalno značajnoj obavezi,
- na osnovu procene finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika, Banka je procenila da dužnik neće moći da izmiri svoje obaveze prema Banci (glavnice, kamate, naknade) u celosti bez realizacije sredstva obezbeđenja, nezavisno od toga da li dužnik svoje obaveze izmiruje blagovremeno ili ne,
- procenjeno da je malo verovatno da će dužnik u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci, ne uzimajući u obzir mogućnost realizacije instrumenta kreditne zaštite,
- utvrđen iznos obezvređenja procenom na individualnoj ili grupnoj osnovi, osim za potraživanja kod kojih se taj iznos ne može identifikovati na nivou pojedinačnog potraživanja u grupi,
- delimični ili potpuni individualni otpisi ili otpusti potraživanja (glavnice i kamate) od dužnika,
- kamata u visini tromesečnog iznosa (i više) pripisana dugu, kapitalizovana, refinansirana, ili je njeno plaćanje odloženo,
- realizacija sredstava obezbeđenja, osim menice, od strane drugih poverilaca,
- restrukturiranje potraživanja koje je posledica pogoršanja finansijskog stanja dužnika, uz umanjenje ili prolongiranje roka vraćanja obaveza,
- otvoren proces stečaja, likvidacije ili neke vrste finansijskog restrukturiranja dužnika,
- neprekidna blokada duže od 60 dana,
- prodaja potraživanja.

U cilju prepoznavanja potencijalnog rizika što je ranije moguće, vrši se kontinuirano praćenje i sledećih pokazatelja: kašnjenje u dostavljanju informacija, povećavanje duga prema drugim bankama, opadanje vrednosti sredstava obezbeđenja ili opadanje rejtinga dužnika, promene u prometu preko računa i stanju na računima kod Banke, opadanje tržišnog učešća, porast konkurencije, česte promene načina poslovanja, promene u kadrovskoj strukturi i dr.

Ukoliko je bilo kakva negativna informacija javno ili na drugi način dostupna, treba da se potvrdi u direktnom kontaktu ili na drugi način, a po potrebi i na osnovu uvida u podatke kod Kreditnog biroa i ustanove razlozi koji su doveli do promena, kao i da se o tome odmah informiše. Ukoliko se kroz periodičnu analizu, odnosno procenjivanje, utvrdi postojanje negativnih informacija, obavezno je promptno informisanje.

Ukoliko jedan ili više pokazatelja ranog upozorenja pokazuje negativni trend, bez indikacija da bi moglo doći do jasnih pozitivnih promena u predstojećem period, dužnik se može staviti na kontrolnu listu (lista dužnika pod dodatnim nadzorom), o čemu se izveštavaju nadležni odbori Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Opis politika za identifikovanje problematičnih potraživanja i restrukturiranih potraživanja (Nastavak)

U slučaju sumnje ili konstatacije da postoji problem koji se može negativno odraziti na mogućnost nadoknade potraživanja Banke, odnosno sposobnost dužnika da servisira dug, lica koja su zadužena za identifikaciju porasta rizika dužna su da o tome promptno informišu radi sagledavanje karaktera i uzroka problema, načina identifikacije problema, mogućih implikacija za Banku i predloga mera koje je neophodno preduzeti.

Banka kontinuirano prati naplatu potraživanja, odnosno realizovanih naplata po aktiviranim garancijama. Praćenje naplate potraživanja vrši se od momenta realizacije (puštanja sredstava), tokom celokupnog perioda korišćenja do perioda otplate, pri čemu se analiziraju dospele obaveze po plasmanu. Nakon isteka roka dospeća obaveze, ukoliko ista nije izmirena, preduzimaju se određeni koraci u definisanim vremenskim okvirima.

Po isteku perioda od 90 dana nakon dospeća potraživanja Banke dolazi do identifikacije problematične izloženosti. Problematična izloženost se identifikuje i u ranijim periodima u odnosu na datum dospeća potraživanja ukoliko se dođe do saznanja da je dužnik ušao u proces stečaja, likvidacije, ili neke vrste finansijskog restrukturiranja, u slučaju prodaje potraživanja, u slučaju kontinuirane blokade duže od 60 dana, kao i ukoliko se evidentira postojanje problematične finansijske situacije koja može (najverovatnije će) rezultirati u nemogućnosti izmirenja obaveze prema Banci iako to još nije slučaj, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate po osnovu aktiviranja sredstava obezbeđenja.

Potraživanja se šalju na restrukturiranje na prvi znak trajnog pogoršavanja rizika ili mogućeg neispunjavanja obaveza. Nadležni odbor Banke donosi odluku da li izloženost treba restrukturirati ili pokrenuti proces naplate kroz realizaciju sredstava obezbeđenja.

Za restrukturiranje potraživanja se Banka odlučuje samo ukoliko utvdi da je dužnik sposoban da održi svoju poslovnu aktivnost u narednom periodu i da će u skladu sa planom restrukturiranja moći da izvršava svoje obaveze. Mere restrukturiranja ne smeju se koristiti za privremeno ili trajno prikriivanje stvarnog nivoa rizika potraživanja koja su restrukturirana.

Restrukturiranje potraživanja je odobravanje, zbog finansijskih poteškoća dužnika, ustupaka u vezi sa otplatom pojedinačnog potraživanja koji ne bi bili odobreni da dužnik nije u tim poteškoćama, bez obzira da li ima dospelih obaveza, da li je to potraživanje obezvređeno i da li je za njega nastupio status neizmirenja obaveza. Restrukturiranje se vrši na jedan od sledećih načina: promenom uslova pod kojima je potraživanje nastalo, naročito ako su naknadno ugovoreni uslovi otplate povoljniji u odnosu na prvobitno ugovorene (smanjenje kamatne stope, otpis dela glavnice i/ili kamate, promena datuma dospeća i dr.), kao i refinansiranjem potraživanja. Ovakve okolnosti se često u praksi nazivaju „forbearance“. Pored navedenog, u kategoriju restrukturiranih potraživanja svrstavaju se i potraživanja kod kojih je:

- izvršena promena ugovorenih uslova otplate problematičnih potraživanja ili koja bi, u odsustvu navedenih izmena, bila svrstana u kategoriju problematičnih, potraživanja,
- izvršena promena ugovorenih uslova otplate potraživanja koja dovodi do potpunog ili delimičnog otpisa u materijalno značajnom iznosu,
- Banka aktivirala ugovorene klauzule o restrukturiranju na osnovu kojih se uslovi otplate menjaju usled nastupanja određenih događaja (ugrađene klauzule) prema dužniku od koga je potraživanje već klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja ili bi bilo tako klasifikovano da nisu aktivirane te klauzule,

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Opis politika za identifikovanje problematičnih potraživanja i restrukturiranih potraživanja (Nastavak)

- ukoliko je dužnik istovremeno kada je odobreno novo potraživanje (ili u kratkom periodu pre ili posle tog odobravanja) izvršio plaćanje po osnovu drugog potraživanja Banke (ili drugog pravnog lica prema kome je ustupljeno potraživanje prema tom dužniku), a koje je bilo klasifikovano ili je ispunjavalo uslove da bude klasifikovano u grupu problematičnih ili bi, u odsustvu novog potraživanja, bilo klasifikovano u navedenu grupu, odnosno ispunjavalo te uslove.

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, svako restrukturiranje potraživanja usled finansijskih poteškoća smatra se modifikovanim ili promenjenim finansijskim sredstvom.

Ukoliko je planom korektivnih mera predviđeno restrukturiranje kao korektivna mera, neophodno je obezbediti i dokumentovati:

1. detaljnu analizu razloga koji su doveli do finansijskih poteškoća dužnika,
2. plan konsolidacije finansijskog stanja i operativnog poslovanja dužnika, a ukoliko je predviđena promena vlasničke strukture, onda je neophodan i plan konsolidacije vlasničke strukture,
3. projekciju novčanih tokova za period od tri godine, ili kraći period ukoliko je plan restrukturiranja na kraći rok od tri godine.

Pored prethodno navedenog vrši se i procena ostvarivosti predloženog plana restrukturiranja, potrebno je obrazložiti efekte i prednosti restrukturiranja i sačiniti novi plan otplate koji će biti osnov daljeg praćenja sprovođenja plana restrukturiranja.

U cilju minimiziranja gubitaka Banke vrši se identifikacija i praćenje problematičnih izloženosti kroz sprovođenje predviđenih aktivnosti: informisanje na internom nivou, provera dokumentacije, komunikacija sa korisnikom kredita ili drugog plasmana i garantom i komunikacija sa nalogodavcem i/ili korisnikom garancije, izmena u klasifikaciji prema riziku.

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu, vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI²”, tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja i inicijalno se vrednuju po fer vrednosti. Ona u momentu inicijalnog priznavanja nemaju obezvređenje, ali je potrebno uključiti očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja sredstva u obračun efektivne kamatne stope.

Samim tim, Banka uključuje inicijalne očekivane kreditne gubitke u procenu novčanih tokova, prilikom obračuna kreditno-prilagodene efektivne kamatne stope finansijskog sredstva za koje se smatra da je obezvređeno u momentu inicijalnog priznavanja. Takođe, za potrebe obračuna obezvređenja, ova sredstva će za ceo period trajanja ostati u nivou 3.

MSFI 9 u slučaju značajne modifikacije finansijskog instrumenta ukazuje na potrebu za prestankom priznavanja starog finansijskog sredstva i priznavanjem novog po fer vrednosti na dan priznavanja.

² Purchased or Originated Credit-Impaired (POCI)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije o načinu na koji Banka vrši internu klasifikaciju potraživanja

Identifikovanje i merenje kreditnog rizika u slučaju izlaganja Banke privrednim društvima se sprovodi kroz standardizovane interne postupke koji se primenjuju prilikom utvrđivanja klase rizika privrednog društva kojima je Banka izložena ili Banka ima nameru da se izloži u vidu kreditnog plasmana ili neke druge vrste angažovanja koja u sebi sadrži kreditni rizik, a na osnovu procene rizika tog lica. Raspoređivanje dužnika u definisane klase rizika se obavlja na osnovu izvršene kvantitativne i kvalitativne analize. Skala koju Banka primenjuje pruža osnovu za jednoobrazno klasifikovanje privrednih društava i adekvatnu procenu rizika, utvrđenu za svaku klasu na osnovu očekivane verovatnoće neizmirenja obaveza svake od klasa rizika.

Dodeljivanje klase rizika odlikava verovatnoću da će dužnik dospeti u status neizmirenja obaveza (očekivanu nenaplativost plasmana privrednim društvima u datoj klasi rizika) u periodu od jedne godine.

Kvantitativna analiza obuhvata analizu finansijskih pokazatelja utvrđenih na osnovu zvaničnih (revidiranih, kod obveznika revizije) finansijskih izveštaja privrednih društava, koji se pribavljaju najmanje jednom godišnje.

Nakon utvrđivanja klase rizika na osnovu kvantitativnih faktora, u obzir se uzimaju i kvalitativni faktori i indikatori ranog upozorenja relevantni za dužnike. Kvalitativna analiza obuhvata analizu dodatnih faktora koji mogu imati uticaj na sposobnost privrednog društva da ispuni preuzete obaveze otplate plasmana ili izvrši eventualno plaćanje po osnovu preuzetih vanbilansnih obaveza. Promene u kvalitativnim faktorima se kontinuirano prate i vrši se prilagođavanje kada se relevantne promene faktora evidentiraju kao pouzdane.

Prilikom klasifikacije privrednih društava, Banka koristi internu skalu koja se sastoji od osam klasa koje su prikazane u sledećoj tabeli:

Klasa rizika	Kreditni kvalitet	Opis klase rizika
1	Visok	Izuzetan kreditni položaj - minimalni rizik
2	Srednji	Odličan kreditni položaj - nizak rizik
3	Srednji	Dobar kreditni položaj - ograničen rizik
4	Srednji	Prosečan kreditni položaj - prihvatljiv niži rizik
5	Srednji	Ispodprosečan kreditni položaj - prihvatljiv viši rizik
6	Nizak	Slab kreditni položaj - povišeni rizik
7	Nizak	Veoma slab kreditni položaj - visok rizik
8	Problematičan	Neizvršenje obaveza - rizik koji se ne može kontrolisati

Banka najmanje jednom godišnje sprovodi proces validacije modela rangiranja dužnika, pri čemu se ispituje da li klasifikacije u definisane klase rizika i očekivana verovatnoća neizmirenja obaveza na nivou pojedinačne klase odgovara empirijskim rezultatima u pogledu neizmirenja obaveza u definisanom vremenskom okviru.

Banka za izlaganje prema fizičkim licima i drugim pravnim licima (izuzev privrednih društava), a u smislu rangiranja prema nivou rizika, koristi rangiranja u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017, 114/2017, 103/2018 i 8/2019) u definisane kategorije na osnovu finansijske pozicije dužnika, odnosno pre primene efekata sredstava obezbeđenja i drugih korektivnih faktora klasifikacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije o načinu na koji Banka vrši internu klasifikaciju potraživanja (Nastavak)

U sledećoj tabeli prikazana je klasifikacija koju Banka primenjuje u odnosu na nivo rizika:

Kategorija	kreditni kvalitet	
	pravna lica	fizička lica
A	Visok	Visok
B	Srednji	Srednji
V	Srednji	Nizak
G	Nizak	Nizak
D	Problematičan	Problematičan

Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, najčešća praksa koju Banka koristi, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, je i pribavljanje instrumenata obezbeđenja (kolateralna), kojima se obezbeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. Iznos i vrsta potrebnog kolateralna zavisi od procene kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Banka je Politikom upravljanja kolateralima definisala opredeljujuće principe i osnovne smernice u prihvatanju, vrednovanju i praćenju kolateralna koje Banka prihvata kao instrumente kreditne zaštite plasmana. Ciljevi ove politike su:

- Ostvarivanje jednoobrazne prakse u sagledavanju adekvatnosti kolateralna,
- Jednoobrazno vrednovanje kolateralna,
- Kontinuirano praćenje vrednosti kolateralna i
- Veća naplativost rizičnih plasmana.

Osnovni principi kojima se Banka rukovodi pri upravljanju kolateralima su:

- Banka po plasmanima pribavlja adekvatan kolateral, odnosno kolateral usklađen sa osnovnim elementima konkretne transakcije (iznos, rok i vrsta plasmana, dinamika otplate, namena i drugo) kao sekundarni izvor otplate plasmana, odnosno u cilju povećanja stepena naplativosti rizičnih plasmana;
- Nadležni organ odlučivanja, uključujući i lica sa ovlašćenjem za odlučivanje, određuju vrstu i vrednost kolateralna prema nivou identifikovanog rizika i navedeno je sastavni deo Odluke o odobravanju plasmana;
- Banka utvrđuje vrednost kolateralna u skladu sa važećim standardima vrednovanja opredeljenim relevantnim zakonskim propisima i odlukama regulatora;
- Banka kontinuirano prati vrednost i utrživost uspostavljenog kolateralna;
- Kolateral mora biti takve prirode i uspostavljen na takav način da u slučaju nesolventnosti, stečaja i likvidacije dužnika ili založnog dužnika (davaoca/vlasnika instrumenta obezbeđenja), obezbeđenje ostaje na snazi i omogućava Banci naplatu dela ili potraživanja u celosti,
- Ukoliko kao kolateral služi pokretna i nepokretna imovina (osim zemljišta), onda takav kolateral mora da bude osiguran i polisa vinkulirana u korist Banke, izuzev ako odlukom nadležnog nivoa odlučivanja nije drugačije definisano.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije o načinu na koji Banka vrši internu klasifikaciju potraživanja

Identifikovanje i merenje kreditnog rizika u slučaju izlaganja Banke privrednim društvima se sprovodi kroz standardizovane interne postupke koji se primenjuju prilikom utvrđivanja klase rizika privrednog društva kojima je Banka izložena ili Banka ima nameru da se izloži u vidu kreditnog plasmana ili neke druge vrste angažovanja koja u sebi sadrži kreditni rizik, a na osnovu procene rizika tog lica. Raspoređivanje dužnika u definisane klase rizika se obavlja na osnovu izvršene kvantitativne i kvalitativne analize. Skala koju Banka primenjuje pruža osnovu za jednoobrazno klasifikovanje privrednih društava i adekvatnu procenu rizika, utvrđenu za svaku klasu na osnovu očekivane verovatnoće neizmirenja obaveza svake od klasa rizika.

Dodeljivanje klase rizika odlikava verovatnoću da će dužnik dospeti u status neizmirenja obaveza (očekivanu nenaplativost plasmana privrednim društvima u datoj klasi rizika) u periodu od jedne godine.

Kvantitativna analiza obuhvata analizu finansijskih pokazatelja utvrđenih na osnovu zvaničnih (revidiranih, kod obveznika revizije) finansijskih izveštaja privrednih društava, koji se pribavljaju najmanje jednom godišnje.

Nakon utvrđivanja klase rizika na osnovu kvantitativnih faktora, u obzir se uzimaju i kvalitativni faktori i indikatori ranog upozorenja relevantni za dužnike. Kvalitativna analiza obuhvata analizu dodatnih faktora koji mogu imati uticaj na sposobnost privrednog društva da ispuni preuzete obaveze otplate plasmana ili izvrši eventualno plaćanje po osnovu preuzetih vanbilansnih obaveza. Promene u kvalitativnim faktorima se kontinuirano prate i vrši se prilagođavanje kada se relevantne promene faktora evidentiraju kao pouzdane.

Prilikom klasifikacije privrednih društava, Banka koristi internu skalu koja se sastoji od osam klasa koje su prikazane u sledećoj tabeli:

Klasa rizika	Kreditni kvalitet	Opis klase rizika
1	Visok	Izuzetan kreditni položaj - minimalni rizik
2	Srednji	Odličan kreditni položaj - nizak rizik
3	Srednji	Dobar kreditni položaj - ograničen rizik
4	Srednji	Prosečan kreditni položaj - prihvatljiv niži rizik
5	Srednji	Ispodprosečan kreditni položaj - prihvatljiv viši rizik
6	Nizak	Slab kreditni položaj - povišeni rizik
7	Nizak	Veoma slab kreditni položaj - visok rizik
8	Problematičan	Neizvršenje obaveza - rizik koji se ne može kontrolisati

Banka najmanje jednom godišnje sprovodi proces validacije modela rangiranja dužnika, pri čemu se ispituje da li klasifikacije u definisane klase rizika i očekivana verovatnoća neizmirenja obaveza na nivou pojedinačne klase odgovara empirijskim rezultatima u pogledu neizmirenja obaveza u definisanom vremenskom okviru.

Banka za izlaganje prema fizičkim licima i drugim pravnim licima (izuzev privrednih društava), a u smislu rangiranja prema nivou rizika, koristi rangiranja u skladu sa Odlukom o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 94/2011, 57/2012, 123/2012, 43/2013, 113/2013, 135/2014, 25/2015, 38/2015, 61/2016, 69/2016, 91/2016, 101/2017, 114/2017, 103/2018 i 8/2019) u definisane kategorije na osnovu finansijske pozicije dužnika, odnosno pre primene efekata sredstava obezbeđenja i drugih korektivnih faktora klasifikacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije o načinu na koji Banka vrši internu klasifikaciju potraživanja (Nastavak)

U sledećoj tabeli prikazana je klasifikacija koju Banka primenjuje u odnosu na nivo rizika:

Kategorija	kreditni kvalitet	
	pravna lica	fizička lica
A	Visok	Visok
B	Srednji	Srednji
V	Srednji	Nizak
G	Nizak	Nizak
D	Problematičan	Problematičan

Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, najčešća praksa koju Banka koristi, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, je i pribavljanje instrumenata obezbeđenja (kolateralna), kojima se obezbeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. Iznos i vrsta potrebnog kolateralna zavisi od procene kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Banka je Politikom upravljanja kolateralima definisala opredeljujuće principe i osnovne smernice u prihvatanju, vrednovanju i praćenju kolateralna koje Banka prihvata kao instrumente kreditne zaštite plasmana. Ciljevi ove politike su:

- Ostvarivanje jednoobrazne prakse u sagledavanju adekvatnosti kolateralna,
- Jednoobrazno vrednovanje kolateralna,
- Kontinuirano praćenje vrednosti kolateralna i
- Veća naplativost rizičnih plasmana.

Osnovni principi kojima se Banka rukovodi pri upravljanju kolateralima su:

- Banka po plasmanima pribavlja adekvatan kolateral, odnosno kolateral usklađen sa osnovnim elementima konkretne transakcije (iznos, rok i vrsta plasmana, dinamika otplate, namena i drugo) kao sekundarni izvor otplate plasmana, odnosno u cilju povećanja stepena naplativosti rizičnih plasmana;
- Nadležni organ odlučivanja, uključujući i lica sa ovlašćenjem za odlučivanje, određuju vrstu i vrednost kolateralna prema nivou identifikovanog rizika i navedeno je sastavni deo Odluke o odobravanju plasmana;
- Banka utvrđuje vrednost kolateralna u skladu sa važećim standardima vrednovanja opredeljenim relevantnim zakonskim propisima i odlukama regulatora;
- Banka kontinuirano prati vrednost i utrživost uspostavljenog kolateralna;
- Kolateral mora biti takve prirode i uspostavljen na takav način da u slučaju nesolventnosti, stečaja i likvidacije dužnika ili založnog dužnika (davaoca/vlasnika instrumenta obezbeđenja), obezbeđenje ostaje na snazi i omogućava Banci naplatu dela ili potraživanja u celosti,
- Ukoliko kao kolateral služi pokretna i nepokretna imovina (osim zemljišta), onda takav kolateral mora da bude osiguran i polisa vinkulirana u korist Banke, izuzev ako odlukom nadležnog nivoa odlučivanja nije drugačije definisano.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja (Nastavak)

Kao standardne instrumente obezbeđenja Banka od klijenata pribavlja ugovorno ovlašćenje i menice, dok se kao dodatni instrumenti, u zavisnosti od procene kreditnog rizika i vrste plasmana, ugovaraju:

- Za komercijalne ili korporacijske kredite i kredite za male biznise - zaloge na pokretnim i nepokretnim stvarima (hipoteke), depoziti, bankarske, korporativne i garancije države, jemstva, zaloge na hartijama od vrednosti, udelima i potraživanjima;
- Za kredite stanovništvu - hipoteke na nepokretnostima, depoziti, jemstva solidarnog dužnika, osiguranje Nacionalne korporacije za osiguravanje stambenih kredita, životno osiguranje i drugo;
- Za pozajmljene vrednosne papire i ugovore o reotkupu - novac ili vrednosni papiri.

Prilikom procene nepokretnosti ili zaloge na pokretnoj imovini, Banka obezbeđuje stručnu i nezavisnu procenu vrednosti nepokretnosti od strane ovlašćenih procenitelja, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanje moguću meru. Nepokretnost, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti i osigurane od strane osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, a polise vinkulirane u korist Banke.

Politikom su definisane vrste kolaterala za koje su predviđeni ponderi vrednosti kolaterala, koji su osnova za utvrđivanje faktora umanjenja vrednosti kolaterala.

U cilju zaštite od promene tržišnih vrednosti kolaterala (hipoteka, zaloga, hartija od vrednosti i sl.), procenjena vrednost kolaterala se koriguje za definisani procenat (haircut) u zavisnosti od vrste kolaterala i lokacije, koji se redovno preispituju i revidiraju. Na ovaj način Banka sa štiti od potencijalnih gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja iz sredstava obezbeđenja.

Faktor umanjenja vrednosti kolaterala (haircut) predstavlja razliku između procenjene vrednosti kolaterala i novčanog priliva koji je moguće ostvariti prodajom kolaterala u postupku naplate. Haircut procenjenu tržišnu vrednost svakog instrumenta obezbeđenja svodi na očekivanu vrednost koja će biti naplaćena njegovom realizacijom u budućnosti, i to uvažavajući volatilnost tržišne vrednosti, mogućnost realizacije i gotovinske odlive po osnovu troškova aktiviranja i prodaje (sudski troškovi, troškovi poreza koji padaju na teret prodavca, troškovi konsultanata i oglašavanja i ostali troškovi), očekivani pad tržišne vrednosti od trenutka procene do trenutka planirane realizacije, kao i svojstvenu neizvesnost u utvrđivanju vrednosti.

Banka za sledeće vrste kolaterala utvrđuje specifične faktore umanjenja vrednosti kolaterala: kolaterali u obliku finansijske imovine, kolateral u vidu hartija od vrednosti (u zavisnosti od vrste emitenta), kolateral u vidu potraživanja, kolateral u vidu polise osiguranja vinkulirane u korist Banke, kolateral u vidu hipoteke na nepokretnostima, procenjenim po tržišnoj vrednosti (u zavisnosti od vrste nepokretnosti: poslovna, stambena), kolateral u vidu zaloge na pokretnim stvarima (roba, proizvodi i ostala pokretna imovina), kolateral u vidu garancija i kontragarancija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja (Nastavak)

Uslovi za materijalno vrednovanje nepokretnosti su: podobnost nepokretnosti za upis hipoteke i osiguranje nepokretnosti (sa preporukom vinkulacije u korist Banke). Uslovi za materijalno vrednovanje pokretne stvari su: podobnost stvari za upis založnog prava, osiguranje pokretne stvari (sa preporukom vinkulacije u korist Banke), mogućnost prodaje založene stvari. U slučaju kolateralnog jemstva u vidu garancija i kontragarancija, Banka prihvata samo bezuslovne garancije (garancije bez prigovora i garancije na prvi poziv). Iznos garancije mora da pokriva minimalno vrednost plasmana (glavnicu), uz preporuku da predmetni iznos bude uvećan za naknade i redovnu kamatu, kao i sve vrste plaćanja koje je dužnik obavezan da učini. Uslovi za materijalno vrednovanje založenih hartija od vrednosti su da Banka poseduje dokument o zalozi (najčešće ugovor ili založna izjava) koji je potpisao vlasnik hartije od vrednosti i nepostojanje tereta u korist trećih lica na hartijama koje se zalažu. Stepenn pokrivenosti plasmana kolateralom se računa kao odnos iznosa založenog potraživanja uz primenu pondera vrednosti kolaterala u visini od 85% i odobrenog iznosa plasmana.

Prilikom utvrđivanja očekivanih novčanih tokova od realizacije kolaterala, za potrebe procene obezvređenja na individualnom nivou, Banka primenjuje faktore umanjenja vrednosti kolaterala (haircut-ove) u zavisnosti od vrste kolaterala, a na osnovu izvršene analize koja je u najvećoj meri bazirana na analizi tržišta, na tražnji za određenom vrstom sredstva obezbeđenja, iskustvu drugih učesnika na finansijskom tržištu, volatilnosti hartija od vrednosti i u manjoj meri na prethodnom iskustvu u Banci. Revizija faktora umanjenja vrednosti vrši se u slučaju procene da je došlo do značajnih promena na tržištu, ili u procesima realizacije sredstava obezbeđenja koji mogu imati značajan uticaj na visinu moguće naplate kroz realizaciju istih. Za specifične vrste kolaterala, ili u slučaju postojanja informacija o mogućnosti realizacije kolaterala (ili procena mogućnosti) u drugačijim vrednostima od definisanih, utvrđivanje faktora umanjenja vrednosti kolaterala se može izvršiti na osnovu procene analitičara, uz adekvatno obrazloženje.

Banka nema značajan iznos sredstava stečenih naplatom potraživanja, ni po broju ni po vrednosti. Banka nema stambene nepokretnosti stečene naplatom potraživanja koje su služile kao sredstvo obezbeđenja stambenih kredita fizičkim licima, što je posledica činjenice da je Banka prevashodno orijentisana na saradnju sa pravnim licima i da nema razvijenu poslovnu mrežu.

Svi instrumenti obezbeđenja, izuzev menica, jemstva i pristupa dugu, moraju imati poznatu vrednost.

Vrednovanje kolaterala obavezno se vrši pre zaključenja ugovora o poslovnoj saradnji, kao i u toku važenja ugovora u dinamici propisanoj internim aktima Banke. Ukoliko po proceni Banke, dođe do poremećaja uslova na tržištu koji značajno mogu uticati na vrednost kolaterala, može se zahtevati izrada nove procene vrednosti kolaterala od strane ovlašćenog procenitelja / sudskog veštaka. Kada se radi o zalozi na nepokretnostima, Banka je u obavezi da poveri procenu vrednosti kolaterala, najmanje jednom u tri godine, ovlašćenom procenitelju sa Liste Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Informacije koji se odnose na sredstva obezbeđenja i sredstva stečena naplatom potraživanja (Nastavak)***

Osnovica za vrednovanje hartija od vrednosti je fer vrednost istih utvrđena na osnovu tržišnih cena (ukoliko se sa istima trguje na organizovanom tržištu kapitala), ili vrednost utvrđena primenom modela (ukoliko se ne radi o tržišnim hartijama od vrednosti). Osnovicu za vrednovanje založenog potraživanja predstavlja iznos naveden u ispravi (dokumentu) kojim se potvrđuje potraživanje. Osnovicu za vrednovanje založene polise predstavlja otkupna vrednost polise. Otkupna vrednost polise utvrđena je od strane društva za osiguranje koje je izdalo predmetnu polis. Osnovica za obračun materijalne vrednosti nepokretnosti je tekuća tržišna vrednost (npr. cena po kojoj bi imovina mogla da se proda nezavisnom kupcu u vreme procene, pod pretpostavkom da se imovina javno ponudi). Procenu vrednosti nekretnine vrši ovlašćeni procenitelj sa Liste Banke. Osnova za obračun materijalne vrednosti pokretnih stvari je tekuća tržišna vrednost, odnosno procenjena vrednost ili kupovna vrednost (ukoliko je nova stvar).

Redovno praćenje vrednosti nepokretnosti podrazumeva proveru vrednosti nepokretnosti na osnovu raspoloživih podataka i informacija, poređenje vrednosti nepokretnosti iz portfolija Banke sa kretanjima vrednosti na tržištu Republike Srbije (realizovana prodaja, ponuda i tražnja), korišćenje statističkog modela itd. Za sve poslovne nepokretnosti, Banka sprovodi proveru vrednosti najmanje jednom godišnje, a za stambene i ostale nepokretnosti najmanje jednom u tri godine.

Vrednost kolaterala i tendencije kretanja, Banka prati i ažurira kako bi se potencijalni rizik od nerealne procene sveo na najmanju moguću meru, a u slučaju potrebe može zahtevati i dodatni kolateral u skladu sa zaključenim ugovorom. Kolaterali predstavljaju sekundarni izvor naplate potraživanja.

Informacije koji se odnose na postupak utvrđivanja obezvređenja potraživanja

Obezvređenje plasmana ima za cilj obezbeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, kako bi se zaštitio kapital Banke u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) zbog nemogućnosti naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Obezvređenje plasmana i rezervisanja vrše se samo onda kada postoji opravdan osnov, odnosno kada postoji objektivan dokaz o obezvređenju kao posledica događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja kredita, a koji nepovoljno utiču na buduće novčane tokove od kredita.

Glavni elementi u proceni obezvređenja plasmana su sledeći: prekoračenje roka plaćanja glavnice ili kamate, teškoće u novčanim tokovima korisnika kredita (finansijske teškoće), opadanje kreditnog rejtinga ili promene prvobitnih uslova iz ugovora i drugo.

Obezvređenje plasmana se vrši na osnovu procene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata ili realizacijom sredstava obezbeđenja, ukoliko se proceni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava. Banka vrši procenu obezvređenja potraživanja na grupnoj i individualnoj osnovi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Objektivni dokazi obezvređenja***

Obezvređenje na individualnoj osnovi se obračunava ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva i ukoliko postoji merljivo smanjenje budućih tokova gotovine.

Objektivnim dokazima koji ukazuju na potrebu obezvređenja plasmana, smatraju se:

- kada finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- kada postoje podaci o neizmirenju obaveza, učestalom kašnjenju u otplati ili neispunjavanju drugih ugovornih odredaba;
- kada Banka, usled finansijskih poteškoća dužnika, bitno promeni uslove otplate potraživanja u odnosu na one koji su prvobitno ugovoreni;
- dužnik ne može da izmiri svoje obaveze u celosti bez realizacije sredstva obezbeđenja;
- neprekidna blokada računa preko 60 dana;
- kada postoje izvesne značajne finansijske poteškoće u poslovanju klijenta (bankrotstvo, likvidacija, stečaj ili neka druga vrsta finansijske reorganizacije dužnika) i slično.

Pored navedenog, dokumentaciju potrebnu kao dokaz za obezvređenje plasmana, predstavljaju i dokazi za procenu očekivanih priliva po plasmanu, koji se pre svega odnose na dokumentaciju o planiranim budućim novčanim tokovima dužnika.

Kada postoje objektivni dokazi, iznos obezvređenja se obračunava kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstava i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine, pri čemu Banka uvažava postojanje više scenarija naplate prilikom procene očekivanih budućih tokova gotovine u skladu sa MSFI 9 standardom.

Tom prilikom, scenarija koja se mogu uzeti u obzir su scenarija iz poslovanja (restrukturiranje/sporazumi i slično), scenarija iz realizacija kolaterala (vansudski/sudski/stečaj i ostalo) i prodaja potraživanja. Verovatnoće određenog scenarija Banka procenjuje na osnovu istorijske realizacije i naplate problematičnih slučajeva, specifičnosti pojedinačnog klijenta, kao i predviđanjem budućih mogućih ishoda, pri čemu je zbir svih scenarija 100%.

Banka na svaki izveštajni datum ispituje da li je nakon početnog priznavanja došlo do znatnog povećanja kreditnog rizika finansijskog instrumenta. Banka pri ispitivanju posmatra promenu rizika od neispunjenja obaveza tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta, a ne promenu iznosa očekivanih kreditnih gubitaka. U svrhu tog ispitivanja Banka upoređuje rizik od neispunjenja obaveze povezan s finansijskim instrumentom na datum izveštavanja s rizikom od neispunjenja obaveze povezan s finansijskim instrumentom na datum početnog priznavanja i pri tome uzima u obzir sledeće kriterijume, koji upućuju na znatno povećanje kreditnog rizika nakon početnog priznavanja:

- potraživanje je u docnji preko 30 dana,
- došlo je do promene interne klase rizika za dve ili više klasa, za privredna društva, odnosno dve kategorije po klasifikaciji NBS za banke, preduzetnike, jedinice lokalne samouprave i javna administrativna tela i dva eksterna kreditna rejtinga agencije Moody's za države i centralne banke,

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Objektivni dokazi obezvređenja (Nastavak)

- potraživanje nije u statusu neizmirenja obaveza, ali je restrukturirano, i na osnovu kojih se potraživanje raspoređuje u nivo 2.

Ispunjenost bilo kog od navedenih kriterijuma je dovoljan uslov za raspoređivanje potraživanja u nivo 2.

Ukoliko nije ispunjen nijedan od navedenih kriterijuma, potraživanje ostaje u nivou 1, odnosno smatra se da ovi finansijski instrumenti imaju nizak kreditni rizik, tj. nizak rizik neizmirenja obaveza. Dužnik je sposoban da u kratkom roku (o dospeću ili sa docnjom ne dužom od 30 dana) ispuni ugovorne obaveze u pogledu novčanih tokova, te da njegovu sposobnost izmirenja obaveza nepovoljne promene privrednih i poslovnih uslova dugoročno mogu, ali i ne moraju umanjiti.

Ukoliko se prilikom naredne procene kvaliteta potraživanja utvrdi da je iznos potraživanja po kome je docnja bila duža od 30 dana - što je bio osnov za raspoređivanje potraživanja u nivo 2 - u međuvremenu naplaćen, potraživanje će biti premešteno iz nivoa 2 u nivo 1.

Ukoliko se prilikom naredne procene kvaliteta potraživanja, raspoređenog u nivo 2, u međuvremenu utvrdi kategorija čiji je nivo kvaliteta bolji, isti ili za jednu kategoriju lošiji u odnosu na momenat incijalnog odobrenja, potraživanje će biti premešteno iz nivoa 2 u nivo 1. Za potraživanja kod kojih se kao osnov za utvrđivanje kreditnog kvaliteta koriste finansijski izveštaji, za prelazak potraživanja iz nivoa 2 u nivo 1 osnov mogu biti samo zvanični finansijski izveštaji.

Potraživanje se raspoređuje u nivo 3 u slučaju da je potraživanje u statusu neizmirenja obaveza.

Grupno procenjivanje

Obezvređenje se procenjuje grupno po svim plasmanima kod kojih nije identifikovan objektivni dokaz obezvređenja i nalaze se u nivou 1 - standard klijenti i u nivou 2 - klijenti sa identifikovanim povećanjem kreditnog rizika, kao i potraživanja po osnovu provizija i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrednost.

Grupna procena se vrši po grupama prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije, bazirane na sistemu internih klasa rizika i to na mesečnom nivou.

Banka koristi sledeće metode grupisanja radi procenjivanja očekivanih kreditnih gubitaka na grupnoj osnovi:

- interne klase kreditnog rizika;
- vrsta plasmana (na primer: kreditne kartice, minusi po tekućim računima, itd.);
- vrsta dužnika (na primer: banke, privredna društva, jedinice lokalne samouprave, preduzetnici, država, centralna banka);
- urednost u izmirivanju obaveza;
- promena u rejtingu potraživanja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Grupno procenjivanje (Nastavak)

Metodologija za obezvređenje je značajno promenjena i umesto pristupa realizovanog gubitka u skladu sa MRS 39, primenjuje se princip budućeg očekivanog gubitka, u skladu sa MSFI 9, kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih varijabli na buduće kretanje verovatnoće gubitka na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti.

U skladu sa MSFI 9, obezvređenje se odmerava na sledeći način:

- Nivo 1 - potraživanja kod kojih nije identifikovano pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka obračunava trošak obezvređenja baziran na 12-mesečnim očekivanim kreditnim gubicima;
- Nivo 2 - potraživanja kod kojih je identifikovano značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka obračunava trošak obezvređenja baziran na očekivanim kreditnim gubicima za ceo životni vek instrumenta.

Troškovi obezvređenja finansijskih instrumenata, kod kojih se ne smatra da postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika, obračunati su na osnovu 12-mesečnih očekivanih kreditnih gubitaka (Expected Credit Loss - ECL). U Nivo 1 uključene su i izloženosti prema Republici Srbiji, Narodnoj banci Srbije i druge izloženosti sa ponderom kreditnog rizika nula, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, izuzev izloženosti po osnovu obavezne rezerve i sličnih izloženosti po osnovu kojih očekivani kreditni gubici teže nuli.

Svi finansijski instrumenti kod kojih je realizovano pogoršanje kreditnog rizika klasifikovani su u nivo 2 i troškovi obezvređenja obračunati su na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek instrumenta.

Banka obračunava troškove obezvređenja dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (Fair Value through Other Comprehensive Income - FVOCI), kao akumulirani iznos obezvređenja koji takođe utiče i na bilans uspeha. Međutim, očekivani kreditni gubici ne umanjuju iznos bruto finansijske aktive u bilansu stanja.

Za sektor privrede i stanovništva, Banka obračunava očekivane kreditne gubitke (obezvređenje) na sledeći način:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)
EAD	Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)
MPD	Marginal Probability of default (marginalna verovatnoća default-a)
LGD	Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)
DF	EIR based discount factor (diskontni faktor gde je kao diskontna stopa uzeta efektivna kamatna stopa za odgovarajuću ročnost)

Navedena formula koristi se za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka (obezvređenja) u nivoima 1 i 2, uz respektovanje vremenskog horizonta.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Grupno procenjivanje (Nastavak)***

EAD, odnosno izloženost u trenutku nastupanja statusa default-a predstavlja procenu knjigovodstvene vrednosti u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova, kao i moguća korišćenja sredstava iz odobrenih linija pre momenta default-a.

Izloženost usled neispunjenja obaveza (EAD) predstavlja bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih instrumenata koji podležu obračunu umanjenja vrednosti, uzimajući u obzir i mogućnost klijenta da poveća svoju izloženost pri neispunjenju obaveza.

Za izračunavanje EAD za nivo 1, Banka procenjuje mogućnost neizmirenja obaveza u okviru 12 meseci za obračun dvanaestomesečnog očekivanog kreditnog gubitka (ECL), odnosno, izračunava se obezvređenje za potraživanje koje se nalazi u nivou 1, za koje se očekuje da će rezultirati nemogućnošću isplate obaveza u periodu od 12 meseci od datuma bilansa stanja. Za nivo 2, izloženost po neispunjenju obaveza se razmatra za sve događaje u toku životnog veka instrumenata.

PD predstavlja procenu verovatnoće neispunjenja obaveza u datom vremenskom periodu. Neispunjenje obaveza se može desiti samo u određeno vreme tokom procenjenog perioda, ukoliko se nije prethodno prestalo sa priznavanjem instrumenta, a Banka je još uvek izložena. Banka na osnovu istorijskih podataka izračunava PD parametar posebno u sektoru privrede i sektoru stanovništva.

Za obračun obezvređenja za nivo 1, Banka koristi jednogodišnje PD-jeve za prvih 12 meseci. Kod obračuna obezvređenja za nivo 2, gde se obezvređenje obračunava za svaku godinu trajanja finansijskog sredstva, Banka koristi marginalni PD koji predstavlja razliku dva kumulativna PD, između $t+1$ i t , gde t predstavlja vremenski period od jedne godine. Kumulativni PD se odnosi na verovatnoću default-a koja će se desiti zaključno sa periodom t . Verovatnoća da će se realizovati default pre ili zaključno sa rokom dospeća T odgovara lifetime PD-ju, odnosno verovatnoći default-a za ceo period života finansijskog instrumenta.

LGD Gubitak u slučaju neizmirenja obaveza je procena gubitaka koji se javljaju u slučaju neizmirenja obaveza u određeno vreme. Zasniva se na razlici između ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koje bi kreditor očekivao da primi, uključujući i realizaciju bilo kojeg kolaterala. To je obično izraženo kao procenat EAD-a. Banka u svojoj proceni kreditnih gubitaka odmerenih u skladu sa Metodologijom procene obezvređenja i MSFI 9 standardom, želi da odrazi mogućnost naplate novčanih tokova kako iz redovnih novčanih tokova, ali i iz realizacije kolaterala i drugih sredstava obezbeđenja, koji su direktno povezani sa finansijskim instrumentom.

Poslednji korak u obračunu obezvređenja je diskontni faktor - DF u cilju svođenja na sadašnju vrednost. Za diskontovanje se koristi inicijalna efektivna kamatna stopa u čiji obračun ulaze samo one kamate i naknade koje se mogu identifikovati kao direktan prihod Banke. U nivou 2, period na koji se vrši diskontovanje, zavisi od roka trajanja finansijskog sredstva, dok je u nivou 1, vremenski faktor uvek jednak jednoj godini (12 meseci).

Za obračun obezvređenja za izloženosti prema državama, finansijskim institucijama i obezvređenje hartija od vrednosti, Banka koristi drugačiji način obračuna obezvređenja. Banka ne poseduje adekvatnu istoriju u pogledu migracija i default-a izloženosti prema državama i finansijskim institucijama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Grupno procenjivanje (Nastavak)

Prilikom procene obezvređenja i rizika default-a izloženosti po osnovu finansijskih instrumenata država, njenih organa, centralnih banaka kao i finansijskih institucija, Banka se oslanja na istraživanja i podatke eksterne rejting agencije Moody's.

Tom prilikom koristi sve raspoložive izvore do kojih može doći bez upotrebe prekomernog troška ili truda, kako bi adekvatno utvrdila verovatnoću default-a za potrebe obračuna obezvređenja. Verovatnoća default-a za period od godinu dana je utvrđena kao verovatnoća migracije iz utvrđenog eksternog rejtinga ugovorne strane (ili rejtinga srodne ugovorne strane ukoliko ne postoji dostupan eksterni rejting), u status default-a. Kumulativni PD se određuje jednostavno eksponencijalnim dizanjem na stepen jednogodišnjih stopa default-a, na sledeći način:

$$CPD_t = 1 - e^{-(\text{default rate} * t)}$$

Obezvređenje plasmana privredi, stanovništvu, državama i finansijskim institucijama umanjuje vrednost plasmana i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha, a obezvređenje hartija od vrednosti se evidentira kroz ostali rezultat.

Utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama

Utvrđivanje pojedinačnog verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (potencijalnim obavezama - plativih i činidbenih garancija, akreditiva, avala i drugih vanbilansnih stavki) vrši se kada se proceni da postoji dovoljno izvesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze i dužnik se nalazi u nivou 3. Takođe, za nivoe 1 i 2, Banka utvrđuje procenu verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama za sve vanbilansne stavke, uključujući i neiskorišćene preuzete obaveze. Način obezvređenja vanbilansnih stavki za nivo 1 i nivo 2 je isti kao obezvređenje bilansnih potraživanja, osim u delu priznavanja EAD-a. Kod procene verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Banka umanjuje izloženost za faktor konverzije (CCF).

U skladu sa MSFI 9 standardom, Banka je na osnovu iskustva obračunala faktore kreditne konverzije (Credit Conversion Factors - CCF), koji predstavljaju verovatnoću konverzije vanbilansnih izloženosti u bilansne i zaključila da ne raspolaže dovoljnim brojem istorijskih podataka za definisanje sopstvenih CCF. Zbog toga, Banka koristi najbolju aproksimaciju CCF, a to su faktori konverzije definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Narodne banke Srbije. Za neiskorišćene preuzete obaveze, za koje je Banka ugovorila безусловnu otkazivost ugovora ili mogućnost otkaza ugovorene obaveze ako klijent prekrši ugovorene kovenante, Banka ne obračunava verovatni gubitak po osnovu neiskorišćenih preuzetih obaveza.

Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Ključni stavovi, pretpostavke i procene koje Banka primenjuje u postupku procene obezvređenja

Prilikom procene obezvređenja na individualnoj osnovi, iznosi koji se očekuju da će biti naplaćeni u budućnosti zavise od procene nadoknadivosti potraživanja na bazi dokazivih, razumnih i prihvatljivih pretpostavki. Mogući obim gubitka utvrđuje se na osnovu najnovijih dostupnih informacija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Ključni stavovi, pretpostavke i procene koje Banka primenjuje u postupku procene obezvređenja (Nastavak)

Procena nadoknadivosti potraživanja se vrši na osnovu faktora kao što su:

1. finansijski položaj dužnika (kreditna sposobnost) uključujući realističnu procenu, na osnovu finansijskih i poslovnih informacija, verovatnoće budućih novčanih tokova,
2. kvaliteta i realizacione fer vrednosti kolaterala, troškova u vezi sa realizacijom kolaterala,
3. urednosti u dosadašnjem servisiranju obaveza.

Na osnovu navedenih osnovnih, ali i ostalih raspoloživih informacija, procenjuju se ukupni novčani tokovi od potraživanja koji određuju nadoknadivost potraživanja, a na bazi najmanje dva različita scenarija, čijim ponderisanjem se dobija nadoknativa vrednost, na način da najveće učešće u ponderu ima scenario koji je procenjen kao najrealističniji.

Prilikom ocene stepena obezvređenja posebno se uzimaju u obzir sledeći elementi:

- Nefinansijski faktori koji mogu uticati na poslovanje dužnika (npr. karakter i kvalitet dužnika),
- Sposobnost otplate duga koja proističe iz profitabilnosti posla i likvidnosti kompanije,
- Kvalitet kolaterala koji osigurava potraživanje, kvalitet dokumentacije pomoću koje Banka realizuje teret na kolateralu i njegov pravni status,
- Opšta situacija u industriji i ekonomskom okruženju u oblasti aktivnosti dužnika,
- Kompletnost kreditne dokumentacije u kreditnom dosijeu,
- Prethodno iskustvo u ispunjenju obaveza prema Banci od strane dužnika.

Ukoliko se raspolaže sa dokumentima o mogućoj strukturi reprograma ili restrukturiranja potraživanja (usvojeni planovi restrukturiranja, nacrti ili predlozi planova restrukturiranja, ugovori o reprogramu/restrukturiranju, protokoli o naplati i sl.) procena nadoknadivosti može da se vrši na osnovu strukture otplate definisane ovim dokumentima ukoliko se na osnovu raspoloživih informacija može konstatovati da postoji značajna izvesnost da će se isti i realizovati. Ukoliko se ne radi o usvojenim i pravnosnažnim dokumentima, na osnovu dobijenih informacija se vrši procena perioda za koji bi naplata u skladu sa istima mogla početi. Ukoliko su dokumenta usvojena, ali nisu pravnosnažna, ili ukoliko dokumenta nisu ni usvojena, primenjuju se definisani minimalni periodi od datuma obračuna za koje se ne očekuje početak primene restrukturiranja u skladu sa predmetnim dokumentima.

Ukoliko naplata Banke zavisi od ishoda sudskog spora, obavezno se vrši, ili pribavlja od angažovanih zastupnika Banke, procena izvesnosti povoljnog ishoda sudskog spora za Banku i procena vremenskog perioda za završetak istog. Ukoliko je procena da postoji visoka izvesnost povoljnog ishoda sudskog spora za Banku, novčani tokovi koji bi proizašli iz istog mogu da se koriste prilikom procene nivoa obezvređenja, a nakon vremenskog perioda koji zavisi od informacije o potrebnom periodu za završetak sudskog spora.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Ključni stavovi, pretpostavke i procene koje Banka primenjuje u postupku procene obezvređenja (Nastavak)***

Ukoliko postoji očekivanje da plasman nije nadoknadiv iz očekivanih novčanih tokova od plasmana, odnosno ukoliko postoji potreba i namera da se potraživanje naplati iz sredstava obezbeđenja (kolaterala) i očekivanje da takva mogućnost postoji, odnosno da će obezbeđenje po plasmanu biti aktivirano, u tom slučaju se procena obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki vrši na osnovu diskontovanih vrednosti očekivanih novčanih tokova od realizacije sredstva obezbeđenja po potraživanjima od klijenta. Za Banku su prihvatljive tri metode procene tržišne vrednosti sredstava obezbeđenja: tržišni pristup, prihodovni pristup i troškovni pristup, s tim da tržišni pristup ima prioritet pri proceni vrednosti svakog sredstva obezbeđenja. Ukoliko je ovaj pristup neprimenljiv ili neadekvatan, koristi se prihodovni pristup, dok se troškovni pristup koristi samo u slučaju da su prethodna dva pristupa neprimenljiva.

U cilju adekvatnog utvrđivanja obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki prilikom naplate potraživanja iz kolaterala, Banka primenjuje očekivano vreme naplate iz kolaterala u zavisnosti od vrste kolaterala. Minimalni vremenski periodi očekivani za realizaciju naplate iz kolaterala u trenutku prve procene nadoknadivosti potraživanja koja se zasniva na očekivanoj naplati iz kolaterala, se prilikom naknadnih procena nadoknadivosti mogu skraćivati u zavisnosti od napretka u postupku realizacije naplate, a u skladu sa informacijama iz organizacionih jedinica Banke nadležnih za sprovođenje procesa naplate. Za specifične vrste kolaterala, ili u slučaju postojanja informacija ili procene o mogućnosti realizacije kolaterala (ili procena mogućnosti) u drugačijim vremenskim periodima od definisanih minimalnih, utvrđivanje perioda realizacije kolaterala se može izvršiti na osnovu procene analitičara uz adekvatno obrazloženje.

Prilikom utvrđivanja očekivanih novčanih tokova od realizacije kolaterala, za potrebe procene obezvređenja na individualnom nivou, Banka primenjuje odgovarajuće faktore umanjenja vrednosti kolaterala (haircut-ove) u zavisnosti od vrste kolaterala, a na osnovu izvršene analize.

Pod nadoknadivim (naplativim) iznosom potraživanja podrazumeva se sadašnja vrednost procenjenih očekivanih budućih priliva po datom plasmanu, a pod nominalnom knjigovodstvenom vrednošću plasmana (vrednosti izložene kreditnom riziku) podrazumeva se stanje potraživanja po osnovu glavnice, dospele kamate, naknade i drugih potraživanja.

Prilikom obračuna obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki vrši se diskontovanje očekivanih novčanih tokova, tj. njihovo svodenje na sadašnju vrednost. Diskontovanje se vrši diskontnom kamatnom stopom koja predstavlja efektivnu kamatnu stopu za očekivane ročnosti novčanih tokova svake kreditne izloženosti.

Ukoliko se radi o plasmanima kod kojih se očekivani novčani tokovi nalaze u okviru kratkog roka, svodenje očekivanih budućih novčanih tokova na sadašnju vrednost putem diskontovanja nije obavezno (ukoliko je efekat diskontovanja nematerijalan), već se obračun može vršiti na osnovu nominalne knjigovodstvene vrednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

Ključni stavovi, pretpostavke i procene koje Banka primenjuje u postupku procene obezvređenja (Nastavak)

Nemogućnost potpune naplate se meri gubitkom koji čini razliku između aktuelne knjigovodstvene vrednosti potraživanja i procenjene nadoknadive vrednosti potraživanja koja predstavlja sadašnju vrednost očekivanih budućih novčanih tokova od datog potraživanja, i evidentira se kao obezvređenje bilansne aktive i verovatni gubitak po osnovu vanbilansnih stavki.

Informacije koji se odnose na politiku otpisa potraživanja

Ukoliko se oceni da je postupak koji Banka vodi neefikasan, odnosno da se na osnovu raspoloživih sredstava obezbeđenja ne može očekivati naplata potraživanja, vrši se direktni otpis potraživanja.

Uslov za direktni otpis potraživanja, odnosno isknjižavanje iz poslovnih knjiga, je izvršeno obezvređenje datog potraživanja u celokupnom iznosu, kao i da je od dana dospeća potraživanja proteklo najmanje dve godine.

U skladu sa "Odlukom o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke" ("Sl.glasnik RS", br. 77/2017) Banka vrši računovodstveni otpis problematičnog kredita u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog kredita koji je Banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti i to prenosom bilansne aktive u vanbilansnu evidenciju Banke.

U slučaju da se postupak naplate dospelih nenaplaćenih potraživanja i dalje vodi, a procenjuje se da je rezultat, kao i vreme naplate potraživanja, neizvesno, može se, u skladu sa procenom, predložiti računovodstveni otpis potraživanja, a naročito u sledećim slučajevima:

- potraživanje koje je obezbeđeno hipotekom na nepokretnosti po osnovu kojeg je klijent u docnji preko tri godine, ukoliko Banka u tom periodu nije otpočela postupak naplate iz sredstva obezbeđenja, niti je ostvarila naplatu od klijenta, odnosno jemca;
- ostala potraživanja kod kojih postoje elementi koji ukazuju na otežanu naplatu (npr. potraživanja od klijenta koji je izbrisan iz registra privrednih subjekata, a nije nastavio da posluje putem statusne promene pripajanja, spajanja ili podele, potraživanja od preminulog fizičkog lica).

Informacije koji se odnose na prihode od kamate na obezvređena potraživanja i njihovo priznavanje

Banka prihode od kamata, od momenta obezvređenja finansijskog sredstva, priznaje u skladu sa zahtevima MRS/MSFI.

Prihodi od kamata po osnovu finansijskih sredstava svrstanih u nivo 3 priznaju se u umanjenom obimu, odnosno primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu (neto) vrednost istog. Amortizovana vrednost predstavlja iznos po kome se finansijsko sredstvo odmerava prilikom početnog priznavanja umanjen za isplate glavnice, uz dodavanje ili oduzimanje kumulirane amortizacije primenom metoda efektivne kamate za sve razlike između početnog iznosa i iznosa pri dospeću i uz oduzimanje svakog umanjenja po osnovu umanjenja vrednosti ili nenaplativosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Informacije koji se odnose na prihode od kamate na obezvređena potraživanja i njihovo priznavanje (Nastavak)***

Po osnovu individualno obezvređenih finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti utvrđuje se efekat umanjenja iznosa obezvređenja istog koji se pripisuje isključivo protoku vremena od jednog do drugog izveštajnog perioda. Efekat umanjenja iznosa obezvređenja priznaje se kao prihod od kamata, a iskazuje se kao posebna pozicija u okviru istih, kao prihod po osnovu odmotavanja (unwinding). Promena iznosa obezvređenja je rezultat promena u očekivanim budućim novčanim tokovima gotovine od finansijskog sredstva, bilo usled promene očekivanja u pogledu njihovog iznosa ili očekivanog trenutka naplate i evidentira se kao prihod ili rashod od promene obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki.

Obračunata kamata na obezvređena finansijska sredstva:

- koja su utužena,
- za koja je kroz procenu obezvređenja utvrđeno potpuno obezvređenje,
- od dužnika koji se nalaze u procesu stečaja ili likvidacije,
- za koja procenjeni očekivani prilivi po uspostavljenim sredstvima obezbeđenja ne pokrivaju potraživanja po osnovu kamate (u iznosu dela kamate koji nije pokriven),
- za koja je ugovorima o restrukturiranju predviđen otpis potraživanja po osnovu kamate (u iznosu koji je predviđen za otpis)

predstavlja evidencionu kamatu i prenosi se u vanbilansnu evidenciju.

Informacije koji se odnose na restrukturirana potraživanja

U zavisnosti od konkretnih okolnosti, organizaciona jedinica nadležna za restrukturirana potraživanja može predložiti nadležnim organima neki od mogućih oblika korektivnih mera kao vid restrukturiranja loših plasmana:

- bilateralni sporazum o restrukturiranju,
- multilateralni sporazum o restrukturiranju,
- sporazumno finansijsko restrukturiranje,
- unapred pripremljen plan reorganizacije,
- obična reorganizacija u stečaju,
- pripremanje i zaključivanje svih vrsta sporazuma i protokola u cilju zaštite ili unapređenja pozicija Banke,
- traženje potencijalnih kupaca za predmete obezbeđenja i drugu imovinu u vlasništvu dužnika i jemaca podobne za namirenje potraživanja Banke.

Za restrukturiranje potraživanja se Banka odlučuje samo ukoliko utvdi da je dužnik sposoban da održi svoju poslovnu aktivnost u narednom periodu i da će, u skladu sa novom dinamikom otplate opredeljenom nakon sprovedenog restrukturiranja, moći da izvršava svoje obaveze. Mere restrukturiranja ne smeju se koristiti za privremeno ili trajno prikriivanje stvarnog nivoa rizika potraživanja koja su restrukturirana.

Ukoliko je planom korektivnih mera predviđeno restrukturiranje kao korektivna mera, neophodno je obezbediti:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.1. Kreditni rizik i kvalitet aktive (Nastavak)****Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)*****Informacije koji se odnose na restrukturirana potraživanja (Nastavak)***

- detaljnu analizu razloga koji su doveli do značajnih i sistemskih finansijskih poteškoća u poslovanju klijenta,
- plan, odnosno mere i aktivnosti, koje će biti preduzete sa ciljem konsolidacije finansijskog stanja i operativnog poslovanja klijenta,
- projekciju novčanih tokova za period otplate plasmana koji je predmet restrukturiranja, zasnovanu na realnim i objektivno definisanim pretpostavkama, koja potvrđuje adekvatan kapacitet preduzeća za izmirivanje obaveza u skladu sa novom dinamikom otplate.

Pored prethodno navedenog vrši se i procena ostvarivosti predloženog plana restrukturiranja, efekata i prednosti restrukturiranja i sačinjava se novi plan otplate koji će biti osnov daljeg praćenja sprovođenja plana restrukturiranja.

Kada su u pitanju izloženosti prema fizičkim licima, ukoliko je planom korektivnih mera predviđeno restrukturiranje kao korektivna mera, vrši se, u smislu zakona kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga, ispitivanje da li je restrukturiranje ekonomski opravdano, analiza razloga koji su doveli do finansijskih poteškoća dužnika, obrazloženje efekata i prednosti izabrane mere restrukturiranja i izrađuje novi plan otplate koji će biti osnov daljeg praćenja sprovođenja plana restrukturiranja.

Procedurom Praćenje naplate potraživanja, identifikacija i upravljanje problematičnim izloženostima definisano je da Odeljenje upravljanja lošim plasmanima prati plan restrukturiranja, o čemu izveštava Izvršni odbor u okviru kvartalnih izveštaja.

Ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja restrukturirana potraživanja će se procenjivati na individualnom nivou.

Da bi potraživanje izašlo iz kategorije restrukturiranog potreban je period od najmanje dve godine od dana restrukturiranja, ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- restrukturirano potraživanje nije klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja;
- dužnik je redovnim uplatama po osnovu glavnice ili kamate otplatio materijalno značajan deo ukupnog iznosa duga tokom najmanje polovine probnog perioda;
- dužnik nije u docnji dužoj od 30 dana ni po jednoj obavezi prema Banci.

5.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih uticaja na finansijski rezultat i kapital Banke, usled nemogućnosti Banke da izmiruje dospele obaveze, a u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva i ostalih obaveza.

Banka u svom poslovanju poštuje osnovne principe upravljanja likvidnošću, ostvarujući dovoljan nivo sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog prinosa na kapital.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Rizik likvidnosti ispoljava se u razlici između priliva sredstava, sa jedne strane, i dospeća obaveza, sa druge strane, uključujući i mogućnost kašnjenja planiranih priliva, kao i neočekivane odlive. Rizik likvidnosti može se javiti u vidu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu obaveza odgovarajuće ročnosti i cene, i potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Sa druge strane, tržišni rizik likvidnosti ispoljava se kroz deficit rezervi i otežano ili nemoguće pribavljanje likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja rizika likvidnosti od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti vrše Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Izvršni odbor, u okviru svojih nadležnosti, kao i ostali nadležni odbori, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovom riziku.

Likvidnost Banke zavisi, sa jedne strane, od bilansne strukture, a sa druge strane, od usklađenosti priliva i odliva sredstava. Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Banke. Izvršni odbor i Odbor za upravljanje aktivom i pasivom su odgovorni za likvidnost i solventnost Banke. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom obezbeđuje da Banka ima definisane sve potrebne sisteme i kontrole kako bi obezbedila neophodnu likvidnost.

U cilju minimiziranja rizika likvidnosti, Banka:

- vrši diversifikaciju valutne i ročne strukture izvora sredstava;
- formira i održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti;
- upravlja novčanim sredstvima;
- prati buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnom nivou;
- limitira osnovne izvore kreditnog rizika koje imaju najznačajniji uticaj na rizik likvidnosti;
- definiše i periodično testira Plan za upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o riziku likvidnosti.

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje faktora rizika koji mogu dovesti do nastanka rizika likvidnosti, a podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti riziku likvidnosti, kao i izloženosti riziku likvidnosti po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena rizika likvidnosti predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog rizika likvidnosti, korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- racio analiza;
- stres test.

Ublažavanje podrazumeva održavanje rizika likvidnosti na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, kroz definisanje sistema limita koji obuhvata regulatorne i interne limite, kao i blagovremeno preduzimanje mera za umanjenje rizika i poslovanje u okviru pomenutih limita.

Kontrola i praćenje rizika likvidnosti obuhvata proces praćenja usklađenosti sa interno utvrđenim limitima, kao i monitoring definisanih mera za ublažavanje. Kontrola rizika likvidnosti se sprovodi na svim nivoima upravljanja rizikom likvidnosti, uključujući i

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacione jedinice nadležne za unutrašnju reviziju i kontrolu usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o riziku likvidnosti obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na dnevnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom.

Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem likvidnosti, i to: 0.8 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.9 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 1 kao prosek svih radnih dana u mesecu, kao i sa regulatorno propisanim limitima za uži pokazatelj likvidnosti, i to: 0.5 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.6 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 0.7 kao prosek svih radnih dana u mesecu.

Tokom 2022. godine Banka je održavala pokazatelj pokrića likvidnom aktivom na nivou koji nije niži od regulatorno propisanog limita (min 100%), odnosno u skladu sa interno definisanim limitom (min 115%).

Upravljanje rizikom likvidnosti sprovodi se takođe primenom sistema limita i kroz aktivnosti ispitivanja „šta ako“, odnosno stresnih scenarija koja mogu imati značajan uticaj na likvidnost Banke.

Banka prikuplja depozite pravnih lica i stanovništva, koji obično imaju kraće rokove dospeća i mogu biti povučeni na zahtev. Kratkoročna priroda ovih depozita povećava rizik likvidnosti Banke i zahteva aktivno upravljanje ovim rizikom, kao i konstantno praćenje tržišnih trendova.

Banka kratkoročno upravlja rizikom likvidnosti praćenjem i kontrolisanjem pozicija u svim značajnim valutama, kako bi se na vreme sagledale potrebe za dodatnim izvorima finansiranja u slučaju dospeća odgovarajućih pozicija, odnosno dugoročno planira strukturu svojih izvora i plasmana kako bi obezbedila dovoljno stabilnih izvora i dovoljno rezervi likvidnosti.

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća diversifikacija portfolija depozita po broju i vrsti deponenata, kao i prethodno iskustvo Banke, pružaju dobar preduslov za postojanje stabilne i dugoročne depozitne baze, odnosno po tom osnovu se ne očekuju značajniji odlivi sredstava.

Banka redovno testira Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja - krize likvidnosti i proverava period preživljavanja i solventnost Banke, dostupnost izvora za pokriće obaveza koje bi eventualno nastale, odnosno ocenjuje podršku u pretpostavljenim uslovima krize.

Banka je Planom poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja - krize likvidnosti i drugim internim aktima za merenje i praćenje rizika likvidnosti definisala kvantitativne pokazatelje i utvrdila kritične vrednosti tih pokazatelja koji predstavljaju indikatore ranog upozorenja negativnih tendencija u likvidnoj poziciji Banke. Ukoliko indikatori ranog upozorenja pokazuju negativne tendencije, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je nadležan da razmotri da li su vrednosti pokazatelja takve da ukazuju na krizu i u zavisnosti od procene intenziteta i roka trajanja poremećaja, utvrđuje korektivne mere kojima će se uticati na poboljšanje likvidnosti. Ukoliko se proceni da su poremećaji takvi da ukazuju na nastupajuću krizu likvidnosti, Izvršni odbor odlučuje o potrebi za proglašavanjem krize likvidnosti i formiranjem Kriznog tima. U toku krize likvidnosti Krizni tim za upravljanje likvidnošću ima ključnu ulogu i odgovornost u planiranju, upravljanju, koordiniranju i davanju zadataka u kriznim situacijama na nivou Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.2. Rizik likvidnosti (Nastavak)**

Banka je izložena dnevnim obavezama za dostupnim novčanim sredstvima iz transakcionih depozita, tekućih računa, dospelih depozita i povlačenja kredita. Banka nema potrebu da zadržava novčana sredstva da bi izašla u susret svim ovim potrebama, procenjujući da se minimalni nivo reinvestiranja dospelih sredstava može sa sigurnošću predvideti.

Upravljanje rizikom likvidnosti bazira se na održavanju potrebnih rezervi likvidnosti, poštovanju strukturnih limita i propisanim postupcima u slučaju nastupanja krize likvidnosti. Banka kontinuirano drži adekvatan nivo sredstava vezanih u plasmanima koji se mogu lako konvertovati u gotovinu u slučaju povišene potrebe za likvidnošću ili krize likvidnosti.

Banka na dnevnom nivou prati vrednosti pokazatelja likvidnosti i užeg pokazatelja likvidnosti obračunatih kao odnos likvidne aktive i likvidne pasive u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke Narodne banke Srbije. Izloženost Banke riziku likvidnosti prikazana je u Napomeni 34.

5.3. Tržišni rizici

Tržišni rizici predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki Banke koje nastaju usled promena tržišnih varijabli (kretanja cena na tržištu) i obuhvataju devizni rizik za sve poslovne aktivnosti, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Banka je izložena cenovnom riziku, deviznom riziku, riziku druge ugovorne strane i riziku izmirenja isporuke po osnovu stavki koje se nalaze u knjizi trgovanja. Knjiga trgovanja sadrži bilansne i vanbilansne pozicije sredstava i obaveza po osnovu finansijskih instrumenata koje se drže sa namerom trgovanja, ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u knjizi trgovanja.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja tržišnih rizika od procesa njihovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja tržišnim rizicima vrši Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i drugi nadležni odbori, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovim rizicima.

Banka sve svoje aktivnosti raspoređuje u pozicije koje se evidentiraju u knjigu trgovanja ili koje pripadaju bankarskoj knjizi.

Knjiga trgovanja sadrži pozicije u finansijskim instrumentima koje Banka drži s namerom trgovanja, ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u toj knjizi i za koje ne postoje ograničenja da se njima trguje, niti postoje ograničenja da se ove pozicije zaštite od rizika, kao i plasmane koji su pribavljani radi ostvarivanja dobiti iz razlike između nabavne i prodajne cene, odnosno na osnovu drugih promena cena u kratkom vremenskom periodu. Pozicije u knjizi trgovanja evidentiraju se dnevno po fer vrednosti. Fer vrednošću se smatra cena na zatvaranju trgovanja, kotirana od strane berze ili data provider-a. Bankarska knjiga obuhvata svu aktivu Banke i sve transakcije Banke koje nisu obuhvaćene knjigom trgovanja, a za koje se očekuje da se drže do dospeća.

Banka je razvila sistem upravljanja tržišnim rizicima pozicija u knjizi trgovanja koji se temelji na principima vrednosti pod rizikom (Value at Risk - VaR) da bi procenila tržišni rizik otvorenih pozicija.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.3. Tržišni rizici (Nastavak)

VaR predstavlja statistički zasnovanu procenu potencijalnog gubitka na trenutnom portfoliju koji proizlazi iz negativnih efekata promena cena na tržištu. On iskazuje maksimalni neočekivani gubitak, sa definisanim nivoom pouzdanosti u definisanom periodu vremena za koji se vrši predviđanje.

S obzirom da VaR ne predstavlja maksimalni mogući gubitak, Banka primenjuje i stres testove koji kvantifikuju izloženost ekstremnijim tržišnim kretanjima u odnosu na normalne, prikazane u VaR vrednostima. Oni omogućavaju sagledavanje širokog spektra mogućih ishoda radi percepcije slabih tačaka Banke. Scenariji su okrenuti predviđanju budućih promena na makro nivou i sastoje se od različitih kombinacija potencijalnih tržišnih događaja koji odlikavaju verovatna buduća kretanja na tržištu.

a) Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promene deviznog kursa, a Banka mu je izložena po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi i u knjizi trgovanja.

Banka upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutarnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar, kako na finansijski rezultat Banke, tako i na sposobnost klijenata da vraćaju devizne kredite.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu i obračunava pokazatelj deviznog rizika, vodi politiku umerene izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

U upravljanju deviznim rizikom Banka teži:

- kontinuiranom održavanju usklađenosti likvidnih sredstava u dinarima i drugim valutama, na način da Banka izvršava svoje obaveze i finansira poslovanje u normalnim uslovima, s tim da ima definisane aktivnosti za vanredne okolnosti u slučaju krize likvidnosti;
- predviđanju potreba Banke za likvidnim sredstvima u svakoj od vodećih valuta, kako bi se izbegle situacije u kojima je neophodna hitna konverzija jedne valutu u drugu, po visokoj ceni;
- praćenju ekonomskih trendova i tržišnih kretanja koja mogu imati za posledicu nepovoljna kretanja deviznog kursa i adekvatno usklađivanje stanja pojedinačnih valuta;
- konstantnoj zaštiti reputacije Banke kao pouzdane i profesionalne institucije, uz održavanje finansijskog potencijala i sposobnosti da odoli potresima na tržištu;
- usklađenosti poslovanja sa propisanim uslovima.

Merenje, praćenje i kontrola deviznog rizika obavlja se kontinuirano uzimajući u obzir niz najznačajnijih promenljivih veličina:

- makroekonomsko okruženje;
- promene kamatnih stopa na finansijskim tržištima, za svaku valutu pojedinačno;
- promene deviznih kurseva u međusobnim odnosima vodećih valuta od značaja za Banku;
- strukturu sredstava i obaveza u svakoj valuti pojedinačno i međusobnu usklađenost u različitim valutama;
- procenu potražnje za kreditima i depozitima po svakoj valuti pojedinačno;
- tržišne mogućnosti za devizne usluge;
- komparativne trendove.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.3. Tržišni rizici (Nastavak)****a) Devizni rizik (Nastavak)**

Banka, pored praćenja pokazatelja deviznog rizika na dnevnom nivou, takođe vrši i praćenje vrednosti pod rizikom (Value at Risk - VaR) deviznog rizika koji se nalazi u bilansima Banke radi sagledavanja neočekivanih gubitaka pod normalnim uslovima na tržištu. Banka takođe, radi sagledavanja uticaja ekstremnih kretanja na tržištu, vrši ispitivanja stresnih scenarija promena na tržištu i analizira njihov uticaj na izloženost Banke deviznom riziku.

Operativno upravljanje deviznim rizikom vrši se utvrđivanjem sistema limita. Banka postavlja limite na osnovu analize definisanih scenarija očekivanih i neočekivanih promena deviznih kurseva i sagledavanja njihovog uticaja na prihod Banke, vrednost aktive i pasive i deviznu poziciju Banke. Sistem limita obezbeđuje granice za nivo prihvatljivog deviznog rizika za Banku i osigurava da prelazak limita bude evidentiran i razmatran od strane nadležnih tela u Banci.

Izloženost Banke riziku od promena kurseva stranih valuta prikazana je u Napomeni 36.

b) Cenovni rizik

Cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cena ovih hartija i obuhvata specifični i opšti cenovni rizik. Specifični cenovni rizik po osnovu dužničke hartije od vrednosti je rizik od promene cene ove hartije usled činilaca koji se odnose na njenog izdavaoca ili izdavaoca dužničke hartije od vrednosti koja je predmet ugovora (za finansijske derivate). Opšti cenovni rizik po osnovu dužničke hartije od vrednosti je rizik od promene cene ove hartije usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa. Primarna izloženost Banke cenovnom riziku, proizlazi iz portfolija plasmana koji su raspoloživi za prodaju. Izloženost cenovnom riziku Banka ostvaruje u pozicijama koje se iskazuju po fer vrednosti – finansijskom imovinom namenjenom trgovanju i deviznom pozicijom.

Banka cenovnim rizikom upravlja na nivou pojedinačnih transakcija i portfolija. Banka je izložena cenovnom riziku kroz promene u cenama hartija od vrednosti u koje je plasirala sredstva radi ostvarivanja dobiti iz razlike u cenama.

Politika Banke je da ograniči maksimalni očekivani gubitak u kratkim vremenskim periodima posmatranja, a radi maksimizacije prinosa na plasmane izložene cenovnom riziku. Banka vodi politiku upravljanja cenovnim rizikom na način koji treba da obezbedi da se formira kontrolisani nivo izloženosti riziku promene cena plasmana Banke koji su namenjeni za trgovanje, a radi ostvarivanja dobiti iz očekivane promene cena hartija od vrednosti i radi predupređivanja mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nepovoljnog kretanja na tržištu.

U postupku upravljanja cenovnim rizikom dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti Banka, pored VaR metodologije, koristi postupke ispitivanja uticaja stres testova. Analiza stres testova je ključna za analizu kapaciteta Banke da apsorbira potencijalne velike gubitke, ukaže na nedostatke VaR analize i skrivene rizike, kao i da ukaže na mogućnosti da se rizik ograniči ili umanja.

Ispitivanje stresnih udara podrazumeva dve grupe testova:

- Analiza scenarija (kombinacija stresnih udara koji proizvode maksimalni gubitak - najgori scenario),
- Analiza stresnih udara (analiziranje značajne promene jednog od faktora rizika koji utiču na VaR i potencijalni gubitak).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA (Nastavak)**5.3. Tržišni rizici (Nastavak)****b) Cenovni rizik (Nastavak)**

Primena scenarija koje je Banka predefinisala podrazumeva reevaluaciju portfolija, odnosno utvrđivanje potencijalnih dobitaka ili gubitaka, kao i mera rizika (VaR) nakon analiziranih promena vrednosti faktora.

Izloženost Banke cenovnom riziku prikazana je u Napomeni 37.

5.4. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive.

Banka upravlja sledećim vidovima kamatnog rizika:

- rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (repricing risk) - izloženost usled neusklađenosti rokova do dospeća (za pozicije sa fiksnom kamatnom stopom), odnosno do perioda ponovnog formiranja kamatne stope (za pozicije sa promenljivom kamatnom stopom) za kamatno osetljive pozicije iz bankarske knjige i vanbilansa;
- rizik krive prinosa (yield curve risk) - kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- bazni rizik (basis risk) - kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- rizik opcija (optionality risk) - kome je izložena iz mogućih promena u očekivanjima ili ugovorenim tokovima gotovine, ili iz promena dospeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cena zbog ugovorenih opcija - kredita s mogućnošću prevremene otplate, depozita s mogućnošću prevremenog povlačenja i drugo.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat, kao i na ekonomsku vrednost Banke, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanja odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu. Prevažodno, Banka upravlja marginom internog prinosa kroz cenu kredita i depozita, fokusirajući se na kamatnu maržu.

Banka posebno sagledava uticaj promene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i valutne strukture i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrednost kapitala.

Banka procenjuje uticaj koji bi mogao imati standardizovani šok kamatnih stopa (paralelni pozitivni i negativni pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 baznih poena) za svaku značajnu valutu pojedinačno i za sve ostale valute zajedno.

Proces upravljanja kamatnim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o kamatnom riziku.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno prepoznavanje uzroka koji dovode do nastanka rizika i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.4. Rizik kamatne stope u bankarskoj knjizi (Nastavak)**

Merenje, odnosno procena kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu procenu identifikovanog kamatnog rizika korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- Racio analiza;
- Ekonomska vrednost kapitala;
- Stres test.

Ublažavanje kamatnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke i podrazumeva proces definisanja sistema limiti izloženosti Banke, kao i definisanje i sprovođenje mera za ublažavanje kamatnog rizika.

Kontrola i praćenje kamatnog rizika obuhvata proces praćenja usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, kao i monitoring definisanih mera za umanjeње izloženosti kamatnom riziku Banke. Kontrola kamatnog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja, kao i nezavisan sistem kontrole koji sprovode organizacione jedinice nadležne za unutrašnju reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o kamatnom riziku podrazumeva jasno determinisan sistem internog izveštavanja nadležnih odbora i organa Banke o upravljanju kamatnim rizikom.

Banka vodi politiku koja treba da obezbedi da ukupan negativan uticaj na prihod i kapital Banke od neto otvorenih pozicija kamatno osetljive aktive i obaveza ne premaši prihvatljive nivoe. Usklađenost neto otvorene pozicije prati se na nivou Odbora za upravljanje aktivom i pasivom čime se obezbeđuje poštovanje usvojenih limita. S obzirom na okruženje i okolnosti u kojima posluje, Banka primenjuje konzervativan i ekonomičan pristup u upravljanju kamatnim rizikom.

Pregled rizika od promene kamatnih stopa se vrši korišćenjem prihvatljivih kamatnih stopa, na osnovu kojih monetarna sredstva i obaveze mogu da se revalorizuju za vrlo kratko vreme i svaki rizik od promena kamatnih stopa postaje nematerijalno značajan. Sredstva i obaveze u Napomeni 35 su prikazane u knjigovodstvenim iznosima i razvrstane na osnovu dospeća plasmana i obaveza, odnosno na bazi preostalog dospeća do roka ugovorene promene kamatne stope.

Ugovaranjem promenljivih kamatnih stopa, Banka u velikoj meri utiče na smanjenje rizika od promene kamatnih stopa. U praksi, izloženost Banke kamatnom riziku je ograničena, s obzirom na mesečno usklađivanje kamate kod većine kredita i depozita.

Kod upravljanja kamatnim rizikom Banka određuje prihvatljivu izloženost u pogledu osetljivosti neto prihoda od kamata (perspektiva zarade) i osetljivosti ekonomske vrednosti kapitala (perspektiva ekonomske vrednosti).

Operativne mere za upravljanje kamatnim rizikom koje Banka primenjuje, obuhvataju definisanje:

- raspona između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa;
- minimalne i optimalne kamatne marže;
- reperne kamatne stope; i
- izmene strukture kamatno osetljive aktive i pasive.

Izloženost Banke riziku od promena kamatnih stopa prikazana je u Napomeni 35.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.5. Rizici koncentracije izloženosti Banke**

Banka upravlja rizikom koncentracije preko uspostavljenog sistema limita koji obuhvata limite izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika (prema sektorima / delatnostima, geografskim područjima, pojedinačnim dužnicima ili grupama povezanih lica, prema vrsti proizvoda, instrumentima kreditne zaštite...). Uspostavljanje odgovarajućih limita izloženosti je osnov za kontrolu rizika koncentracije u cilju diverzifikacije kreditnog portfolija. Banka na godišnjem nivou u zavisnosti od tržišnih kretanja, apetita za rizikom, poslovne politike Banke i godišnjeg biznis plana, preispituje i po potrebi menja interno postavljene limite.

U zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja i kretanja u pojedinim industrijskim sektorima, Banka vrši diverzifikaciju ulaganja u industrijske sektore koji su rezistentni na uticaj negativnih ekonomskih kretanja.

U 2022. godini, Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenih relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita i ulaganjima u finansijsku i nefinansijsku imovinu, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije.

Rizici koncentracije izloženosti Banke obuhvataju rizike izloženosti Banke prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica, kao i rizike izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom.

U skladu sa procedurama o upravljanju rizicima, utvrđuju se limiti, odnosno koncentracija plasmana po pojedinim licima ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom, kao i agregatni limiti na nivou segmenata portfolija izloženosti Banke.

Banka ima definisane interne pokazatelje i limite izloženosti riziku koncentracije izloženosti i ovaj rizik procenjuje i u sklopu procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke.

Upravni odbor navedenim merama nastoji da obezbedi usklađenost izloženosti Banke sa propisanim limitima, odnosno obezbeđuje da zbir svih velikih izloženosti Banke ne bude veći od 400% kapitala Banke, kao i da ukupna izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme preći 25% kapitala Banke.

5.6. Rizici ulaganja Banke

Rizici ulaganja Banke obuhvataju rizike ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. Ulaganja Banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% kapitala Banke, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Banka stiče udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskom sektoru. Ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne smeju preći 60% kapitala Banke, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, Sektor upravljanja rizicima prati ulaganja Banke i obaveštava Upravni odbor i obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.6. Rizici ulaganja Banke (Nastavak)**

Merenje rizika ulaganja u osnovna sredstva podrazumeva analizu potreba, profitabilnosti i rentabilnosti takve investicije, kao i uticaja angažovanja sredstava Banke u značajnijim iznosima u ovaj vid plasiranja na rizičnu poziciju Banke, prvenstveno u pogledu likvidnosti i operativnih rizika.

5.7. Rizik zemlje

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- Političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- Rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Banka vodi politiku upravljanja ovim rizikom na način da se obezbedi minimalna izloženost kroz adekvatno merenje rizika zemlje primenom usvojene kategorizacije i utvrđivanjem limita izloženosti prema zemljama na osnovu usvojenih merila rizičnosti, odnosno na osnovu utvrđenog rejtinga zemlje, kao i primenom prihvatljivih sredstava ublažavanja datog rizika.

Banka upravlja rizikom zemlje na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija. Merenje i kontrolu izloženosti pojedinačnog plasmana riziku zemlje, Banka vrši određivanjem kategorije internog rejtinga zemlje dužnika, a na osnovu rejtinga dodeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija i utvrđivanjem limita izloženosti kao procentom od kapitala Banke u zavisnosti od kategorije internog rejtinga zemlje. Merenje i kontrolu izloženosti portfolija riziku zemlje Banka vrši na osnovu grupisanja potraživanja prema stepenu rizika zemalja dužnika.

Plasmani Banke koji su odobreni dužnicima sa sedištem izvan Republike Srbije, za finansiranje poslovanja u Republici Srbiji, čije se izmirenje finansijskih obaveza prema Banci očekuje iz izvora poslovanja ostvarenog u Republici Srbiji, predstavljaju potraživanja Banke bez izloženosti riziku zemlje porekla dužnika.

Jedan od značajnih segmenata operativnog upravljanja rizikom zemlje predstavlja i utvrđivanje limita izlaganja Banke grupi zemalja i svakoj pojedinačnoj zemlji. Limit izloženosti se odnosi na sve transakcije sa kompanijama u ovoj zemlji. Limiti izloženosti se utvrđuju za sve zemlje kategorizovane prema internom sistemu kategorizacije koji je Banka razvila.

Izloženost Banke riziku zemlje prikazana je u Napomeni 38.

5.8. Rizik izloženosti

Velika izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom, jeste izloženost koja iznosi preko 10% kapitala Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.8. Rizik izloženosti (Nastavak)**

U svom poslovanju, Banka vodi računa o usklađenosti sa regulatorno definisanim limitima izloženosti:

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme biti veća od 25% kapitala Banke;
- Zbir svih velikih izloženosti Banke ne sme preći 400% kapitala Banke.

Definisani limiti izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica odnose se i na lica povezana sa Bankom.

Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, kao i izloženost prema licima povezanim sa Bankom kretala se u okviru propisanih limita.

5.9. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta (namernih i nenamernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnost upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik.

Operativni rizik se definiše kao događaj koji je nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka zaposlenih i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja, interne i eksterne prevare, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta i upravljanja procesima.

Banka događaje operativnog rizika prati i po sledećim linijama poslovanja: finansiranje privrednih subjekata, trgovina i prodaja, brokerski poslovi s fizičkim licima, bankarski poslovi s privrednim društvima, bankarski poslovi s fizičkim licima, platni promet, usluge za račun klijenta i upravljanje imovinom.

Proces upravljanja operativnim rizikom predstavlja integralni deo aktivnosti Banke koji se sprovodi na svim nivoima i omogućava identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu i izveštavanje o operativnim rizicima u skladu sa zahtevima i rokovima regulative. Postojeći proces se oslanja na pouzdane metode merenja izloženosti operativnim rizicima, bazu podataka o operativnim gubicima, ažuran sistem kontrole i izveštavanja.

Banka na dnevnom nivou prati događaje operativnih rizika i upravlja operativnim rizicima. U cilju efikasnog praćenja operativnog rizika, u svakoj organizacionoj jedinici Banke imenovani su zaposleni za operativne rizike, koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim događajima operativnog rizika, kao i za evidenciju svih nastalih događaja u bazu podataka operativnih rizika. Organizaciona jedinica Banke u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima vrši monitoring i izveštavanje Upravnog odbora, Izvršnog odbora i Odbora za reviziju o operativnim rizicima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.9. Operativni rizik (Nastavak)**

Banka meri izloženost operativnom riziku u skladu sa zakonskim odredbama i odlukama Narodne banke Srbije. U upravljanju operativnim rizikom Banka sprovodi kvantitativno i kvalitativno merenje koje se temelji na prikupljanju podataka o stvarnim i potencijalnim gubicima usled operativnog rizika, samostalnoj proceni rizika i sistema kontrola i izveštavanja koje obuhvata interno i eksterno izveštavanje. Banka upravlja operativnim rizikom na način da minimizira uticaj negativnih i neuspelih unutrašnjih procesa, ljudskih grešaka i sistema ili spoljnih događaja na finansijski rezultat Banke. Banka je u cilju omogućavanja nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih značajnih procesa i sistema u Banci, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, usvojila Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja, a u cilju ponovnog uspostavljanja oporavka sistema informacione tehnologije u slučaju prekida poslovanja, Banka je usvojila Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja kao njegov sastavni deo koji definiše tehničke i organizacione mere za ponovno uspostavljanje poslovanja Banke u što kraćem roku, odnosno za ublažavanje posledica prekida u poslovanju Banke.

Samoprocenjivanje podrazumeva procenu izloženosti rizicima od strane organizacionih jedinica u skladu sa mapom identifikovanih operativnih rizika merenjem mogućeg raspona, značaja za poslovanje i učestalosti događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke, identifikovanjem nivoa kontrole koje oblasti poslovanja imaju nad ovim rizicima i mera za poboljšanje.

Banka ne može eliminisati sve operativne rizike, ali uvođenjem odgovarajućeg kontrolnog okvira, monitoringom i ublažavanjem potencijalnih rizika uspostavlja proces upravljanja operativnim rizikom. Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema i orijentacijom na projektni pristup, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke.

Putem pouzdanog izveštavanja o realizaciji mera za ublažavanje operativnih rizika, Banka je uspostavila sistem za monitoring aktivnosti koje preduzimaju organizacione jedinice Banke u cilju umanjenja operativnih rizika i preventivnog reagovanja na događaje operativnih rizika koji su u nastajanju. Banka procenjuje rizik poveravanja aktivnosti trećim licima za obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa poslovanjem Banke, a na osnovu ugovora zaključenog sa tim licima kojima se jasno određuju uslovi, prava, obaveze i odgovornosti ugovornih strana.

U toku 2022. godine u Bazi operativnih gubitaka evidentiran je jedan događaja koji je rezultirao stvarnim gubitkom za Banku u iznosu od RSD 56.442, dok je evidentirano 47 događaja koji su predstavljali potencijalne gubitke koji su se mogli kvantifikovati. U 2022. godini ukupno je evidentirano 129 događaja operativnog rizika.

5.10. Upravljanje kapitalom

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima u skladu sa obimom i strukturom svojih poslovnih aktivnosti, a cilj upravljanja kapitalom je nesmetano ostvarenje ciljeva poslovne politike Banke.

Banka je usvojila Strategiju upravljanja kapitalom kojom je uređen stalni proces utvrđivanja i održavanja visine i strukture kapitala najmanje na propisanom, odnosno odgovarajućem nivou, kao i jasno razumevanje realnih potreba Banke za kapitalom.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.10. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

Strategija upravljanja kapitalom ima za primarni cilj obezbeđenje i održavanje nivoa i strukture regulatornog i internog kapitala koja može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, politiku dividendi, kao i sve promene iznosa kapitala Banke.

Obračun kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala je počevši od 30.06.2017. godine usklađen sa Bazel III standardom.

Strateški ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom su:

- obezbeđenje dovoljnog nivoa kapitala za usklađenost sa minimalnim regulatornim zahtevima za kapitalom u skladu sa propisima Narodne banke Srbije;
- obezbeđenje dovoljnog nivoa kapitala za podršku sklonosti Banke za preuzimanje rizika i zadovoljenje potreba za internim kapitalom;
- obezbeđenje mogućnosti kontinuiranog nastavka poslovanja, uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama;
- obezbeđenje jake kapitalne osnove, kao podrške daljem, dugoročno održivom, razvoju poslovanja Banke;
- alokacija kapitala u skladu sa strateškim ciljevima Banke, uključujući optimizaciju prinosa na interni i regulatorni kapital.

Planiranje kapitala Banke ima za cilj da se osigura adekvatan kapital pod promenljivim makroekonomskim uslovima, kao strateški resurs za podršku Banci u ostvarenju njenog strateškog poslovnog plana. Planom kapitala Banka konkretizuje i precizira sprovođenje strateških ciljeva i smernica za planiranje kapitala, te utvrđuje vremenski horizont za njihovo ostvarenje s obzirom na uticaj makroekonomskih faktora i promenu smera ekonomskog ciklusa na strateške planove, način na koji će Banka da zadovoljava kapitalne zahteve u narednom periodu, relevantna ograničenja vezana za kapital, kao i opšti plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima.

Banka kontinuirano upravlja kapitalom kako bi ostvarila sledeće:

- obezbedila usaglašenost sa zahtevima u vezi sa kapitalom koji su definisani od strane Narodne banke Srbije (očuvanje minimalnog regulatornog zahteva od EUR 10 miliona);
- održavanje zaštitnih slojeva kapitala;
- poštovanje minimalnih regulatornih pokazatelja adekvatnosti kapitala uvećanih za zaštitne slojeve kapitala;
- održavanje poverenja u sigurnost i stabilnost poslovanja;
- ostvarenje poslovnih i finansijskih planova;
- podržavanje očekivanog rasta plasmana;
- omogućavanje optimuma budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja;
- ostvarenje politike dividendi;
- obezbedila adekvatan nivo kapitala za nastavak poslovanja po načelu stalnosti poslovanja i
- održala kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke se prati mesečno od strane rukovodstva Banke. Narodna banka Srbije je definisala sledeće limite za kapital:

- Minimalni novčani iznos kapitala od EUR 10 miliona;
- Pokazatelj adekvatnosti kapitala od 8%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

5.10. Upravljanje kapitalom (Nastavak)

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Banka je dužna da obračunava sledeće pokazatelje:

- Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog akcijskog kapitala i rizične aktive Banke;
- Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos osnovnog kapitala i rizične aktive Banke;
- Pokazatelj adekvatnosti kapitala, koji predstavlja procentualno izražen odnos kapitala i rizične aktive Banke.

Banka je dužna da pokazatelje adekvatnosti kapitala održava na nivoima koji nisu niži od:

- 4.5%, za pokazatelj osnovnog akcijskog kapitala;
- 6%, za pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala;
- 8%, za pokazatelj adekvatnosti kapitala.

Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog kapitala (koga čine osnovni akcijski i dodatni osnovni kapital) i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke. Kapital Banke u celosti se sastoji od osnovnog akcijskog kapitala Banke i odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala.

Rizična aktiva predstavlja zbir rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka; rizične aktive po osnovu izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka); rizične aktive po osnovu izloženosti tržišnim rizicima; rizične aktive po osnovu izloženosti operativnom riziku; rizične aktive po osnovu izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti i rizične aktive po osnovu prekoračenja limita izloženosti iz knjige trgovanja. Banka za izračunavanje aktive ponderisane kreditnim rizikom koristi standardizovani pristup. Dakle, rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve klase aktive. Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku se dobija množenjem recipročne vrednosti propisanog pokazatelja adekvatnosti kapitala i kapitalnog zahteva za operativni rizik, utvrđenog kao trogodišnji prosek indikatora izloženosti po svim linijama poslovanja pomnoženog stopom kapitalnog zahteva od 15%.

Odlukom o adekvatnosti kapitala utvrđeni su zaštitni slojevi kapitala i to:

- zaštitni sloj za očuvanje kapitala;
- kontraciklični zaštitni sloj kapitala;
- zaštitni sloj kapitala za globalno sistemski značajnu banku;
- zaštitni sloj kapitala za sistemski značajnu banku i
- zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik.

Banka je na dan 31. decembra 2022. godine utvrdila zaštitne slojeve za očuvanje kapitala i za strukturni sistemski rizik. Zaštitni sloj za očuvanje kapitala utvrđen je u visini od 2.5% rizične aktive Banke, dok je zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik utvrđen u visini od 3% ukupnih deviznih i devizno indeksiranih plasmana odobrenih privredi i stanovništvu u Republici Srbiji.

Tokom 2022. godine svi propisani pokazatelji adekvatnosti kapitala su bili iznad regulatornih limita uvećanih za SREP dodatak Narodne banke Srbije (12.01% + kombinovani zaštitni sloj kapitala, 9.01% + kombinovani zaštitni sloj kapitala i 6.75% + kombinovani zaštitni sloj kapitala za pokazatelje adekvatnosti ukupnog, osnovnog i osnovnog akcijskog kapitala respektivno).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.10. Upravljanje kapitalom (Nastavak)**

Banka Strategijom i planom upravljanja kapitalom obezbeđuje održavanje nivoa i strukturu internog kapitala koji pruža adekvatnu podršku rastu plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, sprovođenju politike dividendi, kao i prilagođavanje promenama u regulatornim zahtevima.

Tokom 2022. godine Banka je obračunavala i pokazatelj leveridža u skladu sa regulatornim zahtevom, koji predstavlja količnik osnovnog kapitala i iznosa izloženosti koje ulaze u obračun predmetnog pokazatelja.

Banka na kontinuiranoj osnovi sprovodi formalizovan i dokumentovan proces interne procene adekvatnosti kapitala u skladu sa prirodom, obimom i složnošću poslovnih aktivnosti, odnosno utvrđuje iznos i raspodelu internog kapitala. Postupak procenjivanja adekvatnosti internog kapitala Banke je sastavni deo sistema upravljanja Bankom koji se na kontinuiranoj osnovi sprovodi u skladu sa Strategijom i politikama za upravljanje rizicima, kao i Strategijom upravljanja kapitalom Banke. Uključuje redovno utvrđivanje, merenje i praćenje svih evidentiranih rizika koji mogu imati negativan uticaj na postizanje ciljeva Banke, uključujući strategiju upravljanja rizicima, politike upravljanja rizicima i u skladu sa tim sklonost ka rizicima i toleranciju prema rizicima.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala, kao dokumentovan i kontinuiran proces, ispunjava sledeće uslove:

- zasnovan je na identifikaciji i merenju rizika;
- pruža sveobuhvatnu procenu i praćenje rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena;
- obezbeđuje adekvatan nivo raspoloživog internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke;
- uključen je u sistem upravljanja Bankom i donošenje odluka;
- predmet je redovne analize, praćenja i provere.

Faze procesa interne procene adekvatnosti kapitala u Banci obuhvataju:

- utvrđivanje materijalno značajnih rizika, u skladu sa kvalitativnim i kvantitativnim kriterijumima;
- obračun iznosa internih kapitalnih zahteva;
- obračun iznosa stresiranih internih kapitalnih zahteva;
- određivanje ukupnog internog kapitalnog zahteva;
- poređenje sledećih elemenata:
 - o kapitala i raspoloživog internog kapitala;
 - o minimalnih kapitalnih zahteva i internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike;
 - o zbira minimalnih kapitalnih zahteva i ukupnih internih kapitalnih zahteva.

Struktura ukupnog regulatornog kapitala Banke na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine, kao i pokazatelji adekvatnosti kapitala, prikazani su u Napomeni 41.

5.11. Pravična (fer) vrednost

Poslovna politika Banke je da obelodani informacije o pravičnoj vrednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

5. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)**5.11. Pravična (fer) vrednost (Nastavak)**

U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta. Rukovodstvo Banke vrši procenu rizika i u slučajevima kada se oceni da vrednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši obezvređenje.

Finansijski instrumenti Banke iskazani po amortizovanoj vrednosti uglavnom imaju kratkoročna dospeća i nose varijabilnu kamatnu stopu koja odražava tekuće tržišne uslove. Shodno tome, rukovodstvo Banke smatra da vrednost po kojoj su navedeni finansijski instrumenti iskazani odgovara njihovoj tržišnoj vrednosti.

Fer vrednost kredita i plasmana komitentima jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti, umanjenoj za iznos obezvređenja bilansne aktive i za verovatni gubitak po osnovu vanbilansnih stavki.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrednosti kojima se trguje i hartije od vrednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cenama na dan bilansa stanja. Kotirana tržišna cena koja se koristi za finansijska sredstva Banke predstavlja cenu na zatvaranju.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primer derivati kojima se trguje na nezvaničnoj berzi) utvrđuje se različitim tehnikama procene. Banka primenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Kotirane tržišne cene, ili kotirane cene dilera za slične instrumente, koriste se za dugoročne obaveze.

Ostale tehnike, kao što su procenjene diskontovane vrednosti novčanih tokova, koriste se za određivanje fer vrednosti preostalih finansijskih instrumenata. Fer vrednost svopa kamatne stope preračunava se kao sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova. Fer vrednost terminskih deviznih ugovora utvrđuje se primenom kotiranih tržišnih kurseva na dan bilansa stanja. Pretpostavlja se da nominalna vrednost, umanjena za gubitke zbog umanjenja vrednosti potraživanja i obaveza, približno odražava njihovu fer vrednost.

Depoziti banaka i komitenata su uglavnom po viđenju, ili kratkoročni sa ugovorenim varijabilnim kamatnim stopama, i stoga rukovodstvo Banke smatra da vrednosti po kojima su isti iskazani u bilansu stanja odgovaraju njihovoj tržišnoj vrednosti.

Fer vrednost finansijskih obaveza za potrebe obelodanjivanja procenjuje se diskontovanjem budućih ugovorenih novčanih tokova prema trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi koja je Banci na raspolaganju za slične finansijske instrumente.

Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u priloženim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je u datim okolnostima najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja.

5.12. Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreski period je otvoren tokom perioda od pet godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima pravilno iskazane.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

6. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Prihodi od kamata		
<i>Kredit i depoziti</i>		
Narodna banka Srbije	43,729	3,587
Domaće banke i druge finansijske organizacije	42,618	53,749
Strane banke	10,877	1,653
Privredna društva	896,593	522,129
Javna preduzeća	66,787	16,584
Stanovništvo	92,290	53,341
Ostalo	15,127	9,382
<i>Kamata na hartije od vrednosti i ostale plasmane</i>		
Repo poslovi i blagajnički zapisi	52,206	356
Eskont menica	43,686	63,925
Obveznice	31,367	30,931
Faktoring	103,288	118,081
Ostalo	432	312
Ukupno	1,398,900	874,029
Rashodi od kamata		
Banke i druge finansijske institucije	52,091	35,659
Privredna društva	21,020	35,262
Javna preduzeća	99,612	94,941
Stanovništvo	55,020	72,865
Javni sektor	16,150	16,001
Strana lica	263	327
Drugi komitenti	10,011	7,545
Ukupno	254,217	262,600
Dobitak po osnovu kamata	1,144,683	611,429

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Prihodi od naknada i provizija		
- naknade za usluge platnog prometa (osim stanovništva)	252,012	178,514
- naknade za izdate garancije i ostala jemstva	109,504	69,380
- naknade po poslovima sa stanovništvom	39,282	28,343
- naknade po osnovu kupoprodaje deviza	1,398,507	261,298
- ostale naknade za bankarske usluge	49,378	7,563
Ukupno	1,848,684	545,098
	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Rashodi naknada i provizija		
Naknade za usluge platnog prometa:		
- u zemlji	478	412
- u inostranstvu	14,317	5,205
Naknade za održavanje računa kod korespodentskih banaka (a)	12,753	19,912
- naknade po osnovu kupoprodaje deviza	511,905	100,681
Ostale naknade i provizije (b)	148,565	122,827
Ukupno	688,019	249,037
Dobitak po osnovu naknada i provizija	1,160,665	296,061

Ostale naknade i provizije se odnose na naknade prema bankama za usluge deviznog platnog prometa. Značajno povećanje rashoda na ovim pozicijama posledica je značajnog povećanja obima platnog prometa, a što je kompenzirano porastom prihoda od naknada za usluge platnog prometa.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

8. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

	U hiljadama dinara	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Prihodi od promene fer vrednosti - SWAP	12,035	6,479
Rashodi od promene fer vrednosti - SWAP	<u>(40,943)</u>	<u>(3,753)</u>
Ukupno	<u>(28,908)</u>	<u>2,726</u>

9. NETO PRIHODI / (RASHODI) OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	U hiljadama dinara	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Prihodi od kursnih razlika	1,596,024	431,663
Prihodi od efekata ugovorene valutne klauzule	5,916	1,350
Rashodi od kursnih razlika	(1,810,221)	(456,217)
Rashodi i efekata ugovorene valutne klauzule	<u>(11,162)</u>	<u>(1,566)</u>
Neto (rashodi) / prihodi od kursnih razlika	<u>(219,443)</u>	<u>(24,770)</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

10. NETO PRIHODI PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

a) Knjiženja na teret rezultata

	U hiljadama dinara	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Rashodi indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- gotovina i sredstva kod centralne banke	340	153
- hartije od vrednosti	4,828	4,132
- krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	172,215	61,548
- krediti i potraživanja od komitenata	1,718,434	631,472
- ostala sredstva	7,937	9,474
- hov po fer kroz ostali rezultat preko rev.rezervi	51	769
	<u>1,903,805</u>	<u>707,547</u>
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	40,039	33,102
Rashodi otpisa neneplativih potraživanja	1,540	42
Ukupno	<u>1,945,384</u>	<u>740,691</u>
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
- gotovina i sredstva kod centralne banke	153	243
- hartije od vrednosti	5,235	5,550
- krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	120,763	58,142
- krediti i potraživanja od komitenata	729,453	467,857
- ostala sredstva	612	9,191
- hov po fer kroz ostali rezultat preko rev.rezervi	283	162
	<u>856,499</u>	<u>541,145</u>
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	25,145	29,628
Prihodi od otpisa nenaplativih potraživanja	5,352	13,878
Ukupno	<u>886,996</u>	<u>584,611</u>
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	<u>1,058,388</u>	<u>156,080</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

10. NETO PRIHODI PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (Nastavak)

b) Promene na računima ispravke vrednosti po osnovu obezvređenja finansijskih plasmana i rizične vanbilansne aktive

	Gotovina i sredstva kod centralne banke (Napomena 17)	Hartije od vrednosti (Napomena 18)	Kredit i potraživanja od banaka i drugih. fin. organizacija (Napomena 19)	Kredit i potraživanja od komitenata (Napomena 20)	Ostala sredstva (Napomena 24)	HOV po fer kroz ostali rezultat preko rev.rezervi (Napomena 18)	Vanbilansna aktiva (Napomena 30)	Ukupno
Stanje na dan								
1. januar 2021. godine	146	4,825	7,441	328,074	3,340	1,111	16,745	361,682
Obezvređenje i rezervisanja u toku perioda (Napomena 10(a))	153	4,132	61,548	631,472	9,474	769	33,102	740,650
Kursne razlike	-	387	139	841	15	-	-	1,382
Umanjenje obezvređenja i ukidanje rezervisanja (Napomena 10(a))	(243)	(5,550)	(58,142)	(467,857)	(9,191)	(162)	(29,628)	(570,773)
Ostalo				(533)				(533)
Otpisi nenaplativih potraživanja	-	-	-	(31,777)	-	-	-	(31,777)
Stanje na dan								
31. decembra 2021. godine.	56	3,794	10,987	460,220	3,638	1,718	20,219	500,631
Obezvređenje i rezervisanja u toku perioda (Napomena 10(a))	340	4,828	172,215	1,718,434	7,937	51	40,039	1,943,844
Kursne razlike	-	79	(7,657)	(12)	(30)	-	(14)	(7,634)
Umanjenje obezvređenja i ukidanje rezervisanja (Napomena 10(a))	(153)	(5,235)	(120,763)	(729,453)	(612)	(283)	(25,145)	(881,644)
Ostala preknjizavanja				-				-
Otpisi nenaplativih potraživanja	-	-	-	(11,578)	-	-	-	(11,578)
Stanje na dan								
31. decembra 2022. godine	243	3,466	54,781	1,437,611	10,933	1,486	35,099	1,543,619

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

11. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Prihodi od zakupnina	20,862	17,602
Prihodi od dividende	-	47
Ostali prihodi	25,806	4,602
Ukupno	46,668	22,251

12. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Troškovi neto zarada i naknada	(316,501)	(239,772)
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade	(121,464)	(91,763)
Ostali lični troškovi	(22,360)	(26,471)
Neto prihodi/rashodi rezervisanja za penzije i dr. rezervisanja za zaposlene (Napomena 27)	(7,833)	10,575
Ukupno	(468,159)	(347,431)

13. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Troškovi amortizacije:		
- osnovnih sredstava (Napomena 22)	41,129	36,654
- imovina sa pravom korišćenja - nekretnine i ostala oprema uzeta u lizing (Napomena 22)	10,585	7,551
- nematerijalne imovine (Napomena 22)	8,472	5,756
Ukupno	60,186	49,961

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

14. OSTALI PRIHODI

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Prihodi od smanjenja obaveza	1,982	1,986
Prihodi od promene vrednosti investicionih nekretnina (Napomena 22)	-	3,330
Ostali prihodi	2,606	2,768
Ukupno	4,498	8,084

15. OSTALI RASHODI

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Troškovi indirektnih poreza i doprinosa	90,462	70,069
Proizvodne usluge	126,053	88,550
Ostali nematerijalni troškovi	122,595	75,234
Sponzorstvo, humanitarna pomoć i donacije	2,126	855
Materijal i energija	41,620	29,563
Troškovi reprezentacije	11,519	5,995
Premije osiguranja	34,669	31,831
Troškovi revizije	3,359	3,443
Ostali rashodi	36,510	46,266
Ukupno	468,914	351,806

16. POREZ NA DOBITAK

a) Komponente poreza na dobitak

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Tekući porez	-	-
Odložen poreski (rashod) / prihod	(2,565)	1,091
Ukupno	(2,565)	1,091

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

16. POREZ NA DOBITAK (Nastavak)

b) Usaglašavanje iznosa tekućeg poreza i proizvoda dobitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Dobitak pre oporezivanja	10,516	20,020
Efekti na odložene poreske prihode/rashode kroz bilans uspeha	(5,084)	3,813
Efekti na rashode koji se priznaju u poreskom bilansu	(16,946)	(3,332)
Efekti na rashode koji se ne priznaju u poreskom bilansu	6,144	15,770
Efekti na prihod od kamata po osnovu dužničkih HOV čiji je izdavalac RS, NBS ili lok.samouprava	(22,997)	(8,648)
Efekti na prihode koji umanjuju poresku osnovicu	(4,198)	(13,288)
Efekti po osnovu dividendi	(47)	(43)
Poreska osnovica	(32,611)	14,292
Porez na dobit	-	-
Umanjenje po osnovu poreskog gubitka iz ranijih godina	-	(14,292)
Obračunati porez	-	-
<i>Efektivna stopa poreza na dobitak</i>	<i>0.00%</i>	<i>0.00%</i>

c) Promene na odloženim porezima u toku godine

	U hiljadama dinara	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Stanje neto odloženih poreskih obaveza na dan 1. januara	119,706	120,797
Efekat privremenih razlika evidentiran u (korist)/na teret bilansa uspeha	2,565	(1,091)
Efekat privremenih razlika evidentiran u okviru bilansa stanja	(10,162)	-
Stanje na dan 31. decembra	112,109	119,706

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

17. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Gotovina i sredstva kod centralne banke		
Tekući račun	997,247	502,412
Blagajna:		
- u dinarima	2,491,684	1,149,471
- u stranoj valuti	8,732,767	3,056,114
Depoziti viškova likvidnih sredstava kod NBS	8,410,000	2,830,000
Obavezna rezerva u stranoj valuti	5,738,208	336,609
Razgraničena potraživanja za kamatu od NBS	947	292
Gotovina i sredstva kod centralne banke bruto	26,370,853	7,874,898
Minus Ispravka vrednosti (Napomena 10b)	(243)	(56)
Stanje na dan 31. decembra	26,370,610	7,874,842

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014 i 4/2015, 78/2015, 102/2015 i 76/2018).

Banka je dužna da obračunava i izdvaja obaveznu dinarsku rezervu po propisanim stopama na dinarsku osnovicu koju čini prosečno dnevno knjigovodstveno stanje dinarskih obaveza (osim obaveza indeksiranih valutnom klauzulom) u prethodnom kalendarskom mesecu na svoj tekući račun. Obaveznu dinarsku rezervu Banka obračunava na obaveze po dinarskim depozitima, kreditima i hartijama od vrednosti, kao i na druge dinarske obaveze, osim dinarskih depozita primljenih po poslovima koje Banka obavlja u ime i za račun trećih lica, a koji ne prelaze iznose plasmana koje je Banka dala iz tih depozita i na obaveze po deviznim depozitima, kreditima i hov i za druge devizne obaveze, kao i na depozite, kredite i druga devizna sredstva primljena iz inostranstva po poslovima koje banka obavlja u ime i za račun trećih lica.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

17. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (Nastavak)

Izuzetno od ovoga, Banka obaveznu rezervu ne obračunava na: iznos obaveza prema Narodnoj banci Srbije; obaveze prema bankama koje izdvajaju obaveznu rezervu kod Narodne banke Srbije; subordinirane obaveze koje su uključene u obračun dopunskog kapitala banke u skladu sa odlukom Narodne banke Srbije kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke; dinarske i devizne obaveze po osnovu sredstava koje banke primaju od međunarodnih finansijskih organizacija, vlada i finansijskih institucija čiji su osnivači strane države, odnosno međunarodne finansijske organizacije i to posredstvom države kao glavnog dužnika, odnosno vlasnika tih sredstava ili neposredno uz uslov da se pri replasiranju tih sredstava poštuju dogovoreni principi kod utvrđivanja kamatnih marži. Radi očuvanja i jačanja stabilnosti finansijskog sistema Republike Srbije, Izvršni odbor Narodne banke Srbije može da odluči da banka u određenom periodu ne obračunava obaveznu rezervu na ukupne obaveze ili na deo obaveza, i to naročito u slučaju restrukturiranja banke u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke i/ili kada se oceni da banka ima probleme s likvidnošću.

Obaveznu dinarsku rezervu Banka obračunava po stopi od:

- 5% na deo dinarske osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana (2021. godine 5%); i
- po stopi od 0% na deo dinarske osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana (2021. godine 0%).

Obračunatu dinarsku obaveznu rezervu čini zbir:

- obračunate obavezne rezerve u dinarima;
- 38% dinarske protivvrednosti obračunate obavezne rezerve u evrima - na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana (2021. godine 38%); i
- 30% dinarske protivvrednosti obračunate obavezne rezerve u evrima - na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana (2021. godine 30%).

Dinarska protivvrednost obračunate obavezne rezerve u evrima utvrđuje se primenom zvaničnog srednjeg kursa RSD koji važi na dan obračuna obavezne rezerve, tj. 17-tog u mesecu. Obaveznu rezervu Banka obračunava 17-tog u mesecu, i tako obračunata obavezna rezerva važi za obračunski period od 18-tog u mesecu do 17-tog u narednom mesecu. Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve u visini obračunate dinarske obavezne rezerve. Na dan 31. decembra 2022. godine obračunata obavezna rezerva u dinarima iznosila je 3,166,833 hiljada dinara (31. decembar 2021. godine 1,410,059 hiljada dinara) i bila je usklađena sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije.

Kamatna stopa na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u toku 2021. godine kretala se u visini od 0.10% na godišnjem nivou (2020 godine od 0.10% do 0.75% godišnje).

Banka nije koristila navedena sredstva rezerve u svrhe održanja likvidnosti u toku 2022. godine.

U skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012, 107/2012, 62/2013, 125/2014, 135/2014, 4/2015, 78/2015, 102/2015 i 76/2018), Banka obračunava i izdvaja obaveznu deviznu rezervu po propisanim stopama na deviznu osnovicu koju čini prosečno dnevno knjigovodstveno stanje deviznih obaveza i prosečno dnevno knjigovodstveno stanje dinarskih obaveza indeksiranih deviznom klauzulom u prethodnom kalendarskom mesecu.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

17. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (Nastavak)

Obaveznu deviznu rezervu Banka obračunava na obaveze po deviznim depozitima, kreditima i hartijama od vrednosti, na druge devizne obaveze, kao i na depozite, kredite i druga devizna sredstva primljena iz inostranstva po poslovima koje Banka obavlja u ime i za račun trećih lica.

Obaveznu deviznu rezervu Banka obračunava po stopi od:

- 20% na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana, a, izuzetno po stopi od 100% na deo devizne osnovice koju čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana (2021.godine 20%)
- po stopi od 13% na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana, a izuzetno po stopi od 100% na deo devizne osnovice koju čine dinarske obaveze indeksirane deviznom klauzulom sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana (2021. godine 13%).

Obračunatu deviznu obaveznu rezervu čini zbir:

- 62% obračunate obavezne rezerve u evrima - na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću do 2 godine, odnosno do 730 dana (2021. godine 62% i
- 70% obračunate obavezne rezerve u evrima - na deo devizne osnovice koju čine obaveze sa ugovorenim ročnošću preko 2 godine, odnosno preko 730 dana (2021. godine 70%).

Obračunatu deviznu obaveznu rezervu Banka izdvaja u evrima na devizne račune Narodne banke Srbije. Izuzetno od ovoga, banke kod kojih bi, zbog izdvajanja devizne obavezne rezerve u evrima, pokazatelj deviznog rizika odstupao od onog koji je propisan Odlukom Narodne banke Srbije kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, mogu deviznu obaveznu rezervu izdvajati i u SAD dolarima. Prosečno dnevno stanje devizne obavezne rezerve izdvojene u SAD dolarima preračunava se u evre primenom zvaničnog srednjeg kursa RSD koji važi na dan obračuna obavezne rezerve, odnosno 17-tog u mesecu. Obaveznu rezervu Banka obračunava 17-tog u mesecu, i tako obračunata obavezna rezerva važi za obračunski period od 18-tog u mesecu do 17-tog u narednom mesecu. Obračunatu deviznu obaveznu rezervu koja je na 31. decembra 2022. godine iznosila 28,628 hiljada evra (31. decembar 2021. godine: 9,506 hiljada evra), Banka izdvaja u evrima na devizne račune Narodne banke Srbije.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene devizne obavezne rezerve u visini obračunate devizne obavezne rezerve. Za izračunavanje prosečnog dnevnog stanja izdvojene (dinarske i devizne) obavezne rezerve uzimaju se u obzir svi dani u obračunskom periodu. Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve Narodna banka Srbije ne plaća kamatu. Na dan 31. decembra 2022. godine devizna obavezna rezerva Banke u stranoj valuti bila je usklađena sa navedenom Odlukom Narodne banke Srbije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

17. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (Nastavak)

Kamatna stopa na viškove likvidnih sredstava plasiranih kod Narodne banke Srbije se u toku 2022. godine kretala od 0,10% - 4.00% na godišnjem nivou.

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata koji su iskazani u izveštaju o tokovima gotovine dat je u sledećoj tabeli:

	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
U dinarima		
Tekući i žiro računi	997,247	502,412
Gotovina u blagajni	<u>2,491,684</u>	<u>1,149,471</u>
	<u>3,488,931</u>	<u>1,651,883</u>
U stranoj valuti		
Devizni računi	6,993,904	3,189,422
Gotovina u blagajni	<u>8,732,767</u>	<u>3,056,114</u>
	<u>15,726,671</u>	<u>6,245,536</u>
Ukupna gotovina	<u>19,215,602</u>	<u>7,897,419</u>
Minus Ispravka vrednosti din i deviznih računa	<u>(50,873)</u>	<u>(7,070)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u><u>19,164,729</u></u>	<u><u>7,890,349</u></u>

18. HARTIJE OD VREDNOSTI

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
U dinarima:		
HOV po fer vrednosti kroz BU		
HOV po fer vrednosti kroz ostali rezultat - vlasničke hartije od vrednosti	233	50,176
- obveznice Republike Srbije	<u>750,738</u>	<u>830,742</u>
	<u>750,971</u>	<u>880,918</u>
U stranoj valuti:		
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
- Obveznice Republike Irak	113,399	143,329
- Državni zapisi RS	<u>128,716</u>	<u>113,650</u>
Ukupno bruto	<u>242,115</u>	<u>256,979</u>
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)</i>	<u>993,086</u>	<u>1,137,897</u>
Stanje na dan	<u><u>(3,466)</u></u>	<u><u>(3,794)</u></u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

19. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Plasmani u dinarima:		
Kreditni domaćim bankama i ostalim finansijskim organizacijama	261,805	578,386
Plasmani po repo transakcijama	2,333,330	5,000,000
Potraživanja za obračunatu kamatu	853	1,956
Razgraničena potraživanja za kamatu	13	7
Razgraničeni prihodi od naknada	(838)	(894)
Namenski depozit kod domaćih banaka	2,000	9,413
Ukupno	2,597,163	5,588,868
Plasmani u stranoj valuti:		
Devizni računi kod ino banaka	4,607,490	2,817,879
Namenski devizni račun - VISA card	50,522	7,801
Devizni računi kod NBS	2,335,892	363,742
Dati depoziti domaćim bankama	1,161,492	293,818
Namenski obavezni depozit - CRHoV	4,693	4,703
Ukupno	8,160,089	3,487,943
Plasmani, bruto	10,757,252	9,076,811
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)</i>	(54,781)	(10,987)
Stanje na dan 31. decembra	10,702,471	9,065,824

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
U dinarima:		
Javna preduzeća	1,131,715	1,741,347
Privredna društva	11,804,560	10,445,139
Stanovništvo	1,719,532	865,264
Javni sektor	70,662	81,721
Ostalo	281,011	55,716
	<u>15,007,480</u>	<u>13,189,187</u>
U stranoj valuti:		
Privredna društva	306,162	325,283
Stanovništvo	2,339	2,349
Strana lica	1,007,812	29,396
	<u>1,316,313</u>	<u>357,028</u>
Obračunata kamata u dinarima	299,102	73,349
Obračunata naknada u dinarima	1,609	2,603
Obračunata kamata u stranoj valuti	1,085	7,999
Razgraničena potraživanja za kamatu u dinarima	112,968	174,557
Razgraničena potraživanja za kamatu u stranoj valuti	9,803	12,253
Razgraničeni prihodi za naknadu u dinarima	(74,834)	(63,421)
Kredit i potraživanja od komitenata, bruto	<u>16,673,526</u>	<u>13,753,555</u>
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)</i>	<u>(1,437,611)</u>	<u>(460,220)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>15,235,915</u>	<u>13,293,335</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (Nastavak)

	31.12.2022.			U hiljadama dinara 31.12.2021.		
	Kratkoročni plasmani	Dugoročni plasmani	Ukupno	Kratkoročni plasmani	Dugoročni plasmani	Ukupno
U dinarima						
Kreditni:						
- privrednim društvima	2,893,122	7,451,472	10,344,594	3,080,504	7,208,219	10,288,723
- javnim preduzećima	721,606	460,461	1,182,067	1,207,505	608,604	1,816,109
- drugim komitentima	1,056	243,199	244,255	303	110	413
- stanovništvu	51,441	1,664,574	1,716,015	22,703	891,002	913,705
- javni sektor	4,320	59,383	63,703	80,607	-	80,607
Dospela potraživanja	1,795,690	-	1,795,690	276,938	-	276,938
Ukupno	5,467,235	9,879,089	15,346,324	4,668,560	8,707,935	13,376,495
U stranoj valuti						
Kreditni:						
- privrednim društvima	1,698	271,451	273,149	6,001	324,250	330,251
- stanovništvo	15,230	997,905	1,013,135	1	2,235	2,236
- strana lica	-	-	-	3,579	29,395	32,974
- javni sektor	-	2,446	2,446	2,452	-	2,452
Dospela potraživanja	38,472	-	38,472	9,147	-	9,147
Ukupno	55,400	1,271,802	1,327,202	21,180	355,880	377,060
Plasmani klijentima, bruto	5,522,635	11,150,891	16,673,526	4,689,740	9,063,815	13,753,555
<i>Minus:</i>						
Ispravka vrednosti	(1,099,193)	(338,418)	(1,437,611)	(155,247)	(304,973)	(460,220)
Stanje na dan 31. decembra	4,423,442	10,812,473	15,235,915	4,534,493	8,758,842	13,293,335

Kratkoročni krediti pravnim licima odobravani su uz fiksnu i varijabilnu kamatnu stopu koja se kretala u rasponu od 6.00% do 14.00% na godišnjem nivou na dinarske kredite, odnosno od 3.90% do 9.60% na kredite u stranoj valuti i kredite indeksirane valutnom klauzulom.

Dugoročni krediti pravnim licima odobravani su za finansiranje investicionih projekata, nabavku osnovnih sredstava i trajnih obrtnih sredstava na period do 5 godina, uz fiksne i varijabilne kamatne stope od 2.00% do 11.1% na godišnjem nivou.

Gotovinski krediti stanovništvu odobravaju se na period od 6 do 71 meseca a kamatna stopa za dominantne dinarske kredite se kreće u rasponu od 9,89% do 15.00%. Gotovinski krediti stanovništvu sa 100% depozitom odobravaju se po kamatnoj stopi od 3.49% na godišnjem nivou i periodom otplate do 71 meseca. Kamatna stopa na dozvoljena prekoračenja na računima građana iznosi od 19.00% do 26.00% godišnje, odnosno veća je od redovne kamate ili zakonske zatezne kamate na nedozvoljeni minusni saldo na tekućim računima građana. Ponderisana kamatna stopa za postojeći portfolio u segmentu gotovinskih kredita sa decembrom 2022. godine je 9,08%.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

Dugoročni krediti stanovništvu odobravani su za kupovinu automobila, rešavanje stambenih potreba, nabavku trajnih potrošnih dobara. Kamatna stopa za auto kredite je u rasponu od 5,50% do 6,50% godišnje u zavisnosti od ročnosti i valutnog znaka uz kreditni periode do 48 meseci i do 84 meseca, a kamatna stopa za stambene kredite je u rasponu od 5,99% do 7,79% godišnje u zavisnosti od ročnosti i interne segmentacije klijenata uz maksimalni kreditni period od 360 meseci. Ponderisana kamatna stopa za postojeći portfolio u segmentu stambenih kredita sa decembrom 2022. godine je 5,25.

Kamatna stopa na kratkoročne oročene depozite stanovništva u dinarima iznosila je od 1.00% do 5,70% godišnje. Kamatna stopa na kratkoročne depozite stanovništva u stranoj valuti se kretala u rasponu od 0.10% do 3.00% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja i valute. Ponderisana kamatna stopa na depozite stanovništva do godinu dana u dinarima sa decembrom 2022. godine je 3,62, do dve godine je 3,31% i preko dve godine 4,30%, a ponderisana kamatna stopa na depozite stanovništva u EUR sa decembrom 2023. godine je 1,87% za ročnost depozita od 17 meseci.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (Nastavak)

a) Ročnost dospeća plasmana komitentima

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema inicijalnom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine, je sledeća:

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Dospela potraživanja	1,834,162	286,098
Do 30 dana	1,918,229	1,116,967
Od 1 do 3 meseca	410,342	598,604
Od 3 do 12 meseci	1,359,902	2,250,451
Preko 1 godine	<u>11,150,891</u>	<u>9,501,435</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>16,673,526</u>	<u>13,753,555</u>

b) Ročnost dospelih potraživanja od komitenata

Struktura dospelih potraživanja prikazana je kako sledi:

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Dospela potraživanja		
Do 3 meseca		
Od 3 do 6 meseci	493,557	133,440
Od 6 do 12 meseci	15,335	4,207
Preko 1 godine	<u>985,390</u>	<u>23,803</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>339,880</u>	<u>124,648</u>

c) Koncentracija plasmana komitentima

Koncentracija kredita i potraživanja od komitenata Banke, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2022. i 2021. i značajna je kod sledećih delatnosti:

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
U dinarima:		
Građevinarstvo	6,486,787	5,737,541
Prerađivačka industrija	1,821,787	2,666,317
Strana pravna lica	1,000,984	32,990
Stanovništvo	1,753,753	875,106
Trgovina	1,879,766	1,693,006
Ostali	<u>3,730,449</u>	<u>2,748,595</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>16,673,526</u>	<u>13,753,555</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

21. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
U dinarima:		
- Fondacija Dečje srce, Beograd	114	114
	<u>114</u>	<u>114</u>
Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)	-	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>114</u>	<u>114</u>

22. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I I NEMATERIJALNA IMOVINA

	U hiljadama dinara					
	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	Osnovna sredstva uzeta u lizing	Zemljište	Ukupno	Nematerijalna imovina
NABAVNA VREDNOST						
Stanje 1. januara 2021. godine	917,073	305,934	30,554	519,078	1,772,638	72,625
Povećanja	-	36,276	289	-	36,565	15,398
Prenos na investicione nekretnine	(44,630)	-	-	-	(44,630)	-
Otuđivanje i rashodovanje	-	(36,505)	-	-	(36,505)	(9,894)
Stanje 31. decembra 2021. godine	<u>872,443</u>	<u>305,705</u>	<u>30,843</u>	<u>519,078</u>	<u>1,728,068</u>	<u>78,129</u>
Povećanja	351	81,706	53,847	-	135,904	678
Prenos na investicione nekretnine	-	-	-	-	-	-
Otuđivanje i rashodovanje	-	(6,664)	(8,695)	-	(15,359)	-
Stanje 31. decembra 2022. godine	<u>872,794</u>	<u>380,747</u>	<u>75,995</u>	<u>519,078</u>	<u>1,848,613</u>	<u>81,929</u>
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI						
Stanje 1. januara 2021. godine	131,977	229,578	10,047	-	371,602	52,914
Amortizacija (Napomena 13)	13,533	22,933	7,551	-	44,016	5,757
Otuđivanje i rashodovanje	-	(36,272)	-	-	(36,272)	(9,894)
Stanje 31. decembra 2021. godine	<u>145,510</u>	<u>216,239</u>	<u>17,598</u>	<u>-</u>	<u>379,346</u>	<u>48,777</u>
Amortizacija (Napomena 13)	13,049	28,097	10,585	-	51,730	8,472
Otuđivanje i rashodovanje	-	(6,517)	(8,695)	-	(15,212)	-
Stanje 31. decembra 2022. godine	<u>158,558</u>	<u>237,819</u>	<u>19,488</u>	<u>-</u>	<u>415,864</u>	<u>57,249</u>
Neotpisana vrednost na dan:						
- 31. decembra 2022. godine	<u>714,236</u>	<u>142,928</u>	<u>56,507</u>	<u>519,078</u>	<u>1,432,749</u>	<u>24,680</u>
- 31. decembra 2021. godine	<u>726,933</u>	<u>89,466</u>	<u>13,245</u>	<u>519,078</u>	<u>1,348,722</u>	<u>29,353</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

22. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka nema građevinske objekte pod hipotekom uknjižene radi obezbeđenja otplate kredita ili izmirenja drugih finansijskih obaveza.

Koristeći eksterne i interne izvore informacija u skladu sa MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine" u cilju analize da li postoje indikacije da je neko sredstvo obezvređeno, rukovodstvo Banke smatra da na dan 31. decembra 2022. godine ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena.

Na dan 31. decembra 2022. godine nabavna vrednost osnovnih sredstava čija je sadašnja vrednost jednaka nuli iznosi 221,355 hiljada dinara. Banka i dalje koristi navedena sredstva.

Imovina sa pravom korišćenja se odnosi na zakup poslovnog prostora i na dan 31. decembra 2022. godine iznosi RSD 56,507 (31. decembra 2021. godine RSD 13,245 hiljada). Ugovori o lizingu nekretnina su zaključeni uglavnom na period od 5 godina uz mogućnost produženja za novih 5 godina. Banka ima određen broj automobila uzetih na lizing na period od 4 godine.

23. INVESTICIONE NEKRETNINE

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Investiciona nekretnina (poslovni objekat)	222,529	222,529
Investiciona nekretnina (stambena nepokretnost)	19,165	39,741
Stanje na dan 31. decembra	<u>241,694</u>	<u>262,270</u>

Banka je izvršila preknjižavanje dela vrednosti poslovne zgrade po osnovu davanja u zakup na poziciju investicione nekretnine. Ukupna površina koja je data u zakup je 1.107,07 m² (u 2021. godini 1.107,07 m²).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

24. OSTALA SREDSTVA

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
U dinarima:		
Dati avansi u dinarima	40,992	1,808
Potraživanja za unapred plaćene poreze	810	118
Zalihe	-	574
Sitan inventar u upotrebi	-	3,075
Sredstva stečena naplatom potraživanja	29,166	44,099
Razgraničeni unapred plaćeni troškovi	12,307	17,813
Ostale investicije	302	302
Ostala potraživanja u dinarima	76,768	19,423
	160,345	87,212
U stranoj valuti:		
Privredna društva	-	-
Ostale investicije u valuti	177	-
Ostala potraživanja u valuti	3,872	141,142
	4,049	141,142
Ostala sredstva, bruto	164,394	228,354
<i>Minus: Ispravka vrednosti zaliha</i>	-	(3,075)
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 10b)</i>	(10,932)	(3,639)
Ukupno	(10,932)	(6,714)
Stanje na dan 31. decembra	153,462	221,640

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

25. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA I DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

	31.12.2022.			31.12.2021.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U hiljadama dinara						
U dinarima						
Osiguravajuća društva	192,588	-	192,588	612,826	-	612,826
Domaće banke	-	-	-	-	-	-
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	597	-	597	958,143	-	958,143
Ukupno	1,443,030	-	1,443,030	1,570,969	-	1,570,969
U stranoj valuti						
Strane banke	265,079	-	265,079	29,833	-	29,833
Domaće banke	-	-	-	-	-	-
Ostale finansijske organizacije	25,266	-	25,266	90,479	-	90,479
Ukupno	290,345	-	290,345	120,312	-	120,312
Stanje na dan 31. decembra	1,733,375	-	1,733,375	1,691,281	-	1,691,281

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

25. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA I DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII (Nastavak)

26.

	<u>31.12.2022.</u>	<u>U hiljadama dinara 31.12.2021.</u>
Transakcioni depoziti		
Transakcioni depoziti u dinarima	267,619	253,385
Transakcioni računi stranoj valuti	185,253	120,284
Ostali depoziti		
Ostali depoziti u dinarima	1,165,357	1,313,990
Ostali depoziti u stranoj valuti	58,661	1
Primljeni krediti od stranih banaka	46,413	-
Obaveze za obračunatu kamatu		
Kamata u dinarima	1,945	1,215
Kamata u stranoj valuti	18	27
Razgraničena kamata u dinarima	8,109	2,379
Razgraničena kamata u stranoj valuti	-	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,733,375</u>	<u>1,691,281</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
 Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

	31.12.2022.			31.12.2021.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U hiljadama dinara						
U dinarima						
Javna preduzeća	2,467,712	9,148	2,476,860	6,051,991	13,950	6,065,941
Privredna društva	11,394,219	108,755	11,502,974	3,366,830	95,082	3,461,912
Stanovništvo	1,924,643	151,705	2,076,348	975,086	214,199	1,268,322
Javni sektor	712,402	-	712,402	937,698	-	937,698
Drugi komitenti	1,439,446	-	1,439,446	7,688,392	-	7,609,354
Ukupno	17,938,422	269,608	18,208,030	19,019,997	323,230	19,343,227
U stranoj valuti						
Javna preduzeća	1,071,904	-	1,071,904	1,300,256	-	1,300,256
Privredna društva	6,324,702	226,434	6,551,136	374,488	188,628	563,116
Stanovništvo	9,728,135	1,342,984	11,071,119	2,463,902	1,771,658	4,235,560
Javni sektor	-	224,634	224,634	-	-	-
Drugi komitenti	11,309,485	9,855	11,319,340	1,528,390	52,651	1,581,041
Ukupno	28,434,226	1,803,907	30,238,133	5,667,036	2,012,937	7,679,973
Stanje na dan 31. decembra	46,372,648	2,073,515	48,446,163	24,687,033	2,336,167	27,023,200

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

26. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (Nastavak)

Na transakcione depozite u dinarima pravnih lica Banka plaća kamatu u rasponu od 0.25% do 5.90% na godišnjem nivou u zavisnosti od visine prosečnog stanja na računu. Na transakcione depozite pravnih lica u stranoj valuti Banka je plaćala kamatu od 1.00% - 1.90%. Na transakcione depozite stanovništva u dinarima Banka plaća kamatu po stopi od 0% godišnje, odnosno od 0% godišnje za depozite u stranoj valuti.

Na oročene depozite pravnih lica u dinarima Banka plaća kamatu u rasponu 0.50%-6.80% na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročavanja sredstava. Na kratkoročne depozite oročene u stranoj valuti Banka je plaćala kamatu od 0.1% do 1.80%. Na dugoročne depozite pravnih lica u EUR Banka je plaćala kamatu od 2.00% do 3.50% na godišnjem nivou.

Struktura depozita i ostalih obaveza prema drugim komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Transakcioni depoziti	40,567,299	15,437,697
Štedni depoziti	3,034,752	3,922,353
Depoziti po osnovu datih kredita	164,125	107,985
Namenski depoziti	952,272	692,565
Ostali depoziti	3,448,004	6,743,801
Primljeni krediti	224,635	52,651
Obračunata kamata	9,772	713
Razgraničena kamata	44,112	65,435
Ostale finansijske obaveze	1,192	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>48,446,163</u>	<u>27,023,200</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

27. REZERVISANJA

	Rezervisanja za kreditno rizične vanbilansne stavke	Rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore	Rezervisanja za otpremnine	Rezervisanja za sudske sporeve	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2021. godine	<u>16,745</u>	<u>-</u>	<u>16,535</u>	<u>1,961</u>	<u>35,241</u>
Izdvajanje u toku godine	33,102	-	-	-	<u>33,102</u>
Ukidanje u toku godine	(29,628)	-	(2,405)	(1,027)	(33,060)
Stanje na dan 31.12.2021. godine	<u>20,219</u>	<u>-</u>	<u>14,130</u>	<u>934</u>	<u>35,283</u>
Stanje na dan 01.01.2022. godine	<u>20,219</u>	<u>-</u>	<u>14,130</u>	<u>934</u>	<u>35,283</u>
Izdvajanje u toku godine	40,048	17,475	7,353	4,211	69,087
Ukidanje u toku godine	(25,168)	-	(760)	-	(25,928)
Stanje na dan 31.12.2022. godine	<u>35,099</u>	<u>17,475</u>	<u>20,723</u>	<u>5,145</u>	<u>78,442</u>

*Rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore su sa 31.12.2021. godine su evidentirane kao Ostale obaveze. Sa 31.12.2022. godine su evidentirane su kao kratkoročna rezervisanja.

- a) Prema internoj politici Banke, obračun rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivu vrše se po istim kriterijumima kao i obračun ispravke vrednosti za bilansnu aktivu, odnosno na pojedinačnom i kolektivnom nivou. Za potencijalne obaveze kod kojih se evidentira obezvređenje vrši se procena na pojedinačnom nivou nadoknativog iznosa potraživanja ukoliko dođe do odliva sredstava i verovatnoće odliva sredstava. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Banke i kod kojih se proceni da će potraživanja biti naplativa u punom iznosu Banka evidentira rezervisanje obračunato na kolektivnom nivou u skladu sa internim modelima.
- b) Rezervisanja za otpremnine za penzije za 2022. godinu formirana su na bazi izveštaja nezavisnog aktuara i ista su iskazana u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih isplata. Prilikom utvrđivanja sadašnje vrednosti očekivanih priliva korišćena je diskontna stopa od 6.80%. Navedena kamatna stopa predstavlja adekvatnu stopu u skladu sa MRS 19 "Naknade zaposlenima" u odsustvu razvijenog tržišta visokokvalitetnih korporativnih obveznica. Rezervisanje je utvrđeno na osnovu Kolektivnog ugovora Banke i pretpostavke prosečnog rasta zarada po stopi od 4% godišnje, a kao osnovica za obračun rezervisanja se koristila prosečna zarada u Republici Srbiji.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

28. OSTALE OBAVEZE

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Za neizvršene isplate po naplatama u stranoj valuti	66,178	3,063
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	4,271	2,277
Ostale obaveze prema zaposlenima	1,795	17,401
Obaveze prema dobavljačima	18,207	8,467
Obaveze po osnovu lizinga	55,998	12,228
Obaveze za dividende	2,253	2,253
Ostale obaveze u stranoj valuti	456,058	91,085
Ostale obaveze u dinarima	80,275	134,148
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	11,090	26,458
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	19,621	12,364
Stanje na dan 31. decembra	715,745	309,744

Obaveze po osnovu lizinga po osnovu zakupa nekretnina i opreme u skladu sa MSFI 16 na dan 31. decembra 2022. godine prikazane su kako sledi:

	Sadašnja vrednost	
	2022	2021
Nekretnina	36,713	3,935
Opreme	19,285	8,293
Ukupno imovina sa pravom korišćenja	55,998	12,228
Obaveze po osnovu lizinga	55,998	12,228

29. KAPITAL BANKE

Struktura kapitala Banke

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Aksijski kapital	2,912,133	2,912,133
Emisiona premija	168,164	168,164
	3,080,297	3,080,297
Revalorizacione rezerve po osnovu promene vrednosti osnovnih sredstava	705,242	705,242
Rezerve iz dobiti-statutarne	289,687	278,079
Nerealizovani gubici od promene vrednosti HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(80,189)	(15,699)
Rezerve	914,740	967,622
Dobitak	50,009	11,608
Stanje na dan 31. decembra	4,045,046	4,059,527

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

29. KAPITAL BANKE (Nastavak)
Struktura kapitala Banke (Nastavak)

U skladu sa Odlukom o osnivanju i Statutom, kapital Banke se sastoji od:

- Akcijskog kapitala i
- Rezervi Banke.

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 2,912,133 hiljade dinara i u celini se sastoji od 288,330 obične akcije nominalne vrednosti 10,100 dinara (na dan 31. decembra 2021. godine iznosio je 2,912,133 hiljade dinara i bio je podeljen na 288,330 akcija nominalne vrednosti 10,100 dinara).

Učešće domaćih pravnih i fizičkih lica u ukupnom akcijskom kapitalu iznosi na dan 31. decembra 2022. godine 90.20%, a stranih lica 9.80% (31. decembra 2021. godine taj odnos je bio 90.10%, odnosno 9.90%).

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2022. godine je sledeća:

	2022		U hiljadama dinara 2021	
	Vrednost akcija	u %	Vrednost akcija	u %
Alta pay group doo Beograd	2,451,997	84.20%	2,359,037	81.01%
Ministarstvo finansija i trezora - BIH	104,555	3.59%	104,555	3.59%
Federalno ministarstvo finansija BIH	58,014	1.99%	58,014	1.99%
MIN. FIN. REP. SEV. MAKED.	50,601	1.74%	50,601	1.74%
UNION BANKA DD SARAJEVO	32,138	1.10%	32,138	1.10%
ZASTAVA ORUŽJE A.D.	11,373	0.39%	11,373	0.39%
STOPANSKA BANKA AD SKOPJE	10,383	0.36%	10,383	0.36%
IPM ZMAJ A.D. ZEMUN	9,777	0.34%	9,777	0.34%
PRIVREDNA BANKA SARAJEVO DD	8,615	0.30%	8,615	0.30%
GP AUTO-SHOP DOO BEOGRAD-U STE	7,737	0.27%	7,737	0.27%
SRETENović KATARINA	6,393	0.22%	0	0.00%
MILENOVIĆ DUŠAN	6,302	0.22%	6,302	0.22%
TEZORO BROKER AD zbirni račun	6,252	0.21%	6,252	0.21%
BNT TRORNICA MAS.I HUDRA DOO	6,040	0.21%	6,040	0.21%
ERSTE BANK AD NOVI SAD zbirni račun	5,888	0.20%	5,888	0.20%
Ostali (zbirno):	136,067	4.67%	235,421	8.08%
Stanje na dan 31. decembar	2,912,133	100.00%	2,912,133	100.00%

U maju 2019. godine Republika Srbija je svoje učešće u Banci od 28,52% prodala kupcu Alta pay group d.o.o. Beograd, koji je time postao pojedinačno najveći akcionar Banke.

U toku 2021.godine Alta pay group je povećala učešće u kapitalu Banke, tako da na dan 31. decembra 2021. godine učešće iznosi 84,20%.

Dobitak po akciji u 2022. godini iznosio je 173 dinara (u 2021. godini 40 dinara).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

29. KAPITAL BANKE (Nastavak)

Struktura kapitala Banke (Nastavak)

Struktura kapitala Banke (Nastavak)

Emisiona premija na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 168,164 hiljade dinara (31. decembra 2021. godine 168,164 hiljade dinara) i predstavlja razliku između emisione vrednosti i nominalne vrednosti akcija.

Rezerve Banke na dan 31. decembra 2022. godine iznose 914,740 hiljada dinara (na dan 31. decembra 2021. godine iznosila su 967,622 hiljada dinara) i čine ih revalorizacione rezerve Banke u iznosu od 705,242 hiljade dinara (31. decembra 2021. godine 705,242 hiljade dinara), ostale rezerve u iznosu od 289,687 hiljada dinara (31. decembra 2021. godine 278,079 hiljada dinara) i nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti u iznosu od 80,189 hiljade dinara (31. decembra 2021. godine 15,699 hiljade dinara).

Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu promene fer vrednosti HOV koje se vrednuju po FVOCI i odložene poreske obaveze

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu promene fer vrednosti vlasničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po FVOCI, neto	(69,227)	5,389
Ispravka vrednosti dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po FVOCI	1,486	1,717
Nerealizovani gubici po osnovu promene fer vrednosti dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po FVOCI, neto	(22,610)	(22,805)
Odloženo poresko sredstvo po osnovu promene FV HOV	10,161	
Stanje na dan 31. decembra	<u>(80,199)</u>	<u>(15,699)</u>

30. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	U hiljadama dinara	
	<u>31.12.2022.</u>	<u>31.12.2021.</u>
Poslovi u ime i za račun trećih lica (a)	181,329	171,281
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	7,534,082	4,862,639
Derivati (d)	12,661,948	5,958,839
Primljena jemstva za obaveze	55,136,787	71,944,137
Druge vanbilansne pozicije (c)	11,569,009	14,697,954
Stanje na dan 31. decembra	<u>87,083,155</u>	<u>97,634,850</u>

Derivati koje banka ima u vanbilansnoj evidenciji se odnose na valutni swap.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

30. VANBILANSNA EVIDENCIJA (Nastavak)

a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Plasmani po poslovima u ime i za račun preduzeća u stranoj valuti	177,925	167,870
Ostali komisioni poslovi u dinarima	3,404	3,411
Stanje na dan 31. decembra	181,329	171,281

c) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
<i>Plative garancije</i>	1,463,680	1,084,800
-u dinarima	116,485	129,004
-u stranoj valuti		
<i>Činidbene garancije i garancije po nepokrivenim akreditivima</i>	3,638,757	2,279,681
-u dinarima	1,489,304	1,045,434
-u stranoj valuti	234,645	
Preuzete neopozive obaveze po osnovu: -nepovučenih kredita i garancija	591,211	323,720
Stanje na dan 31. decembra	7,534,082	4,862,639

- d) Banka vrši rezervisanja za potencijalne gubitke po rizičnoj vanbilansnoj aktivni shodno računovodstvenoj politici. Najznačajniji deo rizične vanbilansne aktive odnosi se na odobrene činidbene garancije. U okviru preuzetih neopozivih obaveza, na neiskorišćene odobrene minuse po tekućim računima građana iznos od 6,957 hiljada dinara, na neiskorišćene overdraft kredite 11,838 hiljada dinara, na nepovučene odobrene kredite 503,240 hiljada dinara na neiskorišćene kreditne limite po kreditnim karticama iznos od 28,994 hiljada dinara.

e) Druge vanbilansne pozicije

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Obveznice Republike Irak	3,540	3,340
Evidencija repo kupljenih hartija od vrednosti	-	-
Potraživanja po osnovu evidencione kamate	1,429,489	1,430,091
Izdane garancije bez pravnog dejstva	239,826	12,396
Rizične vanbilansne stavke	3,937,986	4,669,216
Ostala nerizična vanbilansna evidencija	5,958,168	8,582,911
Stanje na dan 31. decembra	11,569,009	14,697,954

Rizične vanbilansne stavke se odnose na preuzete neopozive obaveze u iznosu od 6,704,220 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

31. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka se javlja kao tužena strana u određenom broju sudskih sporova. Ukupno procenjeni iznos monetarnih sporova iznosi 929,725 hiljada dinara (31. decembar 2021. godine iznos 37,767 hiljada dinara).

Pored prethodno navedenog, protiv Banke se vodi 7 (sedam) nemonetarnih sporova, odnosno sporova za koje nije utvrđena vrednost tužbenih zahteva.

Prema proceni Sektora za pravne poslove i advokata Banke, očekuje se pozitivan ishod za većinu sporova. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 31. uz finansijske izveštaje, na dan 31. decembra 2022. godine, Banka je formirala rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu proisteći iz navedenih sporova u ukupnom iznosu od 5,145 hiljada dinara (31. decembar 2021. godine 934 hiljada dinara). Navedeni iznos ne obuhvata zatezne kamate iz tužbenih zahteva obračunate do dana izveštavanja.

Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda preostalih sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

Banka vodi sudske sporove protiv trećih lica radi naplate svojih potraživanja. Za sva utužena potraživanja protiv pravnih i fizičkih lica Banka je izvršila odgovarajuću ispravku vrednosti u skladu sa Metodologijom za procenu obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama na teret rezultata tekuće i prethodnih godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

32. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim stranama. Transakcije sa povezanim licima se obavljaju po tržišnim uslovima.

- a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine proistekla iz transakcija sa akcionarima i drugim povezanim licima sa Bankom prikazana su u sledećoj tabeli:

	<u>31.12.2022.</u>	U hiljadama dinara <u>31.12.2021.</u>
Plasmani:		
Kreditni odobreni akcionarima, bruto	342,687	850,348
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	<u>(2,787)</u>	<u>(21,553)</u>
	<u>339,900</u>	<u>828,795</u>
Kreditni odobreni rukovodstvu Banke, bruto	140,094	135,069
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	<u>(10,458)</u>	<u>(6,724)</u>
	<u>129,635</u>	<u>128,345</u>
Kreditni odobreni ostalim povezanim licima Banke, bruto	323,921	342,960
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	<u>(7,792)</u>	<u>(7,759)</u>
	<u>316,129</u>	<u>335,201</u>
Plasmani, neto	<u>785,664</u>	<u>1,292,341</u>
Depoziti i ostale obaveze:		
Depoziti akcionara	150,077	1,297,085
Depoziti članova odbora Banke	982,457	24,287
Depoziti ostalih povezanih lica	57,841	58,706
	<u>1,190,376</u>	<u>1,380,078</u>
Izdane garancije i preuzete neopozive obaveze:		
Akcionari	50,081	454,762
Članovi odbora Banke	164	303
Ostala povezana lica	<u>50,118</u>	<u>57,618</u>
	<u>100,363</u>	<u>512,683</u>

- b) Prihodi od kamata, naknada i provizija ostvareni iz transakcija sa povezanim licima u 2022. godini su iznosili 130,311 hiljada dinara (2021. godine 78,977 hiljada dinara), dok nije bilo rashoda od kamata, naknada i provizija (2021. takođe nije bilo pomenutih rashoda).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

32. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

- c) Zarade i ostala primanja Upravnog odbora, Odbora za reviziju, Izvršnog odbora, kao i ključnih zaposlenih u toku 2022. i 2021. godine, prikazana su u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Bruto zarade i naknade zarada	47,118	42,052
Učešće u dobitku	-	-
Bruto naknade organa upravljanja	26,931	25,827
Stanje na dan 31. decembra	74,049	67,879

33. KREDITNI RIZIK

a) **Maksimalna izloženost kreditnom riziku**

Tabela u nastavku predstavlja najgori scenario izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembar 2022. i 2021. godine bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja i zaštite od kreditnog rizika. Izloženosti kreditnom riziku iskazane su po knjigovodstvenoj vrednosti na dan izveštavanja. Na osnovu tabele se vidi da se na dan 31. decembar 2022. godine 50% maksimalne izloženosti kreditnom riziku odnosi na kredite i potraživanja (2021:61%), a 9% se odnosi na činidbene garancije (2021: 13% na neiskorišćene preuzete obaveze).

	2022.		U hiljadama dinara 2021.	
	Bruto maksimalna izloženost	Neto maksimalna izloženost	Bruto maksimalna izloženost	Neto maksimalna izloženost
Izloženost vezana za bilansne stavke				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	15,146,402	15,146,173	3,669,313	3,669,257
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	10,757,252	10,702,471	9,076,811	9,065,824
Krediti i potraživanja od komitenata	16,673,526	15,235,915	13,753,555	13,293,335
Hartije od vrednosti	993,086	989,620	1,137,897	1,134,103
Ostala bilansna aktiva	150,369	139,437	81,007	77,368
Ukupno bilansne pozicije	43,720,635	42,213,616	27,718,583	27,239,887
Izloženost vezana za vanbilansne stavke				
Plative garancije	1,580,165	1,560,765	1,213,805	1,205,308
Činidbene garancije	5,128,061	5,117,798	3,325,114	3,314,965
Nepokriveni akreditivi	234,645	231,520	-	-
Neiskorišćene preuzete obaveze	4,527,852	4,525,541	4,992,594	4,991,021
Ukupno vanbilansne stavke	11,470,723	11,435,624	9,531,513	9,511,294
Ukupno	55,191,358	53,649,240	37,250,096	36,751,181

Na dan 31. decemabr 2022. godine ukupna aktiva po bilansnim potraživanjima i vanbilansnim stavkama koja se klasifikuje iznosi 34,507,960 hiljada dinara po bruto knjigovodstvenoj vrednosti (31. decembar 2021. godine: 27,220,695 hiljada dinara), odnosno 32,966,356 hiljada dinara po neto knjigovodstvenoj vrednosti (31. decembar 2021. godine: 26,722,223 hiljade dinara).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku (Nastavak)

Rukovodstvo je uvereno u sposobnost da se nastavi kontinuirana kontrola kreditnog izlaganja i održi prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku na osnovu sledećeg:

- 94,8% (2021: 92,1%) portfolija čine potraživanja raspoređena u Nivo 1 i Nivo 2 u skladu sa MSFI 9, a od čega 87,6%(2020: 85,7%) pripada Nivou 1;

Rizične kreditne izloženosti redovno se pokrivaju adekvatnim sredstvima obezbeđenja u skladu sa preuzetim rizikom Banke.

b) Struktura izloženosti po nivoima obezvređenja

Tabela u nastavku prikazuje strukturu kredita i plasmana Banke na dan 31. decemabr 2022. i 2021. godine prema nivoima obezvređenja. Tabela obuhvata bilansne i vanbilansne izloženosti Banke.

	U hiljadama dinara					
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno bruto	Obezvređenj e/verovatni gubitak	Ukupno neto
Gotovina i sredstva kod centralne banke	15,146,402	-	-	15,146,402	229	15,146,173
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	10,755,558	-	1,694	10,757,252	54,781	10,702,471
Kredit i potraživanja od komitenata						
<i>Kredit i potraživanja od stanovništva:</i>						
- minusna salda	3,498	42	1,373	4,912	1,186	3,727
- kreditne kartice	12,155	22	2,114	14,291	1,641	12,650
- stambeni krediti	1,048,083	15,835	20,601	1,084,519	92,087	992,432
- gotovinski krediti	463,111	21,008	28,695	512,813	48,959	463,854
- ostali plasmani	21,119	311	2,749	24,180	3,317	20,863
<i>Kredit i potraživanja od pravnih lica</i>	11,657,612	1,677,885	1,697,313	15,032,810	1,290,421	13,742,389
	<u>13,205,579</u>	<u>1,715,102</u>	<u>1,752,845</u>	<u>16,673,526</u>	<u>1,437,611</u>	<u>15,235,915</u>
Hartije od vrednosti	864,370	128,716	-	993,086	3,466	989,620
Ostala bilansna aktiva	138,062	1,803	10,505	150,369	10,933	139,437
Vanbilansne stavke	10,804,631	633,828	32,264	11,470,723	35,099	11,435,624
Ukupno na 31.12.2022.	<u>50,914,601</u>	<u>2,479,449</u>	<u>1,797,308</u>	<u>55,191,358</u>	<u>1,542,119</u>	<u>53,649,240</u>
Ukupno na 31.12.2021.	<u>33,362,131</u>	<u>1,747,935</u>	<u>2,140,030</u>	<u>37,250,096</u>	<u>498,918</u>	<u>36,751,179</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

b) Struktura izloženosti po nivoima obezvređenja (Nastavak)

Ukupno obezvređenje bilansne aktive i verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama aktive koja se klasifikuje na dan 31. decembar 2022. godine iznose 1,541,605 hiljada dinara (2021: 498,472 hiljada dinara). Od tog iznosa 1,058,438 hiljada dinara se odnosi na individualno obezvređene kredite i plasmane u nivou 3 (2021: 255,709 hiljada dinara), a 483,167 hiljade dinara (2021: 242,763 hiljada dinara) na grupno obezvređene, odnosno na plasmane u nivoima 1 i 2.

c) Pregled stanja i kretanja nivoa obezvređenja po kredima i potraživanjima

Pozicija	Kreditni i potraživanja			u 000 dinara
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Početno stanje 01.01.2022.	180,326	62,436	255,709	498,472
Nova potraživanja	285,254	33,415	1,740	320,409
Smanjenje/Otplata potraživanja	(70,008)	(6,174)	(99,054)	(175,236)
Prelazak iz nivoa 1	-	11,088	75,933	87,022
Prelazak iz nivoa 2	105	-	106,440	160,546
Prelazak iz nivoa 3	295	-	-	295
Prelazak u druge nivoe i promene u istom nivou	11,952	(25,525)	670,471	656,899
Druge promene	-	-	(6,802)	(6,802)
Stanje 31.12.2022.	407,926	75,241	1,058,438	1,541,605

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

d) Koncentracija izloženosti kreditnom riziku po sektorima

Sledeća tabela prikazuje izloženosti Banke kreditnom riziku po sektorima. Pregled je dat po bruto knjigovodstvenim vrednostima.

	Sektor finansija i osiguranja	Sektor javnih preduzeća	Sektor privrednih društava	Sektor predu- zetnika	Javni sektor	Sektor stanov- ništva	Sektor stranih lica	U hiljadama dinara Sektor drugih komite- nata	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	15,146,402	-	-	-	-	-	-	-	15,146,402
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	6,149,762	-	-	-	-	-	4,607,490	-	10,757,252
Kreditni i potraživanja od komitenata									
Kreditni i potraživanja od stanovništva:									
- minusna salda	-	-	-	-	-	4,900	12	-	4,912
- kreditne kartice	-	-	-	-	-	14,291	-	-	14,291
- stambeni krediti	-	-	-	-	-	1,084,519	-	-	1,084,519
- gotovinski krediti	-	-	-	-	-	512,813	-	-	512,813
- ostali plasmani	-	-	-	-	-	24,180	-	-	24,180
Kreditni i potraživanja od pravnih lica:	1,066	1,188,128	12,370,263	113,300	73,878	-	1,001,459	284,717	15,032,810
	<u>1,066</u>	<u>1,188,128</u>	<u>12,370,263</u>	<u>113,300</u>	<u>73,878</u>	<u>1,640,704</u>	<u>1,001,471</u>	<u>284,717</u>	<u>16,673,526</u>
Hartije od vrednosti	-	1,226	-	-	863,145	-	128,716	-	993,086
Ostala bilansna potraživanja	78,467	3,566	64,173	279	346	2,070	1,440	27	150,369
Vanbilansne stavke	66,869	188,935	11,098,464	31,207	-	35,951	7,744	41,552	11,470,723
Ukupno na 31.12.2022.	<u>21,442,565</u>	<u>1,381,855</u>	<u>23,532,900</u>	<u>144,785</u>	<u>937,368</u>	<u>1,678,725</u>	<u>5,746,862</u>	<u>326,297</u>	<u>55,191,358</u>
Ukupno na 31.12.2021.	<u>9,984,274</u>	<u>2,303,149</u>	<u>19,554,699</u>	<u>86,504</u>	<u>1,074,976</u>	<u>911,565</u>	<u>3,289,368</u>	<u>45,562</u>	<u>37,250,096</u>

Banka na dan 31. decembar 2022. godine ima 42,64% (2021: 52,50%) izloženosti kreditnom riziku prema licima u sektoru privrednih društava.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

e) Koncentracija izloženosti kreditnom riziku po geografskim regionima

Sledeća tabela prikazuje izloženosti Banke kreditnom riziku dužnicima iz Srbije i po geografskim regionima van Srbije. Pregled je dat po knjigovodstvenim bruto vrednostima.

	U hiljadama dinara							
	Srbija	Evropska unija	Ostale zemlje Evrope	Azija	Afrika	Amerika	Australija	Ukupno
Ukupno na 31.12.2022.	49,445,772	2,794,882	1,866,188	1,083,261	1,256	-	-	55,191,358
Ukupno na 31.12.2021.	33,960,729	2,446,356	691,776	150,043	1,186	6	-	37,250,096

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

f) Sredstva obezbeđenja po kreditima i plasmanima

Sledeća tabela prikazuje sredstava obezbeđenja po kreditima i plasmanima Banke koji se klasifikuju u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke, koja su prikazana do visine potraživanja. Hipoteka kao sredstvo obezbeđenja dodatno mora da zadovolji uslove za priznavanje koji su propisani od strane Narodne banke Srbije.

	31.12.2022.			31.12.2021.		
	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Ukupno	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Ukupno
U hiljadama dinara						
Sektor privrednih društava i javnih preduzeća:	12,434,436	11,098,464	23,532,900	10,905,727	5,968,822	19,554,699
- obezbeđeno hipotekom	3,823,841	820,382	4,644,223	4,285,631	458,787	4,851,137
- obezbeđeno depozitom	115,351	491,932	607,283	751	356,715	417,343
- neobezbeđena potraživanja	8,495,244	9,786,150	18,281,394	6,619,344	5,153,320	14,286,219
Sektor stranih lica:	5,739,117	7,744	5,746,862	3,289,368	36,468	3,289,368
- obezbeđeno hipotekom	964,039	-	964,039	-	-	-
- obezbeđeno depozitom	-	-	-	-	36,468	-
- neobezbeđena potraživanja	4,775,078	7,744	4,782,823	3,289,368	-	3,289,368
Sektor finansija i osiguranja:	1,559,018	66,869	1,625,887	648,214	289,204	950,862
- obezbeđeno hipotekom	7,483	-	7,483	11,764	-	11,764
- obezbeđeno depozitom	-	-	-	-	-	-
- neobezbeđena potraživanja	1,551,535	66,869	1,618,404	636,450	289,204	939,098
Javni sektor:	70,649	-	70,649	81,439	-	81,439
neobezbeđena potraživanja	70,649	-	70,649	81,439	-	81,439
Sektor stanovništva i preduzetnika:	1,756,353	67,158	1,823,510	931,464	77,669	998,069
- obezbeđeno hipotekom	462,833	-	462,833	215,005	-	215,005
- obezbeđeno depozitom	64,904	100	65,004	81,256	547	82,166
- neobezbeđena potraživanja	1,228,616	67,058	1,295,673	635,203	77,122	700,898
Ostali:	1,477,664	230,488	1,708,152	1,832,971	40,361	2,346,259
- obezbeđeno hipotekom	-	-	-	155,418	-	155,418
- obezbeđeno depozitom	-	15,984	15,984	-	-	12,754
- neobezbeđena potraživanja	1,477,664	214,504	1,692,168	1,677,553	40,361	2,178,088
Ukupno	23,037,237	11,470,723	34,507,960	17,689,182	6,412,524	27,220,695

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

g) Struktura aktive koja se klasifikuje

Struktura portfolija Banke, klasifikovanog u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke, na dan 31. decembar 2022. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara					Ukupno
	A	B	V	G	D	
Bilansna aktiva koja se klasifikuje						
Sektor finansija i osiguranja	12,176	1,462,839	54,815	-	29,188	1,559,018
Sektor privrednih društava	1,854,206	3,772,874	4,793,345	841,235	1,172,776	12,434,436
Sektor stanovništva	907,680	397,232	196,009	104,633	37,220	1,642,774
Sektor stranih lica	3,325,769	597,930	979,494	832,779	3,145	5,739,117
Ostali sektori	7,647	150,430	1,458,533	7,219	38,063	1,661,892
Ukupno	6,107,478	6,381,305	7,482,196	1,785,866	1,280,392	23,037,237
Vanbilansna aktiva koja se klasifikuje						
Sektor privrednih društava	3.250.438	4,452,041	3,080,175	284,885	30,925	11,098,464
Sektor stanovništva	20.978	6,871	1,911	1,651	4,540	35,951
Ostali sektori	26.884	190,923	117,058	343	1,100	336,308
Ukupno	3.298.300	4,649,835	3,199,144	286,879	36,565	11,470,723
Ukupno na 31.12.2022.	9,405,777	11,031,139	10,681,339	2,072,746	1,316,959	34,507,960

Struktura portfolija Banke na dan 31. decembar 2021. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara					Ukupno
	A	B	V	G	D	
Bilansna aktiva koja se klasifikuje						
Sektor finansija i osiguranja	16,467	509,995	76,653	949	44,150	648,214
Sektor privrednih društava	1,905,998	2,689,086	4,740,202	1,083,670	486,770	10,905,727
Sektor stanovništva	351,021	261,516	168,631	80,095	14,284	875,547
Sektor stranih lica	90,262	1,814,930	1,206,510	176,304	1,362	3,289,368
Ostali sektori	172,610	1,211,241	553,204	16,549	16,721	1,970,326
Ukupno	2,536,359	6,486,769	6,745,199	1,357,566	563,288	17,689,182
Vanbilansna aktiva koja se klasifikuje						
Sektor privrednih društava	1,322,112	4,865,943	2,250,957	209,579	380	8,648,972
Sektor stanovništva	17,464	10,372	4,568	2,047	1,568	36,018
Ostali sektori	13,153	398,179	402,698	32,493	-	846,524
Ukupno	1,352,729	5,274,494	2,658,222	244,120	1,948	9,531,513
Ukupno na 31.12.2021.	3,889,089	11,761,264	9,403,421	1,601,686	565,235	27,220,695

U procesu zaštite potraživanja Banka pribavlja različite oblike kolaterala - instrumenata obezbeđenja, i to: novčane depozite, hipoteke (stambeni i poslovni objekti), zaloge na hartijama od vrednosti, zaloge pokretnih stvari, garancije trećih lica i dr.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

h) Raspored kolateralna i odbitnih stavki po aktivi koja se klasifikuje

Kategorija	U hiljadama dinara						
	Ukupna bilansna aktiva koja se klasifikuje	Obezvredjenje bilansne aktive	Prvoklasna i adekvatna sredstva obezbeđenja a-bilansna aktiva	Ukupna vanbilansna aktiva koja se klasifikuje	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama	Prvoklasna i adekvatna sredstva obezbeđenja vanbilansna aktiva	Odbitne stavke za vanbilansnu aktivu
A	6,107,478	114,593	2,074,232	3,298,300	6,074	1,176,484	1,996,499
B	6,381,305	116,204	1,747,494	4,649,835	11,944	142,414	3,049,490
V	7,482,196	165,226	1,162,380	3,199,144	14,194	9,500	1,917,866
G	1,785,866	386,795	454,345	286,879	858	-	110,449
D	1,280,392	723,687	-	36,565	2,030	-	19,761
Ukupno na 31.12.2022.	23,037,237	1,506,505	5,438,451	11,470,723	35,100	1,328,398	7,094,065
Ukupno na 31.12.2021.	17,689,182	478,253	478,253	9,531,513	20,219	995,762	6,719,552

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

i) Sektorska struktura ispravki vrednosti i rezervisanja

Struktura bilansne i vanbilansne aktive koja se klasifikuje i obezvređenja bilansne aktive i verovatnih gubitaka po vanbilansnim stavkama, utvrđenih u skladu sa internom metodologijom Banke, na dan 31. decembar 2022. i 2021. godine prikazana je kako sledi:

	Nivo 1		Nivo 2		Nivo 3		U hiljadama dinara Ukupno	
	Bilansna aktiva	Obezvređenje bilansne aktive	Bilansna aktiva	Obezvređenje bilansne aktive	Bilansna aktiva	Obezvređenje bilansne aktive	Bilansna aktiva	Obezvređenje bilansne aktive
Sektor finansija i osiguranja	1,559,012	4,120	-	-	6	6	1,559,018	4,126
Sektor privrednih društava	9,089,748	175,414	1,671,541	51,440	1,673,148	1,022,380	12,434,436	1,249,234
Sektor stanovništva	1,549,722	114,315	37,217	16,255	55,835	17,042	1,642,774	147,612
Sektor stranih lica	5,605,610	63,634	131,813	3,311	1,694	1,694	5,739,117	68,640
Ostali sektori	1,622,480	20,946	5,050	621	34,361	15,327	1,661,892	36,894
Ukupno bilansna aktiva	19,426,572	378,429	1,845,621	71,627	1,765,044	1,056,449	23,037,237	1,506,505
	Vanbilansna aktiva	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama	Vanbilansna aktiva	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama	Vanbilansna aktiva	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama	Vanbilansna aktiva	Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama
Sektor privrednih društava	10,434,100	28,100	633,828	3,614	30,536	1,533	11,098,464	33,247
Sektor stanovništva	35,323	323	-	-	628	398	35,951	721
Ostali sektori	335,208	1,074	-	-	1,100	58	336,308	1,132
Ukupno vanbilansne stavke	10,804,631	29,497	633,828	3,614	32,264	1,989	11,470,723	35,100
Ukupno stanje na dan 31.12.2022. godine	30,231,203	407,926	2,479,449	75,241	1,797,308	1,058,438	34,507,960	1,541,605
Ukupno stanje na dan 31.12.2021. godine	23,332,730	180,326	1,747,935	62,436	2,140,030	255,709	27,220,695	498,472

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

j) Potraživanja sa statusom neizmirenja obaveza

Posebnu pažnju Banka poklanja nadzoru potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (default), praćenjem ukupnog stanja i trenda iznosa ovih potraživanja. Potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (default) prate se na nivou Banke, na nivou interne klase rizika (kod pravnih lica) i po kriterijumu proizvoda (kod fizičkih lica), kao i sektorske pripadnosti.

Pregled sektorske strukture navedenih bilansnih potraživanja, u bruto iznosu, sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine prikazan je u sledećoj tabeli:

	Vrednost potraživanja	U hiljadama dinara Potraživanja u statusu neizmirenja obaveza
Sektor privrednih društava	10,761,289	1,673,147
Sektor stanovništva	1,586,937	55,837
Sektor preduzetnika	110,737	2,842
Sektor stranih lica	5,739,118	-
Sektor finansija i osiguranja	1,559,018	-
Sektor drugih komitenata	253,325	31,419
Ostali sektori	1,263,473	95
Ukupno sa 31.12.2022.	<u>21,273,897</u>	<u>1,763,340</u>
Ukupno sa 31.12.2021.	<u>17,689,182</u>	<u>2,047,636</u>

Bilansna aktiva u statusu neizmirenja obaveza (default) iznosi 1,763,340 hiljada dinara na dan 31. decembar 2022. godine (2021: 2,047,636 hiljade dinara), dok obezvređenje navedene bilansne aktive iznosi 1,054,745 hiljada dinara (2021: 250,719 hiljada dinara).

Vanbilansne stavke u statusu neizmirenja obaveza (default) iznose 32,264 hiljade dinara na dan 31. decembar 2022. godine (2021: 92,394 hiljada dinara), dok verovatni gubitak po navedenim vanbilansnim stavkama iznosi 1,988 hiljada dinara (2021: 4,990 hiljada dinara).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

33. KREDITNI RIZIK (Nastavak)

k) Restrukturiranje

Restrukturiranje obuhvata produžavanje ugovorenih rokova otplate, kao i modifikaciju plaćanja. Nakon restrukturiranja, klijent koji je bio u docnji se vraća u status aktivnog plasmana i vodi se zajedno sa ostalim sličnim plasmanima. Procedure Banke u vezi sa restrukturiranjem se zasnivaju na indikatorima ili kriterijumima koji, prema mišljenju rukovodstva Banke, ukazuju da će se otplata plasmana najverovatnije nastaviti. U sledećoj tabeli prikazano je stanje plasmana Banke na dan 31. decembar 2022. godine i 2021. godine koji su restrukturirani.

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Kreditni i potraživanja od komitenata		
<i>Kreditni i potraživanja od stanovništva:</i>		
- stambeni	-	721
- ostali plasmani	1,638	2,547
<i>Kreditni i potraživanja od pravnih lica:</i>		
- mikro, mala, srednja i velika	192,430	21,996
Ukupno	194,068	25,264

Na dan 31. decembar 2022. godine i 2021. godine u okviru bilansne aktive restrukturirani su krediti sledećim klijentima:

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Lemić Group doo	-	8
011 Nekretnine doo	7,204	14,135
Metalopromet doo Kula	7,871	7,853
Strong rent doo	177,355	-
Fizička lica	1,638	3,268
Ukupno	194,068	25,264

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

34. RIZIK LIKVIDNOSTI

a) Ročna struktura sredstava i obaveza

Tabela u nastavku predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Banke na osnovu preostalog roka plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Prilivi i odlivi prikazani u tabeli nisu diskontovani.

Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je kako sledi:

	U hiljadama dinara					Ukupno
	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Preko 1 godine	Bez roka dospeća	
AKTIVA						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	26,370,610	-	-	-	-	26,370,610
Potraživanja po osnovu derivata	10,983	1,076	-	-	-	12,059
Hartije od vrednosti	233	-	-	989,387	-	989,620
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	10,531,851	59,992	108,456	2,172	-	10,702,471
Kredit i potraživanja od komitenata	1,956,486	1,629,430	4,712,834	6,937,165	-	15,235,915
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	114	114
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	24,680	24,680
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	-	1,432,749	1,432,749
Investicione nekretnine	-	-	-	-	241,694	241,694
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	10,443	10,443
Stalana sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	-
Ostala sredstva	111,512	-	-	41,949	-	153,461
Ukupna aktiva	38,981,675	1,690,498	4,821,290	7,970,673	1,709,680	55,173,816

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

34. RIZIK LIKVIDNOSTI (Nastavak)

a) Ročna struktura sredstava i obaveza (Nastavak)

	U hiljadama dinara					
	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Preko 1 godine	Bez roka dospeća	Ukupno
OBAVEZE						
Obaveze po osnovu derivata	41,287	1,649	-	-	-	42,936
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i Centralnoj banci	84,454	258,661	965,357	424,903	-	1,733,375
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	5,295,853	1,062,742	4,302,377	37,785,191	-	48,446,163
Rezervisanja	-	-	-	78,442		78,442
Odložene poreske obaveze					112,109	112,109
Ostale obaveze	680,646	11,359	4,635	19,104	-	715,744
Ukupna pasiva	6,102,240	1,334,411	5,272,369	38,307,640	112,109	51,128,769
Ročna neusklađenost						
Na dan 31. decembra 2022.	<u>32,879,434</u>	<u>356,088</u>	<u>(451,078)</u>	<u>(30,336,968)</u>	<u>1,597,571</u>	<u>4,045,047</u>
Na dan 31. decembra 2021.	<u>11,400,521</u>	<u>(3,439,768)</u>	<u>299,051</u>	<u>(5,733,355)</u>	<u>1,531,196</u>	<u>4,057,645</u>

U okviru potraživanja do mesec dana raspoređene su i hartije od vrednosti bez roka dospeća (investicione jedinice).

Na osnovu analize kretanja plasmana u vidu odobrenih minusa po tekućim računima i kreditnih kartica utvrđena je stabilnost nivoa datih plasmana, pa su isti raspoređeni u ročni okvir preko 1 godine.

Statističkom analizom kretanja transakcionih depozita u poslednjih godinu dana, Banka je utvrdila da su isti stabilna kategorija obaveza Banke, te da se po tom osnovu u narednih godinu dana ne mogu očekivati značajni odlivi po osnovu ovih depozita koji bi ugrozili likvidnost Banke. Deo ovih depozita koji je sa 31. decembrom 2022. godine procenjen kao nestabilna kategorija depozita svrstan je u ročnu grupu do 7 dana, dok je preostali deo istih prebačen u ročnu grupu preko 1 godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

34. RIZIK LIKVIDNOSTI (Nastavak)

b) Ročnost vanbilansnih stavki

Tabela u nastavku prikazuje ročnu strukturu vanbilansnih stavki po osnovu kojih Banka potencijalno može doći u situaciju da vrši plaćanje. Ročna struktura je data prema ugovorenom datumu isteka važnosti preuzete potencijalne obaveze Banke.

	U hiljadama dinara						
	Garancije	Preuzete neopozive obaveze	Preuzete opozive obaveze	Nepokri-veni akreditivi	Ukupno bruto	Rezervisanje	Ukupno neto
31.12.2022.							
Do 1 godine	4,143,183	137,243	1.887.549	234,645	6.402.620	26,891	6.375.729
Preko 1 godine	2.565.044	453,968	2.049.092	-	5.068.103	8,208	5.059.896
	6,708,226	591,211	3,936,641	234,645	11,470,723	35,099	11,435,625
31.12.2021.							
Do 1 godine	2,268,037	65,311	10,205,358	-	12,538,706	23,615	12,515,091
Preko 1 godine	2,270,882	258,409	2,507,643	-	5,036,934	9,487	5,027,447
	4,538,919	323,720	12,713,001	-	17,575,640	33,102	17,542,538

c) Pokazatelj likvidnosti prema regulativi NBS

Vrednosti pokazatelja likvidnosti i užeg pokazatelja likvidnosti, kao i pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (LCR) utvrđenih prema regulativi NBS na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine date su u sledećim tabelama:

Pokazatelj likvidnosti	2022.	2021.
31. decembra	3.77	3.40
Prosek za godinu	2.90	2.53
Najniži iznos	1.61	1.49
Najviši iznos	3.81	4.21
Uži pokazatelj likvidnosti	2022.	2021.
31. decembra	3.14	2.21
Prosek za godinu	2.06	2.22
Najniži iznos	0.92	1.23
Najviši iznos	3.14	3.98
Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR)	2022.	2021.
	190.83%	144.70%

d) Interni pokazatelji likvidnosti

Tabela u nastavku prikazuje vrednosti internih pokazatelja koje Banka koristi za procenu strukturne likvidne pozicije na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine:

Pokazatelj promptne likvidnosti / likvidnih sredstava predstavlja procentualno učešće likvidne aktive dospeća do 7 dana / 90 dana korigovane za obaveze prema drugim bankama po osnovu kredita preko noći i iznosa depozita iznad limita visoke koncentracije i ukupne aktive.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

34. RIZIK LIKVIDNOSTI (Nastavak)

d) Interni pokazatelji likvidnosti (Nastavak)

Pokazatelj vanbilansnih obaveza predstavlja procentualno učešće vanbilansnih obaveza po kojima može doći do plaćanja ponderisanih usvojenim ponderima utvrđenim na osnovu izvršene analize i likvidne aktive dospeća do 90 dana korigovane za obaveze prema drugim bankama po osnovu kredita preko noći i iznosa depozita iznad limita visoke koncentracije.

Interni pokazatelji likvidnosti	2022.	2021.
Pokazatelj promptne likvidnosti	14.74%	17.01%
Pokazatelj likvidnih sredstava	14.97%	17.43%
Pokazatelj vanbilansnih obaveza	21.12%	19.60%

35. RIZIK KAMATNE STOPE U BANKARSKOJ KNJIZI

Izloženost Banke riziku kamatne stope u bankarskoj knjizi na dan 31. decembra 2022. godine prikazana je u sledećim tabelama:

a) Analiza dispariteta kamatno osetljive aktive i obaveza

	Do 1 meseca	Od 1 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Preko 1 godine	U hiljadama dinara Aktiva koja nije izložene riziku kamatne stope	Ukupno
AKTIVA						
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	8,410,000	-	-	-	17,960,610	26,370,610
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-	12,059	12,059
Hartije od vrednosti	-	-	749,512	238,649	1,459	989,620
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	3,561,840	51,714	146,021	605	6,942,291	10,702,471
Kredit i potraživanja od komitenata	5,928,569	3,489,172	1,168,831	4,540,559	108,784	15,235,915
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	114	114
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	24,680	24,680
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	-	1,432,749	1,432,749
Investicione nekretnine	-	-	-	-	241,694	241,694
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	10,443	10,443
Ostala sredstva	-	-	-	-	153,461	153,461
Ukupna aktiva	17,900,409	3,540,886	2,064,364	4,779,813	26,888,344	55,173,816

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

RIZIK KAMATNE STOPE U BANKARSKOJ KNJIZI (Nastavak)

a) Analiza dispariteta kamatno osetljive aktive i obaveza (Nastavak)

	U hiljadama dinara					Ukupno
	Do 1 meseca	Od 1 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Preko 1 godine	Obaveze koje nisu izložene riziku kamatne stope	
OBAVEZE						
Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-	42,936	42,936
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i Centralnoj banci	442,033	750,000	-	-	541,342	1,733,375
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	1,499,369	1,772,207	2,636,553	756,894	41,781,140	48,446,163
Rezervisanja	-	-	-	-	78,442	78,442
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	112,109	112,109
Ostale obaveze	4,106	12,791	26,342	211,851	460,654	715,744
Ukupno obaveze	1,945,508	2,534,998	2,662,895	968,745	43,016,623	51,128,769
Neto izloženost riziku od promene kamatnih stopa						
Na dan 31. decembra 2022.	15,954,901	1,005,887	(598,531)	3,811,068	(16,128,278)	4,045,047
Na dan 31. decembra 2021.	7,984,781	(2,851,060)	947,459	3,570,950	(5,592,572)	4,059,558

b) Analiza osetljivosti prihoda od kamata Banke na promene kamatnih stopa

	U hiljadama dinara							
	Promena u nivou kamatnih stopa ±50bp							
	+50bp				-50bp			
	RSD	EUR	USD	Ukupno	RSD	EUR	USD	Ukupno
Efekat na kamatno osetljivu aktivu	6,802	2,633	36	9,471	(6,802)	(2,633)	(36)	(9,471)
Efekat na kamatno osetljive obaveze	(1,150)	(219)	(48)	(1,417)	1,150	219	48	1,417
Neto efekat promene kamatnih stopa na dan:								
31. decembar 2022. godine	5,652	2,414	(12)	8,054	(5,652)	(2,414)	12	(8,054)
31. decembar 2021. godine	1,871	659	(11)	2,519	(1,871)	(659)	11	(2,519)

Banka vrši analizu izloženosti riziku od promene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi, uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i plasmane, pre svega kredite i depozite, budući da oni predstavljaju najznačajnije kamatonosne pozicije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

RIZIK KAMATNE STOPE U BANKARSKOJ KNJIZI (Nastavak)

b) Analiza osetljivosti prihoda od kamata Banke na promene kamatnih stopa (Nastavak)

U slučaju da je kamatna stopa na obaveze po depozitima u stranoj valuti na dan 31. decembra 2022. godine bila veća za 0.5% na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, dobit za 2022. godinu nakon oporezivanja bila bi manja za 267 hiljada dinara, kao rezultat većih rashoda od kamata.

Da je kamata na obaveze po depozitima u dinarima na dan 31. decembra 2022. godine bila veća za 0.5% na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, dobit za 2022. godinu nakon oporezivanja bila bi manja za 1,150 hiljada dinara, kao rezultat većih rashoda od kamata.

U slučaju da je kamatna stopa na kredite u stranoj valuti i indeksirane kretanjem deviznog kursa na dan 31. decembra 2022. godine bila manja za 0.5% na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, dobit za 2022. godinu nakon oporezivanja bila bi manja za 2,669 hiljada dinara, kao rezultat većih rashoda kamata.

U slučaju da je kamatna stopa na kredite u dinarima na dan 31. decembra 2022. godine bila manja za 0.5% na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, dobit za 2022. godinu nakon oporezivanja bila bi manja za 6,802 hiljada dinara, kao rezultat manjih prihoda od kamata.

c) Koeficijent osetljivosti i relativni disparitet

Izloženost Banke riziku kamatne stope u bankarskoj knjizi prati se i kroz odnos kamatonosne aktive i pasive na koju se plaća kamata (koeficijent osetljivosti) i kroz odnos kumulativnog dispariteta i ukupne kamatno osetljive aktive (relativni disparitet).

<u>Stanje na dan</u>	U hiljadama dinara			
	<u>Kamatonosno osetljiva aktiva</u>	<u>Kamatonosno osetljiva pasiva</u>	<u>Koeficijent osetljivosti</u>	<u>Relativni disparitet</u>
31. decembar 2022. godine	28,285,472	8,112,146	3.49	0.71
31. decembar 2021. godine	22,741,671	13,089,572	1.74	0.42

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

36. RIZIK OD PROMENE KURSEVA STRANIH VALUTA

- a) Analiza sredstava i obaveza po valutama sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara						
	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno podbilans osetljiv na promenu deviznog kursa	Podbilans neosetljiv na promenu deviznog kursa	Ukupno
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	13,744,393	235,759	384,412	106,363	14,470,927	11,899,683	26,370,610
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	1,076	1,076	10,983	12,059
Hartije od vrednosti	113,167	125,482	-	-	238,649	750,971	989,620
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	7,705,285	71,704	107,060	225,816	8,109,865	2,592,606	10,702,471
Kredit i potraživanja od komitenata	6,769,471	17,924	-	-	6,787,395	8,448,520	15,235,915
Ostala sredstva	4,704	-	-	-	4,704	1,858,437	1,863,141
Ukupna aktiva	28,337,020	450,869	491,472	333,255	29,612,616	25,561,200	55,173,816
OBAVEZE							
Obaveze po osnovu derivata	685	-	-	964	1,649	41,287	42,936
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i Centralnoj banci	234,048	9,885	46,412	-	290,345	1,443,030	1,733,375
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	27,292,087	850,972	196,037	1,909,556	30,248,652	18,197,511	48,446,163
Rezervisanja	14,916	445	-	42	15,403	63,039	78,442
Ostale obaveze	537,582	508	1	39,501	577,592	250,261	827,853
Ukupno obaveze	28,079,318	861,810	242,450	1,950,063	31,133,641	19,995,128	51,128,769
Neto svop pozicija	(906,753)	410,353	(140,781)	1,655,207	1,018,026	-	1,018,026
Neto devizna pozicija							
Na dan 31. decembra 2022.	(649,051)	(588)	108,241	38,399			649,639
Na dan 31. decembra 2021.	644,928	4,177	29,294	(334)			678,397

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

36. RIZIK OD PROMENE KURSEVA STRANIH VALUTA (Nastavak)

- b) Devizni podbilans Banke po valutama, sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine, prikazan je u sledećoj tabeli:

		U hiljadama dinara					
		EUR	Devizna klauzula vezana za EUR	USD	Devizna klauzula vezana za USD	Ostale valute - prevedene u EUR	Ukupno devizni podbilans
Aktiva	Dinari	22,851,259	5,485,760	450,870	-	824,727	29,612,616
	EUR	194,773	46,758	3,843	-	7,030	252,404
Obaveze	Dinari	28,031,094	48,224	861,810	-	2,192,513	31,133,641
	EUR	238,923	411	7,346	-	18,688	265,368
Svop	Dinari	(906,753)	-	410,353	-	1,514,426	1,018,026
	EUR	(7,729)	-	3,498	-	12,908	8,677

- c) Analiza osetljivosti prihoda Banke na promene deviznih kurseva:

	Ukupno	U hiljadama dinara Promena u kursu ±10%	
		+10%	-10%
AKTIVA			
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	14,470,927	1,447,093	(1,447,093)
Potraživanja po osnovu derivata	1,076	108	(108)
Hartije od vrednosti	238,649	23,865	(23,865)
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	8,109,865	810,986	(810,986)
Kredit i potraživanja od komitenata	6,787,395	678,740	(678,740)
Ostala sredstva	4,704	470	(470)
Ukupna aktiva	29,612,616	2,961,262	(2,961,262)
OBAVEZE			
Obaveze po osnovu derivata	1,649	(165)	165
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i Centralnoj banci	290,345	(29,035)	29,035
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	30,248,652	(3,024,865)	3,024,865
Rezervisanja	15,403	(1,540)	1,540
Ostale obaveze	577,592	(57,759)	57,759
Ukupne obaveze	31,133,641	(3,113,364)	3,113,364
Neto svop pozicija	1,018,026	101,803	(101,803)
Neto izloženost deviznom riziku:			
31.decembar 2022. godine		(50,299)	50,299
31.decembar 2021. godine		67,806	(67,806)

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

36. RIZIK OD PROMENE KURSEVA STRANIH VALUTA (Nastavak)

c) Analiza osetljivosti prihoda Banke na promene deviznih kurseva (Nastavak)

U slučaju da je na dan 31. decembra 2022. godine domaća valuta (RSD) zabeležila porast za 10%, odnosno pad za 10%, u odnosu na strane valute, dobitak za 2022. godinu bio bi manji za RSD 50,299 hiljada dinara, odnosno veći za RSD 50,299 hiljada dinara, najvećim delom zbog kursnih razlika nastalih po osnovu preračuna potraživanja/obaveza Banke.

Simetričan uticaj na rezultat Banke posledica je ukidanja zaštitne klauzule kod kredita sa valutnom klauzulom.

d) Pokazatelj deviznog rizika

Pokazatelj deviznog rizika	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
31. decembra	16.37%	16.89%
Prosek za godinu	9.28%	8.69%
Najniži iznos	0.23%	0.03%
Najviši iznos	42.27%	19.20%

Pokazatelj deviznog rizika se u toku 2022. godine kretao u rasponu od 0.23% do 42.27%. Banka je tokom novembra i decembra 2022. godine evidentirala prekoračenje regulatorno definisanog limita pokazatelja deviznog rizika od max 20% kapitala Banke. Prekoračenje definisanih limita je posledica značajnih priliva sredstava na nostro račune klijenata Banke u valuti RUB kao rezultat aktuelne situacije na međunarodnom i domaćem tržištu usled produžetka rusko-ukrajinskog sukoba i ekonomskih sankcija/kontrasankcija na relaciji EU/Rusija. Preostalih dana u godini devizna pozicija je održavana u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital (20%), odnosno interno propisanog limita (18%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

37. CENOVNI RIZIK

VaR analiza portfolija plasmana izloženih cenovnom riziku (desetodnevni VaR) sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine prikazana je u sledećoj tabeli:

2022. godina	VaR na dan	VaR (10d)	Prosečan VaR	U hiljadama dinara	
				Maksimalni VaR	
VaR vlasničkih HoV	1.50%	4.75%	1.65%		1.81%
VaR dužničkih HoV	0.77%	2.42%	0.82%		0.89%

2021. godina	VaR na dan	VaR (10d)	Prosečan VaR	U hiljadama dinara	
				Maksimalni VaR	
VaR vlasničkih HoV	1.81%	5.72%	1.67%		1.92%
VaR dužničkih HoV	0.89%	2.82%	1.03%		1.19%

- b) Banka je na dan 31.12.2022. godine u svom portfoliju knjige trgovanja imala svop ugovore sa INTL FCStone LTD i AK BARS BANK HO, dinarske obveznice Republike Srbije i investicione jedinice ILIRIKA DZU a.d, što je prikazano u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara		
	Svop	Obveznice	Investicione jedinice
- na dan 31. decembar 2022.	(39,088)	749,512	233
- na dan 31. decembar 2021.	1,992	829,711	50,175

- c) Analiza stres testa na bazi promene cena od ± 200 baznih poena:

Promena cene za ± 200 bp	U hiljadama dinara		
	Uticaj promena cena za ± 200 bp na vrednost pozicija		
	Svop	Obveznice	Investicione jedinice
- na dan 31. decembar 2022.	$\pm 39,870$	$\pm 764,502$	± 238
- na dan 31. decembar 2021.	± 496	$\pm 846,305$	$\pm 1,004$

Stres test se odnosi na uticaj promena vrednosti pozicija portfolija u slučaju promene cena instrumenata od ± 200 bp na pojedinačne pozicije u portfoliju.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

38. RIZIK ZEMLJE

Izloženost Banke prema drugim zemljama data je u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	<u>2022.</u>	<u>2021.</u>
Evropa-EU	2,794,882	2,446,356
Evropa-ostalo	1,866,188	691,776
Afrika	1,256	1,186
Amerika	-	6
Azija	<u>1,083,261</u>	<u>150,043</u>
Ukupno	<u>5,745,587</u>	<u>3,289,368</u>

Potraživanja se najvećim delom odnose na stanja na računima kod ino banaka, 80,2% (2021: 85,67%).

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA

Poslovna politika Banke je da obelodani informacije fer vrednosti za one komponente aktive i pasive za koje su raspoložive objavljene ili kotirane tržišne cene i za one čija fer vrednost može da bude znatno drugačija od njihove knjigovodstvene vrednosti.

Tržišna cena, gde postoji aktivno tržište, najbolji je dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta. Međutim, tržišne cene nisu dostupne za niz finansijskih sredstava i obaveza koje Banka ima. Stoga, kada tržišna cena finansijskih instrumenata nije dostupna, fer vrednost sredstava i obaveza se procenjuje koristeći sadašnju vrednost, ili druge tehnike vrednovanja zasnovane na trenutno preovlađujućim tržišnim uslovima. U Republici Srbiji ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, fer vrednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Banke procenjuje sveukupnu izloženost Banke riziku, a u slučajevima za koje procenjuje da vrednost aktive prikazane u njenim poslovnim knjigama ne može da bude ostvarena, ustanovljava rezervu.

Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u priloženim finansijskim izveštajima odražavaju vrednost koja je u datim okolnostima najverodostojnija i najkorisnija za potrebe izveštavanja.

Fer vrednost neopozivih kreditnih obaveza i potencijalnih obaveza su iste kao i njihove knjigovodstvene vrednosti.

Procena finansijskih instrumenata

Banka meri fer vrednost pomoću sledeće hijerarhije fer vrednosti koja odražava značaj inputa koji se koriste u izradi merenja:

- **Nivo 1:** kotirane tržišne cene (nekorigovane) na aktivnim tržištima za identičan instrument.
- **Nivo 2:** Tehnike procene koje se temelje na uočljivim inputima koji ne predstavljaju kotirane cene iz nivoa 1, bilo direktno (tj. kao cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena). Ova kategorija uključuje instrumente koji su vrednovani korišćenjem: kotirane tržišne cene na aktivnim tržištima za slične instrumente; navedene cene za iste ili slične instrumente na tržištu koja se smatraju manje aktivnim; ili druge tehnike procene u kojima su svi značajni inputi direktno ili indirektno uočljivi iz tržišnih podataka.
- **Nivo 3:** Tehnike procene koje koriste značajne neuočljive inpute. Ova kategorija uključuje sve instrumente, gde tehnika vrednovanja uključuje inpute nebazirane na uočljivim podacima i neuočljivi inputi imaju značajan uticaj na vrednovanje instrumenta. Ova kategorija uključuje instrumente koji se vrednuju na bazi kotiranih cena sličnih instrumenata gde su značajna neuočljiva podešavanja ili pretpostavke potrebne da bi se odražavala razlika između instrumenata.

Fer vrednosti finansijske imovine i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cenama ili cenama kotiranim od strane dilera. Za sve ostale finansijske instrumente, Banka određuje fer vrednosti pomoću tehnika procene.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA (Nastavak)

Tehnike procene uključuju neto sadašnju vrednost i modele diskontovanog gotovinskog toka, upoređujući sa sličnim instrumentima za koje postoji uočljiva tržišna cena i drugi modeli procene. Pretpostavke i inputi korišćeni u tehnikama procene uključuju oslobođene rizike i benčmark kamatne stope, kreditne marže i druge premije koje se koriste u proceni diskontne stope, cene obveznica i vlasničkih hartija, devizne kurseve, kapital i kapitalom indeksirane cene i očekivane oscilacije cena i korelacije.

Banka koristi široko prihvaćene modele procene za određivanje fer vrednosti uobičajenih i jednostavnijih finansijskih instrumenata, kao kamatne stope i valutne svopove koji koriste samo uočljive tržišne podatke i zahtevaju malo prosuđivanja i procene od strane menadžmenta. Kotirane cene i inputi za modele su obično dostupni na tržištu za kotirane dužničke i vlasničke hartije od vrednosti, derivate kojima se trguje i jednostavne derivate kao što su kamatni svopovi.

Dostupnost tržišnih cena i inputa modela smanjuje potrebu za procenama rukovodstva, te smanjuje nesigurnost povezanu s određivanjem fer vrednosti. Raspoloživost uočljivih tržišnih cena i inputa varira zavisno od proizvoda i tržišta i sklona je promenama usled specifičnih dešavanja i opštih uslova budućih tržišta.

Tabela ispod analizira finansijske instrumente merene po fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda, prema nivou u hijerarhiji fer vrednosti u okviru kog je merenje fer vrednosti smešteno:

Finansijska imovina koja se vodi po fer vrednosti	U hiljadama dinara			
	31.12.2022.			
	Knjigovodstvena vrednost		Fer vrednost	
Hartije od vrednosti	749,745		693,569	
Ukupno 31.12.2022.	749,745		693,569	
Ukupno 31.12.2021.	880,918		817,697	

Fer vrednosti	U hiljadama dinara			
	Nivo1	Nivo2	Nivo3	Ukupno
Finansijska sredstva	-	693,569	-	693,569
Ukupno 31.12.2022.	-	693,569	-	693,569
Ukupno 31.12.2021.	-	817,697	-	817,697

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA (Nastavak)

Sledeća tabela prikazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji nisu mereni po fer vrednosti i analizira ih po nivou u hijerarhiji fer vrednosti u okviru kog je merenje fer vrednosti smešteno:

	31. 12. 2022.	
	Knjigovodstvena vrednost	Fer vrednost
Finansijska (monetarna) aktiva		
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	26,370,610	26,370,610
Kredit i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija	10,702,471	10,696,264
Kredit i potraživanja od komitenata	15,235,915	14,421,893
Ostala aktiva	153,461	153,461
Ukupno aktiva 31. 12. 2022.	52,462,457	51,642,228
Ukupno aktiva 31. 12. 2021.	30,455,641	30,377,422
Finansijska (monetarna) pasiva		
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	1,733,375	1,689,822
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	48,446,163	46,263,131
Ostale obaveze	715,744	715,744
Ukupno obaveze 31. 12. 2022.	50,895,282	48,668,697
Ukupno obaveze 31. 12. 2021.	29,024,225	22,636,840

	U hiljadama dinara			
	Fer vrednost			Ukupno
	Nivo1	Nivo2	Nivo3	
Aktiva				
Kredit i potraživanja od banaka i drugih fin. organizacija	-	10,696,264	-	10,696,264
Kredit i potraživanja od komitenata	-	14,421,893	-	14,421,893
Ukupno 31. 12. 2022.	-	25,118,157	0	25,118,157
Ukupno 31. 12. 2021.	-	22,281,940	0	22,281,940
Obaveze				
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim fin. organizacijama	-	1,689,822	-	1,689,822
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	46,263,131	-	46,263,131
Ukupno 31. 12. 2022.	-	47,952,953	-	47,952,953
Ukupno 31. 12. 2021.	-	22,327,096	-	22,327,096

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA (Nastavak)

Tabela ispod prikazuje klasifikaciju Banke za svaku klasu finansijske aktive i obaveza i njihovu fer vrednost za 31. decembar 2022:

U hiljadama dinara

	Po fer vrednosti kroz BU	Po amortizo- vanj vrednosti	Po fer vrednosti kroz ostali rezultat	Ostala amortizo- vana vrednost	Ukupna sadašnja vrednost	Ukupna fer vrednost
Gotovina i sredstva kod Centralne banke	-	-	-	26,370,610	26,370,610	26,370,610
Hartije od vrednosti	233	-	749,512	239,875	989,620	933,444
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	10,702,471	-	-	10,702,471	10,696,264
Kredit i potraživanja od komitenata	-	15,235,915	-	-	15,235,915	14,421,893
Ostala aktiva	-	-	-	153,461	153,461	153,461
Ukupno aktiva	233	25,938,386	749,512	26,763,946	53,452,077	52,575,672
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	-	-	-	1,733,375	1,733,375	1,689,822
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	-	-	48,446,163	48,446,163	46,263,131
Ostale obaveze	-	-	-	715,744	715,744	715,744
Ukupno obaveze	-	-	-	50,895,282	50,895,282	48,668,697

Sledeće metode i pretpostavke su korišćene za procenjivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata Banke na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine:

Finansijski instrumenti čija je fer vrednost aproksimativno jednaka knjigovodstvenoj vrednosti

Za finansijska sredstva i finansijske obaveze koje su likvidne ili imaju kratak rok dospeća (do 3 meseca) pretpostavlja se da su knjigovodstvene vrednosti aproksimativno jednake njihovoj fer vrednosti. Fer vrednost gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kratkoročnih depozita, ostalih plasmana i ostalih sredstava, transakcionih depozita, obaveza prema dobavljačima i ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti prvenstveno zbog kratkoročnog dospeća ovih finansijskih instrumenata. Fer vrednost kredita i plasmana komitentima jednaka je njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti, umanjenoj za obezvređenje bilansne aktive i verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

39. FER VREDNOST FINANSIJSKIH SREDSTAVA I OBAVEZA (Nastavak)

Ostali finansijski instrumenti Banke iskazani po amortizovanoj vrednosti uglavnom imaju kratkoročna dospeća i nose varijabilnu kamatnu stopu koja odražava tekuće tržišne uslove i koja se u redovnim intervalima ponovo određuje. Shodno tome, Banka smatra da vrednost po kojoj su navedeni finansijski instrumenti iskazani odgovara njihovoj tržišnoj vrednosti.

Depoziti banaka i komitenata su uglavnom po viđenju ili kratkoročni sa ugovorenim varijabilnim kamatnim stopama i stoga rukovodstvo Banke smatra da vrednosti po kojima su isti iskazani u bilansu stanja odgovaraju njihovoj tržišnoj vrednosti.

Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom

Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koja se evidentiraju po amortizovanoj nabavnoj vrednosti, se procenjuje poređenjem tržišnih kamatnih stopa pri početnom priznavanju sa tekućim tržišnim stopama koje trenutno važe za slične finansijske instrumente.

Procenjena fer vrednost depozita sa fiksnom kamatnom stopom se bazira na diskontovanim novčanim tokovima koristeći preovlađujuće kamatne stope na tržištu novca za ugovore sa sličnim kreditnim rizikom i rokom dospeća.

Za kotirane emitovane dužničke instrumente, fer vrednosti se izračunavaju na osnovu kotiranih cena na tržištu. Za finansijske instrumente za koje nisu dostupne tržišne cene, koristi se model diskontovanog novčanog toka koji je baziran na krivi prinosa tekuće kamatne stope koja odgovara preostalom periodu do roka dospeća.

Finansijski instrumenti vrednovani po fer vrednosti

Finansijski instrumenti se vrednuju po fer vrednosti korišćenjem kotirane tržišne cene na dan izveštavanja. Banka na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine nije imala finansijske instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti, u materijalno značajnom iznosu.

Stoga Banka nije značajnije izložena riziku od promene fer vrednosti, a fer vrednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza Banke odgovara knjigovodstvenim iznosima finansijskih sredstava i obaveza iskazanim u priloženim finansijskim izveštajima.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

40. RIZIK INFORMACIONIH SISTEMA

Rizik informacionog sistema je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, postizanje poslovnih rezultata, poslovanje u skladu sa regulativama i reputacije usled neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom ili neka druga systemska slabost koja negativno utiče na systemsku funkcionalnost ili bezbednost i/ili ugrožava kontinuitet poslovanja.

Banka je usvojila i primenila Proceduru upravljanja rizicima informacionog sistema koja definiše identifikaciju, procenu, analizu i praćenje rizika informacionog sistema, kao i mere za njihovo ublažavanje, prevenciju i kontrolu u skladu sa pravnim regulativama i internom dokumentacijom.

Zaposleni u Sektoru informaciono komunikacionih tehnologija vrše procenu i merenje izloženosti Banke riziku IS. Procena rizika IS se vrši najmanje jednom godišnje i podrazumeva postupak u kome se na osnovu registra resursa IS vrši procena svih informacionih rizika. U zavisnosti od stepena izloženosti i nivoa rizika sačinjava se Plan tretmana informacionih rizika. Na osnovu Plana tretmana se preduzimaju mere za ublažavanje i smanjenje rizika IS.

U skladu sa Aktom o bezbednosti a na osnovu Zakona o informacionoj bezbednosti posebno se tretiraju rizici vezani za informacionu bezbednost. Najmnje jednom godišnje se vrši procena i preispitivanje informacione bezbednosti i Akta o bezbednosti i sačinjava se Izveštaj o proceni koji se dostavlja Izvršnom odboru Banke na razmatranje i usvajanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

41. UPRAVLJANJE KAPITALOM

Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije donetim na osnovu navedenog Zakona.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka je imala usaglašene sve pokazatelje poslovanja sa propisanim vrednostima.

a) Adekvatnost kapitala Banke

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2022. godine, kao i pokazatelji adekvatnosti kapitala:

	U hiljadama dinara	
	2022.	2021.
Regulatorni kapital		
Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	2,912,133	2,912,133
Stečene sopstvene akcije	-	-
Neraspoređena dobit iz ranijih godina	-	-
Emisiona premija	168,164	168,164
Rezerve iz dobiti	-	-
Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuća emisiona premija	<u>3,080,297</u>	<u>3,080,297</u>
Gubici iz ranijih godina	-	-
Revalorizacione rezerve	623,566	687,825
Nematerijalna ulaganja	(24,680)	(29,353)
Rezerve iz dobiti	289,687	278,079
Odbitne stavke od kapitala	-	-
Iznos za koji su prekoračena kvalifikovana učešća u licima koja nisu u finansijskom sektoru	(114)	(114)
Osnovni kapital (2)	3,968,756	4,016,734
Osnovni akcijski kapital (3)	3,968,756	4,016,734
Dodatni osnovni kapital	-	-
Dopunski kapital	-	-
Ukupan kapital (1)	<u>3,968,756</u>	<u>4,016,734</u>
Izloženosti rizicima		
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/isporuke po osnovu slobodnih isporuka	19,838,070	18,183,008
Rizična aktiva po osnovu izloženosti tržišnim rizicima	823,827	1,140,560
Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku	2,369,263	1,518,750
Ukupno (2)	<u>23,031,160</u>	<u>20,842,318</u>
Pokazatelj adekvatnosti kapitala (1/2 x 100, min 15.30%)	<u>17.23%</u>	<u>19.27%</u>
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala (2/2 x 100, min 12.30%)	<u>17.23%</u>	<u>19.27%</u>
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala (3/2 x 100, min 10.04%)	<u>17.23%</u>	<u>19.27%</u>

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

41. UPRAVLJANJE KAPITALOM (Nastavak)

a) Adekvatnost kapitala Banke (Nastavak)

Pokazatelji adekvatnosti kapitala su iznad zakonski propisanih minimalnih vrednosti od 8%, 6% i 4.50%, kao i iznad pokazatelja adekvatnosti kapitala propisanih od strane NBS kroz proces supervizorske procene (ukupni supervizorski zahtev za kapitalom).

b) Pokazatelji poslovanja

Ostvareni pokazatelji poslovanja Banke bili su sledeći:

Pokazatelji poslovanja	Propisani	2022	2021
	Minimum EUR		
1.Kapital	10 miliona	33.83	34.16
2.Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	17.23%	19.27%
	Maksimum		
3.Ulaganja Banke	60% kapitala	42.23%	40.14%
4.Zbir svih velikih izloženosti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	297.34%	250.14%
5.Prosečni mesečni pokazatelji likvidnosti:			
- u trećem mesecu izveštajnog perioda	Minimum 1 Maksimum	3.55	2.80
6.Pokazatelj deviznog rizika	20% kapitala	16.37%	16.89%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Osnovni format izveštavanja po segmentima je utvrđen na nivou poslovnih aktivnosti s obzirom da su rizici i stope prinosa Banke primarno pod uticajem razlike u proizvodima i uslugama koje Banka pruža.

Poslovne aktivnosti su u Banci organizovane odvojeno prema prirodi proizvoda i usluga koje se pružaju, na takav način da svaki segment predstavlja strateški poslovni deo koji pruža različite proizvode i usluge na tržištu.

Poslovne aktivnosti Banke organizovane su u tri osnovna poslovna segmenta:

- Poslovanje sa korporativnim klijentima: U osnovi se odnosi na odobravanje kredita i različitih oblika garancija i jemstava klijentima, vođenje depozitnih i tekućih računa, usluge platnog prometa.
- Poslovanje sa stanovništvom i preduzetnicima: U osnovi obuhvata prikupljanje depozita, odobravanje kredita, kreditnih kartica, usluge platnog prometa za fizička lica, pri čemu se pod fizičkim licima podrazumeva stanovništvo, preduzetnici i poljoprivrednici.
- Sredstva i trgovanje sa hartijama od vrednosti: U osnovi obuhvata uzimanje pozicije za svoj račun i trgovanje hartijama od vrednosti, trgovanje devizama.
- Ostalo: Druge poslovne aktivnosti koje čine manje od 10% ukupnih poslovnih aktivnosti Banke, kao i centralne funkcije Banke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

a) Bilans uspeha po poslovnim segmentima

Sledeće tabele prikazuju rezultate Banke ostvarene u periodu 01. januara do 31. decembra 2022. i 2021. godine prikazane po poslovnim segmentima.

Za potrebe izveštavanja o ostvarenom rezultatu pojedinih poslovnih segmenata Banke, troškovi koji terete ukupno poslovanje Banke: Troškovi amortizacije i Ostali poslovni rashodi podeljeni su prema učešću Troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda pojedinih poslovnih segmenata u ukupnim datim troškovima za 2022. i 2021. godinu.

Na dan 31. decembar 2022. godine.

	U hiljadama dinara				
	Korporativni klijenti	Stanovništvo i preduzetnici	Sredstva i trgovanje hartijama od vrednosti	Ostali	Ukupno
Prihodi od kamata	1,117,022	100,721	181,158	-	1,398,900
Rashodi kamata	(154,310)	(55,089)	(44,418)	-	(254,217)
Dobitak po osnovu kamata	962,712	45,632	136,339	-	1,144,683
Prihodi od naknada i provizija	1,726,671	122,013	-	-	1,848,684
Rashodi od naknada i provizija	(282,982)	(2,683)	(402,354)	-	(688,019)
Dobitak /gubitak po osnovu naknada i provizija	1,443,689	119,330	(402,354)	-	1,160,165
Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	(28,908)	-	(28,908)
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	-	-	58	-	58
Neto dobitak/gubitak po osnovu zaštite od rizika	-	-	-	-	-
Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule	(560,935)	30,572	310,920	-	(219,443)
Neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(923,126)	(159,605)	24,343	-	(1,058,388)
Ostali poslovni prihodi	-	-	-	46,668	46,668
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(119,334)	(85,954)	(45,177)	(217,694)	(468,159)
Troškovi amortizacije	(15,390)	(11,080)	(5,651)	(28,065)	(60,186)
Ostali prihodi	-	-	-	4,498	4,498
Ostali poslovni rashodi	(119,901)	(86,327)	(44,031)	(218,655)	(468,914)
Neto dobitak	667,715	(147,432)	(54,462)	(413,247)	52,574

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

a) Bilans uspeha po poslovnim segmentima (Nastavak)

Na dan 31. decembar 2021. godine.

U hiljadama dinara

	Korporativni klijenti	Stanovništvo i preduzetnici	Sredstva i trgovanje hartijama od vrednosti	Ostali	Ukupno
Prihodi od kamata	720,594	62,986	90,449	-	874,029
Rashodi kamata	(153,749)	(72,865)	(35,986)	-	(262,600)
Dobitak po osnovu kamata	565,845	(9,879)	54,462	-	611,429
Prihodi od naknada i provizija	509,110	35,989	-	-	545,098
Rashodi od naknada i provizija	(102,432)	(979)	(145,626)	-	(249,037)
Dobitak /gubitak po osnovu naknada i provizija	406,677	35,010	(145,626)	-	296,061
Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	2,726	-	2,726
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	-	-	14	-	14
Neto dobitak/gubitak po osnovu zaštite od rizika	-	-	-	-	-
Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule	(63,319)	3,451	35,097	-	(24,770)
Neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(136,139)	(23,532)	3,592	-	(156,080)
Ostali poslovni prihodi	-	-	-	22,251	22,251
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(88,826)	(63,965)	(33,623)	(162,018)	(347,431)
Troškovi amortizacije	(12,773)	(9,198)	(4,691)	(23,298)	(49,961)
Ostali prihodi	-	-	-	8,084	8,084
Ostali poslovni rashodi	(89,944)	(64,770)	(33,033)	(164,058)	(351,806)
Neto dobitak	582,521	(132,883)	(120,081)	(319,039)	10,517

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

b) Bilans stanja po poslovnim segmentima

Sledeće tabele prikazuju sredstva i obaveze Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine prikazane po poslovnim segmentima.

Za potrebe izveštavanja o stanju sredstava i obaveza po pojedinim poslovnim segmentima, sredstva angažovana za ukupno poslovanje Banke: Osnovna sredstva i Nematerijalna ulaganja podeljena su prema učešću troškova zarada po pojedinim poslovnim segmentima.

Na dan 31. decembar 2022. godine.

	u hiljadama dinara				
	Korporativn i klijenti	Stanovništvo i preduzetnici	Sredstva i trgovanje hartijama od vrednosti	Ostalo	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	-	26,370,610	-	26,370,610
Hartije od vrednosti	-	-	989,620	-	989,620
Kredit i potraživanja	13,666,616	1,569,299	10,702,471	-	25,938,386
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	12,059	-	12,059
Investicije u pridružena i zavisna društva	-	-	-	114	114
Ostalo	476,376	342,983	174,938	868,729	1,863,027
Ukupna aktiva	14,142,993	1,912,283	38,237,639	880,789	55,173,816
Obeveze po osnovu finansijskih namenjenih zaštiti od rizika	-	-	42,936	-	42,936
Depoziti i ostale obaveze	37,710,509	9,461,323	3,007,706	-	50,179,538
Ostale obaveze	231,710	166,856	85,098	422,632	906,296
Ukupne obaveze	37,942,219	9,628,179	3,135,740	422,632	51,128,770
Kapital				4,045,046	4,045,046
Ukupna pasiva	37,942,219	9,628,179	3,135,740	4,467,468	55,173,816

Kredit i potraživanja od banaka su na 31.12.2022. godine u pogledu pripadnosti segmentu prikazani u segmentu Sredstva i trgovanje hartijama od vrednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

42. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (Nastavak)

b) Bilans stanja po poslovnim segmentima (Nastavak)

Na dan 31. decembar 2021. godine.

	u hiljadama dinara				
	Korporativni klijenti	Stanovništvo i preduzetnici	Sredstva i trgovanje hartijama od vrednosti	Ostalo	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	-	7,874,842	-	7,874,842
Hartije od vrednosti	-	-	1,134,103	-	1,134,103
Kredit i potraživanja	20,066,613	897,150	1,395,396	-	22,359,159
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	1,882	-	1,882
Investicije u pridružena i zavisna društva	-	-	-	114	114
Ostalo	478,714	344,729	175,815	873,170	1,872,428
Ukupna aktiva	20,545,327	1,241,879	10,582,037	873,284	33,242,528
Obeveze po osnovu finansijskih namenjenih zaštiti od rizika	-	-	3,787	-	3,787
Depoziti i ostale obaveze	21,579,268	5,414,099	1,721,114	-	28,714,481
Ostale obaveze	118,816	85,561	43,637	216,719	464,733
Ukupne obaveze	21,698,129	5,499,660	1,768,538	216,719	29,183,001
Kapital	-	-	-	4,059,527	4,059,527
Ukupna pasiva	21,698,129	5,499,660	1,768,538	4,276,246	33,242,528

43. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Banka je u skladu sa čl. 18 Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima na dan 31. oktobra 2022. godine i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Banka je dostavila izvode otvorenih stavki (IOS sa stanjem na 31. oktobar 2022. godine za 1422 pravna lica.

Ukupan broj vraćenih i u potpunosti usaglašanih IOS-a je 204 što je 14,35%.

Ukupan iznos delimično osporenih IOS-a je 12 odnosno 0,84%.

Broj klijenata koji nisu potvrdili niti osporili IOS-e je 1.410 odnosno 84,81%.

Rok za usaglašavanje klijenta sa dostavljenim IOS-om je 15 dana, pa se smatra da klijenti koji nisu potvrdili niti osporili IOS-e su saglasni sa stanjima potraživanja i obaveza iskazanih u dostavljenom IOS-u.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu završenu 31. decembra 2022. godine

44. DEVIZNI KURS

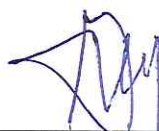
Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta, korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2022. i 2021. godine u funkcionalnu valutu, za pojedine strane valute su:

	<u>2022.</u>	<u>U dinarima 2021.</u>
EUR	117.3224	117.5821
USD	110.1515	103.9262
CHF	119.2543	113.6388

45. DOGAĐAJI NASTALI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nije bilo bitnih događaja nakon datuma bilansiranja koji bi zahtevali obelodanjivanje ili korekciju u bilansima Banke.

Beograd, 10. mart 2023. godine

 Jasmina Kovačević
 Direktor sektora računovodstva
 i izveštavanja

 Dr. Una Sikimić
 Predsednica Izvršnog
 odbora

 Tatjana Kuljak
 Član Izvršnog
 odbora

ALTA BANKA

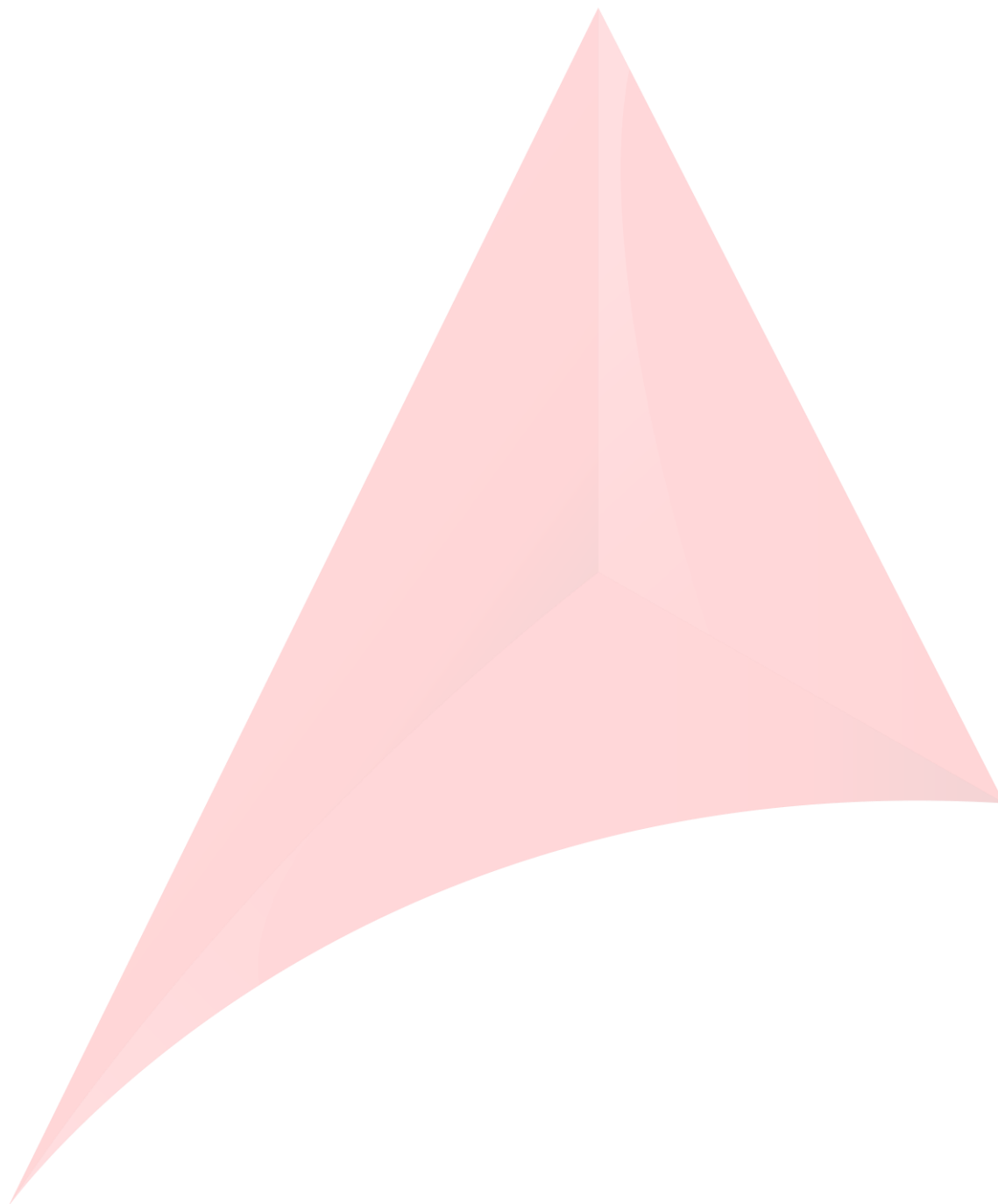
**GODIŠNJI IZVEŠTAJ
O POSLOVANJU
ZA 2022. GODINU**

SADRŽAJ

UVODNA REČ.....	5
1. Uvodne napomene	6
2. Makroekonomsko okruženje	6
2.1. Osnovne napomene.....	6
2.1.1. BDP i industrijska proizvodnja.....	6
2.1.2. Zaposlenost i zarade.....	6
2.1.3. Monetarna politika, potrošačke cene i inflacija.....	7
2.1.4. Devizni kurs	8
2.1.5. Monetarni tokovi.....	9
2.2. Poslovanje na Beogradskoj berzi u izveštajnom periodu.....	10
2.3. Regulativa u izveštajnom periodu.....	10
3. Poslovne aktivnosti Banke	11
3.1. Poslovne aktivnosti i organizaciona struktura Banke.....	11
3.2. Informacije o kadrovskim pitanjima.....	12
4. Bilans uspeha Banke	13
4.1. Rezultat Banke u izveštajnom periodu.....	13
4.2. Prihodi od kamata i naknada Banke u izveštajnom periodu	15
4.3. Rashodi od kamata i naknada Banke u izveštajnom periodu	16
4.4. Neto prihodi / (rashodi) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	17
4.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	17
4.6. Ostali rashodi.....	17
5. Bilans stanja Banke	18
5.1. Osnovne napomene	18
5.2. Gotovina i sredstva kod centralne banke.....	19
5.3. Hartije od vrednosti.....	20
5.4. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	20
5.5. Krediti i potraživanja od komitenata	21
5.6. Investicije u zavisna društva	21
5.7. Osnovna sredstva, nematerijalna imovina i investicione nekretnine.....	22
5.8. Ostala sredstva.....	22
5.9. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci.....	23
5.10. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima.....	24
5.11. Rezervisanja	25

5.12.	Ostale obaveze.....	25
5.13.	Kapital Banke.....	26
5.13.1.	Struktura kapitala Banke.....	26
5.13.2.	Akcijski kapital.....	26
5.13.3.	Sticanje sopstvenih akcija.....	27
6.	Likvidnost Banke.....	28
6.1.	Dinarska i devizna likvidnost Banke.....	28
7.	Upravljanje rizicima.....	29
7.1.	Ciljevi i politike upravljanja finansijskim rizicima.....	29
7.2.	Izloženost rizicima (cenovnom, kreditnom, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka) sa strategijom za upravljanje rizicima i ocenom njihove efektivnosti.....	30
7.3.	Upravljanje kapitalom.....	33
7.4.	Analiza izloženosti glavnim rizicima.....	35
7.4.1.	Kreditni rizik.....	35
7.4.2.	Rizik likvidnosti.....	37
7.4.3.	Tržišni rizici.....	39
7.4.3.1.	Devizni rizik.....	39
7.4.3.2.	Cenovni rizik.....	39
7.4.4.	Kamatni rizik.....	40
7.4.5.	Operativni rizik.....	41
7.4.6.	Rizici ulaganja.....	43
7.4.7.	Rizik izloženosti.....	43
7.4.8.	Rizik zemlje.....	43
8.	Ostale aktivnosti Banke.....	45
8.1.	Usklađenost poslovanja.....	45
8.2.	Poslovi praćenja i procene rizika usklađenosti poslovanja.....	46
8.3.	Sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.....	46
8.4.	Informaciono-komunikaciona tehnologija.....	46
8.5.	Aktivnosti istraživanja i razvoja.....	47
8.6.	Korporativna odgovornost prema društvu.....	48
8.7.	Informacije u vezi sa ulaganjima u cilju zaštite životne sredine.....	48
8.8.	Ogranci.....	48
9.	Korporativno upravljanje.....	49
9.1.	Kodeks korporativnog upravljanja.....	49
9.2.	Organi upravljanja i njihovi odbori.....	49
9.3.	Informacije o ponudama za preuzimanje.....	51
9.4.	Opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja.....	51

9.5.	Opis politike raznolikosti	56
10.	Razvoj Banke u narednom periodu	57
11.	Poslovanje Banke u 2022. godini	58
12.	Događaji nakon protoka poslovne godine	60

UVODNA REČ

Poštovani,

Predstavljamo vam Godišnji izveštaj o poslovanju ALTA banke za 2022. godinu, u kom smo prikazali ostvarene rezultate u različitim oblastima poslovanja Banke. Izveštaj o poslovanju ima za cilj analizu i ocenu profitabilnosti i produktivnosti poslovanja Banke, kao i analizu stanja i dinamike vrednosti njene poslovne imovine i izvora finansiranja tokom izveštajnog perioda.

Iako je prethodna godina bila godina izazova koje su diktirali makroekonomski faktori proistekli usled značajnih izmena u globalnom okruženju, našim ostvarenim rezultatima svedočimo da međusobna saradnja, zajedničke vrednosti, stručnost, posvećenost i timski rad prevazilaze prepreke i drže nas na pravom putu.

Godinu iza nas obeležila je jedna značajna reč – RAST. Osim rasta finansijskih pokazatelja poslovanja, porasli smo značajno i u broju klijenata, novih prodajnih lokacija i zaposlenih.

Naša fokusiranost i posvećenost rastu i razvoju poslovanja Banke rezultirala je značajnim rastom ukupne bilansne aktive, bilansnih i vanbilansnih plasmana i posledično, višestrukim rastom rezultata poslovanja u odnosu na prethodnu godinu.

Naša posvećenost građenju dugoročnih partnerskih odnosa sa malim i srednjim preduzećima kao i velikim korporativnim klijentima, uz razvoj poslovanja sa stanovništvom i stalna želja da svoje usluge i proizvode unapređujemo i inoviramo, omogućila nam je da tokom 2022. godine ostvarimo još bolji poslovni rezultat nego prethodne godine i da zabeležimo snažan rast u svim ključnim segmentima poslovanja, povećanje broja klijenata i unapređenje korisničkog zadovoljstva.

Banka planira da svoje strateške ciljeve u narednom periodu realizuje kroz jačanje tržišne pozicije, rast prihoda i kontrolu troškova, digitalizaciju, umereni rast prodajne mreže, kao i uvećanje prepoznatljivosti i vrednosti ALTA brenda.

Predsednica Izvršnog odbora
Dr Una Sikimić

1. UVODNE NAPOMENE

Izveštaj o poslovanju ALTA banke a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) obuhvata period poslovanja Banke od 01. januara do 31. decembra 2022. godine (u daljem tekstu: izveštajni period) i ima za cilj analizu i ocenu profitabilnosti i produktivnosti poslovanja Banke, kao i analizu stanja i dinamike vrednosti njene poslovne imovine i izvora finansiranja tokom izveštajnog perioda.

2. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

2.1. Osnovne napomene

2.1.1. BDP i industrijska proizvodnja

Prema poslednjim dostupnim podacima Republičkog zavoda za statistiku realni rast bruto domaćeg proizvoda u četvrtom kvartalu 2022. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, iznosio je 0.4%.

Desezonirana serija podataka pokazuje rast bruto domaćeg proizvoda u četvrtom kvartalu 2022. godine od 0.7% u odnosu na prethodni kvartal.

Realni rast bruto domaćeg proizvoda u 2022. godini, dobijen na bazi kvartalnog obračuna, iznosio je 2.3% u odnosu na prethodnu godinu.

Posmatrano po delatnostima, u četvrtom kvartalu 2022. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, značajan realni rast bruto dodate vrednosti zabeležen je u sektoru trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila, saobraćaja i skladištenja i usluga smeštaja i ishrane, 2.8%, sektoru stručnih, naučnih, inovacionih i tehničkih delatnosti i administrativnih i pomoćnih uslužnih delatnosti, 7.2% i sektoru informisanja i komunikacija, 7.7%. Značajan realni pad bruto dodate vrednosti zabeležen je u sektoru građevinarstva, 12.5% i sektoru poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, 7.8%.

Posmatrano po agregatima upotrebe bruto domaćeg proizvoda, u četvrtom kvartalu 2022. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, realni rast zabeležen je kod izdataka za finalnu potrošnju domaćinstava, 1.5%, izdataka za finalnu potrošnju neprofitnih institucija koje pružaju usluge domaćinstvima (NPID), 0.8%, izvoza robe i usluga, 12.9% i uvoza robe i usluga, 6.6%. Realni pad zabeležen je kod izdataka za finalnu potrošnju države, 2.4% i bruto investicija u osnovna sredstva, 2.7%.

Industrijska proizvodnja u Republici Srbiji u decembru 2022. godine veća je za 1.8% u odnosu na decembar 2021. godine, a u odnosu na prosek 2021. godine veća je za 8.5%. Industrijska proizvodnja u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu veća je za 1.7%. Tekući desezonirani indeks za decembar 2022. godine, u odnosu na novembar 2022. godine za industriju ukupno pokazuje rast od 2.8%, a za prerađivačku industriju pokazuje rast od 0.5%.

2.1.2. Zaposlenost i zarade

Prema podacima Ankete o radnoj snazi Republičkog zavoda za statistiku u četvrtom kvartalu 2022. godine broj zaposlenih iznosio je 2,888,700, a broj nezaposlenih 291,100.

U četvrtom kvartalu 2022. godine stopa nezaposlenosti iznosila je 9.2% i u poređenju sa četvrtim kvartalom 2021. niža je za 0.6 procentnih poena. Stopa zaposlenosti iznosila je 50.1% i u poređenju istim kvartalom prethodne godine neznatno je povećana, za 0.1 procentni poen.

Prosečna zarada (bruto) obračunata za decembar 2022. godine iznosila je 115,315 dinara, dok je prosečna zarada bez poreza i doprinosa (neto) iznosila 84,227 dinara.

Rast bruto i neto zarada u periodu januar–decembar 2022. godine, u odnosu na isti period prošle godine, iznosio je 13.8% nominalno, odnosno 1.7% realno.

U poređenju sa istim mesecom prethodne godine, prosečna bruto zarada za decembar 2022. godine nominalno je veća za 12.8%, a realno je manja za 2.0%, dok je prosečna neto zarada nominalno veća za 12.9%, a realno je manja za 1.9%.

Medijalna neto zarada za decembar 2022. godine iznosila je 60,413 dinara, što znači da je 50% zaposlenih ostvarilo zaradu do navedenog iznosa.

2.1.3. *Monetarna politika, potrošačke cene i inflacija*

Radi definisanja okvira za odlučivanje o monetarnoj politici na srednji rok i usidranja i stabilizacije inflacionih očekivanja, Narodna banka Srbije (u daljem tekstu: NBS) je odredila ciljanu stopu ukupne inflacije (sa dozvoljenim odstupanjem), merene godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena, u visini 3.00%, sa dozvoljenim odstupanjem ± 1.5 p. p.

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, cene proizvoda i usluga lične potrošnje u decembru 2022. godine, u odnosu na novembar 2022. godine, u proseku su povećane za 0.5%. Potrošačke cene u decembru 2022. godine, u poređenju sa istim mesecom prethodne godine, povećane su za 15.1%. U 2022. godini u poređenju sa 2021. godinom potrošačke cene su u proseku povećane za 11.9%.

Posmatrano po glavnim grupama proizvoda i usluga klasifikovanih prema nameni potrošnje, u decembru 2022. godine, u odnosu na prethodni mesec, rast cena je zabeležen u grupama Oprema za stan i tekuće održavanje (2.6%), Stanovanje, voda, električna energija, gas i ostala goriva (1.3%), Restorani i hoteli (1.2%), Hrana i bezalkoholna pića (1.0%), Rekreacija i kultura (0.8%), Odeća i obuća (0.7%), Alkoholna pića i duvan (0.6%) i Zdravlje (0.2%). Pad cena je zabeležen u grupi Transport (-3.2%). Cene ostalih proizvoda i usluga nisu se bitnije menjale.

U toku 2022. godine NBS je devet puta povećavala referentnu kamatnu stopu, za ukupno 400 baznih poena, sa 1.00% u martu na 5.00% u decembru 2022. godine.

Pooštravanje monetarne politike utiče na ograničavanje sekundarnih efekata rasta cena putem inflacionih očekivanja i time doprinosi da se inflacija u Srbiji nađe na opadajućoj putanji i vrati u granice dozvoljenog odstupanja od cilja. Prenosjenje efekata dosadašnjeg zaoštravanja monetarne politike na kamatne stope na tržištu novca, kredita i štednje ukazuje na efikasnost transmisionog mehanizma putem kanala kamatne stope. Istovremeno, Narodna banka Srbije ograničavanju efekata preliivanja rasta uvoznih cena na domaće cene, kao i makroekonomskoj stabilnosti u uslovima povećane globalne neizvesnosti, u znatnoj meri doprinosi i održavanjem relativne stabilnosti kursa dinara prema evru.

Prema projekciji NBS, ukupna inflacija ostaće povišena i početkom 2023. godine, ali će se nakon toga naći na opadajućoj putanji, uz znatniji pad u drugoj polovini 2023. godine. U smeru smirivanja inflatornih pritisaka delovaće dosadašnje zaoštravanje monetarnih uslova, očekivano slabljenje efekata globalnih faktora koji su vodili rast cena energenata i hrane u prethodnom periodu, kao i niža eksterna tražnja u uslovima nepovoljnijih izgleda globalnog privrednog rasta.

U narednoj tabeli prikazane su vrednosti referentne kamatne stope Narodne banke Srbije tokom 2022. i 2021. godine.

Tabela 1. Referentna kamatna stopa u 2022. i 2021. godini

Period	2022	2021
Januar	1.00%	1.00%
Februar	1.00%	1.00%
Mart	1.00%	1.00%
April	1.50%	1.00%
Maj	2.00%	1.00%
Jun	2.50%	1.00%
Jul	2.75%	1.00%
Avgust	3.00%	1.00%
Septembar	3.50%	1.00%
Oktobar	4.00%	1.00%
Novembar	4.50%	1.00%
Decembar	5.00%	1.00%

2.1.4. Devizni kurs

Tokom 2022. godine, dinar je nominalno ojačao prema evru za 0.2%. Na dan 31.12.2022. godine kurs dinara prema evru iznosio je 117.3224, dok je na dan 31.12.2021. godine iznosio 117.5821.

Obim realizovane trgovine devizama na međubankarskom deviznom tržištu u 2022. godini iznosio je 9.78 milijardi evra, dok je u prethodnoj godini iznosio 6.88 milijardi evra.

Radi održavanja relativne stabilnosti kursa dinara prema evru, u većoj meri reagujući na pritiske ka jačanju dinara, NBS je na međubankarskom deviznom tržištu u 2022. godini neto kupila milijardu evra. Tokom prva četiri meseca 2022. godine, NBS je neto prodala 2,27 milijardi evra usled snažnih deprecijacijskih pritisaka, čiji su osnovni uzrok bili faktori iz međunarodnog okruženja – geopolitičke tenzije i rast cena energenata. Zahvaljujući, između ostalog, pravovremenoj i odlučnoj reakciji NBS, obnovljeno je dejstvo faktora na strani ponude deviza i od maja su ponovo preovladavali pritisci ka jačanju dinara, tako da je NBS od maja do kraja godine bila neto kupac deviza u iznosu od 3,27 milijardi evra.

Na taj način, NBS je i u 2022. godini na međubankarskom deviznom tržištu sačuvala relativnu stabilnost kursa dinara prema evru i doprinela daljem uvećanju deviznih rezervi.

2.1.5. Monetarni tokovi

Na kraju 2022. godine, beleži se rast kreditne zaduženosti svih korisnika. Ukupni plasmani bankarskog sektora zabeležili su, na kraju 2022. godine, rast od 6.3% u odnosu na stanje sa kraja 2021. godine. U narednoj tabeli prikazano je stanje duga po bankarskim kreditima.

Tabela 2. Stanje duga po bankarskim kreditima na dan 31. decembar 2022. godine

Korisnik kredita	u mil. dinara				
	31.12.2022.	30.09.2022.	30.06.2022.	31.03.2022.	31.12.2021.
Pravna lica	1,847,252	1,857,482	1,816,111	1,788,463	1,750,590
Preduzetnici	71,329	71,889	71,313	69,254	69,814
Stanovništvo	1,426,703	1,410,610	1,383,569	1,348,519	1,327,944
UKUPNO:	3,345,284	3,339,981	3,270,993	3,206,236	3,148,348

Izvor: Udruženje banaka Srbije, Kredit biro

Na kraju 2022. godine, učešće docnje u dugu po osnovu bankarskih kredita je u padu u odnosu na kraj 2021. godine, kod pravnih lica i kod stanovništva, a u porastu kod preduzetnika.

Tabela 3. Učešće docnje u dugu po osnovu kredita, stanje na dan 31. decembar 2022. godine

Korisnik kredita	31.12.2022.	30.09.2022.	30.06.2022.	31.03.2022.	31.12.2021.
Pravna lica	3.00%	3.00%	3.10%	2.90%	3.40%
Preduzetnici	4.90%	4.90%	5.00%	4.80%	3.60%
Stanovništvo	2.50%	2.40%	2.30%	2.20%	2.60%
UKUPNO:	2.80%	2.80%	2.80%	2.60%	3.10%

Izvor: Udruženje banaka Srbije, Kredit biro

Napomena. Docnja kod pravnih lica i preduzetnika predstavlja dospelje nenaplaćene obaveze preko 15 dana, a kod fizičkih lica preko 60 dana.

2.2. Poslovanje na Beogradskoj berzi u izveštajnom periodu

Na kraju 2022. godine indeks BELEX 15 iznosio je 824.61 indeksnih poena, i uvećan je za 0.5% u odnosu na stanje sa kraja 2021. godine. Takođe, opšti indeks akcija, BELEX line, zabeležio je rast od 1.7% i na kraju 2022. godine iznosio je 1.739,86 indeksnih poena.

Tabela 4. Vrednost indeksa Beogradske berze, stanje na dan 31. decembar 2022. godine

Opis	31.12.2022.	30.09.2022.	30.06.2022.	31.03.2022.	31.12.2021.	Index
BELEX 15	824.61	827.37	839.62	840.53	820.78	100.5
BELEX line	1,739.86	1,716.95	1,690.07	1,739.08	1,711.57	101.7

Izvor: Belex

2.3. Regulatorna u izveštajnom periodu

Najznačajniji propisi koji su imali uticaj na bankarsko poslovanje, objavljeni u toku 2022. godine su:

- podzakonska akta doneta na osnovu Zakona o elektronskom fakturisanju;
- Odluke NBS o izmenama Odluke o adekvatnosti kapitala i Odluke o izveštavanju banaka;
- Pravilnik o vođenju evidencija i izveštavanju o ostvarivanju rodne ravnopravnosti;
- Odluka NBS o privremenoj meri koja se odnosi na izračunavanje kapitala banke;
- set podzakonskih akata na osnovu Zakona o tržištu kapitala;
- Odluka NBS o platnom računu sa osnovnim uslugama i Odluka NBS o dopuni Odluke o upravljanju rizicima banke;
- Odluka NBS o privremenim merama za banke u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u portfoliju poljoprivrednih kredita u uslovima otežane poljoprivredne proizvodnje;
- Odluka NBS o izmenama Odluke o privremenim merama za banke u cilju olakšavanja pristupa finansiranju fizičkim licima;
- set izmena poreskih zakona i podzakonskih akata iz oblasti poreza, i dr.

3. POSLOVNE AKTIVNOSTI BANKE

3.1. Poslovne aktivnosti i organizaciona struktura Banke

Banka, u skladu sa registrovanom delatnošću, obavlja poslove ostalog monetarnog posredovanja (šifra delatnosti 6419). Shodno tome, u okviru registrovane delatnosti Banka obavlja sledeće osnovne grupe poslova:

/1/ poslove pribavljanja svih vrsta novčanih sredstava od klijenata putem:

- prikupljanja transakcionih depozita;
- prikupljanja oročenih depozita;
- prikupljanja namenskih depozita;
- primanja na štednju dinarskih i deviznih depozita;
- emitovanja hartija od vrednosti;
- komisionih poslova i
- drugih načina, u skladu sa zakonskim propisima.

/2/ poslove angažovanja sredstava u skladu sa ročnom i namenskom strukturom izvora sredstava, i to:

- kratkoročnog i dugoročnog kreditiranja pravnih i fizičkih lica;
- eskonta menica;
- faktoringa potraživanja;
- plasmana u kratkoročne i dugoročne hartije od vrednosti;
- poslove izdavanja dinarskih i deviznih garancija;

/3/ poslova pružanja usluga, i to:

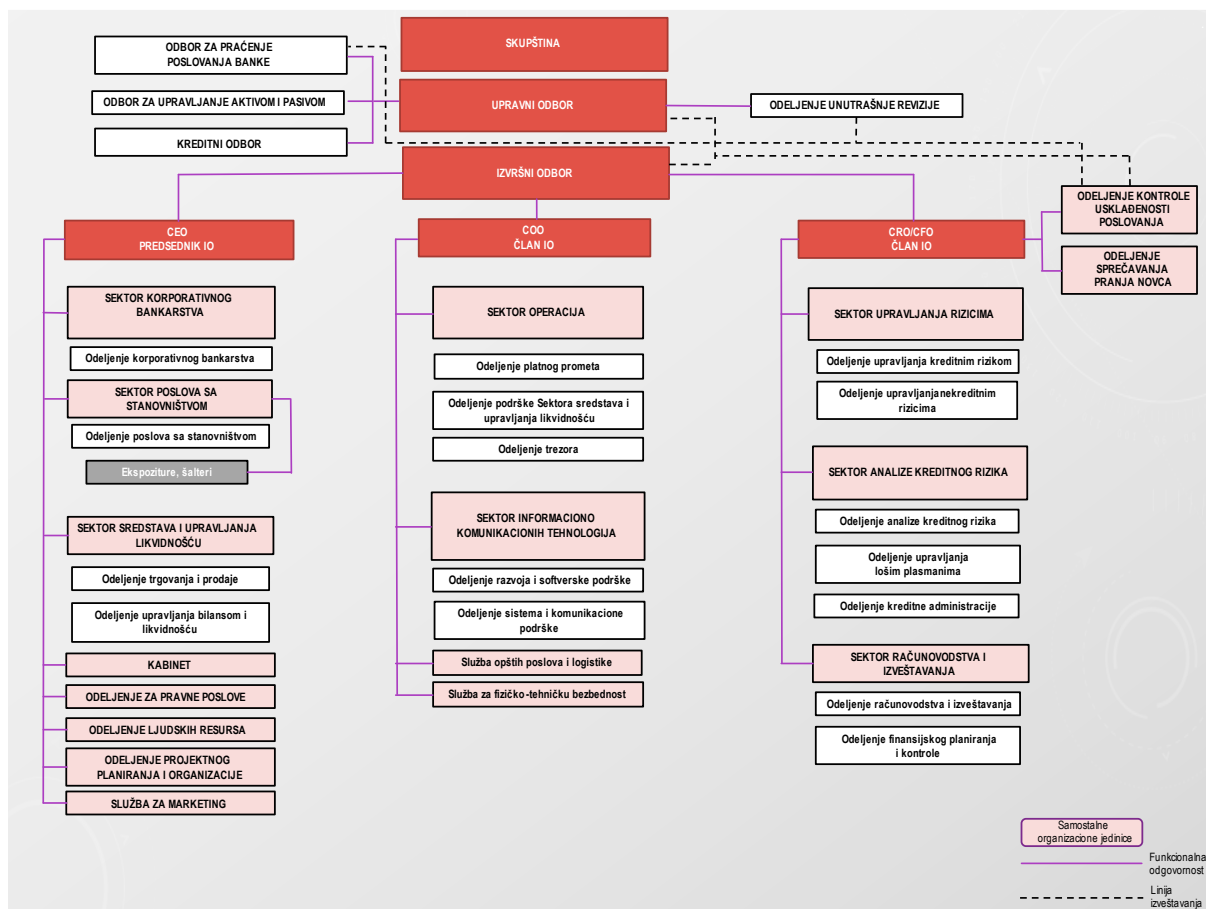
- usluga dinarskog i deviznog platnog prometa;
- izdavanja platnih kartica;
- usluge izdavanja sefova;
- obavljanja poslova u ime i za račun trećih lica, kao i
- pružanja usluga finansijskog konsaltinga;

Kako ostvarenje planiranih ciljeva pretpostavlja fleksibilnu i efikasnu organizacionu strukturu, kao i njeno kontinuirano prilagođavanje tržišnim uslovima, definisana organizaciona struktura Banke ima za cilj:

- efikasno upravljanje rizicima, u skladu sa Bazel standardima, po pitanju odvojenosti funkcija preuzimanja rizika od funkcija podrške i kontrole rizika;
- uspostavljanje preduslova za efikasno funkcionisanje nosioca upravljačkih, nadzornih i poslovnih aktivnosti društva, u smislu jasnog utvrđivanja poslova koje obavljaju zaposleni, prava i obaveza i odgovornosti koje po tom osnovu imaju, kao i pravila i procedura kojih su u obavljanju poslova obavezni da se pridržavaju;
- eliminisanje, odnosno minimiziranje mogućnosti propuštanja obavljanja aktivnosti od značaja za poslovanje Banke, ili pak delovanje suprotno interesima Banke, a iz razloga nedorečenosti, neusaglašenosti ili nepostojanja adekvatnih pravila i procedura.

Pregled organizacione strukture Banke dat je u sledećem grafičkom prikazu.

Graf 1. Organizaciona struktura Banke

3.2. Informacije o kadrovskim pitanjima

Sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine u Banci je radno angažovano 195 zaposlenih. Shodno prirodi delatnosti, u Banci je dominantno zaposlena visoko obrazovana stručna radna snaga. Prosečna starost zaposlenih iznosi oko 42 godine.

Strateški cilj je tokom narednog perioda nastaviti trend jačanja kadrovske osnove, koji je naročito intenziviran tokom prethodnih godina, prijemom u radni odnos novih visokoobrazovanih radnika, koji će biti radno angažovani na obavljanju specijalizovanih bankarskih poslova i poslova vezanih za razvoj i plasman novih bankarskih proizvoda.

S tim u vezi, zapošljavanje novih radnika biće usklađeno, pre svega, sa prirodnom fluktuacijom zaposlenih i ostvarenim rastom obima poslovne aktivnosti. Aktivnosti Banke usmerene su na izgrađivanje stabilne i fleksibilne organizacije.

Zaposlenima pružamo različite vidove usavršavanja, motivišemo učešće na značajnim stručnim skupovima, sticanja i obnove licenci potrebnih za obavljanje poslova iz oblasti od značaja za rad i razvoj Banke.

Organizaciono, pitanja u vezi sa zaposlenima u Banci regulišu se u okviru organizacionog dela Odeljenje ljudskih resursa.

4. BILANS USPEHA BANKE

4.1. Rezultat Banke u izveštajnom periodu

Tabela 5. Rezultat Banke ostvaren u periodu januar – decembar 2022. godine

Pozicija	u hiljadama dinara u periodu od 1. januara do 31. decembra		
	2022	2021	Index
Prihodi od kamata	1,398,900	874,029	160.1
Rashodi od kamata	-254,217	-262,600	96.8
Dobitak po osnovu kamata	1,144,683	611,429	187.2
Prihodi od naknada i provizija	1,848,684	545,098	339.1
Rashodi naknada i provizija	-688,019	-249,037	276.3
Dobitak po osnovu naknada i provizija	1,160,665	296,061	392.0
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-28,908	2,726	-1,060.5
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	58	14	
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu zaštite od rizika	0	0	
Neto prihod / (rashod) od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-219,443	-24,770	885.9
Neto prihod / (rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-1,058,388	-156,080	678.1
Ostali poslovni prihodi	46,668	22,251	209.7
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	-468,159	-347,431	134.7
Troškovi amortizacije	-60,186	-49,961	120.5
Ostali prihodi	4,498	8,084	55.6
Ostali rashodi	-468,914	-351,806	133.3
Dobitak / (gubitak) pre oporezivanja	52,574	10,517	499.9
Dobitak / (gubitak) po osnovu odloženih poreza	-2,565	1,091	
Dobitak / (gubitak) nakon oporezivanja	50,009	11,608	430.8

Banka je u 2022. godini ostvarila dobitak pre oporezivanja u iznosu od 52,574 hiljada dinara.

Ostvaren je snažan rast neto prihoda od kamata i neto prihoda od naknada i provizija u poređenju sa prethodnom godinom.

Ostvareni neto prihod po osnovu kamata iznosi 1,144,683 hiljada dinara i isti je za 535,254 hiljada dinara, odnosno za 87.2% viši od iznosa ostvarenog u 2021. godini (31.12.2021: 611,429 hiljada dinara).

Neto prihod po osnovu naknada i provizija iznosi 1,160,665 hiljada dinara i isti je za 864,604 hiljade dinara, odnosno za 292.0% viši od iznosa ostvarenog u 2021. godini (31.12.2021: 296,061 hiljada dinara).

Sa druge strane, u 2022. godini u poređenju sa 2021. godinom, povećan je iznos neto rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i neto rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne kaluzule, za 902,308 hiljada dinara i 194,673 hiljade dinara, respektivno.

Stopa operativne efikasnosti Banke - "cost to income ratio" je na kraju 2022. godine iznosila 43.3% u poređenju sa 82.6% u 2021. godini. Značajno poboljšanje ovog pokazatelja posledica je snažnog rasta neto prihoda od kamata i neto prihoda od naknada i provizija u poređenju sa prethodnom godinom, koji su značajno nadmašili rast operativnih troškova u istom periodu.

4.2. Prihodi od kamata i naknada Banke u izveštajnom periodu

Prihodi Banke po osnovu kamata i naknada u 2022. godini iznose 3,247,584 hiljada dinara i veći su za 1,828,457 hiljada dinara, odnosno za 128.8% u poređenju sa prethodnom godinom (31.12.2021: 1,419,127 hiljada dinara).

Prihodi od kamata iznose 1,398,900 hiljada dinara u 2022. godini i veći su za 524,871 hiljada dinara, odnosno za 60.1% (31.12.2021: 874,029 hiljada dinara), usled porasta plasmana komitentima, bankama i centralnoj banci.

Tabela 6. Struktura prihoda od kamata Banke u periodu januar – decembar 2022. godine

	u hiljadama dinara				
	2022	Učešće	2021	Učešće	% rasta / pada
Kredit i depoziti					
Ukupno segment Privreda	976,824	69.83%	647,214	74.05%	50.93%
Kredit	903,290	64.57%	522,178	59.74%	72.99%
Eskont faktura	30,357	2.17%	67,383	7.71%	-54.95%
Eskont menica	43,178	3.09%	57,654	6.60%	-25.11%
Ukupno Javni sektor	140,226	10.02%	73,380	8.40%	91.10%
Kredit	66,787	4.77%	16,584	1.90%	302.72%
Eskont faktura	72,931	5.21%	50,525	5.78%	44.35%
Eskont menica	508	0.04%	6,271	0.72%	-91.90%
Ukupno Stanovništvo	100,755	7.20%	62,986	7.21%	59.96%
Preduzetnici	8,041	0.57%	9,333	1.07%	-13.84%
Fizička lica	92,714	6.63%	53,653	6.14%	72.80%
Finansijske institucije i osiguranja	181,095	12.95%	90,449	10.35%	100.22%
Ukupno:	1,398,900	100.00%	874,029	100.00%	60.05%

Prihodi od naknada u 2022. godini iznose 1,848,684 hiljade dinara i ostvarili su rast od 1,303,586 hiljada dinara, odnosno za 239.1% (31.12.2021: 545,098 hiljada dinara), najvećim delom kao posledica porasta prihoda od naknada od kupoprodaje deviza.

Tabela 7. Struktura prihoda od naknada Banke u periodu januar - decembar 2022. godine

	u hiljadama dinara	
	u periodu od 1. januara do 31. decembra	
	2022	Učešće
Usluge platnog prometa (bez stanovništva)	252,012	13.63%
Izdate garancije i ostala jemstva	109,504	5.92%
Poslovi sa stanovništvom	39,282	2.12%
Naknade po osnovu kupoprodaje deviza	1,398,507	75.65%
Ostale naknade - bankarske usluge	49,378	2.67%
Ukupno	1,848,684	100.00%

4.3. Rashodi od kamata i naknada Banke u izveštajnom periodu

Ukupni rashodi od kamata u 2022.godini iznosili su 254,217 hiljada dinara i u poređenju sa prethodnom godinom bili su niži za 8,383 hiljade dinara, odnosno za 3.2% (31.12.2021: 262,600 hiljada dinara), najvećim delom kao posledica pada prosečnih iznosa oročenih depozita i porasta prosečnih iznosa transakcionih depozita.

Tabela 8. Analitički pregled rashoda od kamata realizovanih u periodu januar – decembar 2022. godine

	u hiljadama dinara				
	za period od 1. januara do 31. decembra				
	2022	Učešće	2021	Učešće	% rasta / pada
Kredit i depoziti					
Ukupno segment Privreda	38,558	15.17%	42,806	16.30%	-9.93%
Ukupno Javni sektor	115,762	45.54%	110,942	42.25%	4.34%
Ukupno Stanovništvo	55,089	21.67%	72,865	27.75%	-24.39%
Preduzetnici	0	0.00%	0	0.00%	
Fizička lica	55,089	21.67%	72,865	27.75%	-24.39%
Finansijske institucije i osiguranja	44,809	17.63%	35,986	13.70%	24.52%
Ukupno:	254,217	100.00%	262,600	100.00%	-3.19%

Ukupni rashodi od naknada u 2022.godini iznosili su 688,019 hiljada dinara i u poređenju sa prethodnom godinom porasli su za 438,982 hiljade dinara, odnosno za 176.3% (31.12.2021: 249,037 hiljada dinara). Ovaj porast skoro u celosti dolazi od porasta rashoda od naknada od kupoprodaje deviza.

4.4. Neto prihodi / (rashodi) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Banka je u izveštajnom periodu iskazala neto rashode po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 1,058,388 hiljada dinara (31.12.2021: neto rashod 156,080 hiljade dinara).

4.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi Banke su u 2022. godini iznosili 468,159 hiljada dinara i viši su za 120,728 hiljada dinara, odnosno, za 34.7% u odnosu na isti period 2021. godine (31.12.2021.: 347,431 hiljade dinara).

4.6. Ostali rashodi

Ostali rashodi Banke su u 2022. godine iznosili 468,914 hiljada dinara i viši su za 33.3% u odnosu na isti period prethodne godine (31.12.2021: 351,806 hiljada dinara), najviše usled viših ostalih nematerijalnih troškova, troškova proizvodnih usluga i troškova indirektnih poreza i doprinosa.

Tabela 9. Ostali rashodi Banke u periodu januar - decembar 2022. godine

	u hiljadama dinara u periodu od 1. januara do 31. decembra				
	2022	Učešće	2021	Učešće	% rasta / pada
Troškovi indirektnih poreza i doprinosa	90,462	19.3%	70,069	19.9%	29.1%
Proizvodne usluge	126,053	26.9%	88,550	25.2%	42.4%
Ostali nematerijalni troškovi	122,595	26.1%	75,234	21.4%	63.0%
Sponzorstvo, humanitarna pomoć i donacije	2,126	0.5%	855	0.2%	148.6%
Materijal i energija	41,620	8.9%	29,563	8.4%	40.8%
Troškovi reprezentacije	11,519	2.5%	5,995	1.7%	92.1%
Premije osiguranja	34,669	7.4%	31,831	9.0%	8.9%
Troškovi revizije	3,359	0.7%	3,443	1.0%	-2.4%
Ostali rashodi	36,510	7.8%	46,266	13.2%	-21.1%
Ukupno	468,914	100.0%	351,806	100.0%	33.3%

5. BILANS STANJA BANKE

5.1. Osnovne napomene

Tabela 10. Neto bilans stanja Banke, na dan 31. decembar 2022. godine

	31.12.2022.	Učešće	31.12.2021.	u hiljadama dinara	
				Učešće	% rasta / pada
Aktiva					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	26,370,610	47.80%	7,874,842	23.69%	234.87%
Potraživanja po osnovu derivata	12,059	0.02%	1,882	0.01%	540.75%
Hartije od vrednosti	989,620	1.79%	1,134,103	3.41%	-12.74%
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	10,702,471	19.40%	9,065,824	27.27%	18.05%
Kredit i potraživanja od komitenata	15,235,915	27.61%	13,293,335	39.99%	14.61%
Investicije u zavisna društva	114	0.00%	114	0.00%	0.00%
Nematerijalna ulaganja	24,680	0.04%	29,353	0.09%	-15.92%
Nekretnine, postrojenja i oprema	1,432,749	2.60%	1,348,722	4.06%	6.23%
Investicione nekretnine	241,694	0.44%	262,270	0.79%	-7.85%
Tekuća poreska sredstva	10,443	0.02%	10,443	0.03%	0.00%
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	153,461	0.28%	221,640	0.67%	-30.76%
Ostala sredstva					
Ukupno aktiva	55,173,816	100.00%	33,242,528	100.00%	65.97%
Pasiva					
Obaveze					
Obaveze po osnovu derivata	42,936	0.08%	3,787	0.01%	1033.77%
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1,733,375	3.14%	1,691,281	5.09%	2.49%
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	48,446,163	87.81%	27,023,200	81.29%	79.28%
Rezervisanja	78,442	0.14%	35,283	0.11%	122.32%
Odložene poreske obaveze	112,109	0.20%	119,706	0.36%	-6.35%
Ostale obaveze	715,745	1.30%	309,744	0.93%	131.08%
Ukupno obaveze	51,128,770	92.67%	29,183,001	87.79%	75.20%
Kapital					
Aksijski kapital	3,080,297	5.58%	3,080,297	9.27%	0.00%
Dobitak	50,009	0.09%	11,608	0.03%	330.81%
Rezerve	914,740	1.66%	967,622	2.91%	-5.47%
Ukupno kapital	4,045,046	7.33%	4,059,527	12.21%	-0.36%
Ukupno pasiva	55,173,816	100.00%	33,242,528	100.00%	65.97%

Ukupna neto bilansna suma Banke na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 55,173,816 hiljada dinara i viša je u odnosu na stanje iste sa kraja 2021. godine za 21,931,288 hiljada dinara, odnosno za 66.0% (31.12.2021. godine: 33,242,528 hiljada dinara).

Rast neto bilansne sume sa 31. decembrom 2022. godine najviše je rezultat rasta na poziciji Gotovina i sredstva kod centralne banke, na strani aktive, odnosno na poziciji Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima, na strani pasive .

5.2. Gotovina i sredstva kod centralne banke

Stanje gotovine i sredstava kod centralne banke na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 26,370,610 hiljada dinara (31.12.2021: 7,874,842 hiljada dinara) i u strukturi ukupne neto poslovne imovine Banke je učestvovalo sa 47.80% - videti sledeći tabelarni pregled.

Tabela 11. Gotovina i gotovinski ekvivalenti sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti		
Tekući račun	997,247	502,412
Blagajna:		
- u dinarima	2,491,684	1,149,471
- u stranoj valuti	8,732,767	3,056,114
Depoziti viškova likvidnih sredstava kod NBS u dinarima	8,410,000	2,830,000
Obavezna rezerva u stranoj valuti	5,738,208	336,609
Razgraničena potraživanja za nedospelu kamatu od NBS	947	292
Gotovina i sredstva kod centralne banke, bruto	26,370,853	7,874,898
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	-243	-56
Stanje na dan	26,370,610	7,874,842

5.3. Hartije od vrednosti

Hartije od vrednosti, na kraju 2022. godine, iznose 989,620 hiljada dinara i sastoje se od akcija privrednih društava i banaka, obveznica Republike Irak, kao i od dugoročnih dinarskih i deviznih HoV Republike Srbije.

Tabela 12. Hartije od vrednosti sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Hartije od vrednosti		
Dinari		
HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	233	50,176
HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat - vlasničke HoV	0	-
HoV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat - obveznice RS	750,738	830,742
Strana valuta		
Obveznice Republike Irak	113,399	143,329
Dugoročni državni zapisi RS	128,716	113,650
Hartije od vrednosti, bruto	993,086	1,137,897
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	-3,466	-3,794
Stanje na dan	989,620	1,134,103

5.4. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Stanje kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija na kraju 2022. godine iznosi 10,702,471 hiljade dinara, i ono čini 19.40% ukupne neto poslovne imovine Banke. U odnosu na stanje sa kraja 2021. godine, iznos ove bilansne pozicije veći je za 1,636,647 hiljada dinara, odnosno veći je za 18.05%.

Tabela 13. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finans. organizacija na dan 31.12.2022. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Plasmani u dinarima		
Kreditni domaćim bankama i ostalim finansijskim organizacijama	261,805	578,386
Potraživanja za obračunatu kamatu	2,333,330	5,000,000
Razgraničena potraživanja za kamatu	853	1,956
Razgraničeni prihodi od naknada	13	7
Plasmani po repo transakcijama	-838	-894
Namenski depozit kod domaćih banaka	2,000	9,413
Ukupno	2,597,163	5,588,868
Plasmani u stranoj valuti		
Devizni računi kod ino banaka	4,607,490	2,817,879
Namenski devizni račun - VISA card	50,522	7,801
Devizni računi kod NBS	2,335,892	363,742
Dati depoziti domaćim bankama	1,161,492	293,818
Namenski obavezni depozit - CRHoV	4,693	4,703
Ukupno	8,160,089	3,487,943
Plasmani, bruto	10,757,252	9,076,811
<i>Minus: Ispravka vrednosti</i>	-54,781	-10,987
Stanje na dan 31. decembra	10,702,471	9,065,824

5.5. Krediti i potraživanja od komitenata

Kredit i potraživanja od komitenata Banke, sa stanjem na dan 31.12.2022. godine, iznose, neto, 15,235,915 hiljada dinara (31.12.2021: 13,293,335 hiljade dinara) i čine 27.61% ukupne neto poslovne imovine Banke. U odnosu na stanje sa kraja 2021. godine, iznos ove bilansne pozicije uvećan je za, neto, 1,942,580 hiljada dinara, odnosno, za 14.6%, najviše usled rasta nivoa plasmana preduzećima i stanovništvu. U odnosu na stanje sa kraja prethodne godine, najveće neto uvećanje, u iznosu od 1,340,300 hiljada dinara (12.4%), beleži se kod Preduzeća.

Tabela 14. Krediti i potraživanja od komitenata na dan 31. decembar 2022. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
U dinarima:		
Javna preduzeća	1,131,715	1,741,347
Preduzeća	11,804,560	10,445,139
Stanovništvo	1,719,532	865,264
Javni sektor	70,662	81,721
Ostalo	281,011	55,715
	15,007,480	13,189,187
U stranoj valuti:		
Preduzeća	306,162	325,283
Stanovništvo	2,339	2,349
Strana lica	1,007,812	29,396
	1,316,313	357,028
Obračunata kamata u dinarima	299,102	73,349
Obračunata naknada u dinarima	1,609	2,603
Obračunata kamata u stranoj valuti	1,085	7,999
Razgraničena potraživanja za kamatu u dinarima	112,968	174,557
Razgraničena potraživanja za kamatu u stranoj valuti	9,803	12,253
Razgraničeni prihodi za naknadu u dinarima	-74,834	-63,421
Kredit i potraživanja od komitenata, bruto	16,673,526	13,753,555
Minus: Ispravka vrednosti	-1,437,611	-460,220
Stanje na dan	15,235,915	13,293,335

5.6. Investicije u zavisna društva

Ukupne investicije u zavisna društva na kraju 2022. godine iznose, neto, 114 hiljada dinara (31.12.2021: 114 hiljada dinara). Banka je u saradnji sa "Institutom za majku i dete", Novi Beograd 1992. godine osnovala humanitarnu fondaciju "Za dečje srce" u cilju prikupljanja humanitarne pomoći i opremanja Odeljenja za dečiju kardiohirurgiju.

Tabela 15. Investicije u zavisna društva sa stanjem na dan 31.12.2022. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Fondacija "Za dečje srce", Beograd	114	114
Minus: Ispravka vrednosti	-	-
Stanje na dan	114	114

5.7. Osnovna sredstva, nematerijalna imovina i investicione nekretnine

U strukturi neto vrednosti imovine Banke, na dan 31. decembra 2022. godine, vrednost nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i investicionih nekretnina, u ukupnom iznosu od 1,699,123 hiljada dinara (31. decembar 2021. godine: 1,640,345 hiljada dinara), učestvuje sa 3.08%. Vrednost ove pozicije uvećana je na kraju 2022. godine za 58,778 hiljada dinara u poređenju sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine.

Tabela 16. Pregled bilansnih pozicija nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i investicionih nekretnina, sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine

	u hiljadama dinara						
	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala osnovna sredstva	OS uzeta u lizing	Ukupno Nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina	Investicione nekretnine
31.12.2021.							
Nabavna vrednost	519,078	872,443	280,704	55,844	1,728,068	78,129	262,270
Ispravka vrednosti	-	-145,510	-205,721	-28,115	-379,346	-48,776	-
Sadašnja vrednost	519,078	726,933	74,982	27,729	1,348,722	29,353	262,270
31.12.2022.							
Nabavna vrednost	519,078	872,794	380,747	75,995	1,848,613	81,929	241,694
Ispravka vrednosti	-	-158,558	-237,819	-19,488	-415,864	-57,249	-
Sadašnja vrednost	519,078	714,236	142,929	56,507	1,432,749	24,680	241,694

5.8. Ostala sredstva

Ostala sredstva su na dan 31. decembra 2022. godine iznosila 153,462 hiljade dinara i u odnosu na stanje sa kraja 2021. godine umanjena su za 68,178 hiljade dinara, odnosno za 30.8%.

Tabela 17. Ostala sredstva Banke na dan 31. decembar 2022. godine

	U hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
U dinarima:		
Dati avansi u dinarima	40,992	1,808
Potraživanja za unapred plaćene poreze	810	118
Zalihe	0	574
Sitan inventar u upotrebi	0	3,075
Sredstva stečena naplatom potraživanja	29,166	44,099
Razgraničeni unapred plaćeni troškovi	12,307	17,813
Ostale investicije	302	302
Ostala potraživanja u dinarima	76,768	19,423
	160,345	87,212
U stranoj valuti:		
Ostala potraživanja u valuti	4,049	141,142
	4,049	141,142
Ostala sredstva, bruto	164,394	228,354
Minus: Ispravka vrednosti zaliha	0	-3,075
Minus: Ispravka vrednosti	-10,933	-3,639
Ukupno	-10,933	-6,714
Stanje na dan	153,461	221,640

5.9. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci

Ukupni depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci iznose na dan 31. decembra 2022. godine 1,733,375 hiljada dinara. U odnosu na stanje sa kraja 2021. godine, iznos ove bilansne pozicije je uvećan za 2.5%.

Tabela 18. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema banaka i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci sa stanjem na dan 31. decembra 2022. godine

	u hiljadama dinara					
	31.12.2022.			31.12.2021.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
u dinarima						
Strane banke	597	0	597	0	0	0
Osiguravajuća društva	192,588	0	192,588	612,826	0	612,826
Ostale finans.organizacije	1,249,845	0	1,249,845	958,143	0	958,143
Ukupno	1,443,030	0	1,443,030	1,570,969	0	1,570,969
u stranoj valuti						
Strane banke	265,079	0	265,079	29,833	0	29,833
Ostale finans.organizacije	25,266	0	25,266	90,478	0	90,478
Ukupno	290,345	0	290,345	120,312	0	120,312
Stanje na dan	1,733,375	0	1,733,375	1,691,281	0	1,691,281

5.10. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima

Ukupni depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima Banke iznose na dan 31. decembar 2022. godine 48,446,163 hiljada dinara (31.12.2021: 27,023,200 hiljada dinara) - videti sledeću tabelu. U odnosu na stanje sa kraja 2021. godine, depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima uvećani su za 21,422,693 hiljada dinara, odnosno, za 79.3%, najviše usled višeg iznosa transakcionih dinarskih depozita preduzeća i stanovništva.

Tabela 19. Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima sa stanjem na dan 31.12.2022. godine

	31.12.2022.			31.12.2021.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
u hiljadama dinara						
u dinarima						
Javna preduzeća	2,467,712	9,148	2,476,860	6,051,991	13,950	6,065,941
Preduzeća	11,394,219	108,755	11,502,974	3,366,830	95,082	3,461,912
Stanovništvo	1,924,643	151,705	2,076,348	975,086	214,199	1,189,284
Javni sektor	712,402	0	712,402	937,698	0	937,698
Drugi komitenti	1,439,446	0	1,439,446	7,688,392	0	7,688,392
Ukupno	17,938,422	269,608	18,208,030	19,019,997	323,230	19,343,227
u stranoj valuti						
Javna preduzeća	1,071,904	-	1,071,904	1,300,256	-	1,300,256
Preduzeća	6,324,702	226,434	6,551,136	374,488	188,628	563,115
Stanovništvo	9,728,135	1,342,984	11,071,119	2,463,902	1,771,658	4,235,560
Javni sektor	0	224,634	224,634	0	0	0
Drugi komitenti	11,309,485	9,855	11,319,340	1,528,390	52,651	1,581,041
Ukupno	28,434,226	1,803,907	30,238,133	5,667,036	2,012,937	7,679,973
Stanje na dan	46,372,648	2,073,515	48,446,163	24,687,033	2,336,167	27,023,200

Struktura depozita i ostalih finansijskih obaveza prema drugim komitentima prikazana je u sledećoj tabeli.

Tabela 20. Struktura depozita i ostalih finansijskih obaveza prema drugim komitentima sa stanjem na 31.12.2022. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Transakcioni depoziti	40,567,299	15,437,697
Štedni depoziti	3,034,752	3,922,353
Depoziti po osnovu datih kredita	164,125	107,985
Namenski depoziti	952,272	692,565
Ostali depoziti	3,448,004	6,743,802
Primljeni krediti	224,635	52,651
Ostale obaveze	55,076	66,148
Stanje na dan	48,446,163	27,023,200

5.11. Rezervisanja

Rezervisanja Banke su na kraju 2022. godine iznosila 78,442 hiljade dinara i u odnosu na kraj 2021. godine povećane su za 122.3%.

Tabela 21. *Struktura rezervisanja sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine*

	31.12.2022.	u hiljadama dinara 31.12.2021.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama	35,099	20,219
Rezervisanja za otpremnine za penzije	20,723	14,130
Rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore	17,475	0
Rezervisanja za sudske sporove	5,145	934
Stanje na dan	78,442	35,283

Napomena: Rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmore su sa 31.12.2021. godine evidentirane kao Ostale obaveze. Sa 31.12.2022. godine evidentirane su kao kratkoročna rezervisanja.

5.12. Ostale obaveze

Ostale obaveze Banke su na dan 31. decembar 2022. godine, iznosile 715,744 hiljade dinara (31.12.2021: 309,744 hiljade dinara). U odnosu na stanje sa kraja 2021. godine ostale obaveze Banke više su za 406,000 hiljada dinara, odnosno za 131.1 %. Struktura ostalih obaveza prikazana je u narednoj tabeli.

Tabela 22. *Struktura ostalih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine*

	31.12.2022.	U hiljadama dinara 31.12.2021.
Za neizvršene isplate po naplatama u stranoj valuti	66,178	3,063
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	4,271	2,277
Ostale obaveze prema zaposlenima	1,795	17,401
Obaveze prema dobavljačima	18,207	8,467
Obaveze po osnovu lizinga	55,998	12,228
Obaveze za dividende	2,253	2,253
Ostale obaveze u stranoj valuti	456,057	91,085
Ostale obaveze u dinarima	80,275	134,148
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu	11,090	26,458
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	19,621	12,364
Stanje na dan	715,744	309,744

5.13. Kapital Banke

5.13.1. Struktura kapitala Banke

Sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine, vrednost ukupnog kapitala Banke iznosi 4,045,046 hiljada dinara. U odnosu na vrednost kapitala sa kraja 2021. godine, kada je iznosio 4,059,527 hiljada dinara, vrednost ukupnog kapitala Banke umanjena je za 14,481 hiljade dinara, ili za 0.36%, prvenstveno kao posledica porasta nerealizovanih gubitaka po osnovu promene vrednosti HoV.

Tabela 23. Kapital Banke, stanje na dan 31. decembar 2022. godine

	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Aksijski kapital	2,912,133	2,912,133
Emisiona premija	168,164	168,164
Rezerve iz dobiti	289,687	278,079
Revalorizacione rezerve	705,242	705,242
Nerealizovani gubici po osnovu promene vrednosti HoV	-80,189	-15,699
Dobitak / Gubitak	50,009	11,608
Stanje na dan	4,045,046	4,059,527

5.13.2. Aksijski kapital

Na dan 31. decembar 2022. godine, osnovni kapital Banke iskazan je kroz 288,330 običnih akcija, nominalne vrednosti od 10,100 dinara po akciji (ukupne nominalne vrednosti u iznosu od 2,912,133 hiljade dinara). Akcijama Banke, na kraju 2022. godine, raspolaže ukupno 519 akcionara, od čega fizička lica imaju u vlasništvu oko 2.80% ukupnog kapitala Banke. Pojedinačno najveći akcionar Banke je Alta Pay Group d.o.o. Beograd sa učešćem u akcijskom kapitalu od 84.20%.

Tabela 24. Vlasnička struktura akcija Banke sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine

	Broj akcija	% od ukupnih akcija
ALTA PAY GROUP DOO BEOGRAD	242,772	84.20%
MINISTARSTVO FINANSIJA I TREZORA - BIH	10,352	3.59%
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA BIH	5,744	1.99%
MINISTARSTVO FINANSIJA REPUBLIKE SEV. MAKEDONIJE	5,010	1.74%
UNION BANKA DD SARAJEVO	3,182	1.10%
ZASTAVA ORUŽJE A.D.	1,126	0.39%
STOPANSKA BANKA AD SKOPJE	1,028	0.36%
IPM ZMAJ A.D. ZEMUN	968	0.34%
PRIVREDNA BANKA SARAJEVO DD	853	0.30%
GP AUTO-SHOP DOO BEOGRAD-U STEČAJU	766	0.27%
SRETENOVIĆ KATARINA	633	0.22%
MILENOVIĆ DUŠAN	624	0.22%
TEZORO BROKER AD zbirni račun	619	0.21%
BNT TRORNICA MAS.I HUDRA DOO	598	0.21%
ERSTE BANK AD NOVI SAD zbirni račun	583	0.20%
Ostali (zbirno):	13,472	4.67%
Ukupno	288,330	100.00%

Tabela 25. *Akcije Banke, stanje na dan 31. decembra 2022. godine*

	31.12.2022.		31.12.2021.	
	RSD	EUR	RSD	EUR
Ukupan broj akcija	288,330		288,330	
Ukupan kapital	4,045,046,002	34,478,037	4,059,527,382	34,525,046
Knjigovodstvena vrednost	14,029	120	14,079	120
Tržišna vrednost	3,750	32	3,710	32
P/B racio	0.27		0.26	

5.13.3. *Sticanje sopstvenih akcija*

Banka do kraja izveštajnog perioda nije sticala sopstvene akcije. Na dan 31. decembra 2022. godine Banka nije imala sopstvene otkupljene akcije.

6. LIKVIDNOST BANKE

6.1. Dinarska i devizna likvidnost Banke

Plasmani koji se mogu smatrati primarnom rezervom likvidnosti Banke sastoje se od gotovine u blagajni i sredstava na računima Banke, plasmana kod domaćih i inostranih banaka do 7 dana, viška likvidnih sredstava kod NBS i obavezne rezerve kod NBS i sa 31. decembrom 2022. godine iznose ukupno 34.75 mlrd. dinara i veće su za 26.87 mlrd. dinara u poređenju sa krajem prethodne godine (31.12.2021: 7.87 mlrd. dinara).

Sekundarnu rezervu likvidnosti čine REPO plasmani kod NBS i Državni zapisi RS. Na kraju 2022. godine, nivo sekundarne rezerve likvidnosti iznosio je 3.25 mlrd. dinara i bio je za 2.25 mlrd. dinara viši u odnosu na kraj prethodne godine (31.12.2021: 0.99 mlrd. dinara).

Tabela 26. Primarne i sekundarne rezerve Banke, stanje na dan 31. decembar 2022. godine

Opis	u hiljadama dinara				
	31.12.2022.	Učešće	31.12.2021.	Učešće	% rasta / pada
Primarne rezerve:					
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	19,439,557	51.17%	4,708,283	53.09%	312.88%
Depoziti kod banaka	1,158,148	3.05%	0	0.00%	-
Obavezna rezerva u stranoj valuti	5,738,180	15.10%	336,605	3.80%	1604.72%
Viškovi likvidnih sredstava	8,410,000	22.14%	2,829,954	31.91%	197.18%
	34,745,885	91.45%	7,874,842	88.79%	341.23%
Sekundarne rezerve:					
REPO plasmani	2,333,330	6.14%	0	-	-
Državni zapisi RS	913,167	2.40%	994,324	11.21%	-8.16%
	3,246,497	8.55%	994,324	11.21%	226.50%
Stanje na dan	37,992,382	100.00%	8,869,166	100.00%	328.36%

7. UPRAVLJANJE RIZICIMA

7.1. Ciljevi i politike upravljanja finansijskim rizicima

Upravljanje rizicima je ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojim se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanjem ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. Takođe, u sistem upravljanja rizicima integrisan je i Plan oporavka Banke, kao mehanizam rane identifikacije situacije teškog finansijskog poremećaja u kome Banka može preduzeti mere, odnosno primeniti definisane opcije oporavka u cilju sprečavanja ulaska u fazu rane intervencije u kojoj aktivno učešće ima regulator ili poboljšanje već pogoršanog finansijskog stanja. Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom Banka je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na kapital Banke uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, održavanje potrebnog nivoa pokazatelja adekvatnosti kapitala, razvoj aktivnosti Banke u skladu sa poslovnom strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti, diverzifikacija rizika kojima je Banka izložena, održavanje učešća NPL u ukupnim kreditima na nivou ispod definisanog limita, održavanje pokazatelja rizika koncentracije po osnovu izloženosti određenim vrstama proizvoda ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom iznad nivoa propisanog regulativom i internim limitima. Banka permanentno prati sve najave i izmene regulatornog okvira, analizira uticaj na nivo rizika i preduzima mere za blagovremeno usklađivanje svog poslovanja sa novim propisima.

Kroz jasno definisan proces uvođenja novih i značajno izmenjenih proizvoda, usluga i aktivnosti u vezi sa procesima i sistemima Banka analizira njihov uticaj na buduću izloženost rizicima u cilju optimizacije svojih prihoda i troškova za procenjeni rizik, kao i minimiziranja svih potencijalno mogućih negativnih efekata na finansijski rezultat Banke.

Politika zaštite od izloženosti kreditnom riziku

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku Banka primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika pribavljajući i prihvatljive instrumente obezbeđenja (kolaterale), kao sekundarne izvore naplate plasmana. Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, procenjujući je u momentu podnošenja zahteva i redovnim monitoringom dužnika, plasmana i kolaterala, u cilju blagovremenog preduzimanja odgovarajućih aktivnosti u postupku naplate. Vrste obezbeđenja potraživanja zavise od procene kreditnog rizika dužnika i utvrđuju se u svakom konkretnom slučaju pojedinačno, a njihovo pribavljanje se vrši po zaključenju ugovora i pre realizacije plasmana.

Banka je unutrašnjim aktima regulisala vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima.

Banka posebnu pažnju poklanja utrživosti i adekvatnoj proceni kolaterala, u vezi sa čim prilikom procene vrednosti kolaterala angažuje ovlašćene procenitelje, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanju moguću meru, a nepokretnosti, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti osigurane kod osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, uz polise osiguranja vinkulirane u korist Banke.

Banka posebnu pažnju posvećuje monitoringu kolaterala i preduzima aktivnosti na obezbeđenju novih procena vrednosti, ali i na pribavljanju dodatnih kolaterala, pre svega kod klijenata sa identifikovanim problemima u poslovanju, ali i klijenata kod kojih je pokrivenost izloženosti kolateralima smanjena usled pada vrednosti pribavljenih kolaterala.

U cilju adekvatnog upravljanja rizicima Banka sprovodi aktivnosti analize kreditnog rizika pri odobrenju plasmana i uspostavljanjem sistema za praćenje, prevenciju i upravljanje lošom aktivom, uključujući i adekvatnu identifikaciju potencijalno rizičnih klijenata, vrši ublažavanje kreditnog rizika kod klijenata navedenog statusa, kao i kroz preuzimanje mera i akcija u cilju zaštite interesa Banke i sprečavanja negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke.

Uvažavajući izmene regulative Narodne banke Srbije, potrebe daljeg unapređenja procesa upravljanja rizicima, zahteve spoljnog revizora, i dalje aktuelnu situaciju izazvanu pandemijom virusa COVID-19, kao i globalnu ekonomsku krizu izazvanu rusko-ukrajinskim sukobom, Banka je tokom 2022. godine izvršila odgovarajuće izmene internih akata kojima se uređuje upravljanje rizicima i nastavila sa unapređenjem sistema upravljanja rizicima.

U uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom, te globalnom ekonomskom krizom praćenom rastom kamatnih stopa, kako na domaćem, tako i na međunarodnom tržištu, Banka je nastojala da održi kvalitet kreditnog portfolija putem minimiziranja nastajanja novih loših kredita i rešavanja problema klijenata koji su već prepoznati kao problematični.

Nivo obezvređenja za kreditni rizik za PL portfolio na kraju 2022. godine u velikoj meri je posledica primene principa opreznosti i konzervativnog pristupa odmeravanja nivoa obezvređenja i scenarija naplate za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

Banka primenjuje MSFI 9 standard i u skladu sa navedenim standardom vrši obračun obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Portfolio se diferencira u tri nivoa koji prate status klijenta (nivo 1 – PL klijenti bez identifikovanog pogoršanja kreditnog rizika, nivo 2 – PL klijenti sa identifikovanim pogoršanjem kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobrenja – merenog setom definisanih kriterijuma, nivo 3 – NPL klijenti), uz definisane kriterijume za prelazak klijenata iz viših nivoa u niže. Takođe, u skladu sa MSFI 9 standardom, Banka obračunava obezvređenje i za izloženosti prema Republici Srbiji i Narodnoj banci Srbije (za sredstva koja nisu odmah raspoloživa).

Realno povećanje obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (bilans uspeha) tokom 2022. godine prouzrokovano je rastom obezvređenja kod postojećih klijenata u statusu neizmirenja obaveza u sektoru privrede, usled primene novih projekcija naplate vođenih principom opreznosti, praćeno obezvređenjem novoodobrenih plasmana. Povećanje obezvređenja u bilansu uspeha u sektoru stanovništva najvećim delom je posledica obezvređenja nove produkcije stambenih i gotovinskih kredita, kao i povećanja broja dana docnje u otplati obaveza postojećih klijenata.

7.2. Izloženost rizicima (cenovnom, kreditnom, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka) sa strategijom za upravljanje rizicima i ocenom njihove efektivnosti

Banka je u svom poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika:

- kreditnom i sa njim povezanim rizicima;
- riziku likvidnosti;
- tržišnim rizicima;
- kamatnom riziku u bankarskoj knjizi;
- operativnom riziku;
- riziku ulaganja;
- riziku izloženosti;
- riziku zemlje kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti u redovnom poslovanju Banke.

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđenja. Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Banke u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke, na osnovu koje se omogućuje limitiranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, uz minimiziranje kapitalnih zahteva za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja, rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka i u cilju održavanja adekvatnosti kapitala na prihvatljivom nivou. Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou klijenta, grupe povezanih lica i celokupnog kreditnog portfolija. Banka odobrava plasmane klijentima (pravnim i fizičkim licima) za koje procenjuje da su kreditno sposobni vršeći analizu, odnosno kvantitativno i/ili kvalitativno merenje i procenu kreditnog rizika i finansijskog stanja dužnika. Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu modela interne klasifikacije, kao i na primeni regulative Narodne banke Srbije, koja zahteva klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma.

Praćenjem i kontrolom portfolija u celini i po pojedinim segmentima Banka vrši poređenje sa prethodnim periodima, identifikuje trendove kretanja i uzroke promena nivoa kreditnog rizika. Takođe, prati pokazatelje kvaliteta aktive (kretanje NPL-a/NPE-a, stepen pokrivenosti NPL-a obezvređenjem i slično), kao i izloženost prema regulatorno i interno definisanim limitima. Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda, Narodna banka Srbije je od 01.01.2019. godine propisala i obavezu praćenja rizika koncentracije, odnosno izloženosti prema grupama proizvoda, kao što su izloženosti po osnovu gotovinskih, potrošačkih i ostalih kredita odobrenih fizičkim licima određenih ugovorenih ročnosti. Takođe, uvedeno je i praćenje i izveštavanje o stepenu kreditne zaduženosti fizičkih lica (DTI racio). Navedeni propisi su donekle relaksirani izmenama i dopunama koje je sprovedla Narodna banka Srbije u cilju njihovog usklađivanja sa aktuelnim okolnostima poslovanja, prouzrokovanim pandemijom virusa COVID-19 i globalnom ekonomskom krizom izazvanom rusko-ukrajinskim sukobom. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke, kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme odgovarajuće korektivne mere. S druge strane, Banka ne ulaže u visokorizične plasmane kao što su ulaganja u potencijalno profitabilne projekte, ali s visokim rizikom, u investicione fondove visoko rizičnog portfolija i slično.

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nemogućnosti Banke da ispuni svoje dospele obaveze i to zbog:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora sredstava), ili
- otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Rizik likvidnosti ispoljava se kroz teškoće Banke u izmirenju dospelih obaveza u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva ostale pasive. Banka u svom poslovanju poštuje osnovne principe likvidnosti, ostvarujući dovoljan nivo likvidnih sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti, formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti ispoljava se i u nemogućnosti Banke da transformiše pojedine delove aktive u likvidna sredstva u kratkom roku. Banka vrši analizu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu pasive, odnosno obaveza i izražava se kroz potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Rizik likvidnosti izvora sredstava zapravo predstavlja rizik da Banka neće moći da ispuni obaveze usled povlačenja nestabilnih izvora sredstava, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora sredstava. Sa druge strane, rizik likvidnosti ispoljava se i kroz deficit rezervi likvidnosti i otežanog ili nemogućeg pribavljanja likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama. Tokom 2022. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima i svi pokazatelji rizika likvidnosti bili su iznad definisane tolerancije prema rizicima i limita. Banka aktivno preduzima preventivne mere u cilju minimiziranja izloženosti riziku likvidnosti.

Tržišni rizici predstavljaju rizike mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu promena tržišnih varijabli i obuhvataju devizni rizik za sve poslovne aktivnosti koje Banka obavlja, cenovni rizik pozicija knjige trgovanja i robni rizik kome Banka trenutno nije izložena.

Banka je izložena **deviznom riziku** koji se manifestuje kroz mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled volatilnosti deviznih kurseva, odnosa, promene vrednosti domaće valute u odnosu na strane valute ili promene vrednosti zlata i drugih plemenitih metala. U cilju minimiziranja izloženosti deviznom riziku Banka vrši diversifikaciju valutne strukture portfolija i valutne strukture obaveza, usklađivanje otvorenih pozicija po pojedinim valutama, poštujući principe ročne transformacije sredstava. Tokom druge polovine 2022. godine Banka je bila pojačano izložena deviznom riziku usled pojačanog priliva sredstava klijenata na račune Banke u valuti RUB usled produžetka konflikta u Ukrajini i ekonomskih sankcija/kontrasankcija na relaciji EU/Rusija.

Banka je tokom 2022. godine bila izložena i **cenovnom riziku** po osnovu pozicija koje poseduje u knjizi trgovanja: FX svop poslova sa bankama, državnih dužničkih hartija od vrednosti Republike Srbije i pozicija u investicionim jedinicama.

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Banka na sveobuhvatan način blagovremeno utvrđuje uzroke tekuće i procenjuje faktore buduće izloženosti kamatnom riziku. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i pasive. Upravljanje kamatnim rizikom ima za cilj održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatnih stopa i usklađivanja izvora sa plasmanima prema visini kamatne stope i ročnosti.

Operativni rizik je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik, koji predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu sudskih ili vansudskih postupaka. Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, praćenje ključnih indikatora rizika koji predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu Banke, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke. U cilju minimiziranja pravnog rizika i uticaja istog na finansijski rezultat, Banka nastavlja i dalje da unapređuje svoju poslovnu praksu u delu pravovremenog rezervisanja po osnovu tužbenih zahteva protiv Banke, a u skladu sa procenom budućeg očekivanog gubitka po tom osnovu.

Rizici ulaganja predstavljaju rizike ulaganja Banke u druga pravna lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije prati se nivo trajnih ulaganja i o tome se obaveštavaju organi i odbori Banke. Na ovaj način se obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje nije u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Banka stiče udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskom sektoru, te da ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja.

Velika **izloženost Banke** prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom, jeste izloženost koja iznosi najmanje 10% kapitala Banke. Tokom 2022. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima izloženosti.

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Izloženost Banke riziku zemlje je na prihvatljivom nivou.

7.3. Upravljanje kapitalom

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima u skladu sa obimom i strukturom svojih poslovnih aktivnosti, a cilj upravljanja kapitalom je nesmetano ostvarenje ciljeva poslovne politike Banke.

Obračun kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala je počevši od 30.06.2017. godine usklađen sa Bazel III standardom.

Osnovni ciljevi upravljanja kapitalom su:

- očuvanje minimalnog regulatornog zahteva (EUR 10 miliona);
- održavanje zaštitnih slojeva kapitala;
- poštovanje minimalnih regulatornih pokazatelja adekvatnosti kapitala uvećanih za zaštitne slojeve kapitala;
- održavanje poverenja u sigurnost i stabilnost poslovanja;
- ostvarenje poslovnih i finansijskih planova;
- podržavanje očekivanog rasta plasmana;
- omogućavanje optimuma budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja;
- ostvarenje politike dividendi;
- obezbeđenje adekvatnog nivoa kapitala za nastavak poslovanja po načelu stalnosti poslovanja i
- održanje kapitala na nivou koji omogućava buduću razvoj poslovanja.

Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog kapitala (koga čine osnovni akcijski i dodatni osnovni kapital) i dopunskog kapitala, umanjeno za odbitne stavke. Pokazatelji adekvatnosti kapitala predstavljaju odnos kapitala (ukupnog, osnovnog ili osnovnog akcijskog) Banke i zbira: rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka; rizične aktivne po osnovu izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka); rizične aktivne po osnovu izloženosti tržišnim rizicima; rizične aktivne po osnovu izloženosti operativnom riziku; rizične aktivne po osnovu izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti i rizične aktivne po osnovu prekoračenja limita izloženosti iz knjige trgovanja. Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve klase aktivne. Rizična aktivna po osnovu izloženosti operativnom riziku se dobija množenjem recipročne vrednosti propisanog pokazatelja adekvatnosti kapitala i kapitalnog zahteva za operativni rizik, utvrđenog kao trogodišnji prosek proizvoda indikatora izloženosti i stope kapitalnog zahteva od 15%.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala na dan 31.12.2022. godine iznosi 17,23% (31.12.2021: 19,27%). Kapital na 31.12.2022. godine iznosi 3.968.756 hiljada dinara i niži je za 47.978 hiljada dinara, odnosno, za 1,19% u odnosu na stanje sa kraja 2021. godine usled viših nerealizovanih gubitaka po osnovu pozicija u hartijama od vrednosti.

Tabela 27. Adekvatnost kapitala

Pokazatelji	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Kapital	3.968.756	4.016.734
Ukupna rizična aktivna	23.031.160	20.842.318
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	17,23%	19,27%

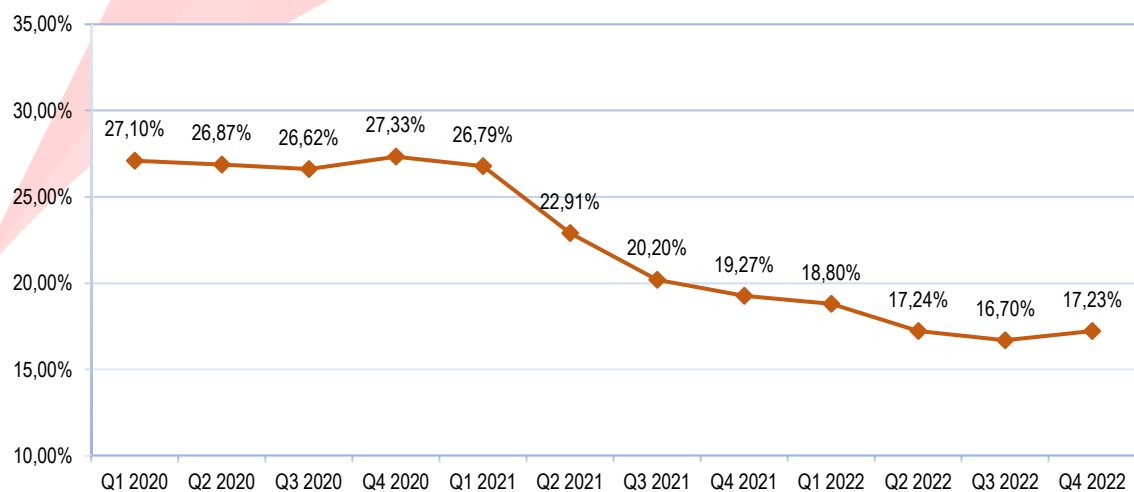
Tabela 28. Struktura kapitala Banke na dan 31. decembar 2022. godine

Struktura kapitala Banke	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	
Uplaćeni iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	2.912.133	
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	168.164	
Rezerve iz dobiti	289.687	
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobiti	741.904	
Nerealizovani gubici	(118.338)	
Nematerijalna ulaganja	(24.680)	
Učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru preko 10% kapitala tih lica	(114)	
Osnovni kapital	3.968.756	
Dopunski kapital	-	
Ukupan kapital	3.968.756	

Tabela 29. Rizikom ponderisane izloženosti i kapitalni zahtevi na dan 31.12.2022. godine

Pozicija	u hiljadama dinara	
	Iznos	Kapitalni zahtev
Aktiva ponderisana kreditnim rizikom	19.838.070	1.587.046
Aktiva izložena uticaju cenovnog rizika po osnovu dužničkih HoV	173.257	13.861
Aktiva izložena uticaju cenovnog rizika po osnovu vlasničkih HoV	932	74
Aktiva izložena uticaju deviznog rizika	649.638	51.971
Aktiva izložena uticaju operativnog rizika	2.369.263	189.541
Ukupna izloženost	23.031.160	1.842.493
Osnovni akcijski kapital	3.968.756	
Osnovni kapital	3.968.756	
Ukupan kapital	3.968.756	
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	17,23%	
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	17,23%	
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	17,23%	

Graf 2. Dinamika pokazatelja adekvatnosti kapitala Banke u analiziranom periodu

7.4. Analiza izloženosti glavnim rizicima

7.4.1. Kreditni rizik

Prema stanju na dan 31.12.2022. godine ukupna bruto aktiva koja se klasifikuje iznosi 34,5 milijardi dinara, što predstavlja uvećanje od 26,77% u odnosu na 31.12.2021. godine, kao posledica uvećanja bilansne aktive u ukupnom iznosu od 5,35 milijardi dinara i vanbilansne aktive za 1,9 milijardi dinara.

Tabela 30. Ukupna izloženost kreditnom riziku

u hiljadama dinara

VRSTA PLASMANA	31.12.2022.	31.12.2021.	% ukupne aktive	stopa promene
kratkoročni krediti	3.118.910	2.650.986	9,04%	17,65%
dugoročni krediti	11.245.992	9.075.584	32,59%	23,91%
dospela potraživanja	1.541.181	201.789	4,47%	663,76%
depoziti kod banaka	5.841.177	3.133.614	16,93%	86,40%
kamate i naknade	348.759	206.916	1,01%	68,55%
kratkoročne hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	1.226	1.031	0,00%	18,95%
dugoročne hartije od vrednosti raspoložive za prodaju	128.716	143.329	0,37%	(10,20%)
učešća u kapitalu drugih pravnih lica	479	480	0,00%	(0,08%)
sredstva stečena naplatom potraživanja	29.166	44.099	0,08%	(33,86%)
kratkoročne hartije od vrednosti koje se drže do dospeća - menice	276.075	758.367	0,80%	(63,60%)
otkup potraživanja - dinari	385.405	664.165	1,12%	(41,97%)
ostala bilansna aktiva	120.152	808.821	0,35%	(85,14%)
UKUPNA BILANSNA AKTIVA KOJA SE KLASIFIKUJE	23.037.237	17.689.182	66,76%	30,23%
plative garancije	1.580.165	1.213.805	4,58%	30,18%
činidbene garancije	5.128.061	3.325.114	14,86%	54,22%
obaveze po kojima ne može doći do plaćanja - okviri	3.930.637	4.665.161	11,39%	(15,74%)
neiskorišćene preuzete obaveze	831.861	327.433	2,41%	154,06%
UKUPNA VANBILANSNA AKTIVA KOJA SE KLASIFIKUJE	11.470.723	9.531.513	33,24%	20,35%
UKUPNO	34.507.960	27.220.695	100%	26,77%

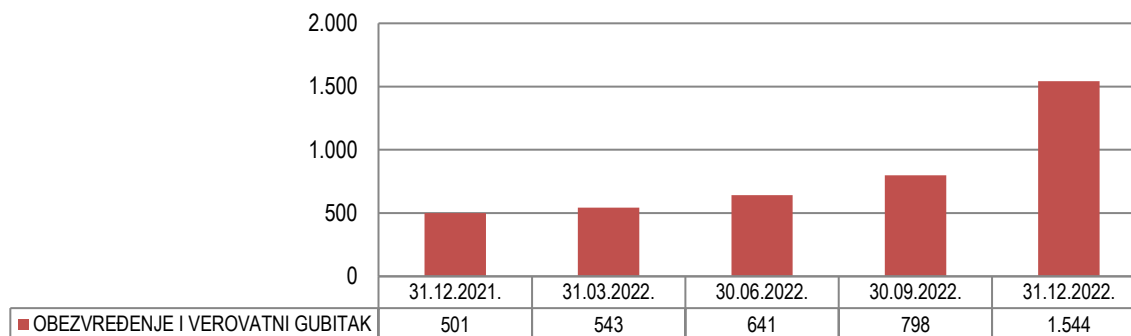
Najznačajniji deo bilansne aktive koja se klasifikuje čine dugoročni krediti sa 48,82% učešća, zatim slede depoziti kod banaka sa 25,36%, kratkoročni krediti sa 13,54% i dospela potraživanja sa 6,69%.

U okviru vanbilansnih stavki Banke koje se klasifikuju, najznačajniji deo odnosi se na činidbene garancije (44,71%). Obaveze po kojima ne može doći do plaćanja, odnosno preuzete opozive obaveze, učestvuju sa 34,27% u portfoliju vanbilansnih izloženosti Banke, a plative garancije sa 13,78% sa stanjem na dan 31.12.2022. godine.

Obevređenje bilansne aktive i verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama uvećani su u bilansu stanja, nominalno za 745,2 miliona dinara u odnosu na kraj 2021. godine, najvećim delom usled primenjenog principa opreznosti u odmeravanju obevređenja izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

Graf 3. Obezvređenje bilansne aktive i verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama

u milionima dinara

Analiza kvaliteta aktive na nivou Banke, mereno kategorijama klasifikacije NBS, obuhvaćena je sledećim tabelarnim pregledom.

Tabela 31. Kvalitet aktive na nivou Banke

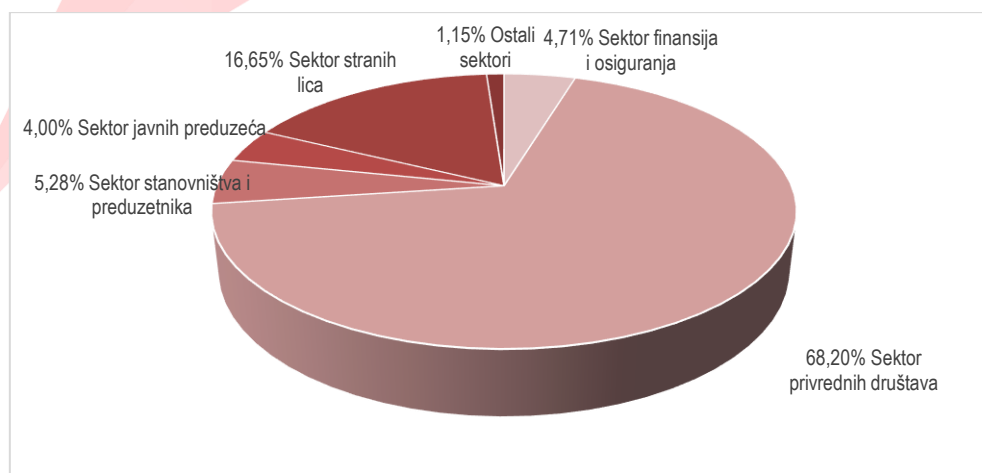
u hiljadama dinara

Aktiva koja se klasifikuje	31.12.2021.	31.12.2022.
A	3.889.089	9.405.777
B	11.761.264	11.031.139
V	9.403.421	10.681.339
G	1.601.686	2.072.746
D	565.235	1.316.959
UKUPNO	27.220.695	34.507.960

U strukturi bilansne i vanbilansne aktive koja se klasifikuje, plasmani niskog rizika (A i B kategorija) učestvuju sa 59,2%, dok učešće plasmana srednjeg nivoa rizika (V kategorija) iznosi 31,0%, a plasmana povišenog rizika (G i D kategorija) iznosi 9,8%.

Sektorska struktura ukazuje na značajnu koncentraciju plasmana Banke u sektoru privrednih društava na koga se odnosi gotovo tri četvrtine izloženosti (68,20% ukupnog portfolija Banke). Značajno učešće prisutno je i kod plasmana u sektoru stranih lica na koji se odnosi 16,65% izloženosti. Pored navedenih sektora, učešće u ukupnoj izloženosti imaju još i sektor stanovništva i preduzetnika sa 5,28%, sektor finansija i osiguranja sa 4,71% i sektor javnih preduzeća sa 4,00%. Ostali sektori su sa zanemarljivo malim učešćem u aktivnostima Banke.

Graf 4: Sektorska struktura aktive koja se klasifikuje

7.4.2. Rizik likvidnosti

Banka u svom poslovanju poštuje osnovne principe upravljanja likvidnošću, ostvarujući dovoljan nivo sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog prinosa na kapital.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja rizika likvidnosti od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti vrše Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Izvršni odbor, u okviru svojih nadležnosti, kao i ostale nadležne organizacione jedinice, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovom riziku.

U cilju minimiziranja rizika likvidnosti, Banka:

- vrši diversifikaciju valutne i ročne strukture izvora sredstava;
- formira i održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti;
- upravlja novčanim sredstvima;
- prati buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnom nivou;
- limitira osnovne izvore kreditnog rizika koji imaju najznačajniji uticaj na rizik likvidnosti;
- definiše i periodično testira Plan za upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o riziku likvidnosti.

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje faktora rizika koji mogu dovesti do nastanka rizika likvidnosti, a podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti riziku likvidnosti, kao i izloženosti riziku likvidnosti po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena rizika likvidnosti predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog rizika likvidnosti, korišćenjem sledećih metoda: GAP analize, racio analize, stres testa.

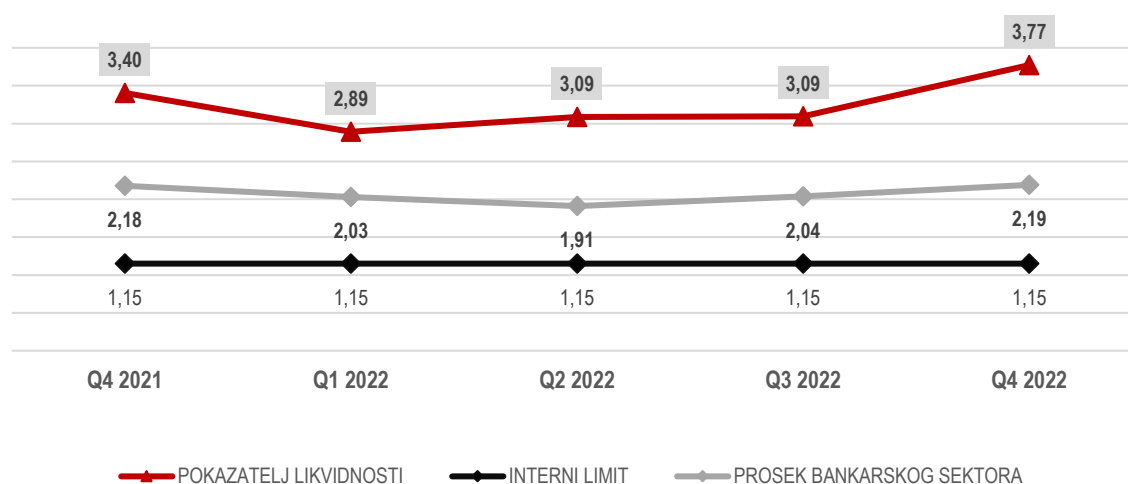
Ublažavanje podrazumeva održavanje rizika likvidnosti na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, kroz definisanje sistema limita koji obuhvata regulatorne i interne limite, kao i blagovremeno preduzimanje mera za umanjenje rizika i poslovanje u okviru pomenutih limita.

Kontrola i praćenje rizika likvidnosti obuhvata proces praćenja usklađenosti sa interno utvrđenim limitima, kao i monitoring definisanih mera za ublažavanje. Kontrola rizika likvidnosti se sprovodi na svim nivoima upravljanja rizikom likvidnosti, uključujući i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacione jedinice nadležne za unutrašnju reviziju i kontrolu usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o riziku likvidnosti obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na dnevnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom.

Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem likvidnosti, i to: 0,8 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0,9 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 1 kao prosek svih radnih dana u mesecu. Pored usklađivanja sa eksterno definisanim limitom pokazatelja likvidnosti, Banka usklađuje svoje poslovanje i sa regulatorno propisanim limitima za uži pokazatelj likvidnosti, i to: 0,5 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0,6 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 0,7 kao prosek svih radnih dana u mesecu.

Graf 5. Pokazatelj likvidnosti

Banka takođe, usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem pokriva likvidnom aktivom (LCR), koji održava na nivou koji nije niži od 100%.

Banka je dužna da ovaj pokazatelj održava zbirno u svim valutama na nivou koji nije niži od 100% (u skladu sa regulatornim limitom prema Odluci o upravljanju rizikom likvidnosti Narodne banke Srbije), dok su ograničenja vezana za strukturu zaštitnog sloja likvidnosti propisana na način da najmanje 60% zaštitnog sloja likvidnosti čini likvidna aktiva prvog reda, odnosno 30% likvidna aktiva prvog reda bez pokrivenih obveznica i najviše 15% likvidna aktiva drugog B reda. U cilju zaštite od rizika likvidnosti Banka je definisala i interni limit pokazatelja pokriva likvidnom aktivom na nivou od najmanje 115%. Na dan 31.12.2022. godine vrednost ovog pokazatelja iznosila je zbirno po svim valutama 191%, što je značajno iznad regulatorno i interno definisanog nivoa. Takođe su ispunjeni i uslovi vezani za zaštitni sloj likvidnosti koji na dan 31.12.2022. godine čini isključivo likvidna aktiva prvog reda.

Pokazatelj pokriva likvidnom aktivom (LCR) se izračunava za poslednji radni dan u mesecu i predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti Banke¹ i neto odliva njenih likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa².

Tabela u nastavku prikazuje vrednosti internih pokazatelja koje Banka koristi za procenu strukturne likvidne pozicije.

Tabela 32. Interni indikatori likvidnosti na dan 31.12.2022. godine

Pokazatelji	31.12.2022	31.12.2021
Pokazatelj promptne likvidnosti (0-7 dana)	14,74%	17,01%
Pokazatelj likvidnih sredstava (0-90 dana)	14,97%	17,43%
Vanbilansne obaveze	21,12%	19,60%

Pokazatelj promptne likvidnosti / likvidnih sredstava predstavlja procentualno učešće likvidne aktive dospeća do 7 dana / odnosno 90 dana, korigovane za obaveze prema drugim bankama po osnovu kredita preko noći i iznosa depozita iznad limita visoke koncentracije, i ukupne aktive.

Pokazatelj vanbilansnih obaveza predstavlja procentualno učešće vanbilansnih obaveza po kojima može doći do plaćanja, ponderisanih usvojenim ponderima utvrđenim na osnovu izvršene analize, i likvidne aktive dospeća do 90 dana, korigovane za obaveze prema drugim bankama po osnovu kredita preko noći i iznosa depozita iznad limita visoke koncentracije.

¹ Zaštitni sloj likvidnosti – iznos likvidne aktive koju banka u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti može da uključi u obračun pokazatelja pokriva likvidnom aktivom.

² Stres je iznenadno i ozbiljno pogoršanje likvidnosti i / ili solventnosti banke usled promena tržišnih uslova i / ili faktora koji su specifični za određenu banku, a koji mogu da dovedu do značajnog rizika da banka neće moći da ispuni svoje obaveze koje dospevaju u narednih 30 dana.

Pregled ročne strukture aktive i pasive (GAP likvidnosti) podrazumeva grupisanje bilansnih i vanbilansnih pozicija po vremenskim segmentima prema ugovorenom datumu dospeća, tj. očekivanom vremenu za generisanje novčanog toka koji se može javiti u vidu priliva ili odliva. Prilikom izrade GAP analize sagledava se celokupna aktiva, pasiva i vanbilansne stavke koje predstavljaju potencijalni odliv sredstava.

Banka prikuplja depozite pravnih lica i stanovništva, koji obično imaju kraće rokove dospeća i mogu biti povučeni na zahtev. Kratkoročna priroda ovih depozita povećava rizik likvidnosti Banke i zahteva aktivno upravljanje ovim rizikom, kao i konstantno praćenje tržišnih trendova.

Banka kratkoročno upravlja rizikom likvidnosti praćenjem i kontrolisanjem pozicija u svim značajnim valutama, kako bi se na vreme sagledale potrebe za dodatnim izvorima finansiranja u slučaju dospeća odgovarajućih pozicija, odnosno dugoročno planira strukturu svojih izvora i plasmana kako bi obezbedila dovoljno stabilnih izvora i dovoljno rezervi likvidnosti.

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća diversifikacija portfolija depozita po broju i vrsti deponenata, kao i prethodno iskustvo Banke, pružaju dobar preduslov za postojanje stabilne i dugoročne depozitne baze, odnosno po tom osnovu se ne očekuju značajniji odlivi sredstava.

Banka redovno testira Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja – krize likvidnosti i proverava period preživljavanja i solventnost Banke, dostupnost izvora za pokriće obaveza koje bi eventualno nastale, odnosno ocenjuje podršku u pretpostavljenim uslovima krize.

7.4.3. Tržišni rizici

Tržišni rizici predstavljaju mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki Banke koje nastaju usled promena tržišnih varijabli (kretanja cena na tržištu) i obuhvataju devizni rizik za sve poslovne aktivnosti koje Banka obavlja, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti u knjizi trgovanja i robni rizik.

Banka je izložena cenovnom riziku, deviznom riziku, riziku druge ugovorne strane i riziku izmirenja/ispоруke po osnovu stavki koje se nalaze u knjizi trgovanja. Knjiga trgovanja sadrži bilansne i vanbilansne pozicije sredstava i obaveza po osnovu finansijskih instrumenata koje se drže sa namerom trgovanja, ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u knjizi trgovanja.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja tržišnih rizika od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja tržišnim rizicima vrši Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i drugi nadležni odbori i organizacione jedinice, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovim rizicima.

7.4.3.1. Devizni rizik

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije, kontinuirano se održava devizna pozicija u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital. Ukupna neto otvorena devizna pozicija Banke na dan 31.12.2022. godine iznosi 649.638 hiljada dinara, dok pokazatelj deviznog rizika iznosi 16,37%.

7.4.3.2. Cenovni rizik

Banka je cenovnom riziku izložena po osnovu pozicija u knjizi trgovanja. Na dan 31.12.2022. godine u knjizi trgovanja Banka je imala dinarske obveznice Republike Srbije, investicione jedinice otvorenog investicionog fonda ILIRIKA Cash Dinar i svop ugovore sa INTL FC Stone LTD i AK BARS Bank HO.

Tabela 33. Struktura knjige trgovanja Banke

Pozicija/Datum	u hiljadama dinara	
	31.12.2022.	31.12.2021.
HoV RS	749.512	829.711
Investicione jedinice	233	50.175
FX Swap (fer vrednost)	(39.088)	(1.993)
KNJIGA TRGOVANJA	710.657	877.894

7.4.4. Kamatni rizik

Banka upravlja sledećim vidovima kamatnog rizika:

- rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (*repricing risk*) – izloženost usled neusklađenosti rokova do dospeća (za pozicije sa fiksnom kamatnom stopom), odnosno do perioda ponovnog formiranja kamatne stope (za pozicije sa promenljivom kamatnom stopom) za kamatno osetljive pozicije iz bankarske knjige i vanbilansa;
- rizik krive prinosa (*yield curve risk*) – kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- bazni rizik (*basis risk*) – kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- rizik opcija (*optionality risk*) – kome je izložena iz mogućih promena u očekivanim ili ugovorenim tokovima gotovine, ili iz promena dospeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cena zbog ugovorenih opcija – kredita s mogućnošću prevremene otplate, depozita s mogućnošću prevremenog povlačenja i drugo.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat, kao i na ekonomsku vrednost Banke, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanja odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu. Prevedhodno, Banka upravlja marginom internog prinosa kroz cenu kredita i depozita, fokusirajući se na kamatnu maržu.

Banka posebno sagledava uticaj promene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i valutne strukture i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrednost kapitala.

Banka procenjuje uticaj koji bi mogao imati standardizovani šok kamatnih stopa (paralelni pozitivni i negativni pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 baznih poena) za svaku značajnu valutu pojedinačno i za sve ostale valute zajedno.

Proces upravljanja kamatnim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o kamatnom riziku.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno prepoznavanje uzroka koji dovode do nastanka rizika i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu procenu identifikovanog kamatnog rizika korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- Racio analiza;
- Ekonomska vrednost kapitala;
- Stres test.

Ublažavanje kamatnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke i podrazumeva proces definisanja sistema limita izloženosti Banke, kao i definisanje i sprovođenje mera za ublažavanje kamatnog rizika.

Kontrola i praćenje kamatnog rizika obuhvata proces praćenja usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, kao i monitoring definisanih mera za umanjeње izloženosti kamatnom riziku Banke. Kontrola kamatnog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja, kao i nezavisan sistem kontrole koji sprovode organizacione jedinice nadležne za unutrašnju reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o kamatnom riziku podrazumeva jasno determinisan sistem internog izveštavanja nadležnih odbora i organa Banke o upravljanju kamatnim rizikom.

Tabela 34. GAP kamatnog rizika

Kamatni GAP	u hiljadama dinara							
	Do 1 meseca	1–3 meseca	3–6 meseci	6–12 meseci	1–2 godine	2–5 godine	Preko 5 godina	UKUPNO
31.12.2022	15.954.901	2.345.511	(590.111)	(1.109.394)	347.799	2.321.025	903.594	20.173.326
30.09.2022	8.840.533	791.119	1.292.478	452.672	1.120.514	844.723	747.368	14.089.406
Razlika	7.114.369	1.554.392	(1.882.590)	(1.562.066)	(772.715)	1.476.303	156.227	6.083.919
31.12.2021	7.984.751	(3.367.413)	516.353	947.458	1.543.733	1.383.406	643.811	9.652.099

Iz podataka u tabeli evidentiraju se pozitivni GAP-ovi kamatno osetljive aktive i pasive u svim ročnim grupama – izuzimajući korpe od 3-6 meseci i 6-12 meseci – usled uzlaznog trenda kretanja kamatnih stopa na domaćem i međunarodnom bankarskom tržištu.

Tabela 35. Usklađenost sa interno definisanim limitima ekonomske vrednosti kapitala:

Pokazatelj ekonomske vrednosti kapitala	31.12.2022.	31.12.2021.
EVE na dan	6,81%	5,49%
Prosek za period	5,69%	6,86%
Maksimalan za period	6,81%	9,51%
Minimalan za period	5,24%	4,79%
Limit	20%	20%

7.4.5. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled propusta (namernih i nenamernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnost upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik.

Operativni rizik se definiše kao događaj koji je nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka zaposlenih i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja, interne i eksterne prevare, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta i upravljanja procesima.

Banka događaje operativnog rizika prati i po sledećim linijama poslovanja: finansiranje privrednih subjekata, trgovina i prodaja, brokerski poslovi s fizičkim licima, bankarski poslovi s privrednim društvima, bankarski poslovi s fizičkim licima, platni promet, usluge za račun klijenata i upravljanje imovinom.

Proces upravljanja operativnim rizikom predstavlja integralni deo aktivnosti Banke koji se sprovodi na svim nivoima i omogućava identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o operativnim rizicima u skladu

sa zahtevima i rokovima regulative. Postojeći proces se oslanja na pouzdane metode merenja izloženosti operativnim rizicima, bazu podataka o operativnim gubicima, ažuran sistem kontrole i izveštavanja.

Banka na dnevnom nivou prati događaje operativnih rizika i upravlja operativnim rizicima. U cilju efikasnog praćenja operativnog rizika, u svakoj organizacionoj jedinici Banke imenovani su zaposleni zaduženi i odgovorni za identifikaciju i evidentiranje događaja operativnog rizika, koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim događajima operativnog rizika, kao i za evidenciju svih nastalih događaja u bazu podataka operativnih rizika. Organizaciona jedinica Banke u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima vrši monitoring i izveštavanje Upravnog odbora, Izvršnog odbora i Odbora za reviziju o operativnim rizicima.

Banka meri izloženost operativnom riziku u skladu sa zakonskim odredbama i odlukama Narodne banke Srbije. U upravljanju operativnim rizikom Banka sprovodi kvantitativno i kvalitativno merenje koje se temelji na prikupljanju podataka o stvarnim i potencijalnim gubicima usled operativnog rizika, samostalnoj proceni rizika i sistema kontrola i izveštavanja koje obuhvata interno i eksterno izveštavanje. Banka upravlja operativnim rizikom na način da minimizira uticaj negativnih i neuspelih unutrašnjih procesa, ljudskih grešaka i sistema ili spoljnih događaja na finansijski rezultat Banke.

Samoprocenjivanje podrazumeva procenu izloženosti rizicima od strane organizacionih jedinica u skladu sa mapom identifikovanih operativnih rizika merenjem mogućeg raspona, značaja za poslovanje i učestalosti događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke, identifikovanjem nivoa kontrole koje oblasti poslovanja imaju nad ovim rizicima i mera za poboljšanje.

Banka ne može eliminisati sve operativne rizike, ali uvođenjem odgovarajućeg kontrolnog okvira, monitoringom i ublažavanjem potencijalnih rizika uspostavlja proces upravljanja operativnim rizikom kroz unapređenje prethodno uočenih propusta u radu. Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema i orijentacijom na projektni pristup, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke.

Putem pouzdanog izveštavanja o realizaciji mera za ublažavanje operativnih rizika, Banka je uspostavila sistem za monitoring aktivnosti koje preduzimaju organizacione jedinice Banke u cilju umanjavanja operativnih rizika i preventivnog reagovanja na događaje operativnih rizika koji su u nastajanju. Banka procenjuje rizik poveravanja aktivnosti trećim licima za obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa poslovanjem Banke, a na osnovu ugovora zaključenog sa tim licima kojima se jasno određuju uslovi, prava, obaveze i odgovornosti ugovornih strana.

Banka je u cilju omogućavanja nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih značajnih sistema i procesa u Banci, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, Banka je usvojila Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja (*BCP–Business Continuity Plan*), a u cilju ponovnog uspostavljanja oporavka sistema informacione tehnologije u slučaju prekida poslovanja. Banka je usvojila Plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja kao njegov sastavni deo koji definiše tehničke i organizacione mere za ponovno uspostavljanje poslovanja Banke u što kraćem roku, odnosno za ublažavanje posledica prekida u poslovanju Banke.

7.4.6. Rizici ulaganja

Rizici ulaganja Banke predstavljaju rizike ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. Ulaganja Banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% kapitala Banke, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Banka stiče udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskom sektoru. Ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne smeju preći 60% kapitala Banke, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja.

Ukupna trajna ulaganja Banke (ulaganja u osnovna sredstva, investicione nekretnine i ulaganja u lica koja nisu u finansijskom sektoru) na dan 31.12.2022. godine iznose 1.675.959 hiljada dinara i predstavljaju 42,34% kapitala Banke.

Tabela 36. Kretanja pokazatelja učešća trajnih ulaganja u kapitalu

Naziv pokazatelja	31.12.2022.	31.12.2021.	Propisani okviri
Učešće trajnih ulaganja banke u kapitalu	42,34%	40,14%	Max 60%
Ulaganje u lica van finansijskog sektora	0,04%	0,03%	Max 10%

7.4.7. Rizik izloženosti

Velika izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom, jeste izloženost koja iznosi preko 10% kapitala Banke.

U svom poslovanju Banka vodi računa o usklađenosti sa regulatorno definisanim limitima izloženosti:

- izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme biti veća od 25% kapitala Banke;
- zbir svih velikih izloženosti Banke ne sme preći 400% kapitala Banke.

Definisani limiti izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica odnose se i na lica povezana sa Bankom.

Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, kao i izloženost prema licima povezanim sa Bankom, kretala se u okviru propisanih limita tokom 2022. godine.

Banka na dan 31.12.2022. godine nije imala izloženosti preko regulatornog limita dozvoljene izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica od 25% kapitala Banke.

7.4.8. Rizik zemlje

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Banka upravlja rizikom zemlje na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija. Merenje i kontrolu izloženosti pojedinačnog plasmana riziku zemlje, Banka vrši određivanjem kategorije interne klasifikacije zemlje dužnika, a na osnovu rejtinga dodeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija i utvrđivanjem limita izloženosti kao procenta od kapitala Banke u zavisnosti od kategorije eksternog kreditnog rejtinga zemlje. Merenje i kontrolu izloženosti portfolija riziku zemlje Banka vrši na osnovu grupisanja potraživanja prema stepenu rizika zemalja dužnika.

U cilju adekvatnog upravljanja rizikom zemlje Banka definiše limite izloženosti pojedinačno po zemljama porekla dužnika i grupišući ih u regione.

Plasmani Banke koji su odobreni dužnicima sa sedištem izvan Republike Srbije, za finansiranje poslovanja u Republici Srbiji, čije se izmirenje finansijskih obaveza prema Banci očekuje iz izvora poslovanja ostvarenog u Republici Srbiji, predstavljaju potraživanja Banke bez izloženosti riziku zemlje porekla dužnika.

Banka je u svojim plasmanima sa 31.12.2022. godine bila značajnije izložena prema sledećim zemljama: Nemačka, Crna Gora, Singapur, Austrija, Turska, Bosna i Hercegovina, Italija, Rusija, Irak. Svi plasmani izloženi riziku zemlje deo su bankarske knjige.

U ukupnim plasmanima Banke, plasmani izloženi riziku zemlje učestvuju sa 5.745.587 hiljada dinara u bruto iznosu, od čega se 43,98% odnosi na Nemačku, 24,77% na Crnu Goru, 23,97% na Singapur i 19,68% na Austriju .

8. OSTALE AKTIVNOSTI BANKE

8.1. Usklađenost poslovanja

Aktivnosti Odeljenja kontrole usklađenosti poslovanja, kao organizacionog dela Banke nadležnog za kontrolu usklađenosti poslovanja, podeljene su u dva segmenta:

- aktivnosti kontrole usklađenosti poslovanja Banke;
- aktivnosti po pitanju informacione bezbednosti i poslova Lica sa zaštitu podataka o ličnosti.

Odeljenje je izradilo Program praćenja usklađenosti poslovanja Banke u skladu sa važećim propisima koji sadrži metodologiju rada, način provere usklađenosti poslovanja, planirane aktivnosti, plan obuke zaposlenih, način i rokove izrade izveštaja. Godišnji Plan aktivnosti i Plan obuka Odeljenja kontrole usklađenosti poslovanja se sastavlja na osnovu Programa praćenja usklađenosti poslovanja Odeljenja i predstavlja njegov sastavni deo.

Odeljenje je u toku 2022. godine realizovalo sve planirane aktivnosti i planirane interne obuke zaposlenih u skladu sa Planom obuka za 2022. godinu.

Sprovedeno je 8 obuka zaposlenih, 4 iz oblasti usklađenosti poslovanja, 2 iz oblasti zaštite podataka o ličnosti i 2 iz oblasti informacione bezbednosti.

Odeljenje sprovodi kontinuirane kontrole usklađenosti internih akata sa ciljem provere da li organizacione jedinice imaju odgovarajuća interna akta kojima regulišu svoje aktivnosti, da li su ta akta usklađena sa zakonima i podzakonskim propisima i da li su međusobno usklađena. Tokom 2022. godine, Odeljenje je sprovelo 8 kontrola usklađenosti prema Planu aktivnosti za 2022. godinu, pripremlilo izveštaje o kontroli koje je usvajao Izvršni odbor i dalo 31 preporuku za usklađivanje internih akata.

Kontrola usklađenosti poslovanja se vršila i kroz druge, redovne aktivnosti koje su u nadležnosti Odeljenja (obaveštavanje o novim propisima, praćenje statusa usklađivanja sa propisima, upravljanje prigovorima klijenata, aktivnosti na prevenciji prevarnih radnji, monitoring eksternog izveštavanja, davanje preporuka/mišljenja na upite organizacionih jedinica i dr.).

Poslovi vezani za kontrolu informacione bezbednosti i zaštite podataka o ličnosti obavljaju se od strane zaposlenog u Odeljenju kontrole usklađenosti poslovanja zaduženog za ove poslove. Poslovi informacione bezbednosti i zaštite podataka o ličnosti uključuju proveru usklađenosti, predlaganje načina i procedura održavanja adekvatnog nivoa bezbednosti informaciono-komunikacionih sistema Banke/zaštite podataka o ličnosti. Tokom izveštajnog perioda, nije bilo primljenih prigovora ili zahteva za ostvarivanje prava na zaštitu podataka o ličnosti. Lice za zaštitu podataka o ličnosti je aktivan član projektnih timova u kojima daje svoja mišljenja i preporuke o usklađenosti procesa i dokumenata sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.

Tokom 2022. godine, informacioni sistem Banke je bio stabilan i siguran, bez incidenata koji značajno utiču na funkcionisanje i stabilnost operacija Banke.

U toku godine, preduzete su, između ostalih, sledeće aktivnosti koje doprinose ublažavanju rizika iz domena informacione bezbednosti:

- kontrola primene Akta o bezbednosti, odnosno provera IKT sistema Banke;
- sprovedeno je penetraciono testiranje kao metod provere bezbednosti sistema;
- izvršena je procena SWIFT okruženja u Banci;
- sprovedena je obuka zaposlenih na temu informacione bezbednosti.

8.2. Poslovi praćenja i procene rizika usklađenosti poslovanja

Odeljenje redovno identifikuje, procenjuje, prati i kontroliše rizike usklađenosti poslovanja Banke, a najmanje jednom godišnje, prema postojećoj metodologiji, procenjuje glavne rizike usklađenosti poslovanja i predlaže planove za upravljanje tim rizicima, o čemu sastavlja poseban godišnji izveštaj. Izveštaj o glavnim rizicima usklađenosti poslovanja Banke sa planovima upravljanja tim rizicima za 2022. godinu, usvojen je od strane Izvršnog odbora, i razmatran na sednicama Odbora za reviziju i Upravnog odbora u propisanim rokovima.

Izveštaj o glavnim rizicima usklađenosti poslovanja i planovima za njihovo upravljanje ima za cilj da se identifikovani rizici prate i procenjuju, odnosno da se njima efikasno upravlja kako bi se uticaj tih rizika na poslovanje Banke sveo na najmanju moguću meru. Glavni rizici poslovanja Banke, koje se identifikuju, kontinuirano procenjuju, prate i kontrolišu su rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik.

8.3. Sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma

Tokom izveštajnog perioda najznačajnija aktivnost organizacionog dela Banke nadležnog za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma bila je saradnja sa Upravom za sprečavanje pranja novca.

Tokom izveštajnog perioda:

- prijavljivane su Ministarstvu finansija - Upravi za sprečavanje pranja novca (USPN) transakcije preko 15,000 evra u gotovom novcu;
- odgovarano je na upite USPN kojima su traženi podaci o poslovnom odnosu za fizička lica i pravna lica.
- sprovedene su unutrašnje kontrole primene Zakona o SPNiFT
- vršeno je praćenje i analiza transakcija koje se obavljaju u Banci

8.4. Informaciono-komunikaciona tehnologija

Informacioni sistem Banke poseduje funkcionalnosti, kapacitete i performanse koji omogućavaju pružanje odgovarajuće podrške poslovnim procesima tako da predstavlja značajan element funkcionisanja Banke. Informacioni sistem obezbeđuje blagovremene, tačne i potpune informacije za donošenje poslovnih odluka čime se obezbeđuje sigurno i stabilno poslovanje i sprovođenje strateških ciljeva, a uz kontinuirano održavanje svakodnevnih aktivnosti na visokom nivou.

Banka je uspostavila organizacionu strukturu koja joj omogućava da svi poslovno značajni sistemi za obradu podataka, kao i sistem izveštavanja budu integralni deo informacionog sistema. Sektor informaciono komunikacionih tehnologija (SIKT) je organizacioni deo Banke koji je nadležan za adekvatno upravljanje informacionim sistemom Banke, sa jasno utvrđenom podelom poslova i dužnosti zaposlenih, odnosno sa utvrđenim unutrašnjim kontrolama kojima se sprečava sukob interesa. Utvrđenim kontrolama i odgovornostima zaposlenih vrši se zaštita informacionih dobara, odnosno sredstava i imovine koji naročito imaju značaj u očuvanju informacione bezbednosti.

U skladu sa Strategijom razvoja informacionog sistema Banke za period 2021-2023 godine, Banka je planirala kontinuirana unapređenja informacionog sistema odnosno serverske, arhivske, informaciono komunikaciona i softverske platforme kao i digitalizaciju svog poslovanja uvođenjem digitalnih platformi i servisa kao podrška unapređenju rada sa klijentima i proširenju klijentske baze.

U toku izveštajnog perioda realizovani su planirani projekti značajni za redovno održavanje resursa informacionog Sistema i koji obezbeđuju podršku bankarskom poslovanju. U skladu sa godišnjim Planom ulaganja u informacioni

sistem koji prati Poslovnu Strategiju Banke izvršena su unapređenja informacione infrastrukture i uspešno realizovani planirani projekti i regulatorni zahtevi.

Upravljanje projektima se vrši u skladu sa usvojenom metodologijom čime se obezbeđuje praćenje projekta od početka do kraja, sa svim elementima neophodnim za praćenje projekta.

Uspostavljen je niz politika, procedura i uputstava koji su neophodni za upravljanje informacionim sistemom Banke kao i za praćenje, monitoring i kontinuirano unapređenje informacionog sistema. Sva akta za koja je nadležan Sektor informaciono komunikacionih tehnologija su ažurirana i preispitana u toku godine. Najvažnija akta za organizaciju i upravljanje informaciono komunikacionim sistemom su Politike sigurnosti opšte i posebne, Procedure za Otvaranje, izmenu i zatvaranje i reviziju korisničkih naloga, Testiranje aplikacija, Upravljanje promenama i upravljanje incidentima. Upravljanje IT rizicima se vrši u skladu sa Procedurom za upravljanje rizicima u informacionom sistemu. Na osnovu analize rizika definisan je plan tretmana informacionih rizika za 2022. godinu.

Elektronsko bankarstvo

Za izvršenje elektronskog bankarstva za stanovništvo koristi se najsavremeniji sistem elektronskog bankarstva stanovništvo - Digital Edge, koji klijentima obezbeđuje najsavremeniji način plaćanja putem skeniranja QR koda u IPS sistemu, kao i ostale usluge u vezi sa upravljanjem svojim računom u Banci, bez potrebe da klijenti dolaze u Banku. Usluga elektronskog bankarstva je poverena Servisnom Centru kompanija Asseco SEE i Halcom jer na taj način Banka obezbeđuje dostupnost i podršku 24/7 dana u nedelji.

S obzirom da Banka trenutno nema raširenu mrežu ekspozitura i bankomata, servis elektronskog bankarstva je vrlo značajan naročito za klijente Banke pravna lica. Banka je omogućila korišćenje elektronskog bankarstva za prva lica putem dva softvera odnosno dva Servisna centra Asseco SEE i HALCOM. Banka je ugovorila da oba vendedora daju podršku klijentima Banke 24/7. Ovo je najefikasniji način da se Banka približi svojim klijentima i omogući im da koriste usluge Banke i raspolazu svojim depozitima. Broj klijenata, naročito pravnih lica koji koriste usluge elektronskog bankarstva je vrlo visok tako da je u izveštajnom periodu dostigao procenat od 85.13%.

8.5. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Razvoj Banke zasniva se na kontinuiranom uvođenju novih proizvoda i tehnologija. S tim u vezi, osnovni segment aktivnosti u ovom procesu čini istraživanje tržišta, kao polazna osnova u uvođenju novih proizvoda, kao i kontinuirano praćenje razvoja i primene novih tehnologija u bankarskim procesima. U tom smislu Banka permanentno vrši istraživanje tržišta, što pretpostavlja sprovođenje sledećih grupa istraživanja:

- istraživanje pozicioniranosti Banke;
- istraživanje konkurencije;
- istraživanja u domenu privrede i velikih sistema;
- istraživanja u domenu stanovništva;
- istraživanja u vezi proizvoda i usluga na tržištu;
- istraživanje po potrebi sektora, odeljenja i ekspozitura.

Istraživanje podrazumeva sistemsko prikupljanje periodičnih i drugih izveštaja ostalih banaka, kao i finansijskih institucija regiona i ocenu njihove profitabilnosti, rentabilnosti i likvidnosti poslovanja, sagledavanje proizvoda i usluga koje nude, kao i tržišnih cena istih.

8.6. Korporativna odgovornost prema društvu

Tokom 2022. godine, pored redovnih aktivnosti u radu nacionalne mreže Globalnog dogovora UN, uključujući i angažovanje u radnim grupama za ciljeve održivog razvoja, borbu protiv korupcije i za korporativnu društvenu odgovornost u bankarstvu i finansijama, pripremljen je i novi 13. Izveštaj o napretku Banke.

U skladu sa novim pristupom prezentacije informacija o napretku Banke po ključnim parametrima, a u skladu sa osnovnim zahtevima Globalnog dogovora UN, Izveštaj o napretku se prikazuje kroz popunjavanje multidimenzionalnog upitnika koji se sastoji od pet nezavisnih delova koji pokrivaju sledeće oblasti: ljudska prava, radne standarde, životnu sredinu, antikorupciju i sistem upravljanja po navedenim stavkama. U okviru svake sekcije, Banka opisuje procese i politike/procedure koji ukazuju na: stepen posvećenosti i napretka učinjenog u prethodnom periodu na planu preventivnog delovanja i zaštite od negativnog uticaja na životnu sredinu; ključne indikatore ostvarenih performansi; kao i izveštajne mehanizme i linije komunikacije koje oslikavaju pouke iz prošlosti i predloge za buduće akcije.

Banka kao finansijska institucija sa jasno izgrađenom vizijom i misijom, decenijama unazad poštuje i promovise principe društveno odgovornog poslovanja. Svesna svoje uloge i pozicije na tržištu, Banka posebnu pažnju pridaje balansiranom razvoju društvenih, ekonomskih i ekoloških aspekata poslovanja istovremeno doprinoseći opštoj dobrobiti zajednice. Banka ima status aktivnog člana i podržava deset principa Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija. Dodatno, Banka svoje poslovanje kontinuirano prilagođava proklamovanim ciljevima održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDG) u svim definisanim oblastima opravdavajući svoj status društveno odgovornog subjekta. U okviru navedenih ciljeva održivog razvoja, Banka se sa neskrivenim zadovoljstvom uključila u u projekat rodne ravnopravnosti i promocije uloge žena putem platforme „Women’s Empowerment Principles“. Uspostavljena organizaciona kultura koja se oslanja na principe društvenog odgovornog poslovanja predstavlja osnove na kojima Banka zasniva svoju ulogu u okruženju koje počiva na pluralizmu, poštovanju različitosti polova i mišljenja, uz promociju slobodnog izražavanja po svim pitanjima. Dugoročna tendencija Banke jeste da sve vrednosti koje se promovišu društveno odgovornim ponašanjem postanu istovremeno vrednosti ne samo zaposlenih Banke, kao vrlo značajnog resursa, nego i vrednosti eksternih stejkholdera kreirajući istovremeno širi socio-ekonomski kontest. Iz perspektive Banke ekonomski rast se ne može smatrati celovitim ukoliko nije na adekvatan način praćen društveno odgovornim odnosom prema zajednici, koji na kraju rezultira u višem nivou civilizacijskog razvoja.

Kao Banka zalažemo se da nacionalna mreža Globalnog dogovora podstiče dijalog/partnerstva između različitih subjekata javnog, poslovnog i nevladinog sektora koji doprinose promovisanju principa društveno odgovornog poslovanja i Agende UN 2030.

8.7. Informacije u vezi sa ulaganjima u cilju zaštite životne sredine

Kada je u pitanju zaštita životne sredine, Banka je postavila za ciljeve brigu o uticajima na životnu sredinu, štednju resursa i energije, upravljanje svim vrstama otpada, kao i vršenje merenja i praćenja uticaja na životnu sredinu.

8.8. Ogranci

Banka nema ogranke u smislu Zakona o privrednim društvima.

9. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

9.1. Kodeks korporativnog upravljanja

U skladu sa standardima dobrog korporativnog upravljanja, pravila, načela i osnovni principi poslovanja Banke definisani su opštim aktom Banke „Kodeksom korporativnog upravljanja“, koji je objavljen na intranet portalu Banke.

Pravila korporativnog upravljanja implementirana su kroz interna akta Banke i svi zaposleni u Banci nastoje da u samoj primeni istih ne postoje odstupanja.

Kodeksom korporativnog upravljanja uspostavljeni su principi korporativne prakse prema kojima se, u poslovanju, ponašaju i pridržavaju nosioci korporativnog upravljanja Banke. Cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u oblasti korporativnog upravljanja, ravnopravan uticaj svih zainteresovanih strana, postojećih i potencijalnih akcionara, zaposlenih, klijenata, organa Banke, države i dr. Konačan cilj je obezbeđenje dugoročnog i održivog razvoja Banke.

9.2. Organi upravljanja i njihovi odbori

Banka u svom radu primenjuje odredbe Zakona o bankama i podzakonskih akata Narodne banke Srbije. Pored navedenog, Banka je internim aktima uspostavila adekvatno upravljanje i obezbedila transparentnost procesa odlučivanja organa upravljanja i drugih donosilaca odluka.

Unutrašnja organizacija Banke, kroz uspostavljenu organizacionu strukturu u 2021. godini, kojom su aktivnosti upravljanja rizicima i aktivnosti podrške, funkcionalno i organizaciono odvojene od preuzimanja rizika, sa jasno utvrđenom podelom poslova, nadležnosti i dužnosti, sprečava sukob interesa.

Organizacija Banke i način upravljanja Bankom uređeni su, u skladu sa Zakonom o bankama, na sledeći način:

- Skupština Banke;
- Upravni odbor;
- Izvršni odbor,
- Odbor za praćenje poslovanja Banke (u daljem tekstu: Odbor za reviziju);
- Kreditni odbor i
- Odbora za upravljanje aktivom i pasivom (u daljem tekstu: ALCO odbor).

Nadležnosti i delokrug rada navedenih organa, kao i odgovornost definisani su Zakonom o bankama i opštim aktom Banke, Statutom.

Skupštinu banke čine akcionari Banke. Skupština donosi odluke na sednicama, na kojima akcionari svoje pravo glasa mogu ostvariti neposredno ili preko ovlašćenih predstavnika. Način rada i postupak odlučivanja uređen je Statutom i Poslovníkom o radu. Banka je u 2022. godini održala ukupno 1 sednicu Skupštine. U pogledu vlasničke strukture nije bilo značajnijih promena u 2022. godini.

Upravni odbor Banke čini pet članova, uključujući i predsednika. Mandat članova Upravnog odbora je četiri godine. Minimalan broj članova Upravnog odbora definisan je Zakonom o bankama i Statutom. Najmanje 1/3 članova Upravnog odbora moraju biti lica nezavisna od Banke, a takođe najmanje tri člana moraju imati odgovarajuće iskustvo u oblasti finansija. Članovi Upravnog odbora nisu zaposleni Banke. Članove Upravnog odbora Banke bira i razrešava Skupština Banke, uz prethodnu saglasnost Narodne banke Srbije. U postupku davanja saglasnosti za imenovanja člana Upravnog odbora Narodna banka Srbije naročito ceni poslovnu reputaciju predloženog lica i

odgovarajuće kvalifikacije koje se odnose na obrazovanje predloženog lica. Način rada i druga pitanja u vezi sa radom Upravnog odbora uređena su Poslovníkom o radu. Tokom 2022. godine Upravni odbor je održao ukupno 33 sednice od čega je uz lično prisustvo članova održano 11 redovnih sednica, dok su 22 sednice održane pisanim izjašnjavanjem.

Na dan 31.12.2022. godine sastav Upravnog odbora je sledeći:

- Dr Davor Macura, predsednik Upravnog odbora, predstavnik akcionara ALTA PAY;
- Jelena Pantović, nezavisni član;
- Aleksandar Živković, nezavisni član;
- Nebojša Stojanović, nezavisni član i
- Vladimir Miladinović, nezavisni član.

Odbor za reviziju, u skladu sa Zakonom o bankama i Statutom u svom sastavu ima tri člana, uključujući i predsednika. Nije bilo izmena u sastavu ovog Odbora. Nadležnosti Odbora za reviziju utvrđene su Zakonom o banka i Statutom Banke, dok je način rada uređen Poslovníkom o radu. Osnovna funkcija Odbora za reviziju je da pomaže Upravnom odboru u nadzoru nad radom Izvršnog odbora Banke i zaposlenih. Odbor za reviziju je u 2022. godini održao 13 sednica (1 pisana i 12 redovnih), tj. sastajao se jednom mesečno, što je u skladu sa, Zakonom o bankama, utvrđenom dinamikom i redovno je izveštavao Upravni odbor o sprovedenim aktivnostima.

Na dan 31.12.2022. godine sastav Odbora za reviziju je sledeći:

- Jelena Pantović, predsednik Odbora za reviziju i član Upravnog odbora;
- Aleksandar Živković, član Odbora za reviziju i
- Sanja Jevtović, član Odbora za reviziju.

Sastav Izvršnog odbora Banke čine tri člana, uključujući i predsednicu. Minimalan broj članova Izvršnog odbora definisan je Zakonom o bankama i Statutom. Članove Izvršnog odbora imenuje i razrešava Upravni odbor i na postupak imenovanja i razrešenja članova Izvršnog odbora shodno se primenjuju odredbe Zakona o bankama koje se odnose na imenovanje i razrešenje članova Upravnog odbora. Način rada i druga pitanja u vezi sa radom Izvršnog odbora uređena su Poslovníkom o radu. Izvršni odbor Banke je u 2022. godini održao ukupno 110 sednica od kog broja je uz lično prisustvo članova Izvršnog odbora održano 135 sednica i to 24 pisane, 9 vanrednih i 102 redovne sednice.

Na dan 31.12.2022. godine sastav Izvršnog odbora je sledeći:

- Dr Una Sikimić, predsednica Izvršnog obora;
- Tatjana Kuljak, član Izvršnog odbora i
- Nikola Krdžić, član Izvršnog odbora.

U skladu sa Statutom Banke Kreditni odbor Banke čini najmanje pet članova, uključujući i predsednika. Članove Kreditnog odbora imenuje i razrešava Upravni odbor Banke. U odnosu na 2021. godinu, sastav Kreditnog odbora pretrpeo je izmenu jednog, odnosno umesto Nataše Minić Milićev, za člana Kreditnog odbora imenovan je Ivica Mišić. U 2022. godini Kreditni odbor je održao ukupno 103 sednice od čega je uz lično prisustvo članova Kreditnog odbora održano 98 redovnih i 3 pisane sednice.

Na dan 31.12.2022. godine sastav Kreditnog odbora je sledeći:

- Dr Una Sikimić, predsednica Kreditnog obora;
- Tatjana Kuljak, član Kreditnog odbora;
- Ivan Novaković, član Kreditnog odbora i
- Veljko Kozic, član Kreditnog odbora i
- Ivica Mišić, član Kreditnog odbora.

ALCO odbor u svom sastavu broji 5 članova. Minimalan broj članova ALCO odbora definisan je Statutom, kao i mandat članova ALCO odbora koji iznosi četiri godine. Tokom 2022. godine izvršena je jedna izmena sastava ALCO odbora, umesto Koste Džaleva za člana ALCO odbora imenovana je Zora Todorović. Nadležnosti ALCO odbora utvrđene su Zakonom o bankama i Statutom, dok je način rada uređen Poslovnikom o radu. Osnovna funkcija ALCO odbora je da prati izloženost Banke rizicima koji proizilaze iz strukture bilansnih obaveza i vanbilansnih stavki i predlaže mere za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti. U 2022. godini održano je ukupno 15 sednica ALCO odbora od kojih je uz lično prisustvo članova održano 12 redovnih i 3 vanrednu sednice.

Na dan 31.12.2022. godine sastav Kreditnog odbora je sledeći:

- Dr Una Sikimić, predsednica ALCO odbora;
- Tatjana Kuljak, član ALCO odbora;
- Nikola Krdžić, član ALCO odbora;
- Zora Todorović, član ALCO odbora i
- Dragana Nikolić, član ALCO odbora.

Članovi organa upravljanja imaju potrebna znanja, sposobnosti i stručna iskustva neophodna za uspešno obavljanje poslova iz njegovog delokruga.

Banka ima uspostavljen efikasan sistem unutrašnjih kontrole upravljanja rizicima kojima je izložena u svom poslovanju, koji se sastoji od:

- Funkcije upravljanja rizicima;
- Odeljenja unutrašnje revizije;
- Odeljenja kontrole usklađenosti poslovanja i
- Odeljenja sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

9.3. Informacije o ponudama za preuzimanje

Banka u toku 2022. godine nije sačinjavala ponude za preuzimanje drugih pravnih lica i po tom osnovu za 2022. godinu nije obveznik primene propisa kojima se uređuje preuzimanje privrednih društava.

U skladu sa navedenim, u toku 2022. godine Banka nije:

- stekla bilo koje direktno ili indirektno učešće u kapitalu drugog pravnog lica;
- postala vlasnik bilo kojih hartija od vrednosti koje bi joj omogućile posebnu kontrolu nad drugim pravnim licima;
- postala vlasnik hartija od vrednosti sa ograničenim glasačkim pravima nad drugim pravnim licem;
- učestvovala u imenovanju i opozivu članova uprave drugog pravnog lica i
- učestvovala u utvrđivanju ovlašćenja uprave drugog pravnog lica.

9.4. Opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja

Osnovni elementi sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja uspostavljeni su kroz:

- rad odbora osnovanih u skladu sa Zakonom o bankama (Upravni odbor, Izvršni odbor i Odbor za reviziju)
- uspostavljene sisteme internih kontrola (funkcija upravljanja rizicima, funkcija usklađenosti poslovanja i funkcija unutrašnje revizije) i
- odgovarajuće strategije, politike i druga akta usvojena na nivou Banke u cilju obezbeđivanja adekvatnog finansijskog izveštavanja.

U cilju uspostavljanja adekvatnog sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja, u skladu sa Zakonom o bankama i Statutom Banke:

Upravni odbor Banke, pored ostalog:

- usvaja predlog poslovne politike i strategije Banke i podnosi ih Skupštini Banke na usvajanje;
- usvaja strategiju i politiku za upravljanje rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom Banke;
- uspostavlja sistem unutrašnjih kontrola u Banci i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću;
- usvaja program i plan unutrašnje revizije Banke i metodologiju njenog rada;
- razmatra izveštaje spoljne i unutrašnje revizije o rezultatima izvršene revizije, kao i izveštaje o aktivnostima i radu unutrašnje revizije, te odobrava godišnji izveštaj o adekvatnosti upravljanja rizicima i unutrašnjoj kontroli Banke;
- usvaja tromesečne i godišnje izveštaje poslovanju Banke, uključujući tromesečne izveštaje o upravljanju rizicima i skupštini Banke podnosi usvojeni finansijski izveštaj na konačno usvajanje i
- donosi poslovničke o svom radu i radu Odbora za reviziju, kreditnog odbora, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

Izvršni odbor Banke, pored ostalog:

- predlaže Upravnom odboru poslovnu politiku i strategiju Banke, kao i strategiju i politiku za upravljanje rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke;
- sprovodi poslovnu politiku i strategiju Banke donošenjem odgovarajućih poslovnih odluka;
- sprovodi strategije i politike za upravljanje rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika i obezbeđivanjem njihove primene i izveštava Upravni odbor u vezi s tim aktivnostima;
- analizira sistem upravljanja rizicima i izveštava Upravni odbor Banke o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i
- podnosi Upravnom odboru Banke pregled poslovnih aktivnosti, bilans stanja i uspeha Banke.

Odbor za praćenje poslovanja (Odbor za reviziju), pored ostalog:

- analizira godišnje izveštaje i druge finansijske izveštaje Banke koji se Upravnom odboru Banke podnose na usvajanje i razmatranje;
- analizira i usvaja predloge strategija i politika Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i sistemom unutrašnjih kontrola koje se Upravnom odboru banke podnose na usvajanje;
- analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola i
- razmatra, sa spoljnim revizorom Banke, godišnje revizije finansijskih izveštaja Banke.

Sistem internih kontrola

Banka je uspostavila tri nivoa odbrane, koji se sastoje od:

- **Poslovne linije** - čine prvu liniju odbrane, predlažući poslovne odluke u okviru definisanih internih politika i ovlašćenja, i time preuzimaju odgovornost za preuzete rizike.
- **Upravljanje rizicima i usklađenost poslovanja** - obuhvataju drugu liniju odbrane, definišući pravila o rizičnom apetitu / profilu, strategiji za rizike, praćenju i upravljanju rizicima. Pored toga, to uključuje analizu i suodlučivanje o rizicima koje predlaže poslovni deo, a time i preuzimanje odgovornosti za analizu i preuzete rizike. Organizacioni deo nadležan za usklađenost poslovanja (Odeljenje kontrole usklađenosti poslovanja) se fokusira na sistematsko praćenje zakonskog i regulatornog okruženja. Osim regulatornih usklađivanja, bave se i proverom usklađenosti unutar organizacije. Organizacioni deo nadležan za uspostavljanje sistema za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranje terorizma (Odeljenje sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma) se fokusira na identifikovanje i procenu rizika od pranja

novca i finansiranje terorizma, definisanje strategije i uspostavljanje sistema za praćenje i upravljanje rizicima, kao i kontrolu njegove efikasnosti.

- **Interna revizija** - Interna revizija predstavlja treću liniju odbrane, gde Interna revizija prati proces donošenja odluka u svim oblastima Banke, razmatra ključne rizike u poslovanju, savetuje menadžment na svim nivoima. Pruža nezavisna i nepristrasna uveravanja u vezi s upravljanjem ključnim rizicima i funkcionisanjem internih kontrola.

U skladu sa Zakonom o bankama, Banka je uspostavila odgovarajući sistem internih kontrola na način koji omogućava kontinuirano praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Sistem interne kontrole sastoji se, naročito, od:

- Funkcije upravljanja rizicima,
- Funkcije usklađenosti poslovanja i
- Funkcije unutrašnje revizije.

U skladu sa Zakonom o bankama, Banka je organizovala posebnu organizacionu celinu za upravljanje rizicima u cilju identifikacije, merenja i procene rizika kojima je izložena u svom poslovanju odnosno u cilju upravljanja rizicima kojima je izložena. Aktivnosti upravljanja rizicima su funkcionalno i organizaciono odvojene od redovnih poslovnih aktivnosti Banke.

U okviru funkcije upravljanja rizicima u Banci su formirana dva sektora i to: Sektor upravljanja rizicima i Sektor analize kreditnog rizika. U sklopu redovnih aktivnosti na nivou ova dva sektora sačinjavaju se odgovarajuće strategije, politike, metodologije, procedure, uputstva i druga dokumenata.

Funkciju usklađenosti poslovanja u Banci obavlja Odeljenje kontrole usklađenosti poslovanja (Compliance). Rukovodioca Odeljenja, u skladu sa Zakonom o bankama, postavlja i razrešava Upravni odbor Banke. Funkcija usklađenosti poslovanja vrši identifikaciju i praćenje rizika usklađenosti poslovanja i upravlja tim rizikom koji posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela i finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik.

Rizik usklađenosti poslovanja nastaje kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka.

Rukovodilac Odeljenja kontrole usklađenosti poslovanja i zaposleni u Odeljenju su nezavisni u radu i obavljaju isključivo poslove koji su zakonskim i podzakonskim aktima Narodne banke Srbije dodeljeni u nadležnost organizacionog dela za kontrolu usklađenosti poslovanja.

Odeljenje kontrole usklađenosti poslovanja, u skladu sa zakonskom regulativom, najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje glavne rizike usklađenosti i predlaže planove upravljanja tim rizicima o čemu sačinjava izveštaj koji se nakon usvajanja od strane Izvršnog odbora Banke dostavlja na usvajanje Upravnom odboru Banke. O utvrđenim propustima koji se odnose na usklađenost poslovanja obaveštava se Izvršni odbor Banke i Odbor za reviziju.

U skladu sa zakonskom regulativom, Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja sačinjava program praćenja usklađenosti poslovanja Banke, kao i značajan broj opštih akata (politike, metodologije, pravilnike i pravila) i drugih dokumenata u cilju obezbeđenja usklađenosti poslovanja Banke sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Funkciju unutrašnje revizije u Banci obavlja Odeljenje unutrašnje revizije koje je formirano u skladu sa Zakonom o bankama sa ciljem da Upravnom odboru Banke pruži nezavisno i objektivno mišljenje o pitanjima koja su predmet revizije, obavlja savetodavnu aktivnost usmerenu na unapređenje postojećeg sistema unutrašnjih kontrola i poslovanja Banke i da Upravnom odboru Banke pruži pomoć u ostvarivanju njegovih ciljeva.

Odeljenje unutrašnje revizije je nezavisan u svom radu što mu omogućava Zakon o bankama, odnosno uspostavljena organizaciona struktura u Banci, tako da Sektor unutrašnje revizije za svoj rad odgovara direktno Upravnom odboru Banke. U skladu sa Zakonom o bankama, rukovodioca Odeljenja unutrašnje revizije na dužnost bira odnosno sa iste razrešava Upravni odbor Banke. Rukovodilac Odeljenja unutrašnje revizije ima pravo da se direktno obrati Upravnom odboru Banke kada god je to potrebno. Rukovodilac Odeljenja unutrašnje revizije izrađuje program unutrašnje revizije i utvrđuje metodologiju njenog rada, a o svom radu podnosi izveštaje Odboru za praćenje poslovanja (Odboru za reviziju) i Upravnom odboru Banke.

Odeljenje unutrašnje revizije sprovodi redovne i periodične kontrole rada i postupanja organizacionih oblika Banke u skladu sa definisanim planovima revizije. Zaposleni Odeljenja unutrašnje revizije imaju pravo uvida u sve dokumente Banke i njenih podređenih društava, i pravo da bez ograničenja vrše nadzor nad poslovanjem.

Smanjenje rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja – Računovodstvene politike Banke

U skladu sa članom 50. Zakonom o bankama, Banka vodi poslovne knjige i računovodstvenu evidenciju i priprema godišnje finansijske izveštaje, koji istinito i objektivno odražavaju njeno poslovanje i finansijsko stanje. Sadržaj i oblik finansijskih izveštaja utvrđeni su Zakonom o računovodstvu, Zakonom o bankama i drugim propisima Narodne banke Srbije. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja banke su dužne da primenjuju međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, od dana koji je nadležno međunarodno telo odredilo kao dan njihove primene.

Računovodstvenim politikama Banke uređuju se: osnovni principi, okviri i postupci za način vođenja poslovnih knjiga, način vrednovanja i priznavanja svih oblika imovine i obaveza, prihoda i rashoda, kao i sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa zahtevima MRS (Međunarodni računovodstveni standardi), MSFI (Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja) i tumačenjima ovlašćenih regulatornih tela, kao i odgovornosti.

Računovodstvene politike predstavljaju posebne principe, osnove, konvencije, pravila i praksu usvojenu od strane Banke za vrednovanje bilansnih pozicija, sastavljanje, prezentaciju i obelodanjivanje finansijskih izveštaja. Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, prestanak priznavanja, merenje i procenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda Banke.

U izboru računovodstvenih politika primenjuju se načela: razumljivost, relevantnost, pouzdanost, suština iznad forme, materijalni značaj, neutralnost, opreznost, sveobuhvatnost, doslednost, uporedivost, blagovremenost, ravnoteža između koristi i troškova i drugi kriterijumi.

Računovodstvene politike su zasnovane na:

- konceptualnom okviru za finansijsko izveštavanje,
- pojedinačnim Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS),
- Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI),
- važećim tumačenjima Međunarodnih standarda za finansijsko izveštavanje i
- drugoj profesionalnoj regulativi.

Računovodstvene politike se određuju u skladu sa osnovnim tretmanom koji zahtevaju MRS/MSFI, a u određenim slučajevima, kada se to pokaže kao prikladno, u skladu sa dozvoljenim alternativnim tretmanom.

Izvršni odbor Banke i ovlašćeni rukovodioci odgovorni su za:

- pravilnu primenu propisa kod donošenja odluka iz oblasti materijalno – finansijskog poslovanja i
- zakonsku ispravnost finansijskih izveštaja.

Rukovodioci koji po funkciji organizuju i koordiniraju rad na računovodstveno knjigovodstvenim poslovima Banke i delova Banke, odgovorni su za:

- izradu finansijskih izveštaja,
- blagovremeno davanje uputstava i određivanje rokova o dostavljanju podataka i dokumenata za izradu finansijskih izveštaja,
- pravovremeno upoznavanje nadležnih organa na kršenje i nepoštovanje materijalno finansijskih propisa i odluka organa upravljanja,
- pravilnu primenu propisa i profesionalne regulative u vođenju poslovnih knjiga i
- blagovremeno davanje potrebnih pregleda (internih i eksternih) kao podataka za izradu izveštaja.

Rukovodioci Banke zaduženi za organizaciju i koordinaciju na poslovima kontrolinga i planiranja, kao i zaposleni koji neposredno obavljaju te poslove, odgovorni su za izradu internih i eksternih izveštaja o poslovanju Banke.

Smanjenje rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja – upravljanje operativnim rizikom

Pod „upravljanjem operativnim rizicima“ podrazumevamo identifikovanje, merenje odnosno ocenjivanje, savlađivanje i praćenje rizika, uključujući izveštavanje o operativnim rizicima kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

Politika upravljanje operativnim rizicima uređuje način organizovanja procesa upravljanja operativnim rizicima sa podelom odgovornosti zaposlenih, način procene rizičnog profila, uspostavljanje sistema limita za operativni rizik i postupanje u slučaju prekoračenja definisanih limita, način praćenja i kontrole operativnog rizika, principe funkcionisanja sistema internih kontrola, procenu internih kapitalnih zahteva za operativni rizik, okvir i učestalost stres testiranja i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova u Banci.

Banka upravlja operativnim rizikom na način da se minimizira negativan uticaj neadekvatnih i neuspelih unutrašnjih procesa, ljudi i sistema, sudskih ili vansudskih postupaka u vezi sa poslovanjem Banke (obligacioni odnosi, radni odnosi, i slično) ili spoljnih događaja na finansijski rezultat i kapital Banke.

Cilj Politike je postavljanje okvira za upravljanje operativnim rizikom, definisanje načina identifikacije, merenja i praćenja kako bi se ograničio obim potencijalnih gubitaka i verovatnoća njihove realizacije na nivo koji je za Banku prihvatljiv sa gledišta finansijske štete, a posredno, i sa gledišta ugleda Banke. Za postizanje ovog cilja, Politika i njoj podređeni dokumenti, uspostavljaju konzistentan pristup upravljanju operativnim rizicima.

Sistem upravljanja operativnim rizikom obezbeđuje da rizični profil Banke bude u skladu sa definisanom sklonošću Banke ka rizicima, kao i tolerancijom prema rizicima.

U cilju identifikacije i upravljanja operativnim rizikom, Banka implementira praksu i informacioni sistem čiji je cilj efektivan monitoring i kontroling kvaliteta identifikovanih operativnih rizika. Identifikovanje događaja operativnog rizika podrazumeva mapiranje vrsta operativnih rizika kojima Banka može biti izložena u svom radu, odnosno formiranje matrice koja identifikuje događaje koji predstavljaju izvore operativnog rizika.

Banka u cilju identifikovanja operativnih rizika razvija metodologiju ključnih indikatora rizika. Ključni indikatori rizika predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu organizacije. Odnose se na određeni operativni rizik i prikazuju promenu u verovatnoći ili učestalosti u nastanku događaja operativnog rizika. Njihova svrha je pružanje pomoći u smanjivanju gubitaka i zaštiti izloženosti tako što se Banka proaktivno suočava sa događajem rizika pre nego što se on desi.

Identifikacija i merenje operativnog rizika se sprovodi kroz praćenje i evidentiranje svih internih i eksternih događaja, procesa i poslovnih funkcija, kao dela poslovnog ciklusa proizvoda koje Banka nudi, koji mogu imati negativan uticaj na poslovanje Banke i njen finansijski rezultat. Identifikacija i ocena operativnih rizika se izvodi u slučajevima uvođenja novih procesa, proizvoda ili sistema u Banci, kao i u slučaju pojave novih velikih štetnih događaja i/ili uočenih rizika (ad_hoc identifikacije). Svi incidenti operativnog rizika (kvantifikovani i događaji koji mogu da dovedu

do gubitka/dobitka po osnovu operativnih rizika, a koje je teško ili nemoguće kvantifikovati), evidentiraju se u jedinstvenu bazu podataka, koja sadrži sve potrebne podatke o datom incidentu.

Postupkom praćenja operativnog rizika Banka definiše pravila u vezi sa odgovornošću, učestalošću i izveštavanjem o sprovođenju usvojenih mera za umanjenje operativnih rizika.

Izveštavanje o operativnom riziku Banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja o upravljanju operativnim rizikom. Banka je uspostavila sistem izveštavanja putem adekvatnog informacionog sistema koji podržava upravljanje operativnim rizikom. Adekvatno uspostavljen i kontrolisan informacioni sistem Banke, kao i kontrola unosa podataka je omogućio nesmetano funkcionisanje Banke u pogledu finansijskog izveštavanja regulatornih institucija.

U Banci nije bilo kašnjenja u finansijskom izveštavanju regulatornih institucija ni finansijskih posledica po poslovni rezultat Banke.

9.5. Opis politike raznolikosti

Banka, kao Poslodavac primarno se rukovodi osnovnim načelima prava i sloboda garantovanih Ustavom Republike Srbije. Ovom Politikom, navedeni princip se sprovodi kroz interna akta Banke, sa željom da se stvori poslovni ambijent koje poznaje i otvoreno je za prihvatanje različitosti u cilju stvaranja poslovnih prednosti, pune realizacije potencijala svih zaposlenih, njihove ravnopravnosti i jednakih mogućnosti.

Razvoj zasnovan na ljudskim pravima ne obuhvata samo ekonomski razvoj, već podrazumeva i proces osnaživanja i osposobljavanja onih kojima su uskraćena osnovna prava. Pravo na razvoj postaje nužan okvir ostvarivanja ljudskog razvoja koji je normativno zasnovan, ali je istovremeno i usmeren prema razvoju svih kapaciteta društva-zajednice za ostvarivanje ljudskih prava.

Za Banku kao društveno odgovornu instituciju sa dinamičnim razvojnim konceptom, plan upravljanja ljudskim resursima je u funkciji promocije zdravog etičkog poslovanja, jer samo takvo poslovno okruženje može da podstakne ostvarivanje integralne primene ljudskih prava, poštovanje različitosti u svim segmentima politike upravljanja ljudskim resursima.

Načela Politike raznolikosti primenjuju se pri izboru kandidata za organe upravljanja u cilju afirmacije jednakih mogućnosti delovanja, pri tome vodeći računa o specifičnosti Banke jer kandidati, za organe upravljanja moraju prethodno ispuniti uslove propisane od strane NBS koja daje saglasnost na izbor članova organa upravljanja.

Od sistematizovanih četrdeset rukovodećih pozicija, dvadeset jednom rukovode osobe ženskog pola.

Obrazovanje ima ključnu ulogu u promovisanju osnovnih vrednosti demokratije, poštovanja ljudskih prava i vladavina zakona, kao i sprečavanje kršenja ljudskih prava.

Ovim Banka posebno podstiče preventivno delovanje u oblasti zaštite ljudskih prava. Na taj način, Banka, kao subjekat poslovne sfere postaje važan činioc podsticanja i kreiranja zdrave poslovne klime, kao i podsticanja pozitivne konkurencije između društveno odgovornih subjekata koji ne zanemaruju socijalnu i etičku dimenziju u svom poslovanju, uz poštovanje sistema zaštite ljudskih prava u čijoj osnovi je pravo na jednakost i različitost.

Banka teži da oblikuje okruženje u kojem svako od zaposlenih oseća da pripada i da ima jednake mogućnosti za napredovanje.

Kako su gore pomenuti strateški ciljevi zasnovani na informacijama koje potiču iz okruženja, njihova realizacija zavisiće, između ostalog, i od namera drugih privrednih subjekata iz okruženja, kao i ekonomskih, tehnoloških i drugih činilaca koji determinišu svaku plansku odluku, što pretpostavlja rizik i neizvesnost ispunjenja. Shodno prethodnom, ovako definisana strategija biće predmet kontinuirane analize, a u slučajevima značajnih odstupanja ostvarenih u odnosu na planirane uslove poslovanja, ista će se i korigovati na godišnjem nivou.

10. RAZVOJ BANKE U NAREDNOM PERIODU

Banka planira da svoje strateške ciljeve u narednom periodu realizuje kroz nastavak tržišnog pozicioniranja, rast prihoda i kontrolu troškova, digitalizaciju i razvoj prodajne mreže, kao i jačanje ALTA brenda.

Prateći razvoj novih trendova u bankarstvu, Banka je preduzela korake kako bi ubrzala svoj razvoj i kroz digitalnu transformaciju i digitalizaciju svog poslovanja u svim segmentima unapredila svoje poslovanje i privukla što veći broj klijenata i plasirala im što jednostavnije i dostupnije proizvode.

Digitalna transformacija podrazumeva i stalni proces promene načina poslovanja uz pomoć softverskih alata koji pomažu zaposlenima da svoje poslovne obavljaju efikasnije i efektivnije.

Digitalna transformacija i razvoj poslovne mreže biće glavni pokretač investicija u osnovna sredstva i nematerijalnu imovinu u narednom periodu.

11. POSLOVANJE BANKE U 2022. GODINI

Tabela 37. Uporedni pregled ostvarenog rezultata i Plana poslovanja za 31.12.2022. godine

Pozicija	u hiljadama dinara		
	u periodu od 01. januara do 31. decembra		
	31.12.2022.	Plan 2022	Realizacija
Prihodi od kamata	1,398,900	1,102,863	126.8%
Rashodi od kamata	-254,217	-285,770	89.0%
Neto prihod po osnovu kamata	1,144,683	817,093	140.1%
Prihodi od naknada i provizija	1,848,684	545,542	338.9%
Rashodi naknada i provizija	-688,019	-229,153	300.2%
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	1,160,665	316,389	366.8%
Neto rezultat po osnovu prestanka promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-28,908	2,862	-1010.1%
Neto rezultat po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	58	0	0
Neto rezultat od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	-219,443	0	0
Neto rezultat po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-1,058,388	-133,470	793.0%
Ostali poslovni prihodi	46,668	20,600	226.5%
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	-468,159	-477,515	98.0%
Troškovi amortizacije	-60,186	-61,162	98.4%
Ostali prihodi	4,498	4,000	112.5%
Ostali rashodi	-468,914	-308,041	152.2%
Dobitak pre oporezivanja	52,574	180,756	29.1%
Dobitak / (gubitak) po osnovu odloženih poreza	-2,565	-27,113	
Dobitak / (gubitak) nakon oporezivanja	50,009	153,643	32.5%

Tabela 38. Uporedni pregled Bilansa stanja i projekcije bilansa stanja Banke na dan 31.12.2022. godine

u hiljadama dinara

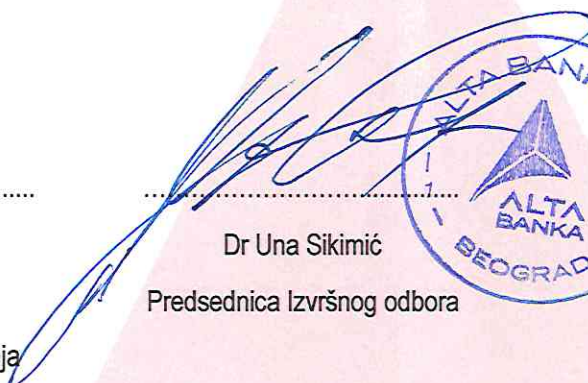
	31.12.2022.			Plan 2021			Realizacija
	Bruto	Ispravka	Neto	Bruto	Ispravka	Neto	
Aktiva							
Gotovina i sredst. kod central.banke	26,370,853	243	26,370,610	7,259,662	21	7,259,641	363.2%
Potraživanja po osnovu derivata	12,059	0	12,059	0	0	0	
Hartije od vrednosti	993,086	3,466	989,620	1,437,904	5,310	1,432,594	69.1%
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	10,757,252	54,781	10,702,471	7,203,684	12,400	7,191,284	148.8%
Kredit i potraživanja od komitenata	16,673,526	1,437,611	15,235,915	16,496,518	546,502	15,950,017	95.5%
Investicije u zavisna društva	114	0	114	114	0	114	100.0%
Nematerijalna imovina	81,929	57,249	24,680	146,787	71,223	75,564	32.7%
Nekretnine, postrojenja i oprema	1,848,613	415,864	1,432,749	1,788,719	463,119	1,325,600	108.1%
Investicione nekretnine	241,694	0	241,694	262,270	0	262,270	92.2%
Tekuća poreska sredstva	10,443	0	10,443	10,443	0	10,443	100.0%
Ostala sredstva	164,394	10,933	153,461	236,548	6,177	230,371	66.6%
Ukupno aktiva	57,153,963	1,980,147	55,173,816	34,842,650	1,104,751	33,737,899	163.5%
Pasiva							
Obaveze po osnovu derivata	42,936	0	42,936	3,787	0	3,787	1133.8%
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finans. organizacijama i centralnoj banci	1,733,375	0	1,733,375	2,102,898	0	2,102,898	82.4%
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	48,446,163	0	48,446,163	26,845,553	0	26,845,553	180.5%
Rezervisanja	78,442	0	78,442	32,190	0	32,190	243.7%
Odložene poreske obaveze	112,109	0	112,109	120,797	0	120,797	92.8%
Ostale obaveze	715,745	0	715,745	370,818	0	370,818	193.0%
Ukupno obaveze	51,128,770	0	51,128,770	29,476,043	0	29,476,043	173.5%
Kapital	4,045,046	0	4,045,046	4,261,856	0	4,261,856	94.9%
Ukupno pasiva	55,173,816	0	55,173,816	33,737,899	0	33,737,899	163.5%

12. DOGAĐAJI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE

Nije bilo bitnih događaja nakon datuma bilansiranja koji bi zahtevali obelodanjivanje ili korekciju u bilansima Banke.

Jasmina Kovačević
Direktor Sektora
računovodstva i izveštavanja

Dr Una Sikimić
Predsednica Izvršnog odbora

Tatjana Kuljak
Član Izvršnog odbora

ALTA BANKA

Juče. Danas. Sutra.

www.altabanka.rs